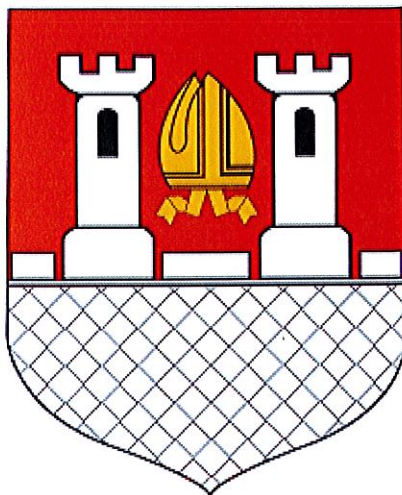

BURMISTRZ MIASTA I GMINY BODZENTYN

STUDIUM

**UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

MIASTA I GMINY BODZENTYN

Załącznik Nr 1

do uchwały Nr XLIII/367/2021 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 28 maja 2021
w sprawie uchwalenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Miasta i Gminy Bodzentyn

Bodzentyn – maj 2021 r.

Zespół autorski Studium

mgr inż. architekt Karol Skuza	Główny projektant uprawniony do wykonywania zawodu urbanisty na terytorium RP uzyskane na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz.U. z 2013 r. poz. 932 i 1650). Nr KT-332, St. URBANIŚCI POLSCY Nr KR-04
mgr inż. architekt Kinga Kamińska- Skuza	Zagadnienia funkcjonalno- przestrzenne
mgr inż. architekt Natalia Głowacka	Zagadnienia funkcjonalno- przestrzenne i kulturowe oraz społeczne
mgr inż. Kama Kotowicz	zagadnienia przyrodniczo-środowiskowe i problematyka oddziaływania na środowisko

25-553 Kielce, ul. Klonowa 55 lokal 4 i 5
telefon kont.: 502 333 392, 502 109 118
e-mail: archiplaneo@onet.eu, www.archiplaneo.pl

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Miasta i Gminy Bodzentyn

CZĘŚĆ

A

**UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE.....	6
1. Cel opracowania.....	6
2. Podstawa prawna i zakres opracowania studium.....	6
3. Formuła prawna opracowania.....	7
II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE MIASTA I GMINY.....	7
1. Uwarunkowania wynikające z położenia województwa świętokrzyskiego na tle kraju.....	7
2. Miasto i Gmina na tle regionu.....	9
3. Miasto i Gmina na tle polityki przestrzennej województwa.....	10
III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE MIASTA I GMINY.....	13
1. Istniejące zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan układów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	13
2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego oraz wymogi jego ochrony, w tym analiza środowiskowa.....	24
2.1. Położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni terenu.....	24
2.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	25
2.3. Budowa geologiczna i kopaliny mineralne.....	26
2.4. Charakterystyka warunków wodnych.....	28
2.5. Tereny zmeliorowane.....	30
2.6. Wody powodziowe.....	30
2.7. Warunki klimatyczne.....	31
2.8. Gleby - charakterystyka.....	33
2.9. Fauna, flora – jej różnorodność.....	35
2.10. Krajobraz i jego walory.....	42
2.11. Prawne formy ochrony przyrody.....	44
2.12. Jakość i zagrożenia środowiska przyrodniczego.....	56
2.13. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	69
2.14. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	71
2.15. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wymogów jego ochrony, w tym ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	73
2.16. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	74
2.17. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – obszary osuwiskowe.....	75
2.18. Występowanie udokumentowanych złóż kopaliny, terenów górniczych (wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych) oraz zasobów wód podziemnych.....	75
3. Uwarunkowania środowiska kulturowego.....	76
3.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej.....	77
3.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego.....	81
3.2.1. Architektura sakralna.....	81
3.2.2. Architektura świecka.....	84
3.2.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach.....	85
3.2.4. Obiekty podlegające szczególnej ochronie prawnej.....	87
3.2.5. Wykaz obiektów zabytkowych wyznaczonych przez ŚWKZ w Kielcach do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta i gminy Bodzentyn.....	87
3.2.8. Miejsca pamięci narodowej.....	118
3.2.9. Postacie historyczne związane z gminą Bodzentyn.....	119
3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego.....	120
3.3.1. Zagrożenia dla środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego gminy.....	120
3.3.2. Zalecenia i działania związane z ochroną środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego.....	120

3.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazy priorytetowe	121
4. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, potrzeby i możliwości rozwoju gminy	121
4.1. Sytuacja demograficzna gminy – analizy demograficzne, środowiskowe i społeczne, prognozy	121
4.2. Prognoza demograficzna	124
4.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza	125
4.4. Bezrobocie	126
4.5. Stan infrastruktury socjalnej.....	127
4.5.1. Oświata i wychowanie	127
4.5.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	128
4.5.3. Usługi kultury	130
4.5.4. Usługi sportu, turystyki i rekreacji.	131
4.6. Zasoby mieszkaniowe gminy	136
4.7. Charakterystyka ruchu budowlanego w gminie.....	136
4.8.1 Tereny wojskowe.	139
4.8.2. Ochrona policyjna.	139
4.8.3. Ochrona przeciwpożarowa.	139
4.8.4. Obrona cywilna.	140
4.8.5. Ostrzeganie i alarmowanie mieszkańców.....	140
4.8.6. Zagrożenia katastrofalne	140
4.8.7. Tereny zamknięte.....	141
5. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego.....	141
5.1. Komunikacja drogowa	141
5.1.1. Analiza powiązań zewnętrznych	141
5.1.2. Analiza powiązań na obszarze miasta i gminy.	142
5.1.3. Charakterystyka układu drogowego gminy	143
5.2. Ocena warunków funkcjonowania ruchu istniejącego.	146
5.3. Układ kolejowy	147
5.4. Komunikacja zbiorowa	147
5.5. Drogi transportu rolniczego.....	148
6. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego	148
6.1. Elektroenergetyka.	148
6.2. Telekomunikacja i dostęp do internetu.....	149
6.3. Zaopatrzenie w gaz.	150
6.4. Zaopatrzenie w wodę.	151
6.4.1. Podstawowe informacje o sieci wodociągowej.....	151
6.4.2. Ujęcia i wodociągi grupowe.....	151
6.5. Gospodarka odpadami.	160
6.6. Gospodarka ściekowa.....	162
6.7. Ciepłownictwo.	166
6.8. Regulacja stosunków wodnych.	167
6.9. Odnawialne źródła energii.....	169
7. Uwarunkowania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.	175

I. WPROWADZENIE

1. Cel opracowania.

Uchwałą Nr XVI/114/2017 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 20 grudnia 2017r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn” zainicjowano procedurę planistyczną aktualizacji zapisów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn, zwaną dalej „studium”.

Na obszarze Miasta i Gminy Bodzentyn obowiązuje „Studium...” (przyjęte Uchwałą Nr VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000r.). Studium z roku 2000 zostało uchwalone przed wejściem w życie Ustawy z dnia 27 marca 2003. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, dlatego też, jest ono w znacznej części niezgodne z art. 10 aktualnie obowiązującej ustawy. Określa ona (ustawa) obligatoryjny zakres merytoryczny studium. Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno–prawnego nad sporządzeniem studium, określiła jego formę, a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (i miasta) w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W/w Ustawa wprowadziła również wymóg, iż ustalenia studium są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych.

Nieaktualność założeń przyjętych w „Studium...” zatwierdzonym Uchwałą Nr VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000r., w znacznym stopniu wynika z potrzeby dostosowania niektórych zapisów tego strategicznego dokumentu do obowiązujących nowych regulacji prawnych, a w szczególności do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uwzględnienia wymagają również aktualne opracowania poziomu regionalnego, w tym: wytyczne z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego (jego aktualizacja przyjęta przez Sejmik Woj. Świętokrzyskiego w drugiej połowie 2014 r.)”, cele zawarte w „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego” oraz uwarunkowania wynikające z faktu wejścia Polski do Unii Europejskiej. Nie bez znaczenia są również uwarunkowania jakie określają ustanowione przestrzenne formy ochrony przyrody jakie zostały wprowadzone do obrotu prawnego już po 2005 roku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy jest dokumentem, w którym ustala się politykę przestrzenną gminy, przy czym pod pojęciem polityka rozumie się cele rozwojowe gminy i sposoby ich osiągnięcia w zakresie, który wiąże się z zagospodarowaniem przestrzeni.

Podstawowymi zadaniami studium są:

- 1) diagnoza aktualnej sytuacji miasta i gminy, uwarunkowań na szerokim tle oraz sformułowanie problemów, związanych z jej rozwojem;
- 2) sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego, dóbr kultury i potencjałów przyrodniczych i wskazanie kierunków rozwoju inwestycji w mieście i gminie;
- 3) stworzenie podstawy do wprowadzenia polityki przestrzennej tj. planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych w przypadku braku miejscowych planów;
- 4) promocja rozwoju gminy i wskazanie jej silnych stron.

2. Podstawa prawna i zakres opracowania studium.

- 1) Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym art. 6 przestrzennym (t.j.Dz.U.2018.1945).

- 2) Uchwała Nr XVI/114/2017 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 20 grudnia 2017r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn”
- 3) Umowa pomiędzy Burmistrzem Miasta i Gminy Bodzentyn reprezentującym Miasto i Gminę Bodzentyn a Zespołem Autorskim, firmą ARCHiplaneo na opracowanie w/w Studium.
- 4) Zakres opracowania niniejszego Studium obejmuje obszar w granicach administracyjnych Miasta i Gminy Bodzentyn o powierzchni prawie 160 km² tj. 16 000 ha.

3. Formuła prawna opracowania.

Przyjęte Uchwałą Nr VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn, zostało opracowane w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15 z 1999 r., poz. 139 z późn. zm.). Studium nie doczekało się zmian swoich zapisów w okresie dalszych osiemnastu lat.

Przedmiotowa zmiana studium sporządzona została w trybie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2017.1073 ze zmianami).

Zakres opracowania studium, jest zgodny z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) i zostało wykonane w formie tekstowej i graficznej.

Część tekstowa studium zawiera się w dwóch częściach i jest zatytułowana:

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn”, podzielona na:

Część A. „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” wraz z rysunkiem w skali 1:10 000: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.”

Część B „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wraz z rysunkiem w skali 1:10 000: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.”

Tekst studium został ujęty pod względem redakcyjnym stosownie do wymagań określonych przepisami art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przedmiotowe „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn, części „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” oraz „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” zastępuje w całości dokument poprzedniego studium przyjęty Uchwałą Nr VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000 r.

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE MIASTA I GMINY

1. Uwarunkowania wynikające z położenia województwa świętokrzyskiego na tle kraju.

Województwo Świętokrzyskie, usytuowane w środkowo – południowej części Polski, jest drugim, najmniejszym pod względem powierzchni Województwem Polski (pierwszym jest Woj. Opolskie). Region charakteryzuje jeden z najniższych współczynników urbanizacji w kraju. Świętokrzyskie sąsiaduje z 6 województwami, w tym z czterema: mazowieckim, małopolskim i śląskim, a także łódzkim, w których ulokowane są metropolie o międzynarodowym i ponadregionalnym znaczeniu – Warszawa, Kraków, Katowice i Łódź. Odległość od Kielc – stolicy Regionu Świętokrzyskiego - do wymienionych, największych polskich centrów rozwoju gospodarczego wynosi 120 – 180 kilometrów.

Województwo położone jest pomiędzy dwoma korytarzami transportowymi relacji wschód-zachód o znaczeniu międzynarodowym (drogi międzynarodowe A2 i A4) oraz na wschód od korytarza relacji północ - południe (droga międzynarodowa A1). Podstawową sieć drogową regionu tworzą odcinki ośmiu ciągów komunikacyjnych zaliczonych do kategorii dróg krajowych, o łącznej długości 731,876 km. Są to:

- droga nr 7 Gdańsk - Warszawa - Kielce - Kraków - Chyżne
- droga nr 9 Radom - Ostrowiec Św. – Opatów – Łonów - Rzeszów - Barwinek
- droga nr 42 Namysłów – Radomsko – Końskie – Skarżysko Kamienna - Rudnik
- droga nr 73 Wiśniówka-Kielce – Busko Zdrój – Tarnów - Jasło
- droga nr 74 Sulejów - Kielce – Kraśnik – Frampol –Zamość – Hrubieszów
- droga nr 77 Lipnik – Sandomierz - Stalowa Wola - Jarosław-Przemysł
- droga nr 78 Chałupki-Gliwice- Szczekociny – Nagłowice - Jędrzejów-Chmielnik
- droga nr 79 Warszawa-Zwoleń- Sandomierz - Kraków- Katowice- Bytom.

Pomimo dogodnej lokalizacji, pośród największych polskich centrów aktywności gospodarczej oraz w bliskości głównych korytarzy transportowych, a także przebieg przez jego terytorium ośmiu odcinków dróg krajowych, Województwo Świętokrzyskie charakteryzuje się stosunkowo małą zewnętrzną dostępnością transportową i słaby stopień skomunikowania z najważniejszymi pasmami transportowymi w jego otoczeniu.

Sytuacja demograficzna w Świętokrzyskim należy do jednej z najbardziej niekorzystnych w kraju i wskazuje na istotną i narastającą barierę w rozwoju społeczno-gospodarczym.

Województwo świętokrzyskie znajduje się w gronie najłabszych województw (obok warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego) – z uwagi na poziom i efektywność gospodarki, stan infrastruktury i poziom życia oraz zajmuje niskie (bo 12 miejsce) pod względem rozwoju gospodarczego mierzonego poziomem PKB.

Strategia polityki przestrzennej województw określone zostały w dokumentach szczebla rządowego takich jak obowiązująca Koncepcji Przestrzennego zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 r.

Celem strategicznym tego dokumentu jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

Dokument KPZK 2030 jest wiążący przy sporządzaniu Planów Zagospodarowania Przestrzennego Województw, który to wymóg został uwzględniony *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, przyjętym Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZWŚw) wyznaczył za cel główny zagospodarowania przestrzennego woj. Świętokrzyskiego (zgodnie z polityką spójności obowiązujących wyższych dokumentów rangi krajowej i europejskiej /UE/):

„Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług.”

Uwzględniając ustawowy wymóg scalenia w PZWŚw zasadniczych celów polityki przestrzennej kraju (KZPK 2030) oraz przyjętej w 2013 r. uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego „Strategię rozwoju województwa świętokrzyskiego” – przyjęto w w/w Planie cel generalny:

„Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu.”

Osiągnięcie powyższego celu jest warunkowane celami, które mają swoją lokalizację w sferze przestrzennej regionu i są to:

- 1) Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa, w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.
- 2) Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i funkcjonalnych powiązań sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą.
- 3) Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy.
- 4) Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
- 5) Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.
- 6) Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- 7) Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

2. Miasto i Gmina na tle regionu.

Miasto i Gmina Bodzentyn położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego i w północno – wschodniej części ziemskiego powiatu kieleckiego. Graniczy z gminami: Łączna, Suchedniów, Wąchock, Pawłów, Nowa Słupia, Bieliny, Górno i Masłów. Obszar gminy tej jednostki zajmuje fragment centralnej części Gór Świętokrzyskich z częścią Pasma Łysogór i najwyższym wzniesieniem całego obszaru – Łysicą (612 m. n.p.m.). Gmina położona jest na tle wielkoprzestrzennych jednostek ochrony przyrody: Świętokrzyskiego Parku Narodowego, obszarów Natura 2000: „Łysogóry”, Ostoja Sieradowicka i „Wzgórza Kunowskie”, Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Świętokrzyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn. Wiodącym sektorem gminy są usługi, w szczególności budownictwo, usługi nieuciążliwe – turystyczne, następnie osadnictwo. Funkcją rozwojową, uzupełniającą jest turystyka. Miasto Bodzentyn pełni ważną rolę lokalnego ośrodka obsługi mieszkańców pobliskich terenów wiejskich.

W skład gminy wchodzi 22 wsie sołeckie i miasto Bodzentyn. Miasto leży na niewysokim wzgórzu nad rzeką Psarką, 30 km na północny wschód od Kielc, 8 km od Świętej Katarzyny. Od południa sąsiadują z nim dwie zalesione góry Pasma Klonowskiego Gór Świętokrzyskich: Miejska (428 m) i Psarska (412 m). Od północy rozciąga się Dolina Bodzentyńska. Samo miasteczko słynie z targów końskich, bodaj największych w Europie Środkowej.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 16,032 ha, w tym miasta 865 ha. W skład jednostki wchodzi 1 miasto i 22 sołectwa, wśród których największymi są: Celiny, Leśna, Psary Stara Wieś, Sieradowice, Śniadka, Święta Katarzyna, Wiącka, Wilków, Wola Szczygiełkowa i Wzdół Rządowy. W gminie mieszka ok. 11638 mieszkańców (GUS 2015 r.). Gęstość zaludnienia wynosi 93 os/km².

Gmina Bodzentyn graniczy z ośmioma gminami:

- od północy z gminą Wąchock, (powiat starachowicki),
- od wschodu z gminą Pawłów (powiat starachowicki),
- od zachodu z gminą Łączna i gminą Suchedniów, (powiat skarżyski),
- od południa z gminą Bieliny i gminą Górno (powiat kielecki),
- od południowego wschodu z gminą Nowa Słupia, (powiat kielecki),

- od południowego zachodu z gminą Masłów (powiat kielecki),

Miasto i Gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania korytarzy transportowych rangi ponadlokalnej, w skład których wchodzi trzy korytarze:

- Korytarz krajowy Warszawa – Kielce – Kraków, tworzonego przez realizowaną drogę ekspresową S-7 i przebudowywaną linię kolejową znaczenie państwowego nr 8 Warszawa – Kraków;
- Korytarz krajowy Łódź – Kielce – Rzeszów, tworzony przez realizowaną drogę ekspresową S-74 Łódź (Sulejów) - Kielce – Sandomierz – Nisko (Rzeszów) i przebiegającą w pewnym oddaleniu linię kolejową nr 25 Łódź – Skarżysko Kamienna – Sandomierz – Dębica (Rzeszów);
- Korytarz międzyregionalny Łódź – ośrodki położone w północnym pasie województwa (od Końskich do Opatowa) – Rzeszów, utworzony przez drogi nr 74, 42 i 9 wraz z linią kolejową nr 25 Łódź – Dębica.

Gmina skomunikowana jest z regionem poprzez dwie drogi wojewódzkiej DW 751 relacji Suchedniów – Bodzentyn – Nowa Słupia – Ostrowiec Świętokrzyski oraz DW752 relacji Górno – Bodzentyn – Rzepin Pierwszy. Drogi te są połączone z drogą ekspresową S-7 i drogą krajową nr 42 mającymi bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego północnej części województwa świętokrzyskiego. Drogi te stanowią też połączenie obszarów Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Skarżysku - Kamiennej, Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim.

3. Miasto i Gmina na tle polityki przestrzennej województwa.

Miasto i gmina Bodzentyn położone są w centralnej części województwa, w samym sercu Gór Świętokrzyskich, w sąsiedztwie czterech większych ośrodków miejskich: Kielc – stolicy regionu, Skarżyska-Kamiennej, Starachowic i Ostrowca Świętokrzyskiego. Wszystkie te miejscowości znajdują się w odległości 30 minut jazdy samochodem. Północna, zachodnia i południowa część gminy porośnięta jest dużymi kompleksami leśnymi, objętymi obszarową formą ochrony przyrody.

Centralna część gminy przecięta jest doliną rzeki Psarki z malowniczym ukształtowaniem terenu.

Kierunkami zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy są obecnie: mieszkalnictwo, drobna przedsiębiorczość, rolnictwo i lokalna turystyka. Obecnie dąży się do utrzymania dotychczasowej struktury funkcjonalnej, z naciskiem na rozwój turystyki. Przemawiają za tym szczególnie praktycznie pojawiające się w całej gminie wybitne walory krajobrazowe (Góry Świętokrzyskie – najstarsze góry w Polsce) i wartości dziedzictwa kulturowego, szczególnie miasta Bodzentyna.

Duży potencjał turystyczno- rekreacyjny ma również zbiornik wodny „Wilków”, niemniej niedaleko poza granicami gminy w niewielkiej odległości (zlokalizowane w gminach Pawłów, Waśniów i Brody) są większe zbiorniki: „Wióry” i „Brody” i to one kreują największy ruch turystyczny.

Do głównych problemów należy zaliczyć zjawiska wynikające ze słabych warunków rozwoju i słabej dostępności do usług.

W zakresie problemów i zagrożeń ze strony środowiska przyrodniczego gmina Bodzentyn została zaliczona w których występuje ryzyko powodzi wg Wojewódzkiego Planu Reagowania Kryzysowego oraz znajduje się w strefie zwiększonej koncentracji osuwisk oraz obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych a także na części obszaru gminy występuje zjawisko erozji gleb.

Ponadto w skali kraju obszar województwa świętokrzyskiego wraz z gminą Bodzentyn należy też do obszaru o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Do tego obszary należą wszystkie województwa Polski Wschodniej. Ze względu na wysoką koncentrację negatywnych procesów demograficznych, jest to też obszar predysponowany do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej.

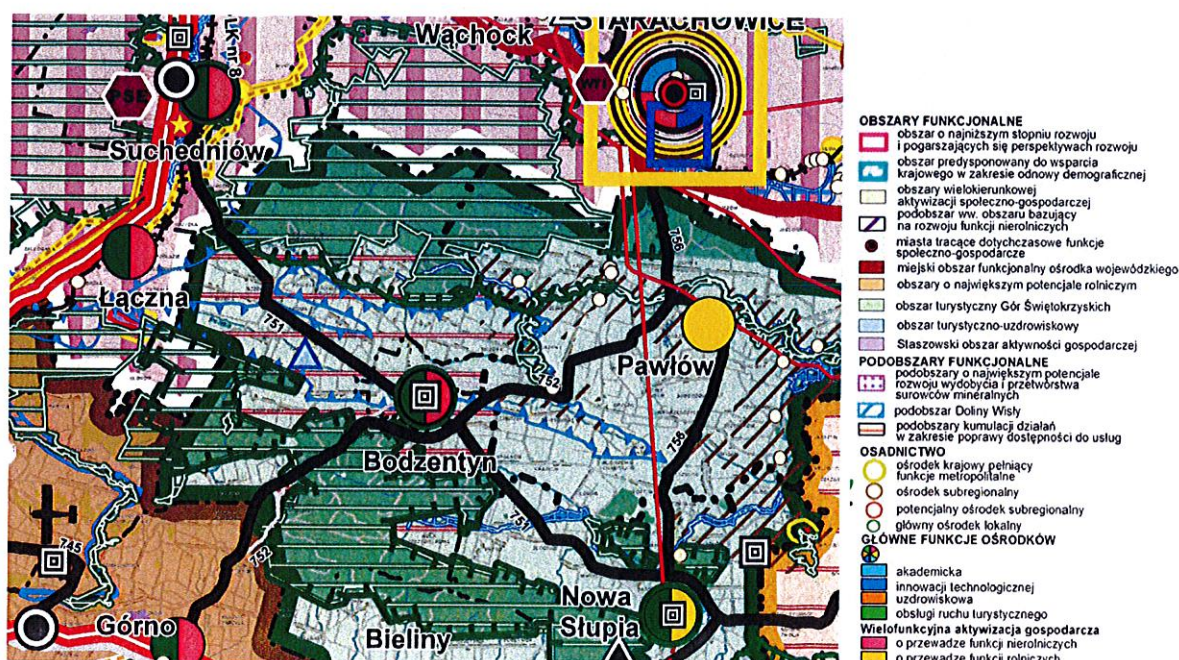
Gmina Bodzentyn, w szczególności Miasto Bodzentyn posiada dogodne warunki do pełnienia funkcji rozrządowego ruchu turystycznego w północnej części Gór Świętokrzyskich. Realizacja tej funkcji uzależniona jest jednak od rozwoju zaplecza turystycznego, bazy gastronomiczno – noclegowej oraz podniesienia standardów przestrzeni publicznych i jakości usług.

Zgodnie z *Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (zwany dalej PZPWŚw)*, przyjętym Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r. Miasto i Gmina Bodzentyn znalazła się w **Obszarze turystycznym Gór Świętokrzyskich**, do której weszły miejscowości i obszary zlokalizowane wokół Gór Świętokrzyskich. Samo miasto Bodzentyn jako ośrodek o wiodącej funkcji osadniczej – wielofunkcyjnej aktywizacji gospodarczej o przewadze funkcji nierolniczych oraz funkcji związanej z obsługą ruchu turystycznego, został wyznaczony do rangi ośrodka gminnego posiadającego prawa miejskie. Stąd jest to kluczowe miasto w obszarze Gór Świętokrzyskich.

Obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich należy do obszarów o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym w województwie świętokrzyskim. W Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego wyodrębniono Obszary Strategicznej Interwencji. Opisany wyżej Obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich został wskazany wśród 7 obszarów wyodrębnionych w celu określenia instrumentów służących realizacji Strategii.

Jego cenny potencjał przyrodniczo-krajobrazowy stwarza możliwości rozwoju różnych form turystyki o wysokim standardzie, zintegrowanych z ochroną środowiska przyrodniczego. Głównym zadaniem polityki przestrzennej winno być wsparcie inwestycji turystycznych podejmowanych w oparciu o kompleksową strategię rozwoju turystyki, obejmującą cały obszar funkcjonalny Gór Świętokrzyskich. Początkowym zadaniem jest analiza chłonności turystycznej i rekreacyjnej obszaru, analiza krajobrazowa i określenie terenów do objęcia priorytetową ochroną i ekspozycji walorów. Powyższe działania powinny zostać inicjowane na poziomie opracowań regionalnych, w tym w dokumencie audytu krajobrazowego.

Gmina Bodzentyn została zdefiniowana wraz z pozostałymi gminami województwa świętokrzyskiego (cały obszar województwa) jako obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Do obszaru tego należą wszystkie województwa tzw. Polski Wschodniej. Ponadto, PZPWŚw określił obszar gminy jako predysponowany do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej ze względu na wysoką koncentrację negatywnych procesów demograficznych.

Wyrys z PZPWŚw – Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń.

Priorytety w zagospodarowaniu przestrzennym:

- intensyfikacja zagospodarowania turystycznego atrakcyjnych obiektów i miejscowości pełniących funkcje centrów turystycznych w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz ochroną krajobrazu i poszanowaniem ładu przestrzennego;
- wykreowanie regionalnego produktu turystycznego Gór Świętokrzyskich;
- zwiększenie retencji wodnej na cele rekreacyjne (pod warunkiem uwzględnienia wymagań środowiskowych);
- doposażenie w „dużą i małą” infrastrukturę turystyczną;
- szersze udostępnienie atrakcji kulturowych i przyrodniczych;
- wprowadzenie nowych, innowacyjnych produktów turystycznych, zwiększających konkurencyjność tego rejonu;
- wzmożona ochrona krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem architektury regionalnej (przestrzeganie ustalonych kryteriów i zasad budownictwa regionalnego oraz zakaz zabudowy na terenach eksponowanych krajobrazowo) wyznaczanie punktów i ciągów widokowych;
- ochrona i utrzymanie „pasiaków świętokrzyskich”;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną w aspekcie zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla turystyki;
- poprawa struktury agrarnej na terenach wykorzystywanych rolniczo o wysokiej przydatności gleb.

Wymogi środowiskowe:

- podporządkowanie polityki przestrzennej na obszarach chronionych wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody i aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- zapewnienie zgodności charakteru i intensywności zagospodarowania terenu z cechami środowiska oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- tworzenie stref buforowych wokół obszarów przyrodniczo wrażliwych;
- ograniczenie turystyki masowej oraz kanalizowanie ruchu turystycznego na obszarach chronionych prawnie;
- promocja modelu turystyki specjalistycznej odbywanej w małych grupach i wspieranie rozwoju zróżnicowanych form turystyki (przyjaznej środowisku, turystyki wędrownej, agroturystyki, turystyki edukacyjno-przyrodniczej, itp.);
- poprawa wyposażenia obiektów turystycznych w niezbędną infrastrukturę oraz szerokie wprowadzanie w tych obiektach nowoczesnych, przyjaznych środowisku technologii;
- wzbogacanie struktury wiekowej i gatunkowej kompleksów leśnych oraz właściwe kształtowanie strefy ekotonowej;
- wspieranie działań na rzecz zalesiania gleb o najniższej przydatności rolniczej i terenów o największych spadkach;
- zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych poprzez odpowiednie działania stabilizacyjne oraz wykluczenie na tych terenach możliwości lokalizacji zabudowy;
- ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze oraz stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych” zapewniających lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, przy jednoczesnym zmniejszeniu negatywnego oddziaływania na środowisko nawozów i środków ochrony roślin, ochrona przed erozją;
- stworzenie dogodnych warunków do rozwoju produkcji ekologicznej poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego i kontynuowanie programów rolno-środowiskowych;
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- uwzględnianie w: studiach gminnych, planach miejscowych, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, obszarów szczególnie zagrożonych powodzią;
- ograniczenie emisji przemysłowych zanieczyszczeń i niskiej emisji do powietrza oraz zmniejszenie skali narażenia ludności na ponadnormatywny hałas.

W odniesieniu do przyjętej w KPZK 2030 hierarchii sieci osadniczej, miasto i gmina Bodzentyn uznane zostało za ośrodek lokalny. Na dzień dzisiejszy wiodącymi funkcjami gminy są turystyka i wypoczynek oraz obsługa rolnictwa, z czego te ostatnie ma tendencje do zanikania.

Kierunki PZPWŚw przewidują na obszarze gminy wiodącą funkcję – obsługę ruchu turystycznego oraz wielofunkcyjną aktywizację społeczno – gospodarczą z przewagą funkcji nierolniczych. Proces przekształceń jest już widoczny.

Tabela 1. Gmina na tle województwa świętokrzyskiego i Polski (wg GUS Kielce, z 2016 r.)

dotyczy	Gmina wraz z miastem Bodzentyn	Powiat	Województwo	Kraj
powierzchnia ogólna	160 km ²	2 246 km ²	28098km ²	312679 km ²
powierzchnia lasów	7241,68 ha	808,56 km ²	730300 ha	18434700 ha
ludność ogółem:	11 636	208 977	1 252 900	38533299
Ludność na 1 km ²	73	93	109	123

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE MIASTA I GMINY.

1. Istniejące zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan układów komunikacji.

1.1. Zagospodarowanie istniejące.

Siedzibą władz gminnych jest miasto Bodzentyn, które położone jest w centralno - wschodniej części gminy nad rzeką Psarką. W skład gminy wchodzi miasto Bodzentyn (ok. 863 ha) oraz pozostałe 21 sołectwa: Celiny, Dąbrowa Dolna, Dąbrowa Górna, Hucisko, Kamieniec, Leśna Stara Wieś, Orzechówka, Podmielowiec, Psary Kąty, Psary Podłazy, Psary Stara Wieś, Siekierno, Sieradowice, Ściegna (Ścignia), Śniadka, Święta Katarzyna, Wiącka, Wilków, Wola Szczygiełkowa, Wzdół Kolonia i Wzdół Rządowy. Całość gminy obejmuje obszar ok. 159 km².

Podstawowa sieć osadnicza gminy nie jest równomiernie rozproszona, zdecydowanie bardziej intensywny jej charakter można zauważyć się w północnej części gminy. Część południowa zdominowana jest przez Świętokrzyski Park Narodowy co zdecydowanie ogranicza połączenia z gminnym ośrodkiem jakim jest miasto Bodzentyn.

Miejscowości w gminie są od siebie dosyć znacznie oddalone, jednak system połączeń poprzez drogi powiatowe i gminne zapewnia szybką i sprawną komunikację na całym obszarze gminy.

Układ drogowy ponadlokalny łączący gminę z województwem tworzą przebiegające przez miasto drogi wojewódzkie nr 751 i nr 752. Gmina Bodzentyn, pomijając samo miasto, w stosunku do swojej powierzchni, nie wykazuje znacznego zurbanizowania, choć zauważa się silną presję budowlaną w miejscowościach turystycznych jakimi są: Święta Katarzyna i Wilków.

Znaczny udział powierzchni gminy stanowią obszary zielone, prawnie chronione, znajdujące się na terenach Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz Sieradowickiego Parku Krajobrazowego.

Zagospodarowanie przestrzenne gminy w dużej mierze zostało zdefiniowane przez ukształtowanie terenu oraz wyżej wymienione kompleksy zielone, które wraz z systemem dolin wyznaczyły pierwotne tereny osadnicze. Istotne dla rozwoju układów osadniczych są również drogi wojewódzkie w relacji Ostrowiec Świętokrzyski - Suchedniów oraz Kielce - Rzepin Kolonia lub Starachowice, które określają charakter i funkcję zabudowy. Szczególnie zauważalne jest to w mieście i w sołectwie Leśna Stara Wieś. Niekorzystnym zjawiskiem staje się jednak proces obudowy dróg wojewódzkich, szczególnie poza granicami miasta funkcjami zabudowy mieszkaniowej i usług (Celiny Podgórze, Święta Katarzyna i Dąbrowo Górna. Powoduje to ograniczenie przepustowości dróg, potencjalną kolizyjność i potrzebę ograniczeń prędkości na drodze mającej osiągnąć parametry i

standardy klasy G (główniej). Uzupełnieniem układu komunikacyjnego jest sieć dróg powiatowych i gminnych obsługujący jednostki osadnicze gminy.

Gminny ośrodek administracyjno – usługowy – miasto Bodzentyn jest podzielone przez drogi wojewódzkie oraz przez dolinę rzeki Psarki na część północno zachodnią – mieszkalno przemysłowo – usługową i część południowo – wschodnią - stare miasto z historycznym układem ulic i rynkami, przejmującą funkcję administracyjno-mieszkaniowo – usługowo - turystyczną.

Północna część gminy to obszary gdzie dominują gleby lessowe o bardzo dużej przydatności rolniczej i wysokich klasach bonitacyjnych, stanowiące przedłużenie lessów Wyżyny Sandomierskiej. W tej części gminy występuje większa aktywność użytkowania obszarów rolniczo, choć ta dziedzina gospodarki jest wypierana przez pozarolnicze działalności i kształtowanie się osadnictwa o charakterze mieszkalno - letniskowym.

W północnym obszarze gminy zdecydowanie dominuje funkcja rolnicza i związana z nią zabudowa zagrodowa. W części zabudowa ta przekształcana jest w zabudowę mieszkaniową jednorodziną z drobnymi usługami. Obszar ten posiadając znaczne obszary gleb chronionych oraz sieć dolinek i większych spadków terenu, narażony jest na erozję gleb i występowanie ruchów masowych ziemi (tereny osuwiskowe).

Samo miasto Bodzentyn kontynuując funkcje miejskie jest zdominowane przez zabudowę mieszkaniową jednorodziną, częściowo zagrodową poza centrum i szeroko pojęte usługi (w tym tereny obsługi transportu, składów, magazynów i działalności produkcyjnej w północnej i w zachodniej części miasta).

1.2. Układ przestrzenny Miasta i Gminy Bodzentyn

Gmina Bodzentyn zlokalizowana jest w środkowej części województwa świętokrzyskiego, w odległości 35 km od centrum Kielc – stolicy województwa oraz w północno wschodniej części powiatu kieleckiego.

Ze względu na wybitne walory krajobrazowe i malownicze położenie gmina Bodzentyn można na jej terenie zauważyć wiele panoram widokowych i punktów gdzie eksponowane są „piąte elewacje” zabudowy.

Miejscowości zlokalizowane na jej obszarze w większości mają układ zabudowy ulicowy i wielodrożnicowy w samym mieście Bodzentyn, rzadziej w terenach wiejskich. Układ komunikacyjny na terenie całej gminy jest niemalże koncentryczny w stosunku do gminnego ośrodka – miasta Bodzentyn i wyraźnie zaznacza się w północnej części miasta. W południowym i zachodnim obszarze gminy dominuje obszar kompleksów leśnych Świętokrzyskiego Parku Narodowego a drożność komunikacji ze zlokalizowanych tam miejscowości do miasta Bodzentyn ogranicza się głównie do dróg ponadlokalnych (wojewódzkiej – DW752 i powiatowych)

Miasto Bodzentyn rozwinęło się na północ od Masywu Łysogór. Zlokalizowane jest we wschodniej części gminy, na szczycie wzgórza wznoszącego się nad wąwozem Psarki. Zajęło południowo – wschodni łagodny stok tego wzgórza, a także spadziste południowe i północne stoki.

Zabudowa historyczna już na samym początku nadała wyraźny układ miastu. Plan Bodzentyna składa się z miasta i przedmieścia. Stare miasto zostało ukształtowane wg zasad prawa magdeburskiego. Składało się z czworobocznego rynku i czterech ulic wpadających w narożnikach oraz kościoła. Szachownicowy układ ulic i regularność kwartałów stanowią typowy przykład średniowiecznego rozplanowania miasta, które nie zostało wykorzystane. Niegeometryczny rozwój późniejszych dróg, odpowiada warunkom utworzonego przedmieścia. W północnej części miasta ze względu na mniej korzystną ekspozycję słoneczną, zaprzestano lokalizacji dalszej zabudowy. W strukturze przestrzennej miasta, widoczna jest duża tendencja do tworzenia nowych zespołów zabudowy, rozwijających się w kierunku zachodnim i południowych stromych stokach.

Miasto Bodzentyn, stanowi główne centrum administracyjno – usługowe oraz centralny ośrodek osadniczy gminy. Zabudowa w ścisłym centrum miasta posiada charakter usługowo – mieszkalny, natomiast obiekty zlokalizowane wzdłuż ulic w większości stanowią zabudowę mieszkaniową i usługową oraz w części pozostałości zabudowy zagrodowej. Gęsta i zwarta zabudowa występuje

wzdłuż głównych ciągów, natomiast im dalej od centrum, charakter zabudowy staje się bardziej ekstensywny.

W mieście wyróżniają się dwa rynki Główny i Dolny stanowiące wnętrza urbanistyczne. Rynek Główny ze względu na swą lokalizację wyłączony jest z zasięgu komunikacji przelotowej. Ruch do Starachowic, Ostrowca Świętokrzyskiego biegnie przez drugi, Dolny Rynek, będący obecnie punktem przesiadkowym komunikacji zbiorowej. Miasto obecnie nie posiada obwodnicy, częściowo z ruchu tranzytowego odciążone jest poprzez ulicę Szermentowskiego. Bodzentyn jest lokalnym węzłem komunikacyjnym, niemniej natężenie ruchu tranzytowego jest coraz większe i tym samym bardziej uciążliwe.

1.3. Obecna polityka przestrzenna w gminie

Zasady, jakim powinien odpowiadać ład przestrzenny w gminie, określają plany miejscowe tworzone dla poszczególnych obszarów w zależności od potrzeb społecznych czy ekonomicznych.

Na terenie miasta i gminy obowiązują jedynie dwa miejscowe plany, oba na terenie miasta Bodzentyn i są to niewielkie fragmenty miasta.

W zakresie prawa miejscowego obowiązują:

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Opatowska 1” na obszarze miasta Bodzentyn przyjęty Uchwałą Nr I/9/2003 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 29.01.2003r., (Dz.Urz.Woj.Świętokrz. Nr 36 poz. 448 z dnia 18 marca 2003 r.);
- 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Bodzentyn, obejmującego m. in. Zmianę części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Opatowska 1”, na obszarze miasta Bodzentyn przyjęty Uchwałą Nr III/11/2007 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 11.04.2007 r., (Dz.Urz.Woj.Świętokrz. Nr 119 poz. 1760 z dnia 4 lipca 2007 r.);

Na dzień opracowania niniejszego studium na terenie gminy Bodzentyn jest opracowywany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części sołectwa Śniadka, którego celem jest określenie sposobu zagospodarowania dla terenów znajdujących się w strefie oddziaływania istniejących turbin wiatrowych zlokalizowanych w sąsiedniej gminie Pawłów, w sołectwie Szerzawy.

1.4. Podsumowanie stanu zagospodarowania przestrzennego w gminie

Działania mające na celu kształtowanie ładu przestrzennego w gminie powinny być skierowane głównie na:

- 1) tworzenie zwartych kompleksów zabudowy w nawiązaniu do istniejących zespołów zabudowy oraz utrzymanie historycznych układów przestrzennych z uwzględnieniem istniejącego układu drogowego i aktualnych celów przestrzennych mieszkańców;
- 2) przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz terenów sąsiadujących ze zwartymi kompleksami leśnymi a także na stykach Świętokrzyskiego Parku Narodowego;
- 3) zachowanie wartości architektoniczno-krajobrazowych i kulturowych, szczególnie dotyczy to miasta Bodzentyn;
- 4) usprawnienie ruchu transportu kołowego poprzez przebudowę drogi wojewódzkiej i realizacji obwodnic Świętej Katarzyny i miasta Bodzentyna;
- 5) utrzymanie po przebudowie standardów dla dróg wojewódzkich i usprawnienie przejazdu drogą wojewódzką nr 752 przez teren ŚPN na odcinku ze Świętej Katarzyny do Bodzentyna oraz drogą wojewódzką nr 751 relacji Suchedniów – Bodzentyn – Nowa Słupia – Ostrowiec Świętokrzyski;
- 6) przebudowa (modernizacja) i rozbudowa dróg powiatowych oraz gminnych oraz dalsza przebudowa wraz z realizacją nowych odcinków dróg (proces rozpoczęty);
- 7) zachowanie strefy ekotonowej – wolnej od zabudowy przy granicy ze ŚPN i zachowanie wyznaczonych korytarzy ekologicznych (wskazane na mapie uwarunkowań) oraz zachowanie charakteru przestrzennego gminy, szczególnie w terenach typowo wiejskich;

- 8) wykorzystanie kompleksów leśnych i obszarów atrakcyjnych krajobrazowo dla celów turystyki i rekreacji z jednoczesnym poszanowaniem zasobów przyrodniczych;
- 9) wyznaczenie terenów inwestycyjnych uwzględniając istniejące i projektowane główne układy drogowe, w tym uwzględnienie potrzeby wprowadzanie odnawialnych źródeł energii z jednoczesnym uwzględnieniem krajobrazu kulturowego gminy jako potencjału regionu;
- 10) intensywny rozwój turystyki i poszerzenie zaplecza bazy noclegowo-turystycznej gminy.

1.5. Podsumowanie przeprowadzonej analizy i bilansu terenów w obszarze miasta i gminy

W związku z wejściem w życie 18 listopada 2015 r. ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777), zmieniającej w części zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każda zmiana studium oraz co za tym idzie zapisy w miejscowych planach, będą wymagać zgodności z wymogami, jakie w/w ustawa o rewitalizacji stawia zagadnieniom zawartym w art. 10 ust.1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W zakresie sporządzenia projektu studium, zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza wymóg w **art. 10 ust. 1 punkt 7 w brzmieniu:**

Art. 10. 1. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

(...)

7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,

d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;

Zmiany w zakresie sporządzenia projektu studium, zakres obligatoryjny przy wykonaniu bilansu terenów został wskazany w art. 10 ust. 5-7 :

„Art. 10. 5. Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lit. a–c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonaloprzestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:

a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,

b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.”

1.5.1. Procentowy udział pozwoleń na budowę wg funkcji dla mieszkańców, przedsiębiorców lub instytucji.

Tabela 2.

<i>Łączna liczba postulowanych funkcji w złożonych wnioskach 2015 rok</i>	141	49	6	3	2	-	-	27	6	-	65	74
<i>Udział procentowy [%]</i>	100%	25,0	2,8	1,4	1,4	-	-	19,2	4,2	-	46,0	
		Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa zagrodowa	Zabudowa usługowa	Zmiana przeznaczenia/użytkowania	Zabudowa letniskowa	Rozbiórka	Wnioski niesprecyzowane	Cel publiczny	Nadbudowa/ zmiana konstrukcji	Zawiadomienie o wszczęciu postępowania	Pozwolenie na budowę

Tabela 3.

<i>Łączna liczba postulowanych funkcji w złożonych wnioskach 2016 rok</i>	70	33	13	2	3	1	2	7	7	2	68
<i>Udział procentowy [%]</i>	100%	47,1	18,5	2,8	4,2	1,4	2,8	10	10	2,8	
		Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa zagrodowa	Zabudowa usługowa	Zmiana przeznaczenia/użytkowania	Zabudowa letniskowa	Rozbiórka	Wnioski niesprecyzowane	Cel publiczny	Nadbudowa/ zmiana konstrukcji	Pozwolenie na budowę

Tabela 4.

<i>Łączna liczba postulowanych funkcji w złożonych wnioskach 2017 rok</i>	103	41	12	10	12	1	2	2	15	8	84
<i>Udział procentowy [%]</i>	100%	40	11,7	9,7	11,6	1	1,9	1,9	14,5	7,7	
		Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa zagrodowa	Zabudowa usługowa	Zmiana przeznaczenia/użytkowania	Zabudowa letniskowa	Rozbiórka	Infrastruktura	Cel publiczny	Nadbudowa, przebudowa/ zmiana konstrukcji	Pozwolenie na budowę

Tabela 5.

Łączna liczba postulowanych funkcji w złożonych wnioskach do czerwca 2018 roku	27	12	1	2	-	-	2	2	5	3	21
Udział procentowy [%]	100%	44,2	3,7	7,5	-	-	7,5	7,5	18,5	11,1	
		Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	Zabudowa zagrodowa	Zabudowa usługowa	Zmiana przeznaczenia/użytkowania/decyzji	Zabudowa letniskowa	Rozbiórka	Infrastruktura	Cel publiczny	Nadbudowa, przebudowa/ zmiana	Pozwolenie na budowę

Tabela 6.

Diagram. Procentowy udział pozwoleń na budowę w latach 2016-2018.

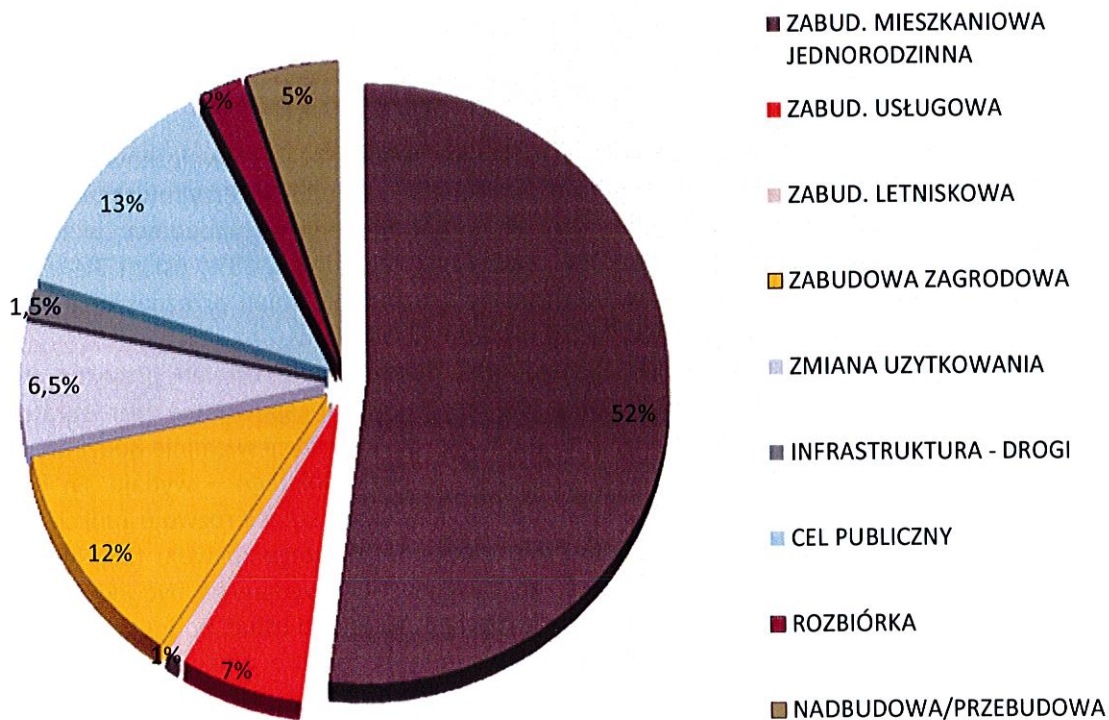
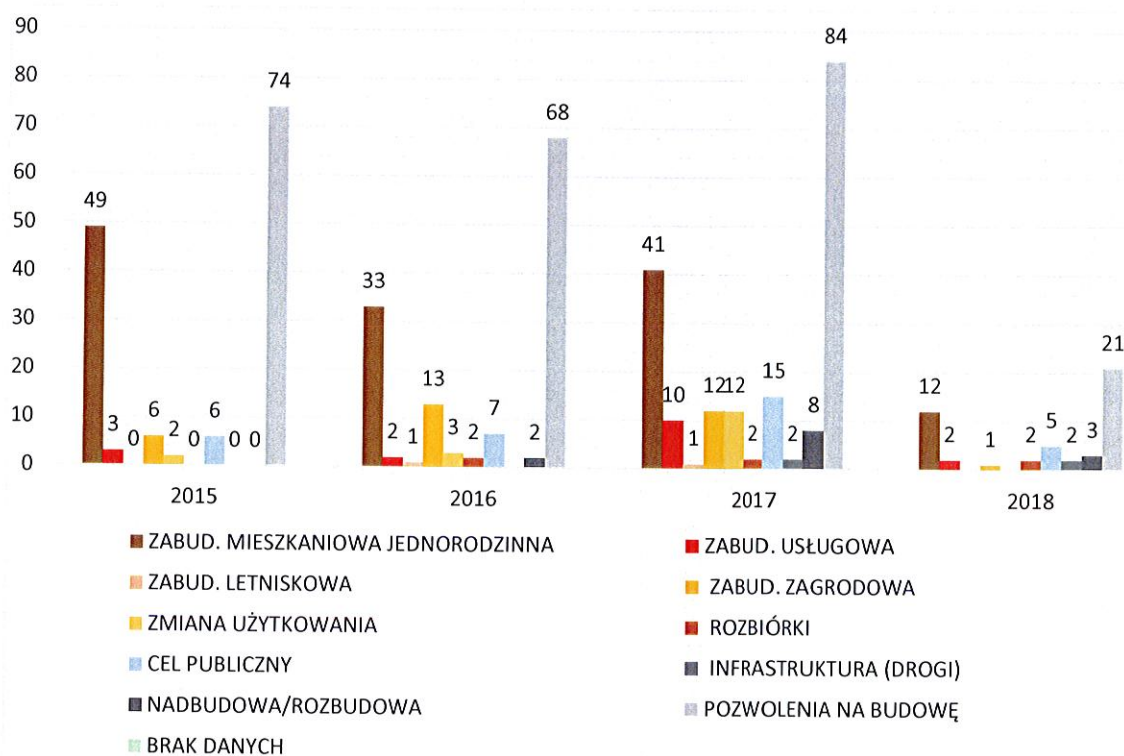

Tabela 7. Ilość pozwoleń na budowę w latach 2016-2018 wg. funkcji w podziale na lata (2015- maj 2018) oraz ilość wydanych pozwoleń na budowę.

W latach od 2015 roku do czerwca 2018 roku wpłynęło 341 wniosków mieszkańców i przedsiębiorców zawierających 176 decyzji o pozwoleniu na budowę. Przyjmując za 100% wnioski złożone od 2015-2018 roku kształtuje nam się udział procentowy zabudowy w następujących wysokościach: zabudowa mieszkaniowa 43%, zabudowa zagrodowej 13%, usługi 7%, cel publiczny 13,5% oraz pozostałe funkcje zabudowy letniskowej, rozbiórek, zmian przeznaczenia w wysokości 23,5%. Pozwolenia na budowę stanowią 11,5% wydanych wniosków.

Niewątpliwie uaktualnienie stanu istniejącego oraz dostosowanie ustaleń projektu studium do obecnych wymagań rynku i struktur usługowo-produkcyjnych, spowoduje wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych, a w konsekwencji atrakcyjności dla inwestycji w gminie Bodzentyn.

Istniejąca dywersyfikacja funkcji rolniczej oraz sektora pozarolniczego – wydaje się być dobrym kierunkiem rozwoju dla gminy, a dla miasta Bodzentyn większą szansą rozwoju funkcji na centrum przedsiębiorczości i turystyki, Świętej Katarzynie możliwość dalszego rozwoju turystyki i rekreacji. Zróżnicowanie funkcji nie tylko miasta ale i gminy Bodzentyn wydaje się być jedynym zasadnym kierunkiem rozwoju w kontekście podnoszenia jakości i dostępności usług, podnoszenia atrakcyjności rynku pracy (zatrzymanie, powroty i przyciągnięcie nowych osób z rynku pracy do miasta) oraz tworzenie warunków życia na dobrym poziomie małych miast. Niezbędne jest ograniczanie rozpraszania a tym samym wyznaczenie zasad realizacji terenów działalności przemysłowo-usługowej, szczególnie w mieście. Tworzenie atrakcyjnych terenów do zabudowy mieszkaniowej, usług nieuciążliwych, turystyki i rekreacji oraz podnoszenie zaplecza z zakresu bazy turystycznej na obszarze gminy sprzyja jej rozwojowi. Doskonałe połączenie komunikacyjne (układ drogowy rangi wojewódzkiej) miasta Bodzentyn i innych sołectw takich jak Święta Katarzyna (czy Wilków) powoduje zainteresowanie osób pragnących mieszkać z dala od aktywności i uciążliwości miejskiej. Gmina Bodzentyn z racji swojego atrakcyjnego przestrzennie położenia jest doskonałą alternatywą dla Kielc, Starachowic a nawet Ostrowca Św.

W okresie ostatnich dziesięciu lat na terenie miasta i gminy Bodzentyn ustalono warunki zabudowy drogą decyzji WZiZT lub lokalizację inwestycji celu publicznego dla ponad 1500 złożonych wniosków mieszkańców, właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców lub instytucji. Średnio przypada około 120-150 wydanych decyzji, około 50% tych decyzji skutkuje wydanymi pozwoleniami na budowę.

Na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognozy demograficznej oraz możliwości finansowych gminy, wskazanych w części A niniejszego dokumentu studium oraz uzupełnione w opracowanym bilansie (analizy), poniżej sformułowano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Na obszarze całej gminy odnotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych. Na ten fakt ma wpływ znaczny procent bezrobocia, klasyfikujący się powyżej średniej w województwie świętokrzyskim. Przyczyną migracji w znacznej mierze jest chęć pozyskania wyższego wykształcenia, którego nie może zaoferować gmina lub możliwość pracy na wyższych stanowiskach oferująca większe wynagrodzenia. Większość osób podejmujących pracę poza granicami gminy nie widzi możliwość powrotu z braku korzystniejszych ofert ze strony gminy przebijających możliwości większych ośrodków miejskich.

Nieco mniejsze choć dalej niskie saldo stwierdza się w mieście Bodzentyn. Ośrodek gminny oferuje więcej miejsc pracy w poszczególnych sektorach oraz różnorodność funkcji i możliwość założenia działalności z większym powodzeniem niż w innych sołectwach gminy.

Saldo migracji zachwiać może duża tendencja wyjazdów poza granice kraju. Na przestrzeni kilkunastu lat, nastąpił znaczny wzrost krótkoterminowych wyjazdów w większości nie odnotowanych urzędowo. Dane przedstawione w tabeli, gdzie od kilku lat zanotowano 4 lub żadnego wyjazdu mogą być nieprecyzyjne. Zmiany polityki emigracyjnej w krajach UE mogą jednak ten proces i tendencję odwrócić. W samej gminie połowa osób pracujących zatrudniona jest w sektorze rolniczym (54,2%) mimo, iż warunki glebowe do uprawy na terenie gminy Bodzentyn nie należą do najkorzystniejszych, niewielki procent zatrudnionych związany jest z sektorem przemysłu i budownictwa (ponad 15,4%), nieco mniejszy z handlem i usługami (9,7%), oraz 0,4% z działalnością finansową.

Stopa bezrobocia w latach 2012 – 2016 sukcesywnie spada. W latach 2012/2013 średnio wyniosła 23%, natomiast w roku 2016 spadła do 70%.

W zakresie bilansu przychodów i wydatków w gminie bilans jest dodatni (ponad 1% na plusie) i z roku na rok rośnie jego wartość. Jest to zjawisko prognozujące tendencje rozwojowe gminy, czego efektem są liczne inwestycje na jej terenie w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej. Pozostałe inne zadania własne to nieco ponad 3% wydatków budżetowych.

1.5.2. Wnioski generalne bilansu terenów.

W studium, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta obszarowo. Dodatkowo została ona (zabudowa) wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych. Obszary poszerzenia zabudowy mieszkaniowej lub usługowej są skutkiem głównie lokalnych uwarunkowań przestrzennych (w tym podziału nieruchomości) i potrzeb rozwoju układu komunikacyjnego (spięcie go w układ zamknięty w pętle, dzięki czemu właściwy z punktu widzenia obronności i bezpieczeństwa ludności). Zwiększenie terenów zabudowy mieszkaniowej wynika z potrzeby rozwoju tej funkcji w danej jednostce osadniczej, ponadto nie niesie ze sobą dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej czy drogowej, gdyż zabudowa jest uzupełniana w pasach przydrożnych i istniejącej tkance miejscowości. Wyjątkowa sytuacja jest w mieście Bodzentyn i miejscowościach takich jak Święta Katarzyna, Wilków i w części Celiny, gdzie silna presja budowlana związana jest z ich turystycznym charakterem.

W samym mieście Bodzentyn potrzeby budowlane mieszkańców oraz potrzeby inwestycyjne przedsiębiorców są warunkowane szybkimi zmianami gospodarczymi w sposób bardziej widoczny niż w terenach wiejskich. Zwiększenie terenów usług komercyjnych, publicznych, oświaty i sportu prowadzi do rozwoju i atrakcyjności gminy. Praktycznie oprócz centrum miasta Bodzentyna, zabudowa na terenie gminy powinna mieć charakter zabudowy ekstensywnej.

Przeprowadzony bilans terenów wskazał, że suma chłonności istniejących terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej i terenów pozostałych a wskazanych w obowiązujących miejscowych planach, w większości sołectw przewyższa zapotrzebowanie na nowe tereny.

Z analiz przeprowadzonych w części uwarunkowań studium wynika, że tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej posiadają silną presję do przekształceń w kierunku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, szczególnie w we wsi Wilków i Święta Katarzyna, oczywiście też w mieście Bodzentynie. Bilans zatem tych terenów będzie przejmować w dużej części w/w sołectwa. Niezależnie jednak powinno dążyć się do podniesienia średniej powierzchni indywidualnych działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinna i zagrodową jako wynik zmiany standardów zamieszkania w Polsce, co w naturalny sposób wymaga zwiększenia obszarów zabudowy. Pojawia się również tendencja realizacji zabudowy mieszkalnej w terenach o dużych walorach krajobrazowych jako domy weekendowe, domy pod wynajem turystom czy też domy o charakterze letniskowym.

Dokonana analiza i bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę (zamieszczony w dokumentacji planistycznej) wskazuje na zasadność szukania nowych terenów inwestycyjnych (usług i przemysłu, składów i magazynów) na gruntach klas niechronionych bezpośrednio związanych z układem komunikacyjnym dróg wojewódzkich i powiatowych, które wyznaczone na perspektywiczny okres do maksymalnie 30 lat dają szansę harmonijnego i dalekowzrocznego rozwoju gminy. Przyjęty margines błędu w granicach 20-30%, wynikający z niepewności (w części nieprzewidywalności) powstających procesów rozwojowych, o których wspomniano wyżej (istniejące uwarunkowania i zmiana układu przestrzennego gminy), daje szansę na szybkie reagowanie oraz dostosowanie przestrzeni lub uruchomienie nowych obszarów inwestycyjnych, w ramach polityki przestrzennej samorządu.

Same tereny pod zabudowę mieszkaniową powinny być rozwijane w oparciu o wykształconą strukturę funkcjonalno-przestrzenną w ciągach istniejących dróg publicznych w towarzystwie istniejącej zabudowy i infrastruktury.

Wynik bilansu terenów pod zabudowę:

Faktyczne zapotrzebowanie na nową zabudowę: 117 525 m²

Ilość działek budowlanych = mieszkań

$$117\ 525\ \text{m}^2 : 150\ \text{m}^2 = 783,5\ \text{mieszkania}$$

1 działka budowlana = 1 budynek z 1 mieszkaniem, powierzchnia potrzebnego terenu wynosi:

$$784\ \text{mieszkania} \times 0,2 = 156,8\ \text{ha netto}$$

$$156,8\ \text{ha netto} + 20\% \text{ (zapotrzebowanie na tereny związane z funkcjami innymi niż mieszkaniowa)} \\ = 188,16\ \text{ha brutto}$$

Poniżej w tabeli, przedstawiono wielkości obszarów proponowanych do dodania na etapie sporządzania Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Studium Miasta i Gminy Bodzentyn. Tereny odnoszą się wyłącznie do zabudowy osadnictwa miejsko - wiejskiego. W tabeli przedstawiono wartości, o jakie zostały powiększone tereny zabudowy względem istniejącej struktury zabudowy i obowiązujących miejscowych planów. W pozostałych sołectwach chłonność terenów nowej zabudowy, została przewidziana w granicach układu jednostek osadniczych, wyposażonych w niezbędną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną. Szczegółowe tereny, o których mowa w tabeli, zostały przedstawione w odrębnym opracowaniu bilansu terenów.

Tabela 8a. Zabudowa mieszkaniowa wprowadzona w studium:

Sołectwo	Obszar dodany w Studium* [ha]
Miasto Bodzentyn	18,94
Celiny Podgórze	3,31
Leśna Stara Wieś	2,08
Podmielowiec	5,85
Psary Kąty	15,71
Święta Katarzyna	35,46
Wilków	54,56
Wiącka	19,78
Ścignia	0,35
Razem	156,04

* Obszary zabudowy osadnictwa wiejskiego i miejskiego, dodane na w momencie sporządzania Projektu Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego niniejszego studium.

Tabela 9b. Zabudowa inna niż mieszkaniowa wprowadzona w stadium:

Sołectwo	Obszar dodany w Studium* [ha]
Kamieniec	15,11 (UT/US)
Leśna Stara Wieś	2,73 (UT/US)
Wilków	6,78 (US)
Razem	24,62

Przyjęto dane do obliczeń:

156,04 ha – obszary zabudowy mieszkaniowej dodane w projekcie Studium Bodzentyna poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno przestrzennej
 156,8 ha netto – powierzchnia potrzebnego terenu w gminie (zapotrzebowanie)
 188,16 ha brutto – powierzchnia potrzebnego terenu w gminie (zapotrzebowanie) z usługami
 24,62 ha – obszary zabudowy innej niż mieszkaniowa dodane w projekcie Studium Bodzentyna poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej struktury funkcjonalno przestrzennej

Rezerwy terenowe dla kolejnych edycji (zmian) studium po odjęciu wprowadzonych terenów w niniejszym studium:

Rezerwa terenowa dla zabudowy mieszkaniowej – 0,76 ha (156,8 ha – 156,04 ha)
 Rezerwa terenowa dla zabudowy innej niż mieszkaniowa (usługi sportu i rekreacji/ usługi turystyki) – 7,50 ha (32,12 ha – 24,62 ha)
 Łącznie tereny rezerwy brutto: 8,26 ha (ok. 8 ha)

Ze względu na zmienne uwarunkowania społeczne, ekonomiczne oraz uwarunkowania geologiczno-ekofizjograficzne w gminie, precyzyjne określenie funkcji w studium stałoby się barierą w rozwoju, nie zaś atutem i potencjałem. Stąd, z uwagi na szerokie spektrum problemowe, w studium wyznacza obszary potencjalnego rozwoju zabudowy, nie tylko uwzględniające istniejącą zabudowę ale również docelowe kształtowanie granic danych jednostek osadniczych. Z uwagi na walory przyrodnicze gminy oraz uwarunkowania fizjograficzne, ochrony środowiska i istniejące elementy krajobrazu kulturowego, studium na większości miejscowościach nie wyznacza nowych obszarów pod zabudowę, które wymagałyby znaczących inwestycji samorządu gminy w zakresie dostępu do dróg

publicznych lub infrastruktury technicznej. **Wyznaczone w studium tereny budowlane znajdują się w przewadze przy istniejących drogach publicznych lub zostały ustalone w obowiązujących miejscowych planach**, posiadają dostęp do sieci wodociągowej oraz do sieci kanalizacyjnej w części sołectw, która nieustannie jest rozbudowywana. Szczegółowa analiza i wyniki bilansu w formie tabelarycznej znalazły się w odrębnym opracowaniu, będącym częścią dokumentacji planistycznej tj. w „*Bilansie terenów wykonanych na etapie opracowania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn*”.

W odniesieniu do zapisu art. 10 ust. pkt 7, po analizie problematyki studium, stwierdzono odpowiednio, że zmiana studium w zakresie:

- a) analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych – oddziałuje na politykę przestrzenną gminy czy też własności prywatne w części, analizy te przeprowadzono w odrębnym opracowaniu *bilansu terenów*;
- b) prognoz demograficznych, w tym uwzględniających, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego – przedmiotowa zmiana nie wpływa w żaden sposób na statystyki demograficzne, nie zmienia prognozowanych współczynników oraz nie dotyczy migracji związanych z obszarami funkcjonalnymi ośrodka wojewódzkiego – Kielc, z uwagi na znaczne oddalenie obszaru gminy od Kielc i jego obszaru aglomeracyjnego;
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy – studium nie wprowadza ustaleń obciążających znacznie budżet gminy w tym zakresie, z uwagi na fakt, że istniejąca infrastruktura techniczna zapewnia prawidłowe funkcjonowanie terenu i nie zostanie zmieniona (tzn. ograniczona ani w znaczny sposób rozbudowana) względem istniejących miejscowych planów na terenie gminy.
- d) bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę – przedmiotowe studium wyznacza nowe-skorygowane tereny pod zabudowę, nie zmienia jednak w sposób znaczący ich szczegółowych przeznaczeń, nie wprowadza również nowej zabudowy na terenach bez infrastruktury drogowej i technicznej, których ilość w skali miasta i gminy Bodzentyn przekraczałaby więcej niż 30% względem wyników analizy; należy zauważyć, że część terenów inwestycyjnych posiada ograniczenia przestrzenne (obszary form ochrony przyrody, obszary osuwiskowe), co wpływa na chłonność tych terenów.

Z uwagi na niepewność rozwoju i jego ewentualnej skali miasta i gminy Bodzentyn trudno jest jednoznacznie stwierdzić, tereny wskazane jako potencjalnego rozwoju tj. możliwości zwiększenia terenów inwestycyjnych w gminie są wystarczające. Podobnie jest z terenami o funkcjach, które nie wykazały potencjalnych potrzeb rozwojowych, choć złożone wnioski i wydane decyzje o warunkach zabudowy wskazują na pewną presję budowlaną na takich obszarach. Bilans i określona metoda jego analizy przyjmuje minimum terenowe jakie jest kontynuacją wcześniejszych samorządu z jednoznacznym wyznaczeniem nowych terenów rozwojowych, które nie zostały ujawnione w poprzednim planie ogólnym. Obszary zabudowy wzdłuż wykształconych jednostek strukturalnych (układów osadniczych) zostały wyznaczone w sposób maksymalnie ekonomiczny i zasadny z punktu widzenia ładu przestrzennego.

W ocenie autorów bilansu, nowe tereny mieszkalne (wykraczające poza przedmiotowy bilans – opisane jako rezerwa terenowa) mogą być dopuszczalne w sytuacji, gdy będzie można to uzasadnić ekonomicznie, społecznie lub w inny sposób (np. ograniczenie istniejącej zabudowy w wyniku ograniczeń wynikających z form ochrony przyrody) oraz jeśli wyznaczone tereny inwestycyjne w projekcie studium zostaną skonsumowane (zostaną zabudowane lub zostaną wydane pozwolenia na budowę) w minimum 70% w okresie do 30 lat.

2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego oraz wymogi jego ochrony, w tym analiza środowiskowa.

2.1. Położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni terenu.

Pod względem fizyczno – geograficznym [Solon J. i in. 2018] obszar Gminy Bodzentyn położony jest w prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyna Małopolska (342), makroregionie Wyżyna Kielecka (342.3). Przeważająca część Gminy leży w mezoregionie Góry Świętokrzyskie (342.34-35), a niewielki fragment lasów w północnej części Gminy w mezoregionie Płaskowyż Suchedniowski (342.31). Płaskowyż Suchedniowski obejmuje tu wzniesienie Wykus z doliną rzeki Lubianki. Obszar pokrywa fragment rozległego kompleksu leśnego (lasy iglaste i mieszane, w mniejszym stopniu liściaste), wchodzącego w skład tzw. Puszczy Świętokrzyskiej. W dolinie tworzą się podmokłe łąki i torfowiska.

Cała pozostała część Gminy Bodzentyn leży w mezoregionie Góry Świętokrzyskie. Góry Świętokrzyskie są częścią Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej, wchodzącej w skład Wyżyny Środkowomałopolskiej, i jeszcze w XIX w. często określane były m. in. jako Góry Środkowomałopolskie czy Góry Sandomierskie. Góry Świętokrzyskie składają się z kilkunastu równoległych pasm i leżą na osi Sandomierz – Przedbórz. Najwyższe wyniesienie stanowi tzw. „Pasma Głównie”, zbudowane jest z prastarych utworów paleozoicznych, które najczęściej dzielone jest na: Pasma Masłowskie (na zachodzie), Pasma Jeleniowskie – na wschodzie oraz Pasma Łysogórskie – Łysogóry na terenie którego położona jest też Gmina Bodzentyn. Na terenie Gminy znajduje się też najwyższy szczyt Gór Świętokrzyskich – Łysica – 612 m n.p.m.

Na północ i północny zachód od tak ujętego Pasma Głównego, na terenie Gminy Bodzentyn rozciąga się Pasma Klonowskie (pomiędzy Łysogórami a Pasmem Sieradowiskim). Masywy Gór Świętokrzyskich rozdzielone są szerokimi, urokliwymi dolinami, które miejscami tworzą malownicze przełomy rzeczne [Wojtyś P. 2015]. Dalej na północ rozciąga się Pasma Sieradowickie, pokryte lasami iglastymi i mieszanymi, wchodzące w skład tzw. Puszczy Świętokrzyskiej. Pasma Sieradowickie tworzą wzniesienia o łagodnych stokach pomiędzy którymi występują zabagnione dolinki. Na zboczach Góry Sieradowickiej znajdują się źródła Świśliny i Lubianki, a na południe od Wykusu wypływa rzeka Szczebra. Rzeki płyną malowniczo wijąc się przez obszar Lasów Siekierzyńskich. W dolinach, pomiędzy wzniesieniami tworzą się podmokłe łąki i torfowiska.

W morfologii Gminy zaznaczają się trzy podłużne pasma rozdzielone obniżeniami. Najwyższe jest Pasma Łysogórskie, zwane Łysogórami, składa się z dwóch odcinków, z których jedno – wschodnie z kulminacją Łysicy 611,8 m n.p.m.) – położone jest częściowo w gminie Bodzentyn. Drugi, zachodni odcinek Pasma Łysogórskiego to Kraiński Grzbiet z kulminacją Radostowej. Drugą jednostkę stanowi wschodnia część Pasma Klonowskiego - pas wzniesień na zachód od Łysogór z fragmentem Bukowej Góry (ok. 470 m. n.p.m.), Psarską (415 m. n.p.m.) i Miejską Górką (426 m. n.p.m.). Najniższe jest Pasma Sieradowickie, przebiegające od Michniowa w kierunku Sieradowic. Składa się ono z pojedynczych, niezbyt wysokich wzgórz z płaskimi wierzchołkami, poprzedzielanymi niskimi, płytkimi i nieregularnymi dolinkami. Są to rozległe Wzgórza Michniowsko - Sieradowickie z kulminacjami Kamienia Michniowskiego (427 m. n.p.m.) i Góry Sieradowickiej (390 m. n.p.m.). W najbardziej na północ wysuniętej części gminy znajduje się drobny fragment Wzgórz Suchedniowskich ze wzgórzem Wykus (326 m. n.p.m.), wydzielonym przez dolinę rzeki Łubianki. Na charakter rzeźby terenów gminy ma wpływ to, że obniżają się one w kierunku wschodnim i północnym. Obniżenia te są rozległe i na ogół płaskodenne, a zbocza wzniesień mają zróżnicowane nachylenie stoków. Odległość pomiędzy najwyższym a najniższym punktem terenów gminy sięga 373 metrów.

Od strony północnej od pasma Łysogór rozciąga się Dolina Bodzentyńska. Jest to wydłużona kotlina o szerokości 3-4 km. Oś Obniżenia Bodzentyńskiego tworzy dolina Psarki o szerokości do 500 m, płynącej w kierunku ESE. Powierzchnia Doliny Bodzentyńskiej jest nachylona w kierunku doliny

Psarki i rozcięta dolinami jej dopływów. Na południe od Obniżenia Bodzentyńskiego rozciąga się Pasma Klonowskie o szerokości 40-300 m. Wysokości bezwzględne dochodzą tu do 484 m n.p.m. Pasma Klonowskie stanowi niskogórski grzbiet i obrzeżone jest od południa Doliną Wilkowską. Dolina ma charakter obniżenia śródgórskiego. Powierzchnia tego obniżenia nachylona jest do dolin: Lubrzanki i Czarnej Wody. Od południa do Obniżenia Wilkowskiego przylegają: Pasma Masłowskie – na wschodzie i Pasma Łysogórskie – na zachodzie, które rozdziela przełomowa dolina Lubrzanki. Oba te pasma wznoszą się ponad dolinę Lubrzanki na wysokość 170-300 m.

Na wschód od Bodzentyńna znajduje się niewielki fragment Pasma Bostowskiego (z wyniesieniem Nowotniowa - 323 m. n. p. m). Centralną część gminy zajmuje Dolina Bodzentyńska, ciągnąca się na osi wschód-zachód wraz z doliną rzeki Psarki. Pomiedzy pasmami Łysogórskim i Klonowskim przebiega Dolina Wilkowska z rzeką Gawlicą, z małym wzniesieniem na linii Święta Katarzyna – Psary. Ciąg obniżeń sąsiadujących na północ z Pasmem Łysogórskim, czyli fragmenty Doliny Wilkowskiej (z rzeką Gawlicą) od zachodu i Doliny Dębniańskiej (z rzeką Pokrzywianką i rzeką Czarną Wodą) od wschodu, łączą się ze sobą w rejonie Mokrego Boru i drogi święta Katarzyna - Bodzentyń. Na stokach wymienionych pasm występują pokrywy lessowe z charakterystyczną rzeźbą dla takich obszarów, głównie gęstą siecią wąwozów. Dolinę Wilkowską otaczają dwa pasma górskie: Łysogóry i Pasma Klonowskie, zbudowane z twardych piaskowców kwarcytowych – kambryjskich w przypadku Łysogór i dewońskich w przypadku Pasma Klonowskiego. Leżący pomiędzy nimi teren tworzą słabo odporne na wietrzenie łupki i szarogłazy syluru i ordowiku. Dlatego też powstała tu Dolina Wilkowska, a w wyniku wietrzenia łupków powstały nieprzepuszczalne dla wody osady ilaste, co powoduje znaczne zabagnienie doliny [Susicka A. 1979].

Pod względem geobotanicznym (J. M. Matuszkiewicz 2008) przedmiotowy teren położony jest w prowincji Środkowoeuropejskiej, podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dział Wyżyn Południowopolskich (C), Kraina Gór Świętokrzyskich (C.6). Północna i centralna część to okręg Puszczy Świętokrzyskiej (C.6.1.), a od Bodzentyńna w kierunku południowym Gmina leży w Okręgu Gór Świętokrzyskich Właściwych (C.6.2.). Północna część Gminy Bodzentyń zajęta przez Lasy Suchedniowskie należy do podokręgu Suchedniowsko – Starachowickiego (C.6.1.d). Dalej na południe do wysokości miasta Bodzentyń obszar zakwalifikowano do podokręgu Chybieckiego (C.6.1.e). W część Gminy należącej do Okręgu Gór Świętokrzyskich Właściwych wyróżnia się Pasma Klonowskie i Masłowskie (C.6.2.b) oraz dalej na południe Pasma Łysogórskie (C.6.2.c).

2.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Gmina Bodzentyń położona jest w obszarze unikalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych nie tylko w skali gminy, ale i województwa. Całą powierzchnię Gminy objęto prawnymi formami ochrony przyrody. W ochronie gęstej sieci korytarzy ekologicznych i obszarów cennych przyrodniczo natrafia się na liczne zagrożenia:

1. Utrzymanie drożności głównych korytarzy migracji: „Łysogóry” i „Lasy Starachowickie i Siekierzyńskie” jako niezbędnego dla zachowania spójności sieci Natura 2000. Analiza rozmieszczenia gatunków wskaźnikowych wskazuje na wykorzystywanie korytarzy przez gatunki flagowe jak: wilk *Canis lupus*, łos *Alces alces* i jelen *Cervus elaphus*. Obszar wymagający uwagi to prócz terenu Świętokrzyskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Łysogóry również obszar otuliny Parku, obszar Natura 2000 Ostoja Sieradowicka wraz z pozostałym kompleksem lasów Płaskowyżu Suchedniowskiego.

2. Utrzymanie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych, głównie na obszarach nie objętych formami ochrony przyrody. Poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody występują lokalne korytarze migracji zarówno drobnych zwierząt (płazów i gadów, drobnych ssaków, ptaków) jak i energii, materii, nasion roślin oraz wymiany powietrza.

3. Utrzymanie ciągłości dolin rzecznych i linii brzegowej wód powierzchniowych, co dotyczy głównie w otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Sieradowickiego Parku Krajobrazowego.

4. Brak ustanowionych aktów prawa miejscowego form ochrony przyrody, w szczególności Planu ochrony Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Obszaru Natura 2000 Łysogóry na lata 2013 – 2033. Plany ochrony parków narodowych stanowią akty prawa miejscowego, stąd ustalenia i postulaty ochrony wniesione do projektu planu ochrony parku narodowego nie obowiązują do momentu jego ustanowienia. Presja inwestycyjna na terenach otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego wymaga regulacji prawnych, w szczególności dotyczy to strefy ekotonowej oraz ochrony lokalnych korytarzy ekologicznych.

5. Presja rolnicza przejawiająca się głównie w nieprawidłowym stosowaniu nawozów i chemicznych środków ochrony roślin. Utrzymanie niskich dawek nawozów mineralnych i pestycydów oraz stosowanie do podniesienia wydajności pól kompostu, nawozów organicznych, zmianowania roślin, nawozów mineralnych naturalnego pochodzenia ograniczyłoby negatywny wpływ rolnictwa na różnorodność biologiczną oraz stan i jakość wód powierzchniowych.

2.3. Budowa geologiczna i kopaliny mineralne

W budowie geologicznej obszaru gminy występuje kontakt paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich z fragmentem jego mezozoicznego obrzeżenia. Zasadniczą jednostką strukturalną obszaru jest paleozoiczny trzon Gór Świętokrzyskich, ukształtowany w cyklu kaledońsko – waryscyjskim. Charakteryzuje go struktura fałdowo – blokowa. Osie antyklin, skib i synklin, pocięte uskoki i pęknięciami, przebiegają w WNW ku ESE. Głównymi elementami tektonicznymi są: skiba łysogórska, synklina bodzentyńska, antyklina klonowska. Główna dyslokacja (świętokrzyska) przebiega wzdłuż osadów kambru skiby łysogórskiej oraz dewonu synklinorium kielecko – łagowskiego. W obrębie struktur paleozoicznych powstały liczne uskoki poprzeczne (dyslokacja psarska, bodzentyńska itd.). Trzon paleozoiczny budują tu piaskowce kwarcytowe, iłowce, mułowce i łupki wieku kambryjskiego, przykryte od północy przez utwory ordowiku, syluru i dewonu dolnego, wykształcone w postaci łupków, mułowców i szarogłazów, a od strony południowej dewonu górnego (wapienie, margle i dolomity).

W synklinie bodzentyńskiej na powierzchni ujawniają się niewielkie powierzchnie piaskowców dolnego dewonu oraz dolomitów i wapieni dolomitycznych dewonu środkowego. Pasma Klonowskie z Górą Psarską i Górą Miejską budują piaskowce, kwarcyty i łupki z wkładkami zlepieńców dolnego dewonu. Podłoże trzonu paleozoicznego ujawnia się też na powierzchni w antyklinie niestachowskiej. Mały odcinek tej antykliny występuje na południowym – zachodzie. Tu zbudowane jest z piaskowców, iłowców, łupków i szarogłazów dolnego kambru w jądrze. W Górach Świętokrzyskich występują nieomal wyłącznie skały osadowe. Brak tu zupełnie skał przeobrażonych, a jedynie w Dolinie Wilkowskiej oraz w okolicach Widełek występują żyłowe skały magmowe (diabazy i lamprofiry), nie odgrywające zresztą poważnej roli górotwórczej. W Dolinie Wilkowskiej starsze podłoże przykrywają gliny morenowe zlodowacenia południowopolskiego. Stoki południowe pasma głównego oraz obszar synkliny bodzentyńskiej przykryte są lessami, przywianymi tu w okresie późnego plejstocenu. W dolinach rzek poziomy terasowe budują piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz piaski i mułki rzeczne. Skały starszego podłoża, na większości obszaru przykryte są osadami czwartorzędowymi, ze znaczną przewagą lessów oraz udziałem piasków, żwirów wodnolodowcowych, glin zwałowych, a także holocenijskich osadów rzecznych. W dolinach rzek np. Psarki, miejscami występują torfy i namuły torfiaste. U podnóży stoków łysogór zalegają osady deluwialne. Tutejsze skały osadowe dzieli się na dwie grupy: krzemianowe (piaskowce w różnych odmianach) oraz wapienne (wapienie i dolomity).

Piaskowce kwarcytowe i piaskowce kwarcytowe z wkładkami mułowców i iłowców łysogórskiego kambru środkowego i górnego

Kompleksy piaskowców kwarcytowych, a właściwie dwa częściowo równoważne stratygraficznie kompleksy, są związane wyłącznie z łysogórskim regionem Gór Świętokrzyskich. To z niego zbudowane są kulminacje grzbietów głównego pasma Gór Świętokrzyskich (Pasma Łysogórskie, Pasma Masłowskie). Wietrzejące wychodnie tych piaskowców utworzyły liczne pokrywy bloków – gotoborza. Piaskowce kwarcytowe zwane czasem kwarcytami tworzą przeławienia wśród szarych

łupków ilastych i piaszczystych, a także mułowców i iłowców. Piaskowce kwarcowe o charakterze kwarcytów są skałą jasnoszarą lub zabarwioną tlenkiem żelaza, zlewną, składającą się często wyłącznie ze sprasowanych ziarn kwarcu. Spoiwo skały jest kontaktowe lub ma charakter regeneracyjny, krzemionkowy. Piaskowce kwarcytowe kambry były wykorzystywane jako materiał budowlany już od ponad tysiąca lat. Pierwsze ich zastosowanie wiąże się z budową na łyścu wału kultowego użytkowanego pomiędzy VII a pierwszą połową X w. Sprzyjała temu naturalna bloczność skały tworzącej rozległe gołoborza.

Dolomity margliste dewonu środkowego

Wychodnie kompleksu ciągną się wąskimi pasami podkreślając ważniejsze synkliny w obrębie masywu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. W całych Górach Świętokrzyskich kompleks jest wykształcony głównie w postaci urozmaiconych strukturalnie i teksturalnie dolomitów. W synklinie bodzentyńskiej kompleks stanowią słabo margliste dolomity dolnej części warstw wojciechowskich, których orientacyjna miąższość wynosi około 200 m.

Dolomity i wapienie dolomityczne dewonu środkowego

Kompleks znajduje się w środkowej części profilu dewonu. Obejmuje dolomity jawnokrystaliczne z fauną oraz występujące lokalnie w ich stropowej części skały wapienno – dolomitowe. W synklinie bodzentyńskiej kompleks stanowią głównie dolomity wyraźnie krystalicznie – gruboławicowe, z ławicami „amfiporowymi” i wkładkami dolomitów laminowanych zawierające kilkumetrowy pakiet wapieni z Bornhardtina. Miąższość kompleksu można oceniać na około 280 m.

Piaskowce i iły triasu dolnego

Kompleks piaskowców i iłów rozciąga się w północnym obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich. Kompleks podścielony jest tu grubą serią osadów mułowcowo – ilastych pstrego piaskowca. Miąższość kompleksu nie przekracza stu metrów i maleje z zachodu na wschód. Kompleks jest zbudowany z czerwonych i jasnych piaskowców oraz czerwonych, kaolinitowo – illitowych iłów. Podrzednie występują mułowce. Grubość naprzemianległych ławic piaskowcowych i ilastych wynosi zwykle kilka metrów, niekiedy przekracza kilkanaście. Udział piaskowców w kompleksie szacować można na ok. 60%. Piaskowcowo – ilaste utwory retu utworzyły się głównie w warunkach lądowych, w środowisku wód płynących i jezior, częściowo także w warunkach przybrzeżnych, lagunowych. Znajduje to odzwierciedlenie w dużej zmienności litologicznej kompleksu. Piaskowce te są piaskowcami kwarcowymi o spoiwie krzemionkowo – ilasto – żelazistym i najczęściej średnim uziarnieniu. Ze względu na dobre parametry jakościowe i walory dekoracyjne, grubo ławiczone bloczne piaskowce są wartościowym kamieniem budowlanym o wielowiekowej tradycji zastosowania w architekturze.

Gliny zwietrzelinowe i zwałowe plejstoceńskie, lessy i mułki plejstoceńskie

Skały ilaste, pylaste lub gliniaste mają miejscami znaczny udział w osadach pokrywy czwartorzędowej Gór Świętokrzyskich. Informacja kartograficzna ogranicza się do lokalizacji występowania glin zwietrzelinowych i zwałowych oraz mułków i lessów na północ od centrum miasta Bodzentyń, wzdłuż drogi 752, zaraz po przekroczeniu rzeki Psarki. To niewielkie złożo glin zwietrzelinowych i zwałowych eksploatowano do 1982 roku, po czym zasoby tego złoża zostały wykreślone z Bilansu Zasobów ze względu na złą jakość surowca. Wyrobisko zrehabilitowane w kierunku wodnym.

Osadami młodszego czwartorzędu - holocenu są różnorodne utwory wypełniające współczesne doliny rzeczne; są to w kolejności od najstarszych do najmłodszych: mułki i piaski z soczewkami torfów i z pniami drzew kopalnych, piaski i mułki szare, współczesne piaski i żwiry w korytach rzecznych, mułki namywane w formie deluwii i częściowo czarne ziemie (mady) na lessach oraz torfy i glejowe lub bagienne gleby łąkowe.

Występujące na terenie Gminy surowce mineralne reprezentowane są głównie przez piaskowce kwarcytowe górnego kambry i dolnego dewonu, których wychodnie położone są w Świętokrzyskim Parku Narodowym i z tego względu wyklucza się ich eksploatację. Piaskowce dolnego triasu budujące

północną część gminy (powyżej Wzdolu Rządowego i Siekierna) nie są przewidziane do wykorzystania. Na terenie Gminy w mieście Bodzentyn, zlokalizowane były złoża surowców ilastych, które eksploatowane były w złożu „Bodzentyn” i wykorzystywane do produkcji ceramiki budowlanej. Z uwagi na niską jakość zaniechano wydobycia, a złożo wykreślono z Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce. Obok w/w złóż istnieje szereg nieczynnych i okresowo czynnych wyrobisk rozrzuconych na terenie całej gminy co świadczy o nieplanowym pozyskiwaniu surowców mineralnych, a co za tym idzie dewastacji tych złóż oraz gruntów leśnych i rolnych.

Obecnie na terenie Gminy Bodzentyn nie występują udokumentowane złoża kopalin.

2.4. Charakterystyka warunków wodnych.

2.4.1. Wody powierzchniowe.

Obszar arkusza Bodzentyn w całości należy do dorzecza Wisły. Dział wodny II rzędu oddzielający zlewnie Nidy i Kamiennej przebiega wzdłuż Łysogór tj. w kierunku ESE na WNW. W okolicach Św. Katarzyny schodzi on z Pasma Łysogórskiego w Dolinę Wilkowską i skręca na północ. Na tym odcinku, w okolicach wsi Wzorki jest on działem niepewnym. Dział ten w okolicach wsi Psary Kąty wchodzi na Pasma Klonowskie przyjmując kierunek ESE – WNW. Pasma: Klonowskie i Łysogórskie stanowią dział wodny drugiego rzędu rozdzielający zlewnię Nidy (Czarnej Nidy) od zlewni Kamiennej. Obie rzeki są bezpośrednimi dopływami Wisły.

Do dorzecza Nidy należy Lubrzanka, spływająca na południe z masywu Barczy, wraz ze swym dopływem Warkocz, toczącym wody z południowych zboczy Pasma Łysogórskiego, gdzie znajduje się kilka źródeł. Jej zlewnia rozdziela działy wodne IV i V rzędu. Do Nidy wpadają też: Kakonianka i Belnianka ze swymi dopływami z Łysogór. W dorzeczu Kamiennej znajdują się: Kamionka, Pokrzywianka z Czarną Wodą, Żarnówka i Lubianka, Świślina ze swym dopływem Psarką oraz wpadającymi do Psarki: Olszówką, Sieradowianką, Krupką. Rozdziela je dział wodny III i IV rzędu.

Z uwagi na gęstą sieć rzeczną występują tu liczne działy wodne IV i V rzędu. Działy wodne na ogół mają wyraźny przebieg. Cechą charakterystyczną sieci rzecznej na omawianym obszarze jest jej odśrodkowy układ, wynikający z przebiegu pasm górskich, tj. Łysogór o Pasma Klonowskiego z ESE na WNW.

Ukształtowała się tu gęsta sieć cieków stałych, których źródłowe odcinki są równoległe i nie posiadają bocznego zasilania. Na zboczach Pasma Łysogórskiego oraz w rejonie Bęczków-Krajno występuje około 20 źródeł. Większość z nich to niewielkie obiekty, niektóre okresowo zanikające. Stałym największym w obszarze arkusza źródłem jest „Źródełko Św. Franciszka” u podnóża Łysicy w Świętej Katarzynie. Spadek początkowych odcinków potoków jest duży (ponad 100 ‰). U podnóża pasm górskich cieki płyną już w stosunkowo szerokich dolinach o płaskim lub nieckowatym dnie.

Mniejsze opady po stronie południowej Pasma Głównego i większa przepuszczalność podłoża nie sprzyjają retencjonowaniu wody na tym obszarze. Lubrzanka na omawiany obszar wpływa z północnego – zachodu. Płyne ona w Dolinie Wilkowskiej, zwartym i prawie prostym korytem, aż do Ciekot. Następnie łączy się z ciekami zbierającym wody wielu strumieni wypływających ze zboczy Pasma Łysogórskiego i Klonowskiego (Ciek od Św. Katarzyny).

Tereny podmokłe występują w rozległych obniżeniach dolinnych Gór Świętokrzyskich (Dolina Wilkowska, obszar źródliskowy czarnej Wody). Do obszarowych obiektów hydrograficznych zalicza się tu sztuczny zbiornik wodny „Wilków” oraz stawy hodowlane. Pozostałe zbiorniki wodne są niewielkie, ich powierzchnia nie przekracza kilkuset metrów kwadratowych. Zwiększają one retencję powierzchniową. Niektóre stawy służą jako zbiorniki przeciwpożarowe.

Rzeki na omawianym terenie wg. I. Dynowskiej (1994) posiadają niwalno – pluwialny (śnieżno – deszczowy) reżim rzeczny, który charakteryzuje się znaczną przewagą zasilania powierzchniowego (ponad 65%). Sieć rzeczna na terenie gminy jest więc dobrze rozwinięta. Leży ona w obrębie dwóch zlewni: Kamiennej (niemal w całości) i Nidy (w południowo zachodniej części), które dzieli przebiegający środkiem gminy ze wschodu na zachód wododział. Jest to teren źródliskowy dla

licznych tu potoków. Do zlewni rzeki Kamiennej odprowadzane są wody powierzchniowe poprzez koryta następujących rzek:

- Pokrzywana (z rejonu Woli Szczygiełkowej),
- Czarnej Wody (z rejonu Ceiin i Dąbrowy Dolnej),
- Psarki (z terenów centralnej części gminy),
- Kamionki (z rejonu na wschód od Michniowa),
- Żarnówki (z północnej części gminy),
- Łubianki (z północno-wschodniej części gminy).

Do zlewni rzeki Nidy odprowadzane są wody:

- Belnianki (z południowo wschodniej części gminy ze stokami Łysicy),
- Lubrzanki (z południowo zachodniej części gminy z rejonu Wilkowa, Starej Wsi po Psary Kąty).

2.4.2. Wody podziemne

Warunki hydrogeologiczne obszaru gminy są ściśle związane z jej budową geologiczną, tektoniką podłoża i morfologią terenu. W obrębie Gminy można wyróżnić 3 poziomy wodonośne (Trzepla M., Pasieczna A. 2006): czwartorzędowy, triasowy i dewoński, stanowiące źródła zaopatrzenia w wody do celów komunalnych i przemysłowych (Wróblewska, 1997).

Utwory czwartorzędowe mają zmienną litologię, niewielką miąższość i ograniczone rozprzestrzenienie. Występowanie zawadzionych osadów piaszczystych o miąższości do 12 m ogranicza się do niższych odcinków dolin rzek: Psarki, Lubrzanki, Warkocza i Belnianki. Zwierciadło wód występuje na głębokości 1,0 – 3,6 m. Współczynnik filtracji utworów czwartorzędowych przyjmuje wartości od $27,0 \times 10^{-5}$ do $34,9 \times 10^{-5}$ m/s. Wody poziomu czwartorzędowego wymagają prostego uzdatniania z uwagi na podwyższone zawartości żelaza i manganu. Ich mineralizacja ogólna dochodzi do 650 mg/dm^3 . Poziom ten ma niewielkie znaczenie w gospodarce wodnej Gminy, zalegając na niewielkich głębokościach, a studnie ujmujące wody z tego poziomu mają małe wydajności i są zwykle zanieczyszczone

Triasowy poziom wodonośny jest drugim po dewońskim, ważnym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zbiornik wodonośny o charakterze szczelinowo – porowym tworzą tu zlepieńce, piaskowce i mułowce pstręgo piaskowca o miąższości do 390 m. Zwierciadło wody występuje na głębokości od kilku do kilkunastu metrów od powierzchni terenu. Poziom ujmowany jest kilkoma studniami głębinowymi. Ich wydajności potencjalne wynoszą od $1,4 \text{ m}^3/\text{h}$ do $93,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 20,5 m. Wydajność jednostkowa waha się od $2,82$ do $8,47 \text{ m}^3/\text{h/m}$. Współczynnik filtracji ma wartość od $1,34 \times 10^{-5}$ m/s do $5,9 \times 10^{-5}$ m/s. Wody poziomu triasowego są dobrej jakości i nie wymagają uzdatniania, jednak ze względu na brak izolacji może ona być nietrwała. Zaopatruje w wodę ludność północnej części gminy i ujmowany jest studnią wierconą we wsi Wzdół Rządowy oraz szeregiem pojedynczych studni.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę jest poziom dewoński. Poziom ten o miąższości do 800 m tworzą węglanowe skały dewonu środkowego (eifel i żywet) oraz niższej części dewonu górnego (fran), mocno spękane i skrasowiałe. Zbiorniki te mają charakter szczelinowo-krasowy. Zwierciadło wody w skali regionalnej jest swobodne, ale lokalnie, głównie w miejscach występowania słabo przepuszczalnych osadów czwartorzędowych, ma charakter naporowy i występuje na głębokości od 2 do 66 m poniżej powierzchni terenu. Parametry hydrogeologiczne poziomu wykazują typową dla zbiorników szczelinowo-krasowych zmienność spowodowaną różnicowaniem litologicznym skał i różnym stopniem ich zaangażowania tektonicznego. Potencjalne wydajności studni wierconych są bardzo zróżnicowane i wahają się od $0,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 4,5 m do $119 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji 5,8 m. Wydajność jednostkowa wynosi od $0,84$ do $18,12 \text{ m}^3/\text{h/m}$. Współczynnik filtracji ma wartość od $0,23 \times 10^{-5}$ do $21,6 \times 10^{-5}$ m/s. Mineralizacja ogólna wód typu Ca-Mg-HCO₃ lub Ca-Mg-SO₄ wynosi 562 mg/dm^3 . Wody poziomu dewońskiego są wodami dobrej jakości i nie wymagają uzdatniania. Wody tego poziomu ujmowane są licznymi studniami wierconymi i zaopatrują ludność z okolic Bodzentyna,

Wielkiej Wsi, Sieradowic, Wzdolu. Ze względu na słabą izolację stropu poziomego wodonośnego lub jej brak, jakość wody może być nietrwała. Lokalnie stwierdza się podwyższone zawartości żelaza (Psary – Stara Wieś) i manganu (Bodzentyń). Takie wody wymagają prostego uzdatniania. W obrębie poziomu dewońskiego udokumentowano główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) nr 419 – Bodzentyń (Bednarz, 1996). Położony jest w północnej części obszaru arkusza. Powierzchnia zbiornika o charakterze szczelinowo-krasowym wynosi 47,3 km², z czego około 80 % w obrębie terenu arkusza Bodzentyń. Jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 8,73 m³/d. Zbiornik objęty jest strefą ochronną.

Na terenie gminy występują zbiorniki wód podziemnych:

1) Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych „Bodzentyń” (LZWZ Nr 419).

Zbiornik nr 419 położony jest w Niece Bodzentyńskiej (D₂ – dewon środkowy) tj. w południowej części otuliny Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Zbiornik ten posiada korzystne warunki gromadzenia wody, ale stosunkowo niewielki obszar zasilania. Zatwierdzone zasoby dyspozycyjne dla całego zbiornika wynoszą 9 tys. m³/d przy średniej głębokości ujęć wód podziemnych poniżej 100m. W obrębie obszaru, gdzie położony jest zbiornik, występuje krasowy i szczelinowy system krążenia wód podziemnych.

2) Główny Zbiornik Wód Podziemnych „Górna Kamienna” (GZWP Nr 415).

Zbiornik Nr 415 położony w obrębie triasu dolnego i środkowego, obejmujący środkową i północną część obszaru gminy. Według opracowania dokumentacji hydrogeologicznej dla ustanowienia stref ochronnych zbiornika, zatwierdzonej decyzją MOŚ, ZNiL nr Gokdh/BJ/489-6079/98 z dnia 1 października 1998 r. jego zasoby dyspozycyjne oszacowano na 24,5 m³/dobę, przy module zasobowym wynoszącym 1,02 l/s na 1 km².

Zbiorniki LZWZ Nr 419 i GZWP Nr 415 mają charakter otwarty z uwagi na słabą izolację skał nadkładu od wpływów z powierzchni terenu. W związku z tym wymagają szczególnej ochrony, która wynikać będzie z przepisów odrębnych w tym zakresie.

2.5. Tereny zmeliorowane

W granicach omawianego obszaru i jego sąsiedztwie występują obszary zmeliorowane. Stanowią je grunty zdrenowane jak również tereny odwodnione rowami.

Grunty zmeliorowane, a zwłaszcza zdrenowane nie powinny być przewidziane pod zalesienia ani pod ewentualną zabudowę, gdyż w/w inwestycje mogą spowodować zniszczenie lub uszkodzenie istniejącej sieci drenarskiej. W przypadku ewentualnej zabudowy na terenach zmeliorowanych należy zobowiązać inwestora do zinwentaryzowania istniejących urządzeń melioracyjnych celem ujęcia w projekcie właściwych rozwiązań zapobiegających ich zniszczeniu lub uszkodzeniu. Projekty budowlane w tym zakresie należy uzgodnić z właściwym oddziałem terenowym Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach.

W obszarze terenów zmeliorowanych w myśl przepisów Prawa wodnego zabrania się niszczenia i uszkodzenia urządzeń wodnych.

2.6. Wody powodziowe

Na obszarze Gminy Bodzentyń nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego oraz narażonych na powódzie. Ze względu na niesprzyjającą topografię, obszar Świętokrzyskiego Parku Narodowego niemal pozbawiony jest powierzchniowych elementów hydrograficznych (jeziora, stawy, bagna, mokradła). Oprócz niewielkich oczek wodnych, bądź okresowych mokradeł, do najistotniejszych elementów hydrograficznych tego typu na obszarze Parku, należą stawy na polanie Bielnik (antropogeniczny) oraz bagno Mokry Bór. Większa ilość obszarów zabagnionych bądź mokradeł spotykano w otulinie Parku, jednak melioracja na potrzeby rolnictwa doprowadziła do osuszenia większości z nich. Większe ilości wód opadowych w strefach szczytowych pasm szybko

odpływają, bądź też giną w pokrywach zwietrzelinowych stoków. Powodem tego są niesprzyjające warunki retencyjne (duże nachylenie, szczeliny skalne).

Efektywnymi sposobami zwiększenia retencji wód w gminie w obrębie małej zlewni jest budowa małych zbiorników wodnych i oczek wodnych, regulacja odpływu ze stawów i oczek wodnych, gromadzenie wody w rowach melioracyjnych i kanałach, retencjonowanie odpływów z systemów drenarskich oraz zwiększenie retencji dolinowej. Przyczynia się to również do spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, podniesienia poziomu wód gruntowych, powstrzymania degradacji siedlisk wodno-bagiennych, zwiększenia różnorodności biologicznej obszaru oraz powstrzymania erozji terenowej. Ponadto w celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Na obszarach przyległych do cieków należy zachować pasy ochronne w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarować poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła) z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych. Pas ochronny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej.

Zgodnie z art. 27 z dnia 20 lipca 2017 r. Prawa Wodnego zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu. W związku z art. 28 w/w ustawy właściciel nieruchomości przyległej do powierzchniowych wód publicznych jest obowiązany umożliwić dostęp do wody na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymywaniem wód. W związku przepisami ustawy Prawo wodne zabrania się niszczenia lub uszkodzenia brzegów śródlądowych wód powierzchniowych, tworzących brzeg wodny, budowli lub murów niebędących urządzeniami wodnymi oraz gruntów pod śródlądowymi wodami powierzchniowymi.

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Wszystkie tereny zalewowe powinny być bezwzględnie wykluczone spod zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej celem ochrony życia ludzi i ich mienia przed skutkami powodzi oraz środowiska naturalnego przed dewastacją.

2.7. Warunki klimatyczne

2.7.1. Klimat

Według W. Wiszniewskiego i W. Chęłchowskiego (1987) obszar gminy w całości należy do Regionu Klimatycznego Gór Świętokrzyskich. Budowa rusztowa Gór Świętokrzyskich, pasowy układ pasm górskich i dolin, a także znaczne wysokości względne (200 – 350 m.) sprawiają, że klimat jest zdecydowanie różny od klimatu obszarów otaczających Góry Świętokrzyskie. Wyraźnie ostrzejsze cechy ma klimat strefy grzbietowej Łysogór, a łagodniejsze w strefie osadniczej Gminy. Klimat panujący na obszarze Gminy Bodzentyn jest charakterystyczny dla terenów wyżynnych i wykazuje cechy klimatu umiarkowanego.

Zróżnicowanie klimatyczne uwarunkowane jest różnicą wysokości względnych, co stanowi przesłankę do wydzielenia trzech pięter klimatycznych. Najniższe piętro reprezentujące warunki dolinne (250-300 m n.p.m.) odznacza się największymi wahaniami temperatury i najniższymi sumami opadów. Cechują je również największe kontrasty termiczne w skali doby. Istnieje tu duże zagrożenie przymrozkami. W efekcie daje to najniższe minima w zimie – inwersja temperatury, oraz najwyższe maksima w lecie. Piętro stokowe uprzywilejowane termicznie, charakteryzuje się najmniejszymi wahaniami temperatury, średnią sumą opadów w ciągu roku. W obszarze stoków i wierzchoł

temperatury maksymalne są generalnie o około 1° niższe niż w dnach dolin. Dobowe wahania temperatury powietrza są tu silnie zmniejszone i wynoszą 7-10°. Podczas pogody wyżowej występuje często inwersyjny rozkład temperatury minimalnej powietrza. Najwyższe piętro kulminacji wzniesień i pasm górskich charakteryzuje się najniższymi średnimi temperaturami, najwyższymi sumami opadów i najkrótszym okresem wegetacyjnym. Warto odnotować, że niekiedy różnice między wartościami np. temperatury między piętrzem dolinnym a górskim może przekraczać 20°C. Piętro szczytowe ma zdecydowanie najniższe wartości średniej temperatury miesięcznej, średniej temperatury maksymalnej i średniej rocznej. Święty Krzyż prawie w każdym miesiącu jest chłodniejszy o około 1,5°C od terenu stacji położonych w dolinach.

Wahania temperatury w ciągu roku mieszczą się tu w granicach około 5 - 7 stopni Celsjusza. W miesiącach letnich najwyższe notowane temperatury miejscami dochodzą do 32 - 33 stopni, zaś w zimie mrozy osiągają niekiedy minus 30 - 35 stopni. Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych dla obszaru gminy wynoszą 600 mm, choć ostatnie lata charakteryzują się sumą opadów znacznie wyższą od przyjętej średniej rocznej. Szczytowe partie Łysogór otrzymują w roku średnio od 800 do 850 mm opadów, a najniżej położone fragmenty Parku ok. 600 mm. W stacji Bodzentyn roczna suma opadów wynosi 617,9 mm. Ponad 60% sumy rocznej opadu przypada na okres wegetacyjny (IV-IX). W wysokich partiach Łysogór liczba dni z opadem w ciągu roku wynosi 174, gdy w Bodzentynie jest ich 148. Róża wiatrów opiera się na wiatrach zachodnich i północno zachodnich o średniej prędkości 3 m/s, rzadziej występują wiatry wschodnie, południowo-wschodnie i południowo - zachodnie. Do rzadkości należą wiatry północne, północno wschodnie i południowe. Średnie roczne zachmurzenie wynosi 6.4 przy średnim rocznym zachmurzeniu Polski 6.6 w skali od 1 do 10. Średnie nasłonecznienie trwa od 5 do 6 godzin dziennie.

2.7.2. Topoklimat

Rzeźba terenu tj. pasowy układ pasm górskich i dolin oraz znaczne wysokości względne, zróżnicowanie klimatyczne, rodzaj podłoża i roślinność mają tu wpływ na kształtowanie się warunków topoklimatycznych. Najkorzystniej kształtują się one na terenach wyniesionych. Wyjątkowe właściwości pod tym względem mają tereny stokowe o ekspozycji południowej. Najmniej korzystna jest sytuacja na obszarach dolin rzecznych. Występują tam większe amplitudy temperatur. Z powodu bardzo dużej wilgotności powietrza znacznie częściej niż na wysoczyznach pojawiają się tu mgły. Gmina Bodzentyn charakteryzuje się następującymi warunkami topoklimatycznymi:

- warunki dolinne (250 – 300 m n.p.m.) – odznaczają się największymi wahaniami temperatury i najniższymi sumami opadów; cechują je największe kontrasty termiczne w skali doby; istnieje tu duże zagrożenie przymrozkami, co daje najniższe minima w zimie – inwersja temperatury, oraz najwyższe maksima w lecie; gdzie rozróżniamy:
 - obszary dolinne o płytkim poziomie wód gruntowych, doliny rzeczne i jej dopływy - topoklimat wilgotny, zastoiskowy charakteryzujący się mniej korzystnymi warunkami klimatycznymi; tereny te nie są wskazane do wszelkiej zabudowy ani lokalizacji miejsc wypoczynku; roślinność towarzysząca to nadbrzeżne łągi z wierzbą, gęstym runem o charakterze zaroślowym; taki teren przylega bezpośrednio do rzeki położonej w Dolinie Wilkowskiej, tereny wzdłuż rzek doliny Bodzentyńskiej: Sieradowianki, Psarki w okolicach Trzcianki, Olszówki od Wzdolu Rządowego do rzeki Psarki, Psarka od okolic Kapkazów do Bodzentyna i dalej na zachód od granic miasta do granic gminy;
 - obszary dolinne zabudowane - topoklimat umiarkowany charakteryzujący się bardziej kontrastowym przebiegiem temperatur i wilgotności powietrza, takie tereny to przede wszystkim tereny miasta Bodzentyn położonego nad rzeką Psarką, a także tereny zabudowane, sąsiadujące z ww. terenami dolin rzecznych;

- obszary dolinne niezabudowane - topoklimat wilgotny, charakteryzują się względnymi warunkami klimatycznymi; w gminie są to tereny głównie upraw rolnych lub łąki o różnym stopniu wilgotności, położone w niedużej odległości od ww. rzek dolin: Bodzentyńskiej i Wilkowiskiej;
- warunki stokowe (do 350 m n.p.m. - na stromych stokach północnych, a do 450 m n.p.m. - na łagodniejszych stokach południowych), to tereny uprzywilejowane termicznie, charakteryzujące się najmniejszymi wahaniami temperatury; w obszarze stoków temperatury maksymalne są generalnie o około 1° niższe niż w dnach dolin; natomiast dobowe wahania temperatury powietrza są tu silnie zmniejszone i wynoszą 7-10°; podczas pogody wyżowej występuje często inwersyjny rozkład temperatury minimalnej powietrza; rozróżnia się tu:
 - obszary stokowe o ekspozycji południowej - topoklimat ciepły charakteryzujący się bardzo dobrymi warunkami do zabudowy mieszkaniowej; takie tereny występują w rejonie Góry Sieradowskiej, Kamiennej, południowe, niezalesione stoki Kamienia Michniowskiego (tj. Wzdół Rządowy, Orzechówka, Parcele), południowej stoki Pasma Klonowskiego (Psary),
 - obszary stokowe o ekspozycji północnej – topoklimat chłodny charakteryzujący się mało korzystnymi warunkami klimatycznymi, tereny te występują na północnych stokach Góry Miejskiej, i Psarskiej;
 - obszary zalesione, w tym piętro kulminacji wzniesień i pasm górskich - topoklimat wilgotny charakteryzujący się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego, dużą zaciszą, wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną, a przede wszystkim bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych; piętro szczytowe ma zdecydowanie najniższe wartości średniej temperatury miesięcznej, średniej temperatury maksymalnej i średniej rocznej; tereny zalesione w Gminie Bodzentyń to przede wszystkim obszar pradawnej Puszczy Świętokrzyskiej objętej ochroną jako Sieradowicki Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowiska oraz obszar Puszczy Jodłowej objęty ochroną jako Świętokrzyski Park Narodowy oraz obszar Natura 2000 PLH260002 Łysogóry;
- warunki śródleśnej zabudowy na stoku północnym – topoklimat chłodny, charakteryzujący się dużą zaciszą, gdzie przylegający kompleks lasu jodłowego ma wpływ na dużą wilgotność, zaciszę oraz umiarkowaną przewiewność; tereny o takich warunkach topoklimatycznych to miejscowość Święta Katarzyna.

Klimat lokalny i mikroklimaty obszaru Bodzentyń są korzystne. Wynika to z ukształtowania terenu, gdzie przeważają tereny wzniesione zapewniające dobre przewietrzanie i mniejszą wilgotność ale też otoczenie – od północy i południa duże kompleksy lasów. Mało korzystne warunki klimatyczno-zdrowotne ograniczają się tylko do terenów o dużych spadkach terenu i ekspozycji północnej oraz do obszarów dolin rzecznych, gdzie znajdują się tereny o chłodnych o wilgotnych masach powietrza. Mikroklimat w centrum Bodzentyń jest niekorzystny z powodu zjawisk zacieniania spowodowanego przez obiekty kubaturowe i drzewa, jeśli rosną blisko domów mieszkalnych. Najlepsze warunki klimatyczne mają tereny w rejonie Pasma Sieradowickiego.

2.8. Gleby - charakterystyka

Przestrzenne rozmieszczenie typów i rodzajów gleb wykazuje bardzo duże powiązanie z litologią utworów powierzchniowych. Dominują gleby brunatne. Są to gleby wytworzone z lessów i utworów lessowatych, glin zwałowych i wietrzeniowych oraz z utworów pyłowych pochodzenia wodnego i piasków. W partiach szczytowych Łysogór występują gleby szkieletowe.

Obszar gminy znajduje się w północno-łysogórskim regionie glebowym, przeważająca część gleb wytworzyła się z pokrywy lessowej zalegającej na piaskowcowym paleozoiku- Na terenie całej gminy występują gleby:

- lessowe występujące na terenie całej gminy, niemal w każdej wsi (z wyjątkiem Świętej Katarzyny i Wilkowa, gdzie gleby zwietrzelinowe wytworzyły się z łotupków),
- piaszczysto-gliniaste wykształcone z utworów fiuwiogłacyjnych i zwałowych (na terenie wsi Podmielowiec i Sieradowice);
- mady, występujące w dolinie rzeki Psarki, powstałe z mułków i torfów holocenijskich (znajdujące się na terenie takich miejscowości jak Bodzentyn, Psary, Stara Wieś, Hucisko, Kamieniec, Dąbrowa).

Występujące na terenie gminy gleby są lekkie i średnio ciężkie, słabo przepuszczalne, nieprzewiewne i wymagają drenowania. Gleby lessowe mają dobre własności fizyczne, są porowate, przepuszczalne i przewiewne. Do kompleksu I - pszennego bardzo dobrego oraz 2 - pszennego dobrego należy 2.418 ha, tj. 38% gruntów ornych (w klasach bonitacyjnych I - III), położonych poza Świętą Katarzyną i Wilkowem. Do kompleksu 1z i 2z użytków zielonych (w klasach bonitacyjnych I - IV) należy 1.107,7 ha użytków zielonych, tj. 67,4% powierzchni.

W otulinie Sieradowickiego Parku Krajobrazowego występują gleby lessowe o bardzo dużej przydatności rolniczej i klasach bonitacyjnych I - III, stanowiące przedłużenie lessów Wyżyny Sandomierskiej. Dominującą cechą krajobrazu terenów, na których występują gleby lessowe są rozległe wysoczyzny, pocięte siecią wąwozów oraz głęboko wcięte doliny rzek i cieków wodnych. Grunty te są na ogół intensywnie użytkowane rolniczo i charakteryzują się dużą podatnością na erozję wodną i wietrzną. Wpływa to na degradację gleb i stan czystości wód powierzchniowych (spłukiwana jest wierzchnia warstwa żyznej gleby oraz nawozy mineralne i środki ochrony roślin). Procesom erozyjnym podlegają najsilniej gleby w okolicy wsi Orzechówka, znacznie w rejonie miejscowości Psary i Bodzentyn. Część gleb podlegających procesom erozyjnym jest zabezpieczona poprzez zadrzewianie lub przeznaczanie pod użytki zielone, znaczna jednak powierzchnia gleb nie jest zalesiana i ulega ciągłej degradacji. Urozmaiconej rzeźbie terenów lessowych towarzyszą dolinne krajobrazy rzek Psarki i Świśliny w dolinie Bodzentyńskiej, charakteryzujące się domieszkami nagromadzonych aluwialnych gleb madowych i organicznych użytkowanych jako łąki i pastwiska (na ogół w IV klasie bonitacyjnej), Na pozostałej części obszaru gminy przeważają gleby o niskiej i bardzo niskiej przydatności rolniczej, wytworzone z piasków, glin a miejscami z utworów pyłowych.

Inna charakterystyka gleb dotyczy obszaru Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Tereny te mają bardzo bogatą mozaikę pokrywy glebowej. Znajdują się tu gleby litogeniczne z dominującym udziałem materiału skalnego, gleby autogeniczne ze zróżnicowanymi profilami, podzielonymi na poszczególne poziomy pod wpływem czynników biotycznych i klimatycznych oraz gleby semihydrogeniczne, hydrogeniczne i napływowe, należące do gleb śródstrefowych, o genezie uzależnionej od dominującego wpływu wody ze specyficznymi zbiorowiskami roślinnymi. Gleby litogeniczne, hydrogeniczne i napływowe odgrywają na ogół niewielką rolę na terenie Parku. Wśród nich szczególnie miejsce zajmują skaliste gleby inicjalne oraz rankery próchniczne i bielcowane gołoborzy, będące ekologiczną i krajobrazową osobliwością Parku. O składzie struktury gleb decydują na terenie Parku przede wszystkim gleby autogeniczne, zajmujące łącznie 87% jego powierzchni. Ich skałami macierzystymi są pokrywy stokowe, których charakter i układ decyduje o typologicznym zaszeregowaniu gleb. Dominują wśród nich gleby brunatne kwaśne typowe. W powiązaniu z nimi wykształciły się gleby brunatne kwaśne opadowoglejowe, płowe właściwe, płowe opadowoglejowe, rdzawe właściwe i bielcowo-rdzawe. Występują tu także gleby brunatne właściwe, brunatne kwaśne bielcowane, brunatno-rdzawe i bielcowe właściwe.

Spośród czynników glebotwórczych wiodącą rolę odgrywają rzeźba i budowa geologiczna, a zwłaszcza utwory powierzchniowe. Zmienność tych cech środowiska wpływa na lokalne zróżnicowanie warunków wodnych, klimatycznych i roślinnych, których wzajemne relacje decydują o

specyfice procesów glebotwórczych. Największy udział w powierzchni gruntów ornych zajmują gleby brunatne i brunatne wylugowane i bielcowe. Ich podłoże stanowią głównie utwory czwartorzędowe, w przeważającej części są to pokrywy eoliczne złożone w postaci lessów. Nierzadko są to piaski gliniaste. Ten typ skał macierzystych uwarunkował najlepszą przydatność rolniczą tych gleb. Dominują tu kompleksy pszenno-dobry i wadliwy.

Na terenach użytkowanych rolniczo występują ponadto czarne ziemie, zaliczane do działu gleb semihydrogenicznych. Charakteryzują się okresowym, nadmiernym uwilgotnieniem. Wykorzystuje się je głównie pod trwałe użytki zielone. W podobny sposób wykorzystywane są gleby napływowe – mady rzeczne, które występują w dolinach Psarki i in. Z dolinami rzek związana jest obecność gleb: torfowych, torfowo-murszowych oraz mineralno – murszowych (gleby bagienne). Są one typowe dla siedlisk łąkowych. Duże obszary gleb zaliczanych do działu litogenicznego – rędzin występują na terenach leśnych Pasma Klonowskiego, Łysogór i Pasma Sieradowickiego. Są to gleby płytkie, zawierające dużo części szkieletowych.

2.9. Fauna, flora – jej różnorodność

2.9.1. Flora

Obszar Gminy Bodzentyn leży w łysogórskim rejonie geobotanicznym. W rejonie łysogórskim zachowały się fragmenty puszczańskie w niewielkim stopniu zmienione od stuleci [Wojtyś P. 2015]. Pasma Łysogórskie porasta bowiem stynna „wielka ciemno – zielona” Puszcza Jodłowa. Natomiast Puszcza Świętokrzyska, a właściwie jej relikty, porasta na terytorium Gminy Bodzentyn Wzgórza Suchedniowskie (dokładnie wschodnią część Płaskowyżu Suchedniowskiego nazywanego już Pasmem Sieradowickim). Południową i częściowo centralny obszar Gminy Bodzentyn zajmuje kompleks lasów Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Lasy rozciągają się w zwartych kompleksach w obrębie pasm górskich. Pozostała część ma charakter rolniczy z przewagą gruntów ornych ze znacznym udziałem powierzchni łąk i nieużytków. Charakterystycznym elementem krajobrazu są również zadrzewienia śródpolne zwłaszcza występujące wzdłuż dolin wąwozów.

Urozmaicona rzeźba, bliskość Gór Świętokrzyskich, specyficzne warunki klimatyczne, uwarunkowania historyczne, to wszystko wpłynęło na obecny stan szaty roślinnej Puszczy Świętokrzyskiej. W Lasach Siekierzyńskich spotkać można wiele chronionych gatunków roślin i zwierząt unikalnych w skali całego kraju, będących pozostałością po prastarej Puszczy Świętokrzyskiej. Wśród potencjalnych zespołów roślinnych kompleksu lasów Płaskowyżu Suchedniowskiego znaczny udział stanowią wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*) oraz środkowoeuropejski acidofilny las dębowy (*Calamagrostio arundinaceae – Quercetum*). Ekosystemy nieleśne położone wewnątrz tego kompleksu to przede wszystkim ekosystemy łąk rzadko koszonych i łąk kośnych. Na terenie Sieradowickiego Parku Krajobrazowego stwierdzono w sumie występowanie ok. 912 gatunków roślin naczyniowych dziko rosnących, 12 gatunków uznanych za rzadkie i zagrożone wyginięciem na terenie kraju i 58 gatunków uznanych za rzadkie i zagrożone wyginięciem w regionie świętokrzyskim. Na terenie całego Nadleśnictwa Suchedniów stwierdzono 29 stanowisk roślin (Program Ochrony Przyrody 2010) zakwalifikowanych przez Zarządcę jako formy ochrony przyrody.

Z roślin spotkać można m.in.: arnikę górską, buławnika mieczolistnego, lilię złotogłów, mieczyka dachówkowatego, tajeżę jednostronną, kruszczyka błotnego widłaki – wroniec, jałowcowaty i goździsty, wawrzynek wilczełyko, centuria pospolita, bagno zwyczajne, naparstnica zwyczajna, gnidosz rozestłany, podkolan biały, parzydło leśne, kruszczyk szerokolistny. Licznie reprezentowane są storczyki: storczyk szerokolistny, plamisty i krwisty. Z gatunków uznawanych jako rzadkie opisano: narecznicę górską, zanokcicę skalną i zieloną, paprotnika kolczystego; zdrojówkę rutewkową, kokorycz pełną, żywca dziewięciolistnego i cebulowego, dąbrówkę kosmatą, pępawę miękką, chabra austriackiego, czosnek niedźwiedzi, kruszczyka błotnego i zachyłkę trójkątną. Do gatunków

wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin należą: storczyk krwisty i kręczyńka jesienna. Z gatunków podlegających ochronie ścisłej lub częściowej występują: Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, Centuria pospolita *Centaureum erythraea*, Czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, Kruszczyk *Epipactis sp.*, Lilia złotogłów *Lilium martagon*, Listera jajowata *Listera ovata*, Naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, Orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, Parzydło leśne *Aruncus silvestris*, Pełnik europejski *Trollius europaea*, Pierwiosnka wyniosła *Primula elatior*, Storczyk plamisty *Dactylorhiza maculata*, Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, Widłak Jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*

Na terenie Lasów Siekierzyńskich znajduje się kilka rezerwatów przyrody, z czego trzy położone są na terenie Gminy Bodzentyn:

- rezerwat przyrody „Kamień Michniowski”,
- rezerwat przyrody „Wykus” i
- rezerwat przyrody „Góra Sieradowska”.

Objęty ochroną teren rezerwatu przyrody „Kamień Michniowski” porasta las o cechach lasu puszczańskiego, w którym dominuje buk oraz odnawiająca się naturalnie jodła. Domieszkowo występują sosna i dąb; można tu również spotkać występujące pojedynczo: grab, brzozę, osikę. Wiek warstwy górnej drzew mieści się w granicach od 60 do 105 lat z pojedynczymi egzemplarzami jodły w wieku powyżej 130 lat. Pod względem typologicznym obszar rezerwatu odpowiada siedlisku lasu mieszanego wyżynnego i lasu mieszanego górskiego. W szacie roślinnej rezerwatu dominuje buczyna karpacka (*Fagetum carpaticum*).

Celem ochrony przyrody w rezerwacie „Wykus” jest przede wszystkim zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych naturalnego fragmentu lasów świętokrzyskich, w postaci ekosystemów leśnych łągu i grądu z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory. Zbiorowiska roślinne oraz flora spotykana w rezerwacie jest typowa dla formacji leśnych Gór Świętokrzyskich. Przeważają tu lasy bukowe i grabowe z dużym udziałem jodły. Wyróżnić tu można zbiorowiska borowe ze związku Dicrano - Pinion, grąd subkontynentalny *Tilio Cordatae - Carpinetum Betuli*, zbiorowisko łągowe ze związku Alno- Ulmino nawiązujące do olsu i grądu. Cechą charakterystyczną uroczyska Wykus jest duży udział we florze elementów górskich. Historia rezerwatu „Wykus” wpisana jest w dzieje całej Puszczy Świętokrzyskiej.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie „Góra Sieradowska” jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych, wielogatunkowych zbiorowisk leśnych oraz prawnie chronionej i zagrożonej flory. Na terenie rezerwatu stwierdzono następujące zespoły roślinne i zbiorowiska: wyżynny bór jodłowy (*Abietetum polonicum*), łąg jesionowo-olszowy (*Fraxino - Alnetum*), grąd subkontynentalny (*Tilio - Carpinetum*), zdegradowany grąd z nasadzoną modrzewiem, żyzna buczyna karpacka.

ŚPN położony jest w centralnej części Gór Świętokrzyskich, a w jego skład wchodzi najwyższe pasmo tychże gór – Łysogóry z Łysicą i Łyscem – Świętym Krzyżem oraz część Pasma Klonowskiego z górami: Bukową, Miejską i Psarską, a także dolin: Wilkowskiej, Dębniańskiej i Słupiańskiej. Integralne enklawy Parku stanowią również, znajdujące się na terenie jego otuliny: Chełmowa Góra, Serwis – Dąbrowa i Skarpa Zapusty. Świętokrzyski Park Narodowy jest parkiem typowo leśnym. Lasy zajmują tu 95% obszaru. Stwierdzono w nich 35 rodzimych gatunków drzew, oraz 6 obcych dla Polski. Do najliczniej występujących drzew na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego należą jodła i buk. Porastają najczęściej grzbiety i zbocza Łysogór. Na obszarach niżej położonych rosną sosna i dąb. Tereny objęte ochroną czynną, zdominowały jodła oraz sosna, zaś obszary objęte ochroną ścisłą – jodła i buk. Sosna zajmuje 21% powierzchni Parku. Na terenie Gminy Bodzentyn występuje głównie w drzewostanach objętych ochroną częściową, na terenie Doliny Wilkowskiej, na Górach Miejskiej i Psarskiej oraz w niższych partiach Łysogór przy granicy Parku.

Na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego stwierdzono występowanie 21 gatunków krzewów. Do pospolitych należą: bez koralowy, leszczyna, malina, wierzba uszata. Rzadziej spotykamy: bez czarny, jałowiec, kalinę koralową, kruszynę, dziką różę, tarninę, trzmielinę zwyczajną i

brodawkowatą, wierzbę łożę. Do rzadkości należą: berberys zwyczajny, dereń świdwa i dereń właściwy, irga czarna, porzeczką agrest i porzeczką alpejską, wiciokrzew, wawrzynek wilczytyko.

We florze Parku dominujący udział mają więc gatunki leśne, ale i środowisk podmokłych i bagiennych. Jedną z cech roślinności Świętokrzyskiego Parku Narodowego jest występowanie lasów o charakterze górskim, oraz lasów wyżynnych i nizinnych. Przyjmuje się, że granica między lasami góorskimi a wyżynnymi pokrywa się z warstwicą 350 m n.p.m. - na stromych stokach północnych, a z warstwicą 450 m n.p.m. - na łagodniejszych stokach południowych. W najwyższych położeniach panują lasy jodłowe i bukowe. Zaś w niższym piętrze występują lasy sosnowe, sosnowo-dębowe i dębowo-sosnowe. Występujące w Łysogórzach gołoborza stanowią analogię górskich siedlisk naskalnych z charakterystycznymi porostami i mszakami. Na uwagę zasługuje liczna obecność roślin górskich. Świętokrzyski Park Narodowy nie jest parkiem bogatym florystycznie. Ubogie podłoże kwarcytowe powoduje silne zakwaszenie podłoża i wód. Dominacja jodły przy silnym zwarcie ocienia dno lasu. Te czynniki nie wpływają korzystnie na rozwój roślinności. Zachowało się tutaj jednak wiele cennych i charakterystycznych dla tych warunków ekologicznych elementów flory i zbiorowisk roślinnych. Na obszarze Parku oraz w jego najbliższym sąsiedztwie stwierdzono między innymi: tojad dzióbata, przetacznik górski, paprotnik kolczysty, czosnek niedźwiedzi, żywiec dziewięciolistny, miesięcznica trwała, kokorycz okółkowa, a także jedyny gatunek wysokogórski (subalpejski) – omieg górski. Na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego występuje znaczne zróżnicowanie siedlisk roślinnych - wyróżniono aż 29 zbiorowisk roślinnych, w tym 23 w randze zespołu. Spośród zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym największe powierzchnie zajmują:

- wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum* Dziub. 1928) Br.-Bl. et Vlieg. 1939) - jest asocjacją szeroko rozprzestrzenioną w Górach Świętokrzyskich; największe powierzchnie zajmuje w Paśmie Łysogórskim, Klonowskim i Dolinie Wilkowskiej;
- buczyna karpacka (*Dentario glandulosae-Fagetum* Kozł. 1925 em. Mat. et Pol. 1955) - większe płaty tego zespołu zlokalizowane są na północnych i południowych stokach Pasma Łysogórskiego, w Gminie Bodzentyn będzie to przede wszystkim w obwodzie ochronnym Święta Katarzyna; zespół ten rozwija się przeważnie na spłaszczeniach stoków i w dolinach cieków, gdzie gromadzą się spływy mineralne i organiczne z wyższych partii, co powoduje lokalne użyznienie siedliska. Jednak ubogie podłoże skalne sprawia, że namywany materiał jest przeważnie ubogi w składniki mineralne i w dodatku kwaśny.

Ich występowanie związane jest przede wszystkim z głównym Pasmem Łysogór.

Wymienić tu należy także:

- środkowopolski bór mieszany (*Pino-Quercetum* Kozł. 1925 em. Mat. et Pol. 1955) - jest trzecim co do wielkości zajmowanej powierzchni zespołem leśnym ŚPN; spotkamy go w Dolinie Wilkowskiej, na Górach: Psarskiej, Miejskiej, w obwodzie ochronnym Św. Katarzyna

Wśród mokrych i wilgotnych łąk wykształcają się zarośla łożowe (*Salici-Franguletum* Malc. 1929, Tx. 1937). Nieliczne zespoły szuwarowe tworzą szuwar trzcinowy (*Scirpo-Phragmitetum* Koch 1926), szuwar skrzypowy (*Equisetetum limosi* Steffen 1931), szuwar turzycy dzióbkwatej (*Caricetum rostratae* Rubel 1912), szuwar turzycy pęcherzykowatej (*Caricetum vesicariae* Br.-Bl. et Denis 1926), szuwar turzycy zaostrej (*Caricetum gracilis* (Graebn. et Hueck 1931) R. Tx. 1937), i zespół mozgi trzcinowatej (*Phalaridetum arundinaceae* Libb. 1931). Młaki niskoturzycowe reprezentowane są przez młakę turzycowo-mietlicową (*Carici canescentis-Agrostidetum caninae* R. Tx. 1937) i zespół turzycy Davalla (*Caricetum davallianae* Dutoit 1924 em. Gors 1963). Łąki wilgotne i świeże stanowią zbiorowiska łąki sitowo-trzęślicowej (*Junco-Molinietum* Prsg. 1951), łąki ostrożeńiowej (*Cirsietum rivularis* Ralski 1931), żyznej łąki rajgrasowej (*Arrhenatheretum medioeuropaeum* (Br.-Bl. 1919) Oberd. 1952) oraz zespół życicy trwałe i grzebienicy pospolitej (*Lolio-Cynosuretum* R. Tx. 1937). Do zbiorowisk antropogenicznych spotykanych w Parku należy zespół psiary (*Nardo-Juncetum squarrosi* (Nordh. 1920) Buk 1942).

Wśród rzadkich i zagrożonych gatunków roślin dziko występujących na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego wyróżnia się:

- wątrobowce i mchy:

zgiętolist nadrzewny (*Anastrophyllum hellerianum*), biczyca trójwrębna (*Bazzania trilobata*), przyziemka szwedzka (*Calypogeia suecica*), głowiak łańcuszkowaty (*Cephalozia catenulata*), mannia pachnąca (*Mannia fragrans*), nowellia krzywolistna (*Nowellia curvifolia*), parzoch szerokolistny (*Porella platyphylla*), piórkowiec kutnerowaty (*Trichocolea tomentella*), jeżolist zwyczajny (*Antitrichia curtispindula*), krzywoszyj korzeniowy (*Amblystegium radicale*), naleźlina skalna (*Andreaea rupestris*), zwiślik maczugowaty (*Anomodon attenuatus*), zwiślik wiciowy (*Anomodon viticulosus*), bezlist okrywowy (*Buxbaumia viridis*), drabinowiec mroczny (*Cinclidium stygium*), widłozęb błotny (*Dicranum bonjeanii*), widłozęb zielony (*Dicranum viride*), gładysz paprociowaty (*Homalia trichomanoides*), miechera spłaszczona (*Neckera complanata*), miechera kędzierzawa (*Neckera crispa*), miechera pierzasta (*Neckera pennata*), bagniaka darniowy (*Philonotis caespitosa*), nibyprątnik torfowy (*Pseudobryum cinclidioides*), piórosz pierzasty (*Ptilium crista-castrensis*), fałdownik szeleszczący (*Rhytidiadelphus triquetrus*), torfowiec środkowy (*Sphagnum centrale*), torfowiec szorstki (*Sphagnum compactum*), torfowiec skręcony (*Sphagnum contortum*), torfowiec szpiczastolistny (*Sphagnum cuspidatum*), torfowiec ząbkowany (*Sphagnum denticulatum*), torfowiec pogięty (*Sphagnum flexuosum*), torfowiec brunatny (*Sphagnum fuscum*), torfowiec zanurzony (*Sphagnum inundatum*), torfowiec pięciorzędowy (*Sphagnum quinquefarium*), torfowiec jednoboczny (*Sphagnum subsecundum*), torfowiec obły (*Sphagnum teres*), torfowiec Wamstorfa (*Sphagnum warnstorffii*), błyszcz włoskowaty (*Tomentypnum nitens*);

- roślin naczyniowych:

tojad dzióbny (*Aconitum variegatum*), czosnek siatkowaty (*Allium victorialis*), orlik pospolity (*Aquilegia vulgaris*), parzydło leśne (*Aruncus sylvestris*), zanokcica północna (*Asplenium septentrionale*), podrzeń zebrowiec (*Blechnum spicant*), podejźrzon rutolistny (*Botrychium multifidum*), turzyca Davalla (*Carex davalliana*), turzyca stopowata (*Carex pediformis*), turzyca zgrzebłowata (*Carex strigosa*), dziewięciśli bezłodygowy (*Carlina acaulis*), buławnik mieczolistny (*Cephalanthera longifolia*), wiśnia karłowata (*Cerasus fruticosa*), pluskwica europejska (*Cimicifuga europaea*), kukułka Fuchsa (*Dactylorhiza fuchsii*), kukułka plamista (*Dactylorhiza maculata*), wawrzynek wilczetyko (*Daphne mezereum*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), nerecznica grzebieniasta (*Dryopteris cristata*), kruszczyk rdzawoczerwony (*Epipactis atrorubens*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), złoć mała (*Gagea minima*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*), goryczka krzyżowa (*Gentiana cruciata*), goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*), mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*), widłak wronca (*Huperzia selago*), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*), modrzew polski (*Larix decidua* subsp. *polonica*), listera jajowata (*Listera ovata*), miesięcznica trwała (*Lunaria rediviva*), wyblin jednolistny (*Malaxis monophyllos*), widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*), pióropusznik strusi (*Matteucia struthiopteris*), perlówka jednokwiatowa (*Melica uniflora*), gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), nasięźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*), zaraza przytuliowa (*Orobanchaceae caryophyllacea*), gnidosz błotny (*Pedicularis palustris*), paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*), pięciornik skalny (*Potentilla rupestris*), paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*), paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*), cis pospolity (*Taxus baccata*), pełnik europejski (*Trollius europaeus*), barwinek pospolity (*Vinca minor*).

2.9.3 Fauna

Świat zwierzęcy charakteryzuje się również dużym bogactwem gatunkowym. Najbogatsze pod względem faunistycznym, na terenie gminy Bodzentyn są duże kompleksy leśne. Lasy Siekierzyńskie reprezentowane są przez występujący tu dość licznie świat owadów: biegacze, trzmiele, motyle (paź królowej *Papilio machaon*), jelonek rogacz *Lucanus cervus* i in. Spośród gadów najliczniejsze są: jaszczurka zwinka i żyworodna, padalec, zaskroniec oraz żmija zygzakowata.

Informacje dotyczące Sieradowickiego Parku Krajobrazowego położonego w tych lasach podają, że ptaki występują tu w 126 gatunkach, z czego ochronie krajowej podlega 114, a międzynarodowej 15 gatunków. Licznie występują; bocian biały, kruk, myszołów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, sikory, drozdy, jaskółki, dzięcioły, kukułka, dudek, słonka, bekas, kuropatwa. Ponadto, z informacji dotyczących obszaru Natura 2000 Ostoja Sieradowicka wynika, że stwierdzono tu też siedlisko gatunku sowy włochatki, dzięcioła czarnego, bociana czarnego, gęsiorka i jarząbka. Ssaki reprezentowane są przez 30 gatunków, z czego 9 podlega krajowej, a 4 międzynarodowej ochronie. Wśród nich wymienić należy: wilk *Canis lupus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, nocek rudy *Myotis daubentoni*, nocek Brandta *Myotis brandti*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, nocek łydkowłosa *Myotis dasycneme*, bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra i in.* W czystych wodach Lubianki i Żarnówki żyją pstrągi i raki.

Główne Pasma Gór Świętokrzyskich to przede wszystkim ogromna różnorodność fauny kompleksu lasów porastających wyższe partie gór. Na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego stwierdzono występowanie ponad 4000 gatunków zwierząt. Jego fauna jest zbadana nierównomiernie. Obok w miarę dobrze poznanych kręgowców, mamy do czynienia z nadzwyczaj bogatą w gatunki grupą bezkręgowców. I tutaj więcej jest grup słabo lub bardzo słabo określonych. Istnieją również takie, o których w parku nic nie wiadomo. Można się jedynie spodziewać ich obecności w związku z występowaniem odpowiednich dla przedstawicieli tych grup biotopów. W faunie ŚPN można wyróżnić gatunki będące relikdami polodowcowymi, wśród których wyróżnia się relikt plejstoceni i wczesnoholoceńskie. Należy do nich m.in. 6 gatunków ślimaków, 11 gatunków owadów i 1 gatunek płaza. Gatunki reliktowe mają charakter dysjunkcyjny lub wyspowy. Utrzymały się one na obszarze Gór Świętokrzyskich (głównie Łysogór) ze względu na chłodniejszy klimat. Wyginęły natomiast na sąsiednich, niżej położonych obszarach. W przypadku niektórych endemitów najbliższej spokrewnione z nimi gatunki znane są dopiero z obszaru Karpat i Sudetów.

Wśród dotychczas stwierdzonych w ŚPN bezkręgowców są m.in.: 72 gatunki nicieni, 21 gatunków skąposzczetów, 80 gatunków mięczaków, 18 gatunków niesporczaków, 23 gatunki skorupiaków, 14 gatunków krocionogów, ponad 300 gatunków pająków i blisko 3000 gatunków owadów (w tym ponad 30 gatunków ważek, blisko 400 gatunków pluskwiaków, ponad 600 gatunków chrząszczy, ponad 500 gatunków motyli, blisko 60 gatunków chruścików, ponad 400 gatunków błonkówek, blisko 700 gatunków muchówek). Mimo że liczba gatunków jest pokaźna, nie oddają rzeczywistego bogactwa gatunkowego bezkręgowców występujących na terenie Parku. Spodziewać się można, że rzeczywista liczba gatunków bezkręgowców zamieszkujących ŚPN jest wielokrotnie wyższa. Interesującym jest fakt, że z terenu ŚPN opisano kilka nowych dla wiedzy gatunków (przez co Park jest miejscem typowym – locus typicus lub inaczej terra typica tych gatunków). Są to: dwa gatunki nicieni (*Eudorylaimus familiaris* i *Enchodelus geraldii*), jeden gatunek ślimaka lądowego (*Plicuteria lubomirskii*), trzy gatunki roztoczy (*Trichouropoda stammersimilis*, *Brachychochthonius paraplanus* i *Lorryia inconstans*) oraz jeden gatunek muchówki (*Panimerus niesiolowskii*). Park otrzymuje kolejne informacje o występujących na jego terenie kolejnych gatunkach nowych dla nauki, w szczególności spośród roztoczy.

Stan zbadania fauny kręgowców ŚPN jest dobry. Stwierdzono dotychczas występowanie w Parku i w jego otulinie 2 gatunków krągloustych, 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 170 gatunków ptaków i 45 gatunków ssaków.

Do rzadkich i zagrożonych gatunków dziko występujących grzybów na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego należą:

- smardz stożkowaty (*Morchella conica*), smardz jadalny (*Morchella esculenta*), różnoporek dwuwarstwowy (*Abortiporus biennis*), naziemek zielonawy (*Albatrellus cristatus*), naziemek białawy (*Albatrellus ovinus*), tarczoweczka krążkowata (*Aleurocystidiellum disciforme*), jamkóweczka cytrynowa (*Antrodiella citrinella*), kolcownica świerkowa (*Bankera violascens*), borowiczek dęty (*Boletinus cavipes*), jodłownica górską (*Bondarzewia mesenterica*), porożęzyk dębowy (*Buglossoporus quercinus*), goździopaszczek nadrzewny (*Clavulicium macounii*), drzewkostrzępka porostowata (*Dendrothele commixta*), dzwonek drobniutki (*Entoloma minutum*), kisielnica kosmata (*Exidia villosa*), ozorek dębowy (*Fistulina hepatica*), pniarek lekarski (*Fomitopsis officinalis*), hełmówka

drobna (*Galerina nana*), lakownica żółtawa (*Ganoderma lucidum*), gwaizadosz czteropromienny (*Geastrum quadrifidum*), woskoblonka białożółtawa (*Gloeocystidiellum luridum*), siatkoblaszek maczugowaty (*Gomphus clavatus*), żagwica listkowata (*Grifola frondosa*), łysostopek bursztynowy (*Gymnopus ocior*), miękusz łososiowy (*Hapalopilus salmonicolor*), biało-grzybówka szerokoblaszkowa (*Hemimycena crispata*), soplówka bukowa (*Hericium coralloides*), soplówka jodłowa (*Hericium flagellum*), kolczakówka pomarańczowa (*Hydnellum aurantiacum*), mokronóżka czerniejąca (*Hydropus atramentosus*), mokronóżka brązowoostrowa (*Hydropus marginellus*), wilgotnica czerwieniejąca (*Hygrocybe ovina*), wodnicha hiacyntowa (*Hygrophorus hyacinthinus*), smolucha świerkowa (*Ischnoderma benzoinum*), mleczaj torfowcowy (*Lactarius sphagnetii*), błonkowiec białoszarawy (*Lobulicium occultum*), drobnoporek modrzewiowy (*Oligoporus obductus*), pępnik gwiaździstozarodnikowy (*Omphaliaster asterosporus*), korownica południowa (*Phanerochaete ravenelii*), czyreń osikowy (*Phellinus tremulae*), łuskiak żółty (*Pholiota alnicola*), droбноłuszczak pomarańczowoczerwony (*Pluteus aurantiorugosus*), porotrząsak szarawy (*Protomerulius caryae*), łyszczka śmierzdząca (*Psilocybe luteonitens*), koralówka czerwonowierzchołkowa (*Ramaria botrytis*), twardeporek czerniejący (*Rigidoporus crocatus*), skórnik wielobarwny (*Stereum ostrea*), szyszkowiec łuskowaty (*Strobilomyces strobilaceus*), podgrzybek tęgoskórowy (*Xerocomus parasiticus*).

Wśród grzybów zlichenizowanych (porostów) rzadkich i zagrożonych gatunków dziko na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego występują:

- obrotnica rzęsowata (*Anaptychia ciliaris*), tapetka pokrzywiona (*Arctoparmelia incurva*), plamica filcowata (*Arthonia byssacea*), plamica ponura (*Arthonia vinosa*), dzbanusznik zielonawy (*Aspicilia gibbosa*), ustupka halna (*Brodoa intestiniformis*), włoszka brązowa (*Bryoria fuscescens*), brunatka Schaerera (*Buellia schaeferi*), pałecznik zielony (*Calicium viridae*), płucnica islandzka (*Cetraria islandica*), płucnica darenkowa (*Cetraria muricata*), nibypłucnik kędzierzawy (*Cetrelia cetrarioides*), nibypłucnik wątpliwy (*Cetrelia olivetorum*), trzonecznica brunatnawa (*Chaenotheca brunneola*), trzonecznica kartuska (*Chaenotheca chlorella*), chrobotek smukły (*Cladonia ciliata*), chrobotek reniferowy (*Cladonia rangiferina*), smeraczek Vězdy (*Fellhaneropsis vezdae*), żółtlica chropowata (*Flavoparmelia caperata*), ciemnika Kocha (*Fuscidea kochiana*), wgłębniczek pienny (*Gyalecta truncigena*), odnożyca mączysta (*Hypogymnia farinacea*), pustulka rurkowata (*Hypogymnia tubulosa*), popielak pylasty (*Imshaugia aleurites*), misiecznica wytworna (*Lecanora intumescens*), przylepka żałobna (*Melanelia stygia*), przylepnik złotawy (*Melanelixia subaurifera*), przylepniczka wytworna (*Melanohalea elegantula*), krużynka Hedlunda (*Micarea hedlundii*), krużynka czarniawa (*Micarea melaena*), pismaczek zmienny (*Opegrapha varia*), pismaczek rudawy (*Opegrapha rufescens*), pismaczek pęcherzykowaty (*Opegrapha vermicellifera*), szarzynka skórzasta (*Parmelina tiliacea*), pawężnica jabłkowata (*Peltigera malacea*), otwornica żółtawa (*Pertusaria flavida*), rozsypek gładki (*Phlyctis agelaea*), soreniec opylony (*Physconia distorta*), wabnica kielichowata (*Pleurosticta acetabulum*), przewiertnica cienka (*Porina leptalea*), biedronecznik zmienny (*Punctelia subrudecta*), odnożyca mączysta (*Ramalina farinacea*), odnożyca opylona (*Ramalina pollinaria*), puchlinka ząbkowata (*Thelotrema lepadinum*), brązowniczką płotowa (*Tuckermannopsis sepincola*), kruszownica strojna (*Umblicaria deusta*), kruszownica północna (*Umblicaria hyperborea*), kruszownica wielolistkowa (*Umblicaria polyphylla*), brodaczka zwyczajna (*Usnea filipendula*), brodaczka kępkowa (*Usnea hirta*), złotlinka jaskrawa (*Vulpicidia pinastri*), złotorost zwodniczy (*Xanthoria fallax*), złotorost zagięty (*Xanthoria ulophyllodes*);

Do rzadkich i zagrożonych gatunków dziko występujących zwierząt na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego należą:

- bezkręgowce: skójką gruboskorupowa (*Unio crassus*), zatoczka Rossmässlera (*Gyraulus rossmaessleri*), bursztynka piaskowa (*Catinella arenaria*), poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*), ślimaczek zapoznany (*Vallonia enniensis*), przeżrotka Kotuli (*Semilimax kotulai*), szklarka gładka (*Oxychilus glaber*), bezoczka podziemna (*Cecilioides acicula*), świdrzyk nadrzewny (*Clausilia cruciata*), świdrzyk siedmiogrodzki (*Vestia elata*), ślimak cieniolubny (*Perforatella umbrosa*), ślimak

Lubomirski (*Trichia lubomirski*), ślimak żółtawy (*Helix lutescens*), gryziel stepowy (*Atypus muralis*), szklarnik leśny (*Cordulegaster boltonii*), zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*), biegacz pomarszczony (*Carabus intricatus*), biegacz zwężony (*Carabus convexus*), zagłębek bruzdkowany (*Rhysodes sulcatus*), kusaka (*Velleius dilatatus*), jelonek rogacz (*Lucanus cervus*), wynurt (*Ceruchus chrysomelinus*), pachnica (*Osmoderma* spp.), sprężyk Hjorta (*Ampedus hjorti*), sprężyk melanurusa (*Ampedus melanurus*), tęgosz rdzawy (*Elater ferrugineus*), zęboszujka czerwona (*Denticollis rubens*), nieskor falisty (*Diacanthous undulatus*), pawężnica wielka (*Peltis grossa*), zgniotek cynobrowy (*Cucujus cinnaberinus*), zgniotek szkarłatny (*Cucujus haematodes*), ponurek Schneidera (*Boros schneideri*), nadobnica alpejska (*Rosalia alpina*), bielojad olbrzymi (*Dendroctonus micans*), trzmiel ziemny (*Bombus humilis*), trzmiel tajgowy (*Bombus jonellus*), trzmiel ciemnopasy (*Bombus ruderatus*), trzmiel różnobarwny (*Bombus soroensis*), trzmiel paskowany (*Bombus subterraneus*), trzmiel szary (*Bombus veteranus*), pszczolinka szerokopaska (*Andrena lepida*), pszczolinka pięciornica (*Andrena tarsata*), grzebacz wielki (*Ectemnius fossorius*), mrówka pniakowa (*Formica truncorum*), murarka ośmiałowka (*Osmia cerinthidis*), paź żeglarz (*Iphiclydes podalirius*), czerwoczyk nieparek (*Lycaena dispar*), modraszek alkona (*Maculinea alcon*), modraszek telejus (*Maculinea teleius*), przepłatka aurinia (*Euphydryas aurinia*), hubowiec osowaty (*Keroplatus tipuloides*);

- kręgowce: strzebla potokowa (*Phoxinus phoxinus*), śliz pospolity (*Barbatula barbatula*), słonecznica (*Leucaspis delineatus*), traszka zwyczajna (*Lissotriton vulgaris*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), traszka górską (*Mesotriton alpestris*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), ropucha szara (*Bufo bufo*), ropucha paskówka (*Bufo calamita*), ropucha zielona (*Bufo viridis*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba śmieszka (*Rana ridibunda*), jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*), padalec (*Anguis fragilis*), zaskroniec (*Natrix natrix*), gniewosz plamisty (*Coronella austriaca*), żmija zygzakowata (*Vipera berus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), trzmieljad (*Pernis apivorus*), jastrząb (*Accipiter gentilis*), krogulec (*Accipiter nisus*), myszołów (*Buteo buteo*), pustułka (*Falco tinnunculus*), kobuz (*Falco subbuteo*), jarząbek (*Tetrastes bonasia*), przepiórka (*Coturnix coturnix*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), samotnik (*Tringa ochropus*), czajka (*Vanellus vanellus*), kszyk (*Gallinago gallinago*), siniak (*Columba oenas*), turkawka (*Streptopelia turtur*), puszczyk (*Strix aluco*), puszczyk uralski (*Strix uralensis*), uszatka (*Asio otus*), włośchatka (*Aegolius funereus*), lelek (*Caprimulgus europaeus*), jerzyk (*Apus apus*), zimorodek (*Alcedo atthis*), dudek (*Upupa epops*), krętogłów (*Jynx torquilla*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), dzięcioł biało-grzbiety (*Dendrocopos leucotos*), dzięciołek (*Denrocopos minor*), lerka (*Lullula arborea*), skowronek (*Alauda arvensis*), świergotek łąkowy (*Anthus pratensis*), pliszka górską (*Motacilla cinerea*), pokrzywnica (*Prunella modularis*), pleszka (*Phoenicurus phoenicurus*), pokląska (*Saxicola rubetra*), paszkot (*Turdus viscivorus*), świerszczak (*Locustella naevia*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*), cierniówka (*Sylvia communis*), gajówka (*Sylvia borin*), zniczek (*Regulus ignicapilus*), muchołówka szara (*Muscicapa striata*), muchołówka żałobna (*Ficedula hypoleuca*), muchołówka białoszujka (*Ficedula albicollis*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), sikora uboga (*Poecile palustris*), czarnogłówka (*Poecile montana*), czubatka (*Lophophanes cristatus*), sosnowka (*Periparus ater*), modraszek (*Cyanistes caeruleus*), bogatka (*Parus major*), kowalik (*Sitta europaea*), pełzacz leśny (*Certhia familiaris*), pełzacz ogrodowy (*Certhia brachydactyla*), gąsiorek (*Lanius collurio*), wrona siwa (*Corvus corone*), orzechówka (*Nucifraga caryocatactes*), mazurek (*Passer montanus*), czyż (*Carduelis spinus*), krzyżodziób świerkowy (*Loxia curvirostra*), gil (*Pyrrhula pyrrhula*), potrzyszcz (*Emberiza claudra*), potrzoz (*Emberiza schoeniclus*), ortolan (*Emberiza hortulana*), nocek duży (*Myotis myotis*), nocek Natterera (*Myotis nattereri*), nocek tydkowłosy (*Myotis dasycneme*), nocek rudy (*Myotis daubentonii*), nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*), nocek Brandta (*Myotis brandtii*), nocek wąsatek (*Myotis mystacinus*), mroczek poźlocisty (*Eptesicus nilssonii*), mroczek późny (*Eptesicus serotinus*), mroczek posrebrzany (*Vespertilio murinus*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*), karlik malutki (*Pipistrellus pipistrellus*), karlik większy (*Pipistrellus nathusii*), borowiec wielki (*Nyctalus noctula*), borowiaczek (*Nyctalus leiseri*), mopek zachodni

(*Barbastella barbastellus*), jeż wschodni (*Erinaceus roumanicus*), ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*), ryjówka malutka (*Sorex minutus*), rzęsorek rzeczny (*Neomys fodiens*), zębielek białawy (*Crocidura leucodon*), zębielek karliczek (*Crocidura suaveolens*), bóbr (*Castor fiber*), smużka (*Sicista betulina*), koszatka (*Dryomys nitedula*), popielica (*Glis glis*), orzesznica (*Muscardinus avellanarius*), wilk (*Canis lupus*), gronostaj (*Mustela erminea*), łasica (*Mustela nivalis*) i wydra (*Lutra lutra*).

2.10. Krajobraz i jego walory

Terytorium Gminy Bodzentyn znajduje się w sercu Gór Świętokrzyskich. Naturalne walory fizjograficzne Gór Świętokrzyskich w powiązaniu z dziejami regionu tworzą bogate wartości krajoznawcze. Różnorodność tych wartości i ich dydaktyczna treść sprawiły, że obszar świętokrzyski stał się jednym z pierwszych w kraju terenów uprawiania turystyki. W Gminie Bodzentyn udanie łączą się walory przyrodnicze, bogate dzieje i osiągnięcia współczesnej cywilizacji. Wyrazem zainteresowań regionem świętokrzyskim są początki zrodzonego tu ruchu – regionalizmu. Obszar Gminy Bodzentyn na południu obejmuje Łysogóry, najwyższe i centralne pasmo Gór Świętokrzyskich z ich najwyższym wzniesieniem – Łysicą oraz część Pasma Klonowskiego. Obszar ten, po wieloletnich staraniach, od 1950 roku podlega ochronie jako Świętokrzyski Park Narodowy. Jest to obszar o niezwykle skomplikowanych dziejach geologicznych, w których grały rolę na przemian ruchy górotwórcze i osady mórz z siłami denudacyjnymi i erozyjnymi. Swoje piętno wywarła też epoka lodowa i współczesne siły wpływające na rzeźbę terenu. Góry Świętokrzyskie to górotwór stary, stanowiący szczątki wielkiego niegdyś górotworu hercyńskiego, który budowały najstarsze skały osadowe, wyźwignięte następnie w trzeciorzędzie w potężny łańcuch górski [Jarosz S. 1954].

Północna część Gminy leży na terenie Pasma Sieradowickiego, gdzie w 1988 roku utworzono Sieradowicki Park Krajobrazowy. Nagromadzenie osobliwości górskiej przyrody i dziedzictwa kultury stanowi o unikalnych walorach krajobrazowych. Występują tu zarówno pozostałości pradawnej Puszczy Świętokrzyskiej jak i opiewanej przez Stefana Żeromskiego Puszczy Jodłowej. Malownicza rzeźba terenu ukształtowana jest przez dominujące w krajobrazie góry i przepastne wąwozy lessowe, szczególnie w dorzeczach rzek Psarki, Pokrzywianki i Świśliny.

Wśród wartości przyrodniczych największą rangę krajoznawczą ma występowanie na powierzchni skał niemal wszystkich formacji geologicznych i związane z nimi różne zjawiska geologiczno – dynamiczne. Walory krajobrazowe podnoszą liczne zabytki kultury materialnej i duchowej, miejsca związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi, rozwojem literatury polskiej, walkami o niepodległość.

Poza parkiem narodowym Biorąc pod uwagę powyższe walory można dokonać klasyfikacji krajobrazu. Najistotniejszą częścią krajobrazu zawsze są elementy naturalne lub prawie naturalne. Są one uzupełniane mniejszą lub większą ilością elementów antropogenicznych. Do elementów naturalnych zaliczane są: klimat, gleba, rzeźba terenu, powietrze atmosferyczne, szata roślinna, świat zwierząt, natomiast do elementów antropogenicznych: infrastruktura (budynki, drogi, zakłady przemysłowe itp.), sztuczne użytki gruntowe oraz różnego rodzaju odpady i zanieczyszczenia pochodzące z działalności człowieka. Na terenie Gminy Bodzentyn wyróżnia się typy krajobrazu:

- krajobraz seminaturalny – krajobraz zmieniony działalnością człowieka, który jednak nie zatracił jeszcze głównych cech krajobrazu pierwotnego tzn. w krajobrazie tym występuje jeszcze równowaga biologiczna, w pod względem ekologicznym różnica pomiędzy wartościami biocenoz krajobrazów naturalnych i pierwotnych jest jeszcze niewielka;

Do krajobrazu seminaturalnego zakwalifikowane są tereny lasów Puszczy Jodłowej i Puszczy Świętokrzyskiej oraz lasy Pasma Klonowskiego. Dominującym w krajobrazie jest pasmo Łysogóry. Pasma główne Łysogóry rozciągające się w granicach ŚPN, obszaru Natury 2000 Łysogóry i otuliny jest charakterystyczną dominantą krajobrazową. To najwyższe i najbardziej znane pasmo Gór Świętokrzyskich. Wyższa, zalesiona część Łysogór należy do Świętokrzyskiego Parku Narodowego, a pokrywający ją las nosi nazwę Puszczy Jodłowej im. Stefana Żeromskiego. Wyższa część Łysogór ciągnie się od Łysicy aż do Łysej Góry zwanej też Świętym Krzyżem od stojącego tu klasztoru. Łysica to właściwie dwa szczyty, z których zachodni, górujący nad Łysą Górą, znany z podszczytowego

gołoborza, jest nieco niższy od wschodniego, zwieńczonego skałą zwaną Agatką lub Agatą. Góry Świętokrzyskie przedstawiają krajobrazowo szereg pasm w kształcie długich, równoległe do siebie przebiegających wałów górskich. Rzeki płyną przeważnie dolinami poprzecznymi w kierunku prostopadłym do pasm, stąd powstały liczne przełomy. Na szczytach i spadzistych zboczach rozpościerają się gołoborza. Gołoborza to rumowiska skalne o grubości do 3 m, powstałe wskutek spękania odsłoniętych warstw piaskowcowo – kwarcytowych. W kierunku wschodnim zalesiony grzbiet Łysogór obniża się do Przełęczy Kakonińskiej (522 m n.p.m.), znanej z kapliczki św. Mikołaja. Spod kapliczki św. Mikołaja na północ położone są nieczynne torowiska dwóch kolejek leśnych i miejsce, gdzie stała dawniej stacja kolejowa Trójką. Na północy Gminy położone są Lasy Siekierzyńskie obejmujące Pasma Sieradowickie. To tu występują najcenniejsze poza parkiem narowodym, fragmenty Gminy. Część tych lasów objęto ochroną w formie rezerwatów przyrody: „Wykus”, „Kamień Michniowski” i „Góra Sieradowska”.

- krajobraz kulturowy – zmiany wprowadzone przez człowieka idą tak daleko, że istnienie tak ukształtowanego krajobrazu może być utrzymane dzięki stałym zabiegom. Krajobraz kulturowy można podzielić na harmonijny bądź zdewastowany [Więckowicz Z. w: Bieszczad S., Sobota J. 1999]. W Gminie Bodzentyn nie wytypowano jednak miejsc, które możnaby zaliczyć do zdewastowanych. Krajobraz kulturowy to przede wszystkim krajobraz miejski Bodzentyna oraz miejscowości Święta Katarzyna.

W piśmiennictwie można też spotkać typologię krajobrazu pod względem pełnionej funkcji przez określone obszary [Minorski J. 1977]. Biorąc pod uwagę powyższe można mówić, że tereny zabudowy Doliny Bodzentyńskiej to głównie rodzaj krajobrazu osiedleńczego, pomiędzy którym występuje krajobraz rolniczy. Krajobraz rekreacyjny i osiedleńczy to teren Doliny Wilkowskiej aż do Świętej Katarzyny. Ponad dolinami występuje krajobraz leśny zajmujący głównie pasma wzniesień.

W opracowaniach planistycznych często używa się określenia „krajobrazu otwartego” [Więckowicz Z. w: Bieszczad S., Sobota J. 1999] używanego dla rozległego widoku obszarów nie zabudowanych, zielonych itp., gdzie elementami przyrodniczymi są rzeźba terenu, wody powierzchniowe o szata roślinna, a elementami sztucznymi są tu szlaki komunikacyjne oraz budowle i osiedla. W tym ujęciu, można mówić, że teren Gminy dzieli się na krajobraz otwarty oraz krajobraz leśny.

Najcenniejsze fragmenty Gminy objęto ochroną w rezerwach przyrody: „Wykus”, „Kamień Michniowski” i „Góra Sieradowska”. Pomnikami przyrody są głazy narzutowe w Siekiernie i Wilkowie, odsłonięcie geologiczne w Śniadce oraz lipa drobnolistna rosnąca w Bodzentyń, dwa modrzewie europejskie (jako jeden pomnik) we Wzdole Rządowym, klon zwyczajny w Wilkowie, buk zwyczajny w Śniadce Drugiej oraz dwie sosny zwyczajne (dwa odrębne pomniki) w leśnictwie Kleszczyń. W kompleksie Lasów Siekierzyńskich chronione jest urokliwe źródło szczelinowe „Burzący Stok” z charakterystycznym zjawiskiem pulsowania piasku.

Dominującym w krajobrazie jest pasmo Łysogóry. Pasma główne Łysogóry rozciągające się w granicach ŚPN, obszaru Natury 2000 Łysogóry i otuliny jest charakterystyczną dominantą krajobrazową. To najwyższe i najbardziej znane pasmo Gór Świętokrzyskich. Wyższa, zalesiona część Łysogór należy do Świętokrzyskiego Parku Narodowego, a pokrywający ją las nosi nazwę Puszczy Jodłowej im. Stefana Żeromskiego. Wyższa część Łysogór ciągnie się od Łysicy aż do Łysej Góry zwanej też Świętym Krzyżem od stojącego tu klasztoru. Łysica to właściwie dwa szczyty, z których zachodni, górujący nad Łysą Górą, znany z podszczytowego gołoborza, jest nieco niższy od wschodniego, zwieńczonego skałą zwaną Agatką lub Agatą. Góry Świętokrzyskie przedstawiają krajobrazowo szereg pasm w kształcie długich, równoległe do siebie przebiegających wałów górskich. Rzeki płyną przeważnie dolinami poprzecznymi w kierunku prostopadłym do pasm, stąd powstały liczne przełomy. Na szczytach i spadzistych zboczach rozpościerają się gołoborza. Gołoborza to rumowiska skalne o grubości do 3 m, powstałe wskutek spękania odsłoniętych warstw piaskowcowo – kwarcytowych.

W kierunku wschodnim zalesiony grzbiet Łysogór obniża się do Przełęczy Kakonińskiej (522 m n.p.m.), znanej z kapliczki św. Mikołaja. Spod kapliczki św. Mikołaja na północ położone są nieczynne torowiska dwóch kolejek leśnych i miejsce, gdzie stała dawniej stacja kolejowa Trójkąt.

Od strony północnej od pasma Łysogór rozciąga się Dolina Bodzentyńska. Jest to wydłużona kotlina o szerokości 3-4 km. Oś Obniżenia Bodzentyńskiego tworzy dolina Psarki o szerokości do 500 m, płynącej w kierunku ESE. Powierzchnia Doliny Bodzentyńskiej jest nachylona w kierunku doliny Psarki i rozcięta dolinami jej dopływów. Na południe od Obniżenia Bodzentyńskiego rozciąga się Pasma Klonowskie o szerokości 40-300 m. Wysokości bezwzględne dochodzą tu do 484 m n.p.m. Pasma Klonowskie stanowi niskogórski grzbiet i obrzeżone jest od południa Doliną Wilkowską. Dolina ma charakter obniżenia śródogórskiego. Powierzchnia tego obniżenia nachylona jest do dolin: Lubrzanki i Czarnej Wody. Od południa do Obniżenia Wilkowskiego przylegają: Pasma Masłowskie – na wschodzie i Pasma Łysogórskie – na zachodzie, które rozdziela przełomowa dolina Lubrzanki. Oba te pasma wznoszą się ponad dolinę Lubrzanki na wysokość 170-300 m.

2.11. Prawne formy ochrony przyrody

Obszar Gminy Bodzentyn znajduje się w zasięgu 13 obszarowych form ochrony przyrody oraz 11 pomników przyrody tj. w sumie zlokalizowanych jest tu 24 form ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody tj.:

1. **Obszar Natura 2000 PLH260002 Łysogóry**, który został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 12/383 z 15.01.2008);
2. **Obszar Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowicka**, który został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE);
3. **Obszaru Natura 2000 PLH260039 Wzgórza Kunowskie**, który został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE);
4. **Świętokrzyski Park Narodowy** utworzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie utworzenia Świętokrzyskiego Parku Narodowego (Dz. U. RP Nr 14, poz. 133). Obecne granice Parku oraz jego obszar zostały ustalone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1996 r. w sprawie Świętokrzyskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 r. Nr 4, poz. 29);
5. **Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn** wyznaczony Uchwałą Nr IV/61/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie wyznaczenia Świętokrzyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w Gminie Bodzentyn (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 652);
6. **Sieradowicki Park Krajobrazowy** utworzony Uchwałą Nr XLIX/873/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie utworzenia Sieradowickiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2015 r. poz. 18 ze zm.);
7. **Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu**, dla którego obowiązuje Uchwała Nr XLIX/881/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2014 r. poz. 3155);
8. **Rezerwat przyrody Wykus**, dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 103/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2005 r. w sprawie rezerwatu przyrody Wykus (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 256 poz. 3139) wraz z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie rezerwatu przyrody Wykus (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2017 r. poz. 2890);

9. **Rezerwat przyrody Kamień Michniowski**, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 20. 09. 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Kamień Michniowski (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2017 r. poz. 2880);

10. **Rezerwat przyrody Góra Sieradowska**, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 20. 09. 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Góra Sieradowska (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2879);

11. **Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Zespołu parkowego drzew składającego się z 38 sztuk drzew**, dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 18/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002 roku w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 23, poz. 290);

12. **Użytek ekologiczny na gruntach wsi Siekierno, w odległości ok. 6 km na północny – zachód od Bodzentyna, którym objęto ochroną kępę drzew i krzewów jako zespołu parkowego** mocą Uchwały Rady Gminy w Bodzentynie Nr VI/29/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z dn. 25.08.1995r., Nr 8, poz. 71);

13. **Użytek ekologiczny na gruntach wsi Bodzentyn, którym objęto ochroną śródpolny zbiornik wodny** znajdujący się w odległości ok. 1,5 km na północny – wschód od Bodzentyna, przy drodze Bodzentyn – Sieradowice po jej wschodniej stronie mocą Uchwały Rady Gminy w Bodzentynie NrII/12/1994 z dn. 08.04.1994r.;

- pomniki przyrody ożywionej objęte ochroną na podstawie Uchwały Nr XII/91/2019 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 29 maja 2019 roku w sprawie pomników przyrody ożywionej położonych na terenie Gminy Bodzentyn oraz ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. poz. 2479):

14. Lipa drobnolistna (*Tilia cordata Mill.*) rosnąca w odległości ok. 1,8 m od wschodniego ogrodzenia terenu Kościoła rzymsko-katolickiego pod wezwaniem Św. Ducha w Bodzentynie (parafia Św. Stanisława);

15. 2 Modrzewie europejskie (*Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)*) rosnące w grupie 3 modrzewi wokół krzyża przy drodze na zachodnim końcu wsi Wzdół Rządowy po północnej stronie drogi;

16. Modrzew europejski (*Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)*) rosnące w grupie 3 modrzewi wokół krzyża przy drodze na zachodnim końcu wsi Wzdół Rządowy po północnej stronie drogi;

17. Klon zwyczajny (klon pospolity) (*Acer platanoides L.*) rosnący przy ogrodzeniu posesji prywatnej i ogrodzeniu przy kaplicy w Wilkowie, po wschodniej stronie drogi /ul. Łązy/ ok. 120 m na północ od ul. Łysogórskiej /drogi powiatowej 0314 T łączącej Mąchocice Kapitulne ze Świętą Katarzyną;

18. Buk zwyczajny (*Fagus sylvatica L.*) rosnący w pasie zieleni od strony południowej drogi asfaltowej w miejscowości Śniadka Druga, naprzeciwko zabudowań nr 11;

19. Sosna zwyczajna (sosna pospolita) (*Pinus sylvestris L.*), zlokalizowana na terenie leśnictwa Kleszczyzny (obw. Nr 0027 Wzdół Rządowy, dz. nr 904), Nadleśnictwo Suchedniów, na terenie objętym ochroną w postaci parku krajobrazowego (Sieradowicki Park Krajobrazowy) oraz na Obszarze Natura 2000 – obszary siedliskowe (Ostoja Sieradowicka);

20. Sosna zwyczajna (sosna pospolita) (*Pinus sylvestris L.*), zlokalizowana na terenie leśnictwa Kleszczyzny (obw. Nr 0027 Wzdół Rządowy, dz. nr 904), Nadleśnictwo Suchedniów, na terenie objętym ochroną w postaci parku krajobrazowego (Sieradowicki Park Krajobrazowy) oraz na Obszarze Natura 2000 – obszary siedliskowe (Ostoja Sieradowicka);

- pomniki przyrody nieożywionej objęte ochroną na mocy Uchwały Nr XII/90/2019 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dn. 29 maja 2019 r. w sprawie pomników przyrody nieożywionej położonych na terenie Gminy Bodzentyn (Dz. Urz. poz. 2478):

21. Głaz narzutowy posiadający kształt owalny, niezagłębiony w ziemi, zbudowany z szarobeżowego granitu drobnoziarnistego, znajdujący się w miejscowości Siekierno – Podmielowiec w pasie drogowym drogi powiatowej nr 0583T na dz. o nr ewid. 188 przy drodze biegnącej przez wieś;
22. Głaz narzutowy -2 szt. stanowiące fragmenty większego rozbitego głazu, znajdujące się w miejscowości Wilków na gruncie stanowiącym własność osób prywatnych, na łące pomiędzy szosą Ciekoty – Święta Katarzyna drogą w Wilkowie, w zachodniej części wsi;
23. Odślonięcie geologiczne środkowo-dewońskich wapieni - Tworzą one samodzielną fałdowo – blokową strukturę geologiczną o budowie antyklinorialnej (tzw. Antyklinorium świętokrzyskie), stanowiącą fragment profilu geologicznego Świętomarz - Śniadka. Profil obejmuje cztery formacje skał: wojciechowicką, skalską, świętomarską i śniadkowską (należącą do najmłodszych). Przebiega tu szeroka strefa tektoniczna - odsłonięte wapienie są silnie zdeformowane, mają przeciwne kierunki zapadania, a warstwy leżące na wschód od osi strefy tektonicznej mają odwróconą kolejność zalegania – warstwy starsze leżą nad młodszymi. W wapieniach tych występują bogate zespoły faunistyczne złożone głównie z ramienionogów, małży, amonitów. Odślonięcie położone jest w odległości 6 km na północny-wschód od centrum Bodzentyna, w obrębie działki nr 257 będącą własnością prywatną i przy ostatnim przystanku ścieżki dydaktycznej "Radkowice - Śniadka".
24. Źródło szczelinowe „Burzący stok”- Naturalne źródło szczelinowe, w którym woda wypływa pod ciśnieniem z głębokich pokładów piaskowców triasowych, zlokalizowane na gruntach wsi Wzdół Rządowy w obrębie działki oznaczonej w ewidencji gruntów pod nr 735/1.

1. Obszar Natura 2000 PLH260002 Łysogóry obejmuje Pasma Łysogóry rozciągające się także w granicach Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Osobliwością tego pasma jest obecność podszczytowych rumowisk piaskowców kwarcytowych z okresu kambryjskiego, nazywanych gołoborzami, nieporośniętych lub słabo porośniętych przez florę naczyniową. Obszar jest w ponad 95% pokryty lasem, w większości są to lasy jodłowo-bukowe. Występuje tu endemiczny świętokrzyski bór jodłowy – *Abietetum polonicum*, bogate w rzadkie i cenne gatunki mszaków, porostów i zwierząt gołoborza. Mniej liczne są bory sosnowe i mieszane z udziałem dębu. W niższych położeniach spotyka się grądy, a w miejscach wilgotnych bory wilgotne i bagienne a także olsy. Lasy charakteryzują się znacznym stopniem naturalności, a wręcz pierwotności. Na terenie ostoi znajdują się niewielkie enklawy łąk i pastwisk oraz siedliska kserotermicznych, a także liczne stałe i okresowe ciek wodne. Powierzchnia gruntów w granicach obszaru wynosi 8081.27 ha. Obszar swoim zasięgiem obejmuje powiaty: kielecki, ostrowiecki i skarżyski, a tym gminy: Waśniów, Masłów, Bodzentyn, Nowa Słupia, Bieliny i Łączna. W granicach obszaru występuje 13 typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru wymagających ochrony:

- 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie),
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe,
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami *Androsacion Vandellii*,
- 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania,
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*).

Gatunki zwierząt i roślin będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 PLH260002 Łysogóry:

- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*
- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*
- 1032 Skójką gruboskorupowa *Unio crassus*
- 1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*
- 1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*
- 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*
- 1086 Zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*
- 4026 Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*
- 1381 Widłoząb zielony *Dicranum viride*
- 1386 Bezlist okrywowy *Buxbaumia viridis*.

Dla obszaru Natura 2000 PLH260002 Łysogóry nie ustanowiono planu zadań ochrony.

W obszarze Natura 2000 Łysogóry znajdują swoją ostoję bogate zbiorowiska mszaków i porostów na gołoborzach oraz występuje tu jedna z największych ostoi modrzewia polskiego *Larix polonica*. Flora roślin naczyniowych jest dość bogato reprezentowana i liczy ok. 700 gat., wśród których jest wiele zagrożonych w skali kraju, rzadkich, lub prawnie chronionych. Stwierdzono tu występowanie ok. 4000 gatunków, w tym wiele unikatowych i reliktowych – reliktywów późnoplejstoceńskich i wczesnoholoceńskich (np. chrząszcz *Orithales serraticornis*) oraz reliktywów siedliskowych lasów pierwotnych (np. chrząszcze *Ceruchus chrysomelinus*, *Ampedus melanurus*, *Cucujus cinnaberinus*). Znane są także rzadkie gatunki kserotermiczne (np. pająk *Atypus muralis*). Łącznie w obszarze występuje 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 11 gatunków kręgowców i 10 gatunków bezkręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W Łysogórach ustalono występowanie 72 gatunków ślimaków lądowych co stanowi 72% gatunków lądowych występujących w Górach Świętokrzyskich. Do gatunków rzadkich należą *Vestia elata*, *Semilimax cotulai*, *Chondrula tridens*, *Ceciloides acicula* i *Helix lutescens*. A także gatunki wskaźnikowe *Vallonia eniensi* i *Cochlicopa nitens*. Szczególne znaczenie w ostoi Łysogóry mają stanowiska występowania *Unio crassus* w rzekach o naturalnym górskim charakterze.

2. Obszar Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowicka obejmuje fragment Płaskowyżu Suchedniowskiego i fragment Pasma Sieradowickiego ze wzniesieniami: Kamień Michniowski (435 m n.p.m) i Góra Sieradowska (390 m n.p.m). W granicach Gminy Bodzentyn obszar Natura 2000 zajmuje więc tereny Lasów Siekierzyńskich. Teren od wschodu obejmuje rzekę Żarnówkę wraz z licznymi dopływami, przez centralną część obszaru płynie malowniczo wijąca się Lubianka, w południowo-wschodniej części płynie Szczebra, natomiast w południowej części obszaru, na zboczach Góry Sieradowskiej znajdują się źródła Świśliny.

Ostoja położona jest więc w kompleksie promocyjnym „Puszcza Świętokrzyska”- w dużym stopniu naturalnych lasów szpilkowych (bory bagienne, bory jodłowe i świerkowe) i liściastych (grądy, kwaśne i żyzne buczyny, łągi) w tym o charakterze górskim. Jest to również obszar występowania znacznej liczby gatunków górskich, z których część osiąga swój kres północny. W obszarze stwierdzono 13 typów siedlisk przyrodniczych, głównie leśnych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, przy czym najlepiej wykształcone żyzne buczyny, bory i lasy bagienne oraz wyżynny jodłowy bór mieszany. Ponadto dobrze zachowane są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, które wykształciły się w dolinach rzecznych często towarzysząc im różnego typu torfowiska.

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 7847.37 ha. Obszar swoim zasięgiem obejmuje powiaty: kielecki, starachowicki i skarżyski, a tym gminy: Suchedniów, Bodzentyn, Pawłów i Wąchock.

W granicach obszaru występuje 13 typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru wymagających ochrony:

- 6230 Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie),
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*),
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami *Androsacion Vandellii*,
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*FicarioUlmetum*),
- 91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*).

Gatunki zwierząt i roślin będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowicka:

- 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*,
- 1083 Jelonek rogacz *Lucanus cervus*,
- 1355 Wydra europejska *Lutra lutra*,
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*,
- 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*,
- 1324 Nocek duży *Myotis myotis*.

Dla obszaru Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowicka nie ustanowiono planu zadań ochrony.

3. Obszar Natura 2000 PLH260039 Wzgórze Kunowskie zlokalizowany jest w obrębie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na granicy czterech mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej oraz Przedgórze Łżeckiego. Głównymi elementami rzeźby terenu są łagodne, szerokie garby i wierzchowiny, dominujące na tym obszarze wraz z płaskodennymi dolinami rzecznyymi.

Ostoja zlokalizowana jest na obrzeżu mezozoicznym paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich. Występują tu liczne odsłonięcia skalne, nieczynne kamieniołomy dolomitu w Dołach Opacich i piaskowca w Dołach Biskupich, a także kamieniołomy dolomitów dewońskich, wapiennych oraz piaskowców triasowych i jurajskich. Zbocza dolin rzecznych w przewarżającej mierze są rozczłonkowane wąwozami lessowymi i jarami.

Obszar ma ponadto bardzo duże znaczenie dla zachowania gatunków motyli z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, związanych ze środowiskiem wilgotnych łąk: czerwończyk fioletek *Lycaena helle* i modraszka telejus *Maculinea teleius*. Gatunki te mają na terenie ostoi silne populacje występujące na dobrze zachowanych siedliskach. Stanowisko modraszka telejusa zabezpiecza ciągłość występowania tego gatunku w Dolinie rzeki Kamiennej i chroni gatunek występujący na granicy zasięgu. Natomiast dla czerwończyka fioletka obszar ten stanowi jedyne w promieniu kilkudziesięciu kilometrów miejsce występowania. Remiz zwyczajny *Remiz pendulinus* i żoła zwyczajna *Merops apiaster*, mający w granicach Wzgórz Kunowskich największą w kraju kolonię lęgową liczącą w 2008r. 38 par.

Zbocza wąwozów, szczególnie tych w obszarze Udzicowa i Bukowskiej Góry (gmina Kunów) są bardzo wysokie i strome, obszar znajduje się w obrębie zlewni rzeki Kamiennej. W dolinach rzecznych tworzą się nieliczne naturalne zbiorniki nie posiadające dużej powierzchni. W miejscowości Wióry koło Dołów Biskupich (gmina Pawłów) utworzono rozległy zbiornik retencyjny. Las Krynecki (gmina Kunów) jest największym kompleksem leśnym obszaru, posiadającym w części północno – zachodniej

naturalne odsłonięcia piaskowców dolno – triasowych pod postacią monumentalnych bloków oraz malownicze dolinki rzeczne.

Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 1868,67 ha. Obszar swoim zasięgiem obejmuje powiat starachowicki, ostrowiecki i kielecki w tym gminy: Waśniów, Brody, Bodzentyn, Pawłów, Bodzechów i Kunów. W Gminie Bodzentyn obszar Wzgórza Kunowskie obejmuje dolinę rzeki Psarki. Na całym terenie stwierdzono występowanie 11 typów siedlisk przyrodniczych (załącznik I Dyrektywy Rady 92/43/EWG) obejmujących 34 % łącznej powierzchni obszaru. Ostoja ma duże główne znaczenie dla zachowania siedlisk: dobrze zachowanych muraw kserotermicznych, z wieloma rzadkimi gatunkami, płatów łąk, zwłaszcza świeżych, ekstensywnie użytkowanych, fragmentów łąk trzęślicowych, oraz fragmentów zbiorowisk łągowych oraz grądów.

Obszar posiada duże znaczenie dla zachowania gatunków motyli i gniazdowania ptaków.

W granicach obszaru występuje 13 typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru wymagających ochrony:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*),
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek,
- 6210 Murawy kserotermiczne *Festuco-Brometea*,
- 6410 Zmienowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródlikowe,
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*FicarioUlmetum*).

Gatunki zwierząt i roślin będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 PLH260039 Wzgórza Kunowskie:

- 5094 Brzana peloponeska *Barbus peloponnesius*
- 1188 Bombina bombina
- 1337 Kumak nizinny Bóbr europejski *Castor fiber*,
- 2484 Minóg ukraiński, minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae*,
- 1096 Minóg strumieniowy, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*,
- 1355 Wydra europejska *Lutra lutra*,
- 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*,
- 4038 Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*,
- 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*,
- 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*,
- 6177 Modraszek telejus *Phengaris teleius*,
- 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*.

Dla obszaru Natura 2000 PLH260039 Wzgórza Kunowskie nie ustanowiono planu zadań ochrony.

4. Świętokrzyski Park Narodowy

Świętokrzyski Park Narodowy utworzono po wieloletnich staraniach sięgających przełomu XIX i XX wieku, jako drugi w Polsce, w 1950 roku. Jednym z pierwszych, który zwrócił uwagę na konieczność ochrony tego terenu był rosyjski uczonec N. A. Troickij. W latach 1911 – 1913 przeprowadzając badania przyrodnicze na Chełmowej Górze, nazwał ją żywym muzeum botanicznym i domagał się wyłączenia tego obiektu z działalności gospodarczej. W 1913 r. prof. W. Szafer w swej pracy „Przyczynę do znajomości modrzewi euroazjatyckich ze szczególnym uwzględnieniem modrzewia w

Polsce” opisał cechy modrzewia z Chełmowej Góry jako odrębny gatunek, nadając mu nazwę modrzew polski *Larix polonica* Rac.

Obszar Świętokrzyskiego Parku Narodowego niemal całkowicie pokrywa się z terenem porośłym Puszczą Jodłową. Położony jest w centralnej części Gór Świętokrzyskich, a w jego skład wchodzi najwyższe pasmo tych gór – Łysogóry z Łysicą i Łyścem (Świętym Krzyżem) oraz część Pasma Klonowskiego z górami: Bukową, Miejską i Psarską, a także dolin: Wilkowskiej, Dębniańskiej i Słupiańskiej. Integralne enklawy Parku stanowią również znajdujące się na terenie jego otuliny: Chełmowa Góra, Serwis – Dąbrowa i Skarpa Zapusty.

Całkowita powierzchnia Świętokrzyskiego Parku Narodowego wynosi 7626,45 ha i swoim zasięgiem obejmuje powiat skarżyski i kielecki w tym gminy: Bodzentyn, Masłów, Nowa Słupia, Bieliny, Łączna i Górno.

Teren Świętokrzyskiego Parku Narodowego leży w przeważającej części w Gminie Bodzentyn - 57,9% powierzchni Parku tj. 4 419 ha. Pozostały obszar ŚPN zlokalizowany jest na terenie gmin: Nowa Słupia (23,2%), Łączna (11,2%), Bieliny (6,4%) oraz w 1,3% na terenie gminy Masłów.

Park ma wydłużony i nieregularny kształt o silnie rozczłonkowanych granicach. Park osiąga maksymalnie długość ok. 22,3 km a szerokość ok. 7 km. Zaś maksymalna długość Świętokrzyskiego Parku Narodowego wraz z otuliną wynosi ok. 25 km, a szerokość ok. 15 km. Szerokość samej otuliny wynosi odpowiednio ok. 5 km (na S od Wału Małacentowskiego) i ok. 6,6 km (na N od granicy Parku po rozłogi wsi Tarczek) z brakiem otuliny na długości 1,3 km na N od Pasma Klonowskiego a na S od miejscowości Kapkazy. Najdłuższa granica Parku przebiega na terenie Gminy Bodzentyn i wynosi ponad 45 km. Przy czym całkowita długość granic Parku wraz z enklawami: Serwis i Górą Chełmową wynosi 107,852 km, a bez enklaw 93,949 km.

Otulina Świętokrzyskiego Parku Narodowego zajmuje w Gminie Bodzentyn 21,9% całkowitej powierzchni tj. 4 550 ha. Przy czym całkowita powierzchnia otuliny wynosi 20 786,07 ha. Otulinę wyznaczono jako strefę dodatkowej ochrony cennych i unikatowych w skali europejskiej ekosystemów obszaru Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Szczególnie ważną rolę pełni część otuliny w pasie o szerokości max. do 200 m od granic Parku, tworząca tzw. strefę ekotonową.

Na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego znajduje się 5 obszarów ochrony ścisłej: „Chełmowa Góra”, „Czarny Las”, „Mokry Bór”, „Łysica – Święty Krzyż” i „Psarski Dół”. Obejmują łącznie 2913,09 ha, a więc około 38 % ogólnego obszaru Parku.

Obszar ochrony ścisłej „Chełmowa Góra” utworzony został jako rezerwat ścisły w 1920 r. Kolejne dwa „Łysica” i „Święty Krzyż” utworzono jako rezerваты ścisłe w 1924 r. Rezerваты ścisłe „Łysica” i „Święty Krzyż” zostały poszerzone o przylegające do nich rezerваты częściowe w 1932 r. Dwa pozostałe „Czarny Las” i „Mokry Bór” powstały już po utworzeniu Parku w 1954 roku. W granicach terytorium Gminy Bodzentyn położone są obszary ochrony ścisłej: „Łysica” (częściowo), „Czarny Las”, „Mokry Bór” i . Rezerwat „Łysica” początkowo obejmował powierzchnię 114,96 ha. Zajmował drzewostany naturalne wraz gołoborzami na północnym stoku Łysicy. W 1932 r. wyznaczono wokół niego pas rezerwatu częściowego. O łącznej powierzchni 565,75 ha. Od roku 2016 powierzchnia obszaru ochrony ścisłej po połączeniu z obszarem ochrony ścisłej „Święty Krzyż” („Łysica – Święty Krzyż”) wynosi 2383,64 ha. Ciągnie się on grzbietem Łysogór od Św. Katarzyny w kierunku Św. Krzyża aż po silne obniżenie grzbietu w wyniku czego powstała przełęcz nazywana Przełęczą Hucką w pobliżu Huty Szklanej. Obejmuje prawie cały masyw najwyższego szczytu Łysogór – Łysicy (612 m n.p.m) oraz grzbiet od strony północnej i południowej niemal do połowy stoku. Ochroną objęto tu fragment odwiecznej puszczy, która nie podlega bezpośredniej ingerencji człowieka już ponad 80 lat. Jest to jeden z najstarszych w Polsce fragmentów lasu, w którym procesy przyrodnicze przebiegają w sposób spontaniczny. Drzewostan jaki tu spotykamy jest wielogatunkowy i różnowiekowy o naturalnej złożonej strukturze. Składa się z jodły i buka, z jaworem, klonem zwyczajnym i lipą szerokolistną.

Obszar ochrony ścisłej „Czarny Las” utworzony został w 1950 r. a jego powierzchnia wynosi 26,45 ha. Położony jest w zachodniej części Doliny Dębniańskiej stanowiącej przedłużenie Doliny Wilkowskiej. Obejmuje wzniesienie położone w widłach rzeki Czarna Woda oraz strumieni Złoty Stok i oraz fragment doliny Czarnej Wody. Leży na wysokości 285-303 m n.p.m. Najbardziej rozpowszechnionym zbiorowiskiem leśnym na tym obszarze jest grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*.

Charakterystycznym, a często dominującym składnikiem warstwy drzewiastej grądów świętokrzyskich jest jodła, a często również buk i jawor. Ponadto występują tu zespoły leśne takie jak: środkowopolski bór mieszany *Pino-Quercetum* (wariant z jodłą), ols torfowcowy *Sphagno squarrosi-Alnetum*, zbiorowiska z *Alnio-Padion* oraz zbiorowiska łąkowe.

„Mokry Bór” utworzono w 1950 r. Obejmuje powierzchnię 38,44 ha. Położony jest u północnych podnóży Góry Psarskiej, w obszarze źródłiska rzeki Czarna Woda. O objęciu tego obszaru taką formą ochrony zdecydowała odmienność jego zbiorowisk roślinnych w stosunku do pozostałych występujących w Parku. Ochroną objęto tutaj wilgotny bór trzcinnikowy. Jest jedynym miejscem w Parku z zespołem leśnym boru bagiennego. W drzewostanie spotykamy sosnę, domieszkowo występuje brzoza brodawkowata i omszona, świerk, dąb bezszypułkowy i jodła.

Od roku 2016 funkcjonuje obszar ochrony ściślej „Psarski Dół” o powierzchni 451,15 ha. Obszar ten położony jest w południowej części obwodu ochronnego Klonów, który został dołączony do Świętokrzyskiego Parku Narodowego w 1996 r. i obejmuje w całości lub częściowo oddziały: 248-254, 258-263 i 265-266. Głównym celem jego utworzenia jest zachowanie wilgotnych borów świerkowo-jodłowych. Występujące na tym terenie ekosystemy charakteryzują się wyjątkową wartością przyrodniczą oraz dużym stopniem naturalności, a także dynamicznie przebiegającymi procesami charakterystycznymi dla wilgotnych lasów z dużym udziałem świerka i jodły w drzewostanie. Na tym terenie znajduje swoje siedliska również szereg rzadkich gatunków roślin i bezkręgowców.

Świętokrzyski Park Narodowy nie ma ustanowionego planu ochrony.

5. Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn utworzono w 2019 roku na terenie części gminy Bodzentyn. W skład ŚÓChK_Bo wchodzi obręby geodezyjne: Hucisko, Psary Podłazy, Psary Stara Wieś, Psary Kąty, Bodzentyn, Celiny – Podgórze, Dąbrowa Górna, Dąbrowa Dolna, Wola Szczygiełkowa, Święta Katarzyna, Wilków. Obszar zajmuje powierzchnię 4 250,80 ha. Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn chroni cenne ekosystemy przyrodnicze i czystość wód powierzchniowych oraz cenne walory krajobrazowe.

6. Sieradowicki Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Wyżyny Kieleckiej. Obejmuje Płaskowyż Suchedniowski oraz północną część Gór Świętokrzyskich. Leży pomiędzy doliną rzeki Kamiennej na północy i Doliną Bodzentyńską na południu. Jest to ważny obszar źródłiskowy rzek Świśliny, Żarnówki Lubrzanki. Powierzchnia całkowita Parku wynosi 12.252 ha. Celem powołania parku było zachowanie i ochrona wysokich walorów przyrodniczo – krajobrazowych i kulturowych. Park obejmuje zwarty kompleks lasów wschodniej części Puszczy Świętokrzyskiej zwany Lasami Siekierzyńskimi. Lasy porastają 85% powierzchni parku i cechuje je duża różnorodność siedliskowa. Występuje na tym obszarze 12 typów siedliskowych lasu od boru świeżego, do olsu oraz 11 zespołów roślinności leśnej, wśród których dominują lasy mieszane świeże oraz lasy mieszane z dużym udziałem jodły i modrzewia. We florze występują aż 52 gatunki roślin prawnie chronionych. Osobliwości przyrody żywej i nieożywionej, chronione są w rezerwach: „Wykus”, „Kamień Michniowski” i „Góra Sieradowska”. Do ważnych walorów parku zalicza się obecność osobliwości przyrody nieożywionej w postaci profilów osadów polodowcowych, głazów narzutowych, wychodni skał dolnotriasowych i dolnojurajskich. Największą wartość przyrodniczą posiadają lasy stanowiące pozostałość dużego, w znacznym stopniu naturalnego kompleksu leśnego, określonego nazwą Puszczy Świętokrzyskiej. Park posiada unikalne, występujące na naturalnych siedliskach drzewostany, zawierające prawie wszystkie gatunki drzew spotykane na obszarze polski niżowej. Wiele egzemplarzy drzew ma 200 i 300 lat, co znalazło swoje odbicie w liczbie ustanowionych tu pomników przyrody. Sieradowicki Park Krajobrazowy słynie też z walorów historycznych. Lasy kryją wiele śladów z czasów Powstania Styczniowego i II wojny światowej – głównie mogił powstańców, żołnierzy i ludności cywilnej. Lasy Siekierzyńskie dawały schronienie powstańcom styczniowym i partyzantom w czasie II wojny światowej. Jednym z najbardziej znanych miejsc historycznych jest Wykus – uroczysko leśne, miejsce gdzie obozował i walczył mjr Jan Piwnik – „Ponury”, dowódca zgrupowań partyzanckich AK w latach II wojny światowej. Na Wykusie przebywał też mjr Henryk Dobrzański – „Hubal” i walczyły oddziały AL. Nieopodal znajduje się polana, na której obozowali powstańcy styczniowi z 1863r. pod dowództwem

gen. Mariana Langiewicza. Na polanie zwanej „Polaną Langiewicza” znajdował się obóz ćwiczebny powstańców z 1863 roku. Na całym obszarze Parku spotyka się wiele zabytkowych obiektów, świadczących o wielkim bogactwie kulturowym. Południowy skłon Pasma Sieradowickiego i Dolina Bodzentyńska to obszar występowania licznych stanowisk archeologicznych związanych z działalnością starożytnego, świętokrzyskiego okręgu górnictwa i dymarkowego hutnictwa żelaza, datowanego na okres wpływów rzymskich (od I w p.n.e. do IV w n.e.). W późniejszym okresie na terenach tych rozwinął się przemysł metalurgiczny.

7. Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi otulinę Sierakowickiego Parku Krajobrazowego. Tereny te objęto ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i zróżnicowany krajobraz oraz funkcję korytarzy ekologicznych. Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje głównie tereny rolne stanowiące 79% powierzchni Obszaru. Lasy zajmują tylko 10,5% obszaru otuliny, jednak charakteryzują się jednak znacznym zróżnicowaniem siedlisk, składu gatunkowego drzewostanów oraz ich struktury wiekowej. Osobliwości przyrody żywej chronione są w formie pomników przyrody.

8. Rezerwat przyrody „Wykus”

Teren rezerwatu stanowi fragment krajobrazu wyżynnego - leśnego ze strumieniem Lubianka oraz niewielką doliną rzeczną. Położony jest w głębi rozległego kompleksu Lasów Siekierzyńskich, 4 km na płn.-wschód od wsi Siekierno. Ochroną objęto fragment wielogatunkowego lasu na zachodnim zboczu spłaszczonego wzniesienia Wykus. Teren rezerwatu przecina dolina potoku Lubianka i wąwozy jej dopływów. Zbiorowiska roślinne oraz flora spotykana w rezerwacie jest typowa dla formacji leśnych Gór Świętokrzyskich. Przeważają tu lasy bukowe i grabowe z dużym udziałem jodły. Wyróżnić tu można zbiorowiska borowe ze związku *Dicrano - Pinion*, grąd subkontynentalny *Tilio Cordatae - Carpinetum Betuli*, zbiorowisko łęgowe ze związku *Alno- Ulmino* nawiązujące do olsu i grądu. Bogaty drzewostan w wieku 80-100 lat tworzą: jodła, sosna, brzoza, grab, świerk, olcha i osika. Pojedyncze jodły osiągają wiek do 150 lat. Cechą charakterystyczną uroczyska Wykus jest duży udział we florze elementów górskich. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych naturalnego fragmentu lasów świętokrzyskich, w postaci ekosystemów leśnych łęgu i grądu z całym bogactwem gatunkowym fauny i flory. Powierzchnia rezerwatu wynosi 65,97 ha. W centrum rezerwatu znajduje się niewielka polanka z pomnikiem upamiętniającym znajdujące się tu miejsce obozowania partyzantów AK ze zgrupowania słynnego „Ponurego” (Jana Piwnika). W czasie od czerwca do listopada 1943 r. znajdowała się tu baza oddziałów partyzanckich zgrupowania AK por. Jana Piwnika – „Ponurego”. Po pacyfikacji Michniowa i odwetowej akcji na pociąg wojskowy, w dniach 12 i 13 lipca 1943 r. hitlerowcy przeprowadzili oblężenie na partyzantów. Oddziały AK wyostały się z okrażeń i przeszły do lasów starachowickich. Kolejne, podejmowane przez Niemców, próby rozbicia koncentracji Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich AK miały miejsce w dniach 16-17 września i 28 października. Ta ostatnia oblężenie była najtragiczniejsza w skutkach, gdyż przyniosła – w odróżnieniu od dwóch pierwszych – poważniejsze straty; śmierć poniosło 33 żołnierzy AK. Jej bezpośrednią konsekwencją było również odwołanie „Ponurego”, który dążył do koncentracji podległych sobie oddziałów w jedno większe zgrupowanie wbrew stanowisku Dowództwa Okręgu Radomsko- Kieleckiego AK. Dla upamiętnienia wzmiankowanych wydarzeń i uczczenia poległych, na brzegu leśnej polany wzniesiono murowaną kapliczkę. We frontowej niszy znajduje się wizerunek Matki Boskiej Bolesnej, zaś na ścianach kapliczki wyrte są pseudonimy poległych partyzantów. Całość ogrodzona jest niskim murkiem. Na jego wewnętrznych ścianach znajdują się tabliczki upamiętniające zmarłych i zamordowanych – w okresie późniejszym od opisywanych wydarzeń – żołnierzy ze zgrupowania „Ponurego” i „Nurta”. Obok kapliczki pochowano sprowadzone tu w okresie powojennym prochy „Nurta” – Eugeniusza Kaszyńskiego.

Rezerwat „Wykus” posiada plan ochrony na okres 1.01.2009 – 31.12.2028 r ustanowiony zarządzeniem Nr 34/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 12.11.2009r.

9. Rezerwat przyrody „Kamień Michniowski” znajduje się w terenie wzgórzowym, jego najwyższe wzniesienie "Kamień Michniowski" wynosi 423 m n.p.m. Rezerwat położony jest w granicach Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, w pld.-zach. części Lasów Siekierzyńskich, w Paśmie Sieradowickim, kilkaset metrów na ptn. od wsi Orzechówka. Powierzchnia rezerwatu wynosi 10,50 ha. Objęty ochroną teren porasta las o cechach lasu puszczańskiego, w którym dominuje buk oraz odnawiająca się naturalnie jodła. Domieszkowo występują sosna i dąb; można tu również spotkać występujące pojedynczo: grab, brzozę, osikę. Wiek warstwy górnej drzew mieści się w granicach od 60 do 105 lat z pojedynczymi egzemplarzami jodły w wieku powyżej 130 lat. Pod względem typologicznym obszar rezerwatu odpowiada siedlisku lasu mieszanego wyżynnego i lasu mieszanego górskiego. W szacie roślinnej rezerwatu dominuje buczyna karpacka (*Fagetum carpaticum*). W szczytowych partiach wzniesienia znajduje się malownicza grupa skałek, składająca się z naturalnych wychodni kwarcytowych bloków skalnych tworzących urwiska, progi i ambony o wysokości 5-7 m. Wychodnia skalnych bloków dolnodewońskiego piaskowca kwarcytowego tworzy bardzo malowniczy próg o długości ok. 200 m z licznymi urwiskami, występami i pieczarami z licznymi śladami erozji. Przez teren rezerwatu przebiega fragment trasy przyrodniczo-historycznej ścieżki dydaktycznej „Berezów – Michniów – Kamień Michniowski – Burzacy Stok-Suchedniów”.

Dla rezerwatu przyrody Kamień Michniowski ustanowiono Rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18 listopada 2002 r. plan ochrony na lata 2002 – 2022 r.

10. Rezerwat przyrody „Góra Sieradowska” utworzony 1995 zajmuje powierzchnię 197,67 ha. Rezerwat położony jest w pld. części Sieradowickiego Parku Krajobrazowego i zajmuje znaczną część "Sieradowskiej Góry" w Paśmie Sieradowskim, pomiędzy wsiami Siekierno i Jażwiny. Rezerwat w całości położony jest na terenie Gminy Bodzentyn. Teren rezerwatu tworzą kopulaste wzniesienia, przedzielone rzeką Świśliną. Najwyższe wzniesienie znajduje się już poza rezerwatem, nazywane jest Górą Sieradowską (388,6 m n.p.m.). Ochroną objęto tu fragment ptn. zbocza tej góry, .), porośnięte wielogatunkowym lasem mieszanym. Teren rezerwatu przecinają głębokie doliny potoku Świślina i jego dopływów, oraz głębokie wąwozy erozyjne – deniwelacje sięgają tu kilkudziesięciu metrów. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych, wielogatunkowych zbiorowisk leśnych oraz prawnie chronionej i zagrożonej flory. Na terenie rezerwatu stwierdzono następujące zespoły roślinne i zbiorowiska: wyżynny bór jodłowy (*Abietetum polonicum*), łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino – Alnetum*), grąd subkontynentalny (*Tilio - Carpinetum*), zdegradowany grąd z nasadzoną modrzewiem, żyzna buczyna karpacka. W drzewostanie dominują jodła i buk, w domieszce występują dąb, modrzew, jawor, klon, jesion, grab, świerk, sosna, brzoza i olcha. Bogaty i wielogatunkowy jest również podszyc.

Dla rezerwatu przyrody Góra Sieradowska ustanowiono Rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18 listopada 2002 r. plan ochrony na lata 2002 – 2022 r.

11. Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Zespołu parkowego drzew składającego się z 38 sztuk drzew: 20 modrzewi, 5 jesionów, 7 klonów, 3 buków, 3 robinii i 1 sosny. Zespół parkowy założony we wsi Siekierno, w Leśnictwie Sieradowice (oddział 158n), w miejscu, gdzie w latach 1826 – 1831 znajdowała się i działała Szkoła Leśna Praktyczna. Od północy granicę zadrzewienia wyznacza droga lokalna, od wschodu park przylega do podwórza gospodarczego, natomiast od południa i zachodu park graniczy z polami uprawnymi. Powierzchnia zespołu wynosi 0,34 ha. Celem jest ochrona fragmentu krajobrazu naturalnego i kulturowego ze względu na walory widokowe i estetyczne.

12. Użytek ekologiczny na gruntach wsi Siekierno, w obrębie działki ewidencyjnej nr 158/2, w odległości ok. 6 km na północny – zachód od Bodzentyna. Został utworzony w 1994 roku i zajmuje powierzchnie 0,34 ha. Użytek stanowi zespół parkowy, którym objęto ochroną kępę drzew i krzewów. Drzewostan parku stanowią: modrzew polski, klon zwyczajny, klon jawor, jesion wyniosły, buk zwyczajny, robinia akacjowa, jarząb pospolity, kasztanowiec biały, topola osika, dąb szypułkowy, świerk pospolity. Pojedyncze sztuki posiadają cechy drzew pomnikowych.

13. Użytek ekologiczny na gruntach wsi Bodzentyn o powierzchni 0,98 ha. Ochroną objęto tu śródpolny zbiornik wodny znajdujący się w odległości ok. 1,5 km na północny – wschód od Bodzentyna, przy drodze Bodzentyn – Sieradowice po jej wschodniej stronie. Występowało tu niewielkie złożę glin zwietrzelinowych i zwałowych oraz mułków i lessów. Ze względu na złą jakość surowca, złożę po krótkiej eksploatacji zakończonej w 1982 roku, wykreślono z Bilansu Zasobów.

- 11 pomników przyrody:

14. Lipa drobnolistna (*Tilia cordata Mill.*) rosnąca w odległości ok. 1,8 m od wschodniego ogrodzenia terenu Kościoła rzymsko-katolickiego pod wezwaniem Św. Ducha w Bodzentynie (parafia Św. Stanisława) - obw. nr 0001 Bodzentyn dz. nr 1934 –

Tabela 9a. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego w Bodzentynie

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]
Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata Mill.</i>)	621	14,3	14,5

15. 2 Modrzewie europejskie (*Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)*) rosnące w grupie 3 modrzewi wokół krzyża przy drodze na zachodnim końcu wsi Wzdół Rządowy po północnej stronie drogi - obw. nr 0027 Wzdół Rządowy dz. nr 390, 388 –

Tabela 9b. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego we Wzdole Rządowym

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]
Modrzew europejski (<i>Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)</i>)	230	12	27
Modrzew europejski (<i>Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)</i>)	289	19	29

16. Modrzew europejski (*Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)*) rosnące w grupie 3 modrzewi wokół krzyża przy drodze na zachodnim końcu wsi Wzdół Rządowy po północnej stronie drogi - obw. nr 0027 Wzdół Rządowy dz. nr 390, 388 –

Tabela 9c. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego we Wzdole Rządowym

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]
Modrzew europejski (<i>Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)</i>)	185	10	27

17. Klon zwyczajny (klon pospolity) (*Acer platanoides L.*) rosnący przy ogrodzeniu posesji prywatnej i ogrodzeniu przy kaplicy w Wilkowie, po wschodniej stronie drogi /ul. Łazy/ ok. 120 m na północ od ul. Łysogórskiej /drogi powiatowej 0314 T łączącej Mąchocice Kapitulne ze Świętą Katarzyną - obw. nr 0024 Wilków dz. nr 447 -

Tabela 9d. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego w Wilkowie

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]

Klon zwyczajny (klon pospolity) (<i>Acer platanoides</i> L.)	305	16	19
---	-----	----	----

18. Buk zwyczajny (*Fagus sylvatica* L.) rosnący w pasie zieleni od strony południowej drogi asfaltowej w miejscowości Śniadka Druga, naprzeciwko zabudowań nr 11 - obw. nr 0021 Śniadka dz. nr 431 -

Tabela 9e. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego w Śniadce

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]
Buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i> L.)	431	18	26

19. Sosna zwyczajna (sosna pospolita) (*Pinus sylvestris* L.), zlokalizowana na terenie leśnictwa Kleszczyny (obw. Nr 0027 Wzdół Rządowy, dz. nr 904), Nadleśnictwo Suchedniów, na terenie objętym ochroną w postaci parku krajobrazowego (Sieradowicki Park Krajobrazowy) oraz na Obszarze Natura 2000 – obszary siedliskowe (Ostoja Sieradowicka) - obw. nr 0027 Wzdół Rządowy dz. nr 904 -

Tabela 9f. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego na terenie leśnictwa Kleszczyny

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]
Sosna zwyczajna (sosna pospolita) (<i>Pinus sylvestris</i> L.)	301	14,5	35

20. Sosna zwyczajna (sosna pospolita) (*Pinus sylvestris* L.) .), zlokalizowana na terenie leśnictwa Kleszczyny (obw. Nr 0027 Wzdół Rządowy, dz. nr 904), Nadleśnictwo Suchedniów, na terenie objętym ochroną w postaci parku krajobrazowego (Sieradowicki Park Krajobrazowy) oraz na Obszarze Natura 2000 – obszary siedliskowe (Ostoja Sieradowicka) - obw. nr 0027 Wzdół Rządowy dz. nr 904 -

Tabela 9g. Wymiary pomnika przyrody ożywionej zlokalizowanego na terenie leśnictwa Kleszczyny

Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 m [cm]	Średnica rzutu korony [m]	Wysokość drzewa [m]
Sosna zwyczajna (sosna pospolita) (<i>Pinus sylvestris</i> L.)	280	12	35

21. Głaz narzutowy posiadający kształt owalny, niezagłębiony w ziemi, zbudowany z szarobeżowego granitu drobnziarnistego, znajdujący się w miejscowości Siekierno – Podmielowiec w pasie drogowym drogi powiatowej nr 0583T na dz. o nr ewid. 188 przy drodze biegnącej przez wieś - obw. nr 0013 Podmielowiec dz. nr 188.

Tabela 9h. Wymiary pomnika przyrody nieożywionej zlokalizowanego w miejscowości Siekierno - Podmielowiec

Obiekt poddany ochronie	Wysokość [cm]	Średnica [cm]	Obwód [cm]
Głaz narzutowy	60,0	90,0	270,0

22. Głaz narzutowy -2 szt. stanowiące fragmenty większego rozbitego głazu, znajdujące się w miejscowości Wilków na gruncie stanowiącym własność osób prywatnych, na łące pomiędzy szosą Ciekoty – Święta Katarzyna drogą w Wilkowie, w zachodniej części wsi - obw. nr 0024 Wilków dz. nr 689.

Tabela 9i. Wymiary pomnika przyrody nieożywionej zlokalizowanego w miejscowości Wilków

Obiekt poddany ochronie	Wysokość	Długość [cm]	Szerokość	Obwód
-------------------------	----------	--------------	-----------	-------

	[cm]		[cm]	[cm]
Głaz narzutowy -2 szt	-	180,0	80,0	500
	50,0	110,0	80,0	310,0

23. Odślonięcie geologiczne środkowo-dewońskich wapieni - Tworzą one samodzielną fałdowo – blokową strukturę geologiczną o budowie antyklinorialnej (tzw. Antyklinorium świętokrzyskie), stanowiącą fragment profilu geologicznego Świętomarz - Śniadka. Profil obejmuje cztery formacje skał: wojciechowską, skalską, świętomarską i śniadkowską (należącą do najmłodszych). Przebiega tu szeroka strefa tektoniczna - odślonięte wapienie są silnie zdeformowane, mają przeciwne kierunki zapadania, a warstwy leżące na wschód od osi strefy tektonicznej mają odwróconą kolejność zalegania – warstwy starsze leżą nad młodszymi. W wapieniach tych występują bogate zespoły faunistyczne złożone głównie z ramienionogów, małży, amonitów. Odślonięcie położone jest w odległości 6 km na północny-wschód od centrum Bodzentyna, w obrębie działki nr 257 i 258 będącą własnością prywatną i przy ostatnim przystanku ścieżki dydaktycznej "Radkowiec - Śniadka".

Tabela 9j. Wymiary pomnika przyrody nieożywionej zlokalizowanego w miejscowości Śniadka

Obiekt poddany ochronie	Głębokość [cm]	Długość [cm]	Szerokość [cm]
Odślonięcie geologiczne środkowodewońskich wapieni	600	1200	800

24. Źródło szczelinowe „Burzący stok”- Naturalne źródło szczelinowe, w którym woda wypływa pod ciśnieniem z głębokich pokładów piaskowców triasowych, zlokalizowane na gruntach wsi Wzdół Rządowy w obrębie działki oznaczonej w ewidencji gruntów pod nr 735/1.

2.12. Jakość i zagrożenia środowiska przyrodniczego

2.12.1. Jakość zasobów wodnych

Jakość wód powierzchniowych

Ramowa Dyrektywa Wodna określa wymóg osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla jednolitych części wód. Podstawą formalno – prawną dokonania oceny jakości wód powierzchniowych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187).

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w pięciostopniowej skali ustalonej wg wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych: (klasa I – stan bardzo dobry, klasa II – stan dobry, klasa III – stan umiarkowany, klasa IV – stan słaby, klasa V- stan zły).

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w skali: (klasa I-II – potencjał dobry i wyższy niż dobry, klasa III – potencjał umiarkowany, klasa IV – potencjał słaby, klasa V- potencjał zły).

Monitoring wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w 2017 roku prowadzony był zgodnie z „Programem państwowego monitoringu środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016 – 2020” w 2017 roku zmienionym aneksem nr 2, w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne oraz rozporządzenia MŚ z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187) oraz wytyczne opracowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Wytyczne z GDOŚ wprowadzają procedurę dziedziczenia oceny, która polega na przeniesieniu wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydrograficznych oraz chemicznych na kolejny rok, gdy nie były one objęte monitoringiem.

Ocenę monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terytorium Gminy Bodzentyn w punktach pomiarowych przeprowadzano w 2015 roku, a wyniki publikuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.

Gmina Bodzentyn położona jest w granicach ośmiu jednolitych części powierzchni wód powierzchniowych, z czego RW20006234839 zajmuje znaczną część powierzchni.

Tabela 10. Wykaz jednolitych części wód na terenie Gminy Bodzentyn

JCWP	Nazwa JCWP	Status	Aktualny stan JCWP	Cel środowiskowy	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Odstępstwo	Przedłużenie terminu osiągnięcia celu środowiskowego
RW20005234312	Kamienna do Bernatki	NAT	zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW20005234369	Żarnówka	NAT	zły	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW20005234389	Lubianka	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW20006234839	Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki	SZCW	zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW200062164431	Lubrzanka do Zalewu Cedzyna	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW20006234849	Pokrzywianka	SZCW	Zły	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	zagrożona	tak	2021
RW200062164469	Warkocz	NAT	dobry	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015
RW20006216434	Czarna Nida do Stokowej	NAT	dobry	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	niezagrożona	nie	2015

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911)

Ocena monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych na terytorium Gminy Bodzentyn:

RW20005234312 Kamienna do Bernatki

Rzeka Kamienna to lewostronny dopływ Wisły. W tej jednolitej zlokalizowano 2 ppk: Kamienna – Bzin i Kamionka – Bzin. Badania monitoringowe prowadzone były w roku 2015 w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu wód na obszarach chronionych. W latach 2013-2014 nie prowadzono badań JCWP.

Ocena JCWP została wykonana na podstawie klasyfikacji elementów biologicznych: fitobentosu - klasa II oraz odziedziczonych elementów, makrofitów i makrobezkęgowców bentosowych w klasie II z roku 2012. Elementy fizykochemiczne badane w roku 2015 z grupy 3.1-3.5 sklasyfikowano w klasie I, natomiast odziedziczone elementy z roku 2012 z grupy 3.6 w klasie II. Elementom

hydromorfologicznym na podstawie prowadzonych obserwacji przypisano klasę II. Stan ekologiczny oceniono jako dobry. Stan chemiczny oceniono jako dobry na podstawie, odziedziczonych z roku 2012, wskaźników chemicznych. Dodatkowo dokonano oceny wód na obszarach chronionych. Wymogi zostały spełnione dla obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Stan jednolitej części wód oceniono jako dobry ze względu na dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Jednocześnie zostały spełnione wymogi dla obszarów chronionych. Źródłem zanieczyszczeń JCWP Kamienna do Bernatki są m.in.: oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w m. Wojtyniów, gm. Bliżyn; oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna z podwyższonym usuwaniem biogenów w Suchedniowie.

RW20005234389 Lubianka

Prawostronny dopływ rzeki Kamiennej o typie 5 (potok wyżynny krzemianowy z substratem drobnoziarnistym-zachodni) o charakterze naturalnym i długości 23,97 km. Jednolita część wód badana jest i oceniana w ppk Lubianka – uj. do Kamiennej. Badania monitoringowe w roku 2015 prowadzone były w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych. W latach 2013-2014 nie prowadzono badań JCWP. Ocena jednolitej części wód zastała dokonana na podstawie klasyfikacji elementu biologicznego, fitobentosu - klasa II oraz elementów fizykochemicznych z grupy 3.1-3.5 w klasie I. Elementom hydromorfologicznym na podstawie prowadzonych obserwacji terenowych przypisano klasę I. Stan ekologiczny oceniono jako dobry. Zostały spełnione wymogi dla obszarów chronionych pod kątem eutrofizacji wywołanej zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Nie dokonano oceny stanu wód ze względu na brak badań elementów chemicznych.

RW20006234839 Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki

Początkowy odcinek rzeki to jednolita część wód silnie zmieniona o typie 6 (potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych) i długości 55,5 km. Monitorowana jest w ppk Świślina – Rzepin. Badania monitoringowe prowadzone były w roku 2015, w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu wód na obszarach chronionych. W latach 2013-2014 nie prowadzono badań JCWP. Ocena została dokonana na podstawie elementu biologicznego - fitobentosu w klasie III, elementów fizykochemicznych z grupy 3.1-3.5 w klasie II oraz odziedziczonych z roku 2012 elementów z grupy 3,6 w klasie I. Elementom hydromorfologicznym na podstawie prowadzonych obserwacji terenowych przypisano klasę II. Potencjał ekologiczny oceniono jako umiarkowany. Dodatkowo dokonano oceny wód na obszarach chronionych. Wymogi nie zostały spełnione dla obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych ze względu na III klasę fitobentosu. Ogólnie stan JCWP oceniono jako zły, ze względu na umiarkowany potencjał ekologiczny. Jednocześnie nie zostały spełnione wymogi dla obszarów chronionych. Źródłem zanieczyszczeń JCWP Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki jest m.in.: oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w Bodzentynie (poprzez dopływ - Psarka).

RW200062164431 Lubrzanka do Zalewu Cedzyna

Rzeka Lubrzanka – prawobrzeżny dopływ Czarnej Nidy, która badana jest w ppk Lubrzanka - Ameliówka (21,5 km biegu rzeki), zlokalizowanym w naturalnej JCWP Lubrzanka do Zalewu Cedzyna o typie cieku 6 (potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych). W roku 2013 badano JCWP w ramach monitoringu diagnostycznego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych (Natura 2000, eutrofizacja komunalna), natomiast w latach 2014-2015 nie prowadzono badań tej jednolitej. Stan ekologiczny sklasyfikowano jako dobry, o czym zadecydowała II klasa badanych elementów biologicznych: fitobentosu, makrofitów i makrobezkręgowców bentosowych, odziedziczonych z roku 2013. Na podstawie terenowych obserwacji warunków hydrologicznych i morfologicznych nadano elementom hydromorfologicznym II klasę. Wskaźniki fizykochemiczne oraz specyficzne substancje syntetyczne i niesyntetyczne (2013) osiągnęły klasę II. Stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego ze względu na przekroczoną wartość średniorocznego stężenia sumy wskaźników z grupy WWA: benzo(g,h,i)perylenu oraz

indeno(1,2,3-cd)pirenu, badanych w roku 2013. W ramach monitoringu wód na obszarach chronionych dokonano dziedziczenia oceny spełnienia wymagań pod kątem obszarów Natura 2000 oraz zagrożenia eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (2013). Wody ocenianej JCWP spełniały wymagania dla obszarów chronionych pod kątem zagrożenia eutrofizacją komunalną, natomiast dla obszarów Natura 2000 wymogi nie zostały spełnione. Ogólny stan wód oceniono jako zły, ze względu na stan chemiczny sklasyfikowany jako poniżej dobrego. Jednocześnie nie zostały dla niej spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych (Natura 2000). Źródłem zanieczyszczeń JCWP jest m.in.: - oczyszczalnia ścieków w Świętej Katarzynie (gm. Bodzentyn).

RW20006234849 Pokrzywianka

Prawostronny dopływ rzeki Świśliny o typie 6 (potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych), jednolita część wód silnie zmieniona o długości 80,15 km, badana i oceniana jest w ppk Pokrzywianka – Częstków. Badania monitoringowe prowadzone były w roku 2015, w ramach monitoringu operacyjnego i monitoringu wód na obszarach chronionych. W latach 2013-2014 nie prowadzono badań JCWP. Ocena została dokonana na podstawie klasyfikacji elementów biologicznych: fitobentosu w klasie II oraz odziedziczonych z roku 2012 makrofitów w klasie III, makrobezkręgowców bentosowych w klasie II i ichtiofauny (z roku 2011) - w klasie II. Elementy fizykochemiczne z grupy 3.1-3.5 i odziedziczone z roku 2012 z grupy 3.6 oceniono w klasie II. Elementom hydromorfologicznym na podstawie prowadzonych obserwacji przypisano klasę II. Potencjał ekologiczny oceniono jako umiarkowany. Ocenę dobrego stanu chemicznego dokonano na podstawie wskaźników chemicznych, odziedziczonych z roku 2012. Dodatkowo dokonano oceny wód na obszarach chronionych. Wymogi zostały spełnione dla obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Ogólnie stan JCWP oceniono jako zły, ze względu na umiarkowany potencjał ekologiczny. Źródłem zanieczyszczeń JCWP Pokrzywianka są m.in.: oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w Nowej Słupii; oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w Rudkach gm. Nowa Słupia

RW200062164469 Warkocz

Rzeka Warkocz – lewobrzeżny dopływ Lubrzanki stanowi jedną JCWP Warkocz o typie cieku 6 (potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych), która badana jest w punkcie pomiarowym, zlokalizowanym przy moście na drodze Suków-Daleszyce (1,7 km biegu rzeki). W roku 2013 badano JCWP w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu wód na obszarach chronionych (eutrofizacja komunalna). W latach 2014 -2015 nie prowadzono badań monitoringowych tej jednolitej. Stan ekologiczny JCWP oceniono jako umiarkowany na podstawie III klasy badanego fitobentosu, którego wynik został odziedziczony z roku 2013. Na podstawie terenowych obserwacji warunków hydrologicznych i morfologicznych nadano elementom hydromorfologicznym II klasę. Nie odnotowano przekroczeń norm dopuszczalnych dla klasy II wśród wszystkich badanych elementów fizykochemicznych, odziedziczonych z roku 2013. W ramach monitoringu wód na obszarach chronionych dokonano dziedziczenia oceny spełnienia wymagań pod kątem zagrożenia eutrofizacją wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (2013). Wody ocenianej JCWP nie spełniały dodatkowych wymagań dla obszarów chronionych (III klasa fitobentosu). Ogólny stan wód tej JCWP oceniono jako zły, ze względu na umiarkowany stan ekologiczny. Jednocześnie nie zostały dla niej spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych (eutrofizacja komunalna).

Tabela 11. Częściowe wyniki klasyfikacji stanu/ potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek w jednolitych częściach.

rzeka i punkt pomiarowy	klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologiczny	stan / potencjał ekologiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych	stan w ppk monitoringu obszarów chronionych	Klasa elementów fizyko-chemicznych
RW20005234312 Kamienna do Bernatki Ppk. PL01S1001_3219 Kamienna - Bzin	III	II	Umiarkowany	Zły	I
RW20005234312 Kamienna do Bernatki Ppk. PL01S1001_1500 Kamienna - Bzin	II	II	Dobry	Dobry	I
RW20005234389 Lubianka Ppk. PL01S1001_1508 Lubianka - uj. do Kamiennej	II	I	Dobry	-	I
RW20006234839 Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki Ppk. PL01S1001_3295 Świślina - Rzepin	III	II	Umiarkowany	Zły	II
RW200062164431 Lubrzanka do Zalewu Cedzyna Ppk. PL01S1001_3373 Lubrzanka - Ameliówka	II	II	Dobry	Zły	II

RW20006234849 Pokrzywianka	III	II	Umiarkowany	Zły	II
Ppk. PL01S1001_1511 Pokrzywianka Cząstków					
RW200062164469 Warkocz	III	II	Umiarkowany	Zły	II
Ppk. PL01S1001_1484 Warkocz - Suków- Daleszyce (droga)					

Źródło: Wyniki klasyfikacji i oceny stanu powierzchniowych; WIOŚ w Kielcach 2015r.

Jakość wód podziemnych

Zgodnie z „Mapą obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1: 500 000” pod red. A.S Kleczowskiego teren Gminy Bodzentyn leży w zasięgu LZWP 419 „Bodzentyn” i na fragmencie północnym (poza siecią osadniczą – w lasach) w zasięgu GZWP Nr 415 „Górna Kamienna”.

Zgodnie z aktualnym, zweryfikowanym podziałem (Państwowa Służba Hydrogeologiczna „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd” Wa-wa, grudzień 2009), terytorium Gminy Bodzentyn leży w zasięgu dwóch jednolitych części wód podziemnych:

- JCWPd 101 (Id PLGW2000101) – południowo – wschodni fragment Gminy i
- JCWPd 102 (Id PLGW2000102) – pozostała część powierzchni Gminy.

Na obszarze Gminy Bodzentyn znajdują się 2 punkty monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych. Jakość wód podziemnych w 2017 roku została określona według klasyfikacji podanej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 85).

Tabela 12. Wykaz punktów monitoringu wód podziemnych w gminie Bodzentyn.

Nr pkt.	Lokalizacja	Użytkowanie terenu	Nr JC WP	Stratygrafia warstwy wodonośnej	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Charakter zwierciadła	Kasa jakości wody w punkcie w roku 2017
327	Sieradowice Pierwsze	łąki i pastwiska	102	Dewon środkowy	32	napięte	II
1902	Bodzentyn	Zabudowa luźna miejska	101	Dewon środkowy	9,8	swobodne	V

Źródło: Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w roku 2017, WIOŚ w Kielcach 2018 r.

Zasilanie warstw wodonośnych **JCWPd 101** odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych. Moduł infiltracji efektywnej jest bardzo zróżnicowany przestrzennie. Zależy od wielkości opadów i przepuszczalności skał odsłaniających się na powierzchni terenu. Średnia jego wartość jest zbliżona do modułu odpływu podziemnego ze zlewni Nidy i wynosi (około $270 \text{ m}^3/\text{d}\cdot\text{km}^2$). Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych są to głównie rzeki Nida i jej większe dopływy: Łososina i Czarna Nida wraz z dopływami Bobrzą, Lubrzanką i Belnianką. Funkcję drenażu pełnią również liczne ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane) i odwodnienia górnicze. Największe zmiany powodują ujęcia komunalne Kielc w Zagnańsku (zlewnia górnej Bobrzy) i Kielce-Białogon (zlewnia środkowej Bobrzy powyżej Słowika) oraz odwodnienia górnicze w rejonie Gałęzice-Bolechowice-Borków (woda z odwodnień zrzucana do rzek) wokół których powstały duże regionalne leje depresji.

Kierunki krążenia wód podziemnych są często bardzo skomplikowane ze względu na zróżnicowaną przepuszczalność warstw wodonośnych i występowanie pomiędzy nimi utworów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych.

Stan ilościowy na 2012 rok określa się jako słaby, stan chemiczny – dobry. Ogólna ocena stanu JCWPd 101 – słaby. Ryzyko niespełnienia celów środowiskowych ocenia się na zagrożony (Karta informacyjna JCWPd 101 oraz Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły). Przyczyna zagrożenia wynikają z presji antropogenicznych. Obniżenia zwierciadła wody poziomów użytkowych spowodowane odwodnieniem kopalń odkrywkowych surowców skalnych oraz eksploatacją wód podziemnych przez ujęcia komunalne, które mogą powodować zagrożenia dla ekosystemów zależnych od wód podziemnych.

Zasilanie JCWPd 102 odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych. Na wschodnim odcinku półno-nej granicy JCWPd, na kontakcie z utworami jury górnej mają miejsce dopływy i odpływy boczne do JCWP nr 103. Pozostałe granice na są hydrodynamiczne i biegną po działach wód podziemnych, które z pewnym przybliżeniem pokrywają się z działami wód powierzchniowych. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest nią rzeka Kamienna. Funkcję drenażu pełnią także liczne ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane). Kierunki krążenia wód podziemnych są często bardzo skomplikowane ze względu na zróżnicowaną przepuszczalność warstw wodonośnych i występowanie pomiędzy nimi utworów półprzepuszczalnych. Generalnie jednak wody wszystkich pięter/poziomów wodonośnych odpływają do naturalnych stref drenażu. Oddziaływanie ujęć zaburza ten kierunek tylko lokalnie na niewielkich obszarach.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1911), JCWPd 102 jest monitorowana i zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jej stan ilościowy oceniono na dobry, natomiast stan chemiczny na słaby. Jest to JCWPd dostarczająca średnio powyżej 100 m^3 wody na dobę. Za cel środowiskowy ustalono dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny. W przypadku tej JCWPd zastosowano odstępstwo i przedłużono termin osiągnięcia celu ze względu na brak możliwości technicznych. Termin osiągnięcia dobrego stanu wyznaczono na 2027 rok.

Nieprawidłowe stosowanie nawozów i chemicznych środków ochrony roślin.

Dużym zagrożeniem dla jakości wód może być nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin używanych w rolnictwie. Zbyt wysokie dawki tych substancji tylko częściowo są wykorzystywane przez rośliny, podczas gdy pozostała ilość spływa z wodami opadowymi do wód powierzchniowych oraz przenika w wyniku infiltracji do wód podziemnych. Skażenie pestycydami stanowi poważne zagrożenie dla życia biologicznego w wodach. W wyniku dopływu biogenów zawartych w nawozach (gł. związków azotu i fosforu) następuje stopniowy proces eutrofizacji wód. Zwiększa się ilość organizmów, gł. planktonowych (masowe zakwity glonów), zmniejsza się przezroczystość wód, następuje spadek stężenia tlenu w wodzie oraz nasycenie wody szkodliwymi metabolitami i produktami rozkładu materii organicznej. W krańcowych przypadkach

może dojść do saprotrofizacji, czyli „duszenia” się zbiornika z powodu braku tlenu i wysokich stężeń trujących produktów beztlenowego rozkładu materii.

W celu zapobiegania sptywów powierzchniowych należy:

- stosować odpowiednie dawki nawozów i środków ochrony roślin,
- stale utrzymywać gleby pod okrywą roślinną,
- stosować ochronne pasy zadrzewień, zakrzewień, zbiorowisk szuwarowych oraz roślinności łąkowej i nadwodnej wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wód, które stanowią skuteczną barierę biogeochemiczną, przechwytyjąc i neutralizując sptywające zanieczyszczenia.

2.12.2. Jakość powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska. Na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza wojewoda dokonuje przynajmniej co pięć lat klasyfikacji stref, odrębnie pod kątem poziomu każdej substancji, wyodrębniając strefy w których przekroczone są wartości kryterialne (dopuszczalne, progowe) oraz co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Wykonawcą, w imieniu Wojewody Świętokrzyskiego, obu ocen jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.

Najbliższe stacje pomiarowe jakości powietrza znajdują się:

- w Starachowicach na ulicy Złotej (A18) – parametry mierzone w stacji: benzen, o-ksylen, M+P ksylen, toluen, etylobenzen;

- w Kielcach na ulicy Targowej (A19) - parametry mierzone w stacji: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM 2.5, ozon troposferyczny, kierunek wiatru, temperatura powietrza, ciśnienie atmosferyczne, benzen, wilgotność względna.

Wynikiem przeprowadzonej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2017 jest zaliczenie wszystkich substancji podlegających ocenie, do jednej z klas A lub C.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami, co do działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione określone kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w roku 2016 (źródło WIOŚ).

strefa świętokrzyska	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	O ₃
	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	A/C1

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach „Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2017” Kielce WIOŚ 2018.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono [„Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2017” Kielce WIOŚ 2018] przekroczenia pyłów i benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu.

Ważnym elementem Monitoringu Krajowego w zakresie zanieczyszczenia powietrza jest Stacja Bazowa Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Łysogóry (dawna nazwa funkcjonująca do 2018 roku - Święty Krzyż). Stacja 09ZM jest zlokalizowana na obszarze Świętokrzyskiego Parku Narodowego, na wysokości 513,5 m n.p.m, a została uruchomiona 01.01.2003. Dokładne koordynaty stacji to: 50°86 N i 21°05 E. Stacja Bazowa Łysogóry jest jedną z dwóch stacji w Polsce położonych w strefie krajobrazowej wyżyn (druga to Stacja Bazowa Roztocze).

SB Łysogóry obejmuje badaniami zlewnię leśno-rolniczą Wieńca. Zlewnia pozostaje w strefie oddziaływania lokalnych jak i ponadregionalnych emisji przemysłowych. Indywidualizm klimatyczny, zdeterminowany głównie rzeźbą Gór Świętokrzyskich powoduje, że panują tu warunki dużej wilgotności powietrza, wysokich na ogół sum rocznych opadów oraz stosunkowo długich okresów z małą prędkością wiatrów i ciszami atmosferycznymi. Powyższe uwarunkowania stwarzają możliwość częstego i długotrwałego bezpośredniego oddziaływania mas powietrza atmosferycznego nasyconego emisjami przemysłowymi i komunikacyjnymi na hyl- , pedo- i hydrosferę („Stan geosystemów Polski w 2017 roku na podstawie badań Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego” Biała Góra – Poznań 2018). Średnie roczne stężenie SO₂ w 2017 roku wionosło: 6,5 µg m⁻³, a NO₂: 10,0 µg m⁻³. Średnie roczne stężenia dwutlenku azotu i dwutlenku siarki w powietrzu atmosferycznym w 2017 roku hydrologicznym nie zostały więc przekroczone. W ciągu roku wyraźnie zaznacza się tu sezonowość dynamiki stężeń SO₂ związana z aktywnością bytową człowieka w środowisku. Najniższe stężenia stwierdzono w okresie wiosennym do najwyższych w okresie zimowym. W okresie zimy pojawiały się także bardzo wysokie stężenia chwilowe D-30 z maksimami SO₂ w listopadzie i grudniu. Tak wysokie krótkotrwałe zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki mogą być uważane za wskaźnik przytransportowania mas powietrza nasyconych emisjami przemysłowymi z niedalekiej odległości [Olszewski J.L., Szałach G., Żarnowiecki G. w: Cieśliński S. (red.), Kowalkowski A. 2000]. Natomiast tlenki azotu znajdujące się w powietrzu atmosferycznym mogą powstawać w wyniku procesów naturalnych. Jednak zdecydowana większość zanieczyszczeń gazowych (90%) NO_x wytwarzane jest w wyniku procesów spalania surowców energetycznych. W Świętokrzyskim Parku Narodowym nie notuje się wysokich stężeń NO₂.

Średnia temperatura powietrza dla SB Łysogóry w 2017 roku wynosiła 7,6°C, natomiast w wieloleciu 2005 – 2016 średnia temperatura wynosiła 7,7°C. Suma opadów atmosferycznych w 2017 roku była znacznie wyższa od sumy opadów atmosferycznych z lat 2005 – 2016 (730,8mm) i wyniosła 829,8 mm.

Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się:

- emisja zorganizowana, pochodząca ze źródeł punktowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja),
- emisja niezorganizowana, tj. emisję substancji wprowadzanych do powietrza bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. spawanie czy lakierowanie wykonywane poza obrębem warsztatu czy spalanie na powierzchni ziemi jak wypalanie traw, itp.,
- emisja ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi).

Na stan sanitarny powietrza atmosferycznego mają wpływ:

- emisja komunikacyjna. Źródłem tego rodzaju emisji są drogi o dużym natężeniu ruchu kołowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Emisja komunikacyjna stanowi szczególne zagrożenie dla terenów położonych wzdłuż dróg. Emisja z transportu w Gminie Bodzentyn generowana jest przez transport lokalny (mieszkańców poruszających się na terenie gminy i miasta) oraz tranzyt (samochody przejeżdżające przez teren gminy i miasta w drodze do innych miejscowości).

- emisja niska. Jej źródłem są lokalne kotłownie i piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Na terenie Gminy nie funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza. Budynki mieszkalne ogrzewane są ze źródeł indywidualnych. Na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców blisko 90% budynków wykorzystuje węgiel jako podstawowe źródło ciepła. Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła zawierają znaczne ilości popiołu (ok. 20%), siarki (1-2%) oraz azotu (1%). Ze względu na małą wysokość emitorów, emisja taka może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Jest to szczególnie uciążliwe na terenach o słabych warunkach przewietrzania.
- Na stan powietrza udział mają również zanieczyszczenia gazowe i pyłowe przemieszczające się zgodnie z kierunkiem wiatru, które emitowane są do środowiska z poza obszarów gminy: zanieczyszczenia komunikacyjne i niska emisja oraz zanieczyszczenia przemysłowe z dużych ośrodków przemysłowych Górnego Śląska, Bełchatowa i Krakowa.

Głównym źródłem uciążliwości akustycznych są drogi:

- drogi krajowe: nr 751 i nr 752;
- droga wojewódzka nr 751 stanowiąca połączenie drogi krajowej E7 w Suchedniowie przez Michniów -Bodzentyń- Nowa Słupia - Ostrowiec Świętokrzyski;
- droga wojewódzka nr 752 stanowiąca połączenie Górna przez Bodzentyń z Rzepinem, t.j. do trasy Starachowice-Pawłów-Nowa Słupia.

Miasto i gmina Bodzentyń nie należą do aglomeracji o liczbie powyżej 100 tys. w związku z tym nie należy do jej obowiązków przeprowadzania oceny akustycznej. Hałas komunikacyjny stanowi największy procent uciążliwości akustycznej, składa się na niego szereg czynników jak: natężenie ruchu, płynność ruchu, średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny, udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych, rodzaj i stan nawierzchni oraz pochylenie podłużne drogi, luku.

Ostatnie pomiary hałasu drogowego na terenie Gminy Bodzentyń, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach wykonał w 2013 roku. W roku 2017 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach wojewódzkiego programu PMŚ na lata 2016-2020 wykonał pomiary monitoringowe hałasu łącznie w 11 punktach, w tym hałasu drogowego w 9 punktach: w Połańcu, Solcu-Zdroju, Rakowie, Pińczowie, Skalbmierzu, Działoszycach oraz hałasu kolejowego w 2 punktach: w Sobkowie i Klimontowie. Punkt pomiarowy zlokalizowany był na ulicy Kieleckiej w Bodzentyń. Pomiaru dokonano w dniach 1 i 2 października 2013 roku. Pomiary krótkookresowe hałasu drogowego wykazały przekroczenie o 1 dB w dzień i 2,6 dB nocą [Pięcioletnia ocena stanu klimatu akustycznego województwa świętokrzyskiego za lata 2012 – 2016, WIOŚ Kielce 2017r.].

Dla województwa świętokrzyskiego opracowane zostały programy ochrony powietrza (POP), zawierające listy działań i przedsięwzięć naprawczych, których realizacja pozwoli uzyskać wymierne efekty w zakresie poprawy jakości powietrza. *Obowiązuje* Uchwała Nr XVII/248/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie określenia "Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych" (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2015 r., poz. 3890). Aktualizacja POP przewiduje realizację szeregu działań naprawczych w obszarze planowanie przestrzenne, w tym m.in.: wprowadzenie w dokumentach planistycznych zapisów dotyczących:

- ✓ ograniczeń w lokalizacji obiektów powodujących wzmożone natężenie ruchu samochodowego (centra logistyczne, handlowe i.in.);

- ✓ stosowania systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego;
- ✓ rozwoju zieleni i terenów zielonych.

Ponadto strategię działań naprawczych w szerszej perspektywie pod kątem wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego zawiera „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025” przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w dniu 5 lutego 2016r. Zadania wskazane do realizacji w Programie są spójne z inwestycjami wynikającymi z POP.

Reasumując, stwierdza się, iż stan czystości powietrza na terenie gminy przedstawia się zadowolająco, o czym świadczy pośrednio zdrowotność lasów (występują jedynie uszkodzenia słabe – I strefa zagrożeń przemysłowych) środowiska szczególnie wrażliwego na zanieczyszczenia zwłaszcza gazowe. Nie występują tu również przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń, stanowiące zagrożenia dla zdrowia ludzi, które stwierdzono na obszarze miasta Kielce i Ożarów. Ponadnormatywne zanieczyszczenie ozonem w kryterium ochrony roślin jest problemem ogólnokrajowym i wymaga podjęcia kompleksowych działań w skali krajowej i europejskiej.

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe. Na terenie Gminy Bodzentyn położone są dwie główne stacje trafo SN/nn (napowietrzne), powiązane z układem zewnętrznym sieciami napowietrznymi o napięciu 15 kV długości 2.160 m, relacji Występa-Nowa Słupia. Odbiorcy bytowo-komunalni zasilani są z 13 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. W centrum Bodzentyna z uwagi na jego intensywne zainwestowanie i zwiększone zapotrzebowanie wybudowana została stacja transformatorowa z możliwością kablowego rozprowadzania energii elektrycznej.

W celu umożliwienia właściwego użytkowania terenu oraz zapewnienia warunków bezpieczeństwa, stosownie do odrębnych przepisów ustalono strefy techniczne wzdłuż tych linii. Linia napowietrzna 15 kV posiada pasy ochronne o szerokości 15 m (po 7,5m od osi linii). Ponadto, szerokości tych pasów mogą ulec zmianom, w wyniku wytycznych i decyzji zarządów sieci elektroenergetycznych.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

W Gminie Bodzentyn zlokalizowanych jest 6 stacji bazowych telefonii komórkowej :

- 3 w Świętej Katarzynie,
- 2 w Bodzentynie,
- 1 we Wzdole Parcele.

W roku 2017, rozpoczynającym kolejny 3-letni cykl pomiarowy 2017-2019, na terenie województwa świętokrzyskiego do badań monitoringowych natężenia pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzonych przez WIOŚ wytypowano 45 punktów pomiarowych, znajdujących się w dostępnych dla ludności miejscach. Na terenie Gminy Bodzentyn nie wyznaczono punktu pomiarowego. Najbliżej położone punkty znajdują się w mieście Starachowice i Suchedniów:

- Starachowice, Os. Trzech Krzyży ul. Podgórze 63 (skrzyżowanie z ul. Bieszczadzka), N 51.03544° E 21.07442°;
- Starachowice, Wierzbnik ul. Rynek (od strony wschodniej naprzeciwko fontanny), N 51.04111° E 21.08392°;
- Starachowice, ul. Ostrowiecka 134 szkoła, N 51.05261° E 21.06486°;
- Starachowice, Lubianka, N 51.02667° E 21.05097°;
- Suchedniów, ul. Mickiewicza 2 (parking przy bloku),

Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM w powyższych punktach wyniosła 0,05 V/m przy niepewności pomiaru 0,01V/m, gdzie średnia arytmetyczna z uśrednionych wartości natężeń PEM dla danego obszaru usytuowania województwa wyniosła 0,23V/m.

W żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów, zgodnie z którym dopuszczalny poziom PEM dla miejsc dostępnych dla ludności, w zakresie częstotliwości PEM od 3 MHz do 300 MHz wynosi 7 V/m (składowa elektryczna). Zmierzone wartości skutecznych natężeń pola elektromagnetycznego mieściły się w zakresie 0,10-1,65 V/m. Większość wyników przeprowadzonych pomiarów plasowała się poniżej progu czułości sondy pomiarowej, nie wyznaczono więc obszarów gdzie są przekroczone dopuszczalne poziomy PEM.

2.12.3. Zanieczyszczenie gleb

Obowiązek prowadzenia monitoringu gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 109 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z ww. przepisami okresowe badania jakości gleby i ziemi należą do zadań własnych starosty. Stosownie do zapisów art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, wojewoda prowadzi zbiorcze zestawienia terenów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.

Na przestrzeni lat 2011-2014 w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Kielcach przebadano na terenie Powiatu Kieleckiego: 4 199 próbek glebowych z powierzchni 4 721,04 ha użytków rolnych, na zawartość przyswajalnych form fosforu, potasu, magnezu i odczynu, na zawartość azotu mineralnego w profilu glebowym (0-30 cm, 30- 60 cm, 60-90 cm). Ponadto, wykonywano również badania, m.in. w zakresie określenia zasobności gleb w mikroelementy tj: bor, mangan, miedź, cynk, żelazo, ale także analizy składu granulometrycznego (istotny jest zwłaszcza udział frakcji sypialnej, który stanowi podstawę do podziału gleb na kategorie agronomiczne: gleby bardzo lekkie, lekkie, średnie, ciężkie, co ma związek z odpornością gleby na chemiczną degradację) oraz zawartości metali ciężkich w glebach: ołowiu, kadmu, niklu, cynku, miedzi, rtęci (głównie pod potrzeby stosowania osadów ściekowych w rolnictwie).

W powiecie średnia zawartość materii organicznej w glebach użytkowanych rolniczo wyniosła od 0,13-2,36 %. Średnia dla województwa świętokrzyskiego – 1,68%, przy czym w Polsce wynosi – 2,20%. Zgodnie z klasyfikacją Europejskiego Biura Gleb zawartość materii organicznej <1,7% uznaje się za zawartość niską lub bardzo niską.

Badania gleb Powiatu Kieleckiego wykazały 64% udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych. Uzyskane wyniki badań odczynu gleb mają bezpośredni związek z potrzebami ich wapnowania. Jest to niezwykle istotny zabieg agrotechniczny regulujący odczyn gleby oraz przeciwdziałający jej zakwaszeniu. Z badań przeprowadzonych przez OSChR w Kielcach w latach 2011-2014 wynika, że 54% przebadanych gleb Powiatu Kieleckiego wymaga wapnowania.

Na podstawie badań stwierdzono, że ok. 61% gleb Powiatu Kieleckiego wykazuje bardzo niską i niską zasobność w fosfor, 45% w potas.

Zasobność gleb w magnez w powiecie kształtuje się na poziomie ponad 50%. Metale ciężkie występują w glebach powszechnie, na skutek uwalniania ze skał macierzystych w procesach glebotwórczych. Ich naturalny poziom nie stanowi jednak zagrożenia dla ekosystemów. W rezultacie przeprowadzonych badań zawartości metali ciężkich (kadmu, chromu, miedzi, rtęci, niklu, ołowiu oraz cynku), w próbkach gleby pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego uzyskano wyniki wskazujące, że 93,83% gleb objętych badaniami charakteryzowała się naturalną zawartością metali ciężkich.

W przypadku 6,17% analizowanych próbek stwierdzono podwyższoną zawartość niektórych metali ciężkich, tj.: ołowiu (2,47%), cynku (1,85%), miedzi (1,23%), rtęci (0,62%) – odpowiadającą gruntom zaliczanym do grupy B.

W celu śledzenia zmian zachodzących w glebach województwa świętokrzyskiego prowadzony jest monitoring jakości gleby i ziemi na poziomie krajowym i wojewódzkim.

Badania gleb na poziomie krajowym prowadzone są przez Instytut Uprawy i Nawożenia Gleb (IUNG) w Puławach w cyklach 5-cio letnich w 9 punktach kontrolnych na terenie województwa świętokrzyskiego. Cykliczne badania jakości gleb wykazują, że zawartość metali ciężkich (Cd, Cu, Ni, Pb i Zn), siarki siarczanowej i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) wykazuje niewielkie zróżnicowanie w poszczególnych latach badań, co wskazuje na niewielki dopływ zanieczyszczeń do gleb. Stwierdzone zmiany stanu zanieczyszczenia są niewielkie i mieszczą się praktycznie w obrębie jednej klasy. Tylko w jednym punkcie pomiarowym – w Wąchocku odnotowano zanieczyszczenie gleb WWA oraz wzrost zawartości Cu od wartości naturalnych do słabego zanieczyszczenia.

WIOŚ w Kielcach wykonuje również badania gleb na wybranych obszarach o potencjalnym zagrożeniu zanieczyszczeniem w ramach monitoringu regionalnego. Badane jest pH oraz stężenia Cu, Ni, Zn, Pb i Cd. Badania gleb przeprowadzono w latach 2007–2008 w 64 punktach pomiarowych zlokalizowanych wzdłuż drogi krajowej nr 7, w rejonie Ostrowca Św., Kielc oraz Stąporkowa. Badania te wykazały, że zawartość oznaczanych w próbkach metali ciężkich jest przeważnie naturalna. Jedynie w 6% pobranych prób odnotowano przekroczenia standardów jakości gleb i ziemi (ponadnormatywne stężenia Pb i Zn w Barczy – gm. Zagnańsk oraz na Podkarczówce w Kielcach. Badania prowadzone w rejonach koncentracji przemysłu w 2008 r. wykazały, że przekroczenia dopuszczalnych stężeń metali ciężkich notowane są sporadycznie (tylko w Kielcach przy ul. Grunwaldzkiej).

Na terenie Gminy Bodzentyn nie prowadzi się monitoringu krajowego i regionalnego gleb.

Z badań wynika, że udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w województwie jest wysoki. Odczyn gleb uzależniony jest od rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, a także stosowanych w jej obrębie zabiegów agrotechnicznych. Źródłem zakwaszenia mogą być ponadto procesy zachodzące pomiędzy korzeniami roślin a glebą, zmineralizowanie substancji organicznej gleby lub też powstanie kwasów organicznych w substancjach humusowych. Obniżony poziom pH (zakwaszenie) ogranicza zawartość w glebie przyswajalnych przez rośliny składników pokarmowych, a jednocześnie ułatwia gromadzenie metali ciężkich. W celu podniesienia poziomu odczynu pH gleby poddaje się wapnowaniu. Jest to podstawowy zabieg agrotechniczny podnoszący zdolności produkcyjne gleby, głównie poprzez poprawę jej żyzności oraz ograniczenie skutków zanieczyszczenia metalami ciężkimi.

Degradacja gleb polegająca na stracie określonej masy gleby w granicach opracowania i w skali całej gminy, spowodowana jest wieloma czynnikami. Najważniejszym zagrożeniem jest zanieczyszczenie gleb odpadami lub metalami ciężkimi spowodowanymi m.in. dzikimi wysypiskami śmieci. Ponadto duże zagrożenie niosą zjawiska geodynamiczne spowodowane kopalniami odkrywkowymi, eksploatacją surowców mineralnych, sztucznie przekształcaniem naturalnej konfiguracji terenu, likwidowanie zespołów zieleni wysokiej, czy ograniczanie terenów biologicznie czynnych. Niebezpieczna jest również powierzchniowa erozją wodną i wiatrowa niszcząca (wskutek wymywania lub zwiewania) wierzchnich, a często także i głębszych warstw gleby oraz przemieszczane cząstek glebowych i składników mineralnych zawartych w glebie do wód powierzchniowych. Ponadto zachodzi mechaniczne niszczenie roślin i odślanianie ich systemu korzeniowego. Również jakość wód (w szczególności związki biogenne - azot i fosfor) oraz powietrza jest zagrożona ze względu na zanieczyszczenie cząstkami gleby. Ochrona gleb przed erozją wodną jest też zarazem ochroną wód.

Nasilenie zjawisk erozyjnych uzależnione jest od następujących czynników:

- wielkości i natężenia opadów atmosferycznych, splotów roztopowych;
- rodzaju i składu granulometrycznego gleb (największa podatność gleb z kompleksów 3 i 6);

- nachylenie i długości zbocza (spadki 5-12% - zagrożenie silne, >12% - zagrożenie bardzo silne);
- rodzaju okrywy roślinnej;
- sposobu uprawy gleby.

Do działań na obszarze miasta i gminy Bodzentyn w celu ograniczenia i zatrzymania degradacji gleb należy:

- zadarnianie dróg spływu wód opadowych,
- zakładanie i pielęgnowanie pasów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- stosowanie płodozmianów przeciwerozyjnych i roślin poplonowych,
- stałe utrzymywanie gleby pod okrywą roślinną,
- wykonywanie zabiegów uprawowych w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku.
- stosować odpowiednie dawki nawozów i środków ochrony roślin,
- zlikwidować lub ograniczyć wpływ zanieczyszczeń na środowisko
- stosować ochronne pasy zadrzewień, zakrzewień, zbiorowisk szuwarowych oraz roślinności łąkowej i nadwodnej wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wód, które stanowią skuteczną barierę biogeochemiczną, przechwytyjąc i neutralizując spływające zanieczyszczenia.

2.13. Leśna przestrzeń produkcyjna

2.13.1 Funkcja lasów

Lasy niemal w całości stanowią własność Państwa i są zarządzane przez Świętokrzyski Park Narodowy oraz Nadleśnictwa Suchedniów, Zagnańsk i Łągów. Zajmują one około 46% powierzchni gminy i koncentrują się w dwu dużych kompleksach gminy:

- w południowej części rozciąga się kompleks lasów Puszczy Jodłowej objęty ochroną w postaci Świętokrzyskiego Parku Narodowego;
- w północnej części, która należy do dużego kompleksu lasów dawnej Puszczy Świętokrzyskiej objętej ochroną w postaci Sieradowickiego Parku Krajobrazowego oraz obszaru Natura 2000 PLH200031 Ostoja Sieradowicka.

Według regionalizacji przyrodniczo – leśnej lasy gminy położone są na terenie Krainy Małopolskiej (VI), Dzielnicy Gór Świętokrzyskich (VI.2), w mezoregionie Puszczy Świętokrzyskiej (VI.2a) i mezoregionie Łysogórskim (VI.2b).

Tabela 13. Leśnictwo w Gminie Bodzentyn

Leśnictwo wszystkich form własności		
	Powierzchnia gruntów leśnych	[ha]
	ogółem	7 384,14
1.	lesistość w %	45,3
2.	grunty leśne publiczne ogółem	7 191,70
3.	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	7 191,70
4.	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	3 247,92
Lasy prywatne i gminne		
	Powierzchnia gruntów leśnych	[ha]
1.	ogółem	192,44
2.	lasy ogółem	191,44
3.	grunty leśne prywatne ogółem	192,44
4.	grunty leśne prywatne osób fizycznych	191,30
	Pozyskanie drewna (grubizny)	[m ³]
1.	ogółem	96
2.	lasy prywatne	96

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych za 2017 rok

Gospodarka leśna prowadzona jest wg:

- Plan urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Suchedniów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu na okres od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2019 r. zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska DL-Ipn-611-34/15041/11/JŁ z dnia 4 kwietnia 2011 roku;
- Plan urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Zagnańsk w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu na okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2017 r. zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska DL-lp-611-10/0970/09 z dnia 23 marca 2009 roku;
- Plan urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Łągów w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu na okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2026 r. zatwierdzony decyzją Ministra Środowiska DL-l.611.83.2017 z dnia 26 października 2017 roku.

Lasy będące pozostałością prastarej Puszczy Świętokrzyskiej charakteryzują się dużym udziałem jodły w składzie gatunkowym drzewostanów. Wyjątkowe miejsce zajmują tu lasy o strukturze wielogeneracyjnej i różnowiekowej, które występują na ogół na żyznych siedliskach leśnych i charakteryzują się dużą bioróżnorodnością. W dolinach rzek dominują niżowe łągi olszowe i olszowo-jesionowe (*Fraxino-Alnetum*), siedliska lekko zabagnionych dolin małych cieków wodnych. Zespół ten wykazuje tu dużą zmienność siedliskową zależnie od wilgotności. Poczynając od siedlisk umiarkowanie wilgotnych po wyraźnie wilgotne i zabagnione, z których wykształcają się miejsca zbliżone swą postacią do grądów (na wyższych terenach) lub do olsów, w miejscach bardziej zabagnionych. Nadleśnictwo położone jest w obszarze zasięgu naturalnego występowania większości gatunków lasotwórczych, co sprzyja kształtowaniu różnorodności biologicznej. Kompleks lasów porastających Płaskowyż Suchedniowski to: średnio żyzny bór mieszany świeży, żyzny las mieszany i las mieszany wyżynny. W drzewostanie dominują jodła (55%) i sosna (35%). Innymi gatunkami budującymi drzewostan są: buk, dąb, grab, brzoza, olsza stanowiące łącznie 10% składu.

Zarządzeniem Nr 75/2004 z dnia 13 grudnia 2004 r. Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych został powołany Leśny Kompleks Promocyjny „Puszcza Świętokrzyska” (LKP) (ZO-731-1/39/04) (zmieniona zarządzeniem nr 43/2007 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 sierpnia 2007 r., oraz nr 26/2008 DGLP z dnia 26 marca 2008 r.). Jest to obszar o znaczeniu społecznym, ekologicznym, edukacyjnym, kulturowym, historycznym i naukowym. Celem działania LKP „Puszcza Świętokrzyska” jest promocja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrona zasobów przyrody w lasach oraz edukacja leśna społeczeństwa. LKP znajduje się w całości na terenie województwa świętokrzyskiego i zajmuje pokaźny obszar dawnej Puszczy Świętokrzyskiej. LKP obejmuje wyżynne, podgórskie i górskie kompleksy leśne otaczające Świętokrzyski Park Narodowy, ze znacznym udziałem drzewostanów naturalnych, zwłaszcza jodłowych i bukowych z domieszką jawora, graba i modrzewia. Specyfiką gospodarki leśnej na tym obszarze jest naturalne odnawianie się lasu, zwłaszcza jodły. Zróżnicowanie geologiczne i wysokościowe powoduje znaczną mozaikowość gleb, co wpływa na urozmaicony skład gatunkowy lasu, i występowanie drzewostanów mieszanych. Obszar LKP należy do najcenniejszych obszarów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych regionu świętokrzyskiego. Świadczy o tym mnogość istniejących tu obszarów podlegających ochronie prawnej, a także duża liczba miejsc związanych z wydarzeniami historycznymi i obecność zabytków kultury materialnej. W obszarze kompleksu leśnego Lasów Siekierzyńskich wyróżniono ekosystemów leśnych jako Lasy ochronne stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody. Drzewostany te zostały wyłączone z projektowania cięć rębnych.

Lasy obszaru Puszczy Jodłowej charakteryzują się znacznym stopniem naturalności, czy wręcz pierwotności, choć niektóre fragmenty drzewostanów mają zniekształconą strukturę (głównie niedobór drzew starych, zbliżających się do wieku śmierci fizjologicznej oraz niska zasobność w tzw. martwe drewno), co jest efektem prowadzonej tu wcześniej gospodarki leśnej lub niewłaściwych sposobów ochrony (w takich przypadkach obserwuje się jednak spontaniczne procesy renaturalizacyjne).

Na terenie Gminy Bodzentyn przeważającym siedliskiem lasu jest las mieszany wyżynny świeży. Siedliska te zajmują średnio zasobne skały niewęglanowe. Występują w górnych i środkowych częściach wzniesień, ale także spotykane są na niewielkich płaskich wierzchołkach. Charakteryzują je gleby dość płytkie, szkieletowe. Drzewostan z udziałem buka, jodły, świerka osiąga bonitację ok. III. Charakterystycznym dla tego obszaru siedliskiem jest też las mieszany świeży (LMśw). Jest to siedlisko średnio żyzne, dość wilgotne, będące pod wpływem słabych wód opadowych i gruntowych. Najczęściej występują na glebach bielcowych utworzonych na piaskach luźnych i słabo gliniastych, niekiedy podścielone pyłem piaszczystym lub piaskiem gliniastym. Najczęściej są pochodzenia wodnolodowcowego, zwałowego i trzeciorzędowego. W drzewostanie gatunkami dominującymi w pułapie lasu są dąb bezszypułkowy III-IV bonitacji oraz sosna zwyczajna I-II bonitacji. Natomiast w niższych warstwach występuje często dąb szypułkowy. Gatunkami uzupełniającymi są: brzoza brodawkowata, jarząb, kruszyna pospolita, trzmielina brodawkowata, leszczyna, wiciokrzew, dereń, głóg.

2.14. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

2.14.1. Gospodarka rolna

Przeważająca większość powierzchni użytków rolnych użytkowane jest w gospodarstwach indywidualnych. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 r. powierzchnia użytków rolnych wynosiła 6274 ha (39% powierzchni gminy) i zmalała od 2002 roku o ok 1000 ha. Liczba gospodarstw rolnych wynosiła 2139 i było to o 163 gospodarstwa mniej w stosunku do roku 2002. Z powierzchni użytkowanej rolniczo największy odsetek stanowi powierzchnia pod zasiewami – nieco ponad połowę tj. 50,4%, a następnie łąki trwałe – 32,5% powierzchni użytków rolnych. Powierzchnię użytków rolnych nie charakteryzuje duże rozdrobnienie. Większość gospodarstw ma powierzchnię powyżej 2 ha. Tylko 26% gospodarstw rolnych ma powierzchnię nie większą niż 1 ha.

Tabela 14. Gospodarstwa i powierzchnia użytków rolnych

Źródło: Charakterystyka gospodarstw rolnych w podregionach, powiatach i gminach województwa świętokrzyskiego. Powszechny Spis Rolny

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw		Powierzchnia użytków rolnych		Średnia powierzchnia użytków rolnych	
	2002	2010	2002	2010	2002	2010
	w liczbach bezwzględnych			w hektarach		
Bodzentyn	2302	2139	7203	6274	3,13	2,93
Powiat kielecki	33376	27932	102311	84734	3,07	3,03

2010 r., Urząd Statystyczny w Kielcach

Tabela 15. Użytkowanie gruntów

Źródło: Charakterystyka gospodarstw rolnych w podregionach, powiatach i gminach województwa świętokrzyskiego. Powszechny Spis

Wyszczególnienie	Ogółem powierzchnia	Użytki rolne razem	W dobrej kulturze		
			razem	Pod zasiewami	Grunty ugorowane
Bodzentyn	7054	6274	5581	3166	207
Powiat kielecki	103657	84734	72144	39461	4777

Rolny 2010 r., Urząd Statystyczny w Kielcach

Tabela 1610. Użytkowanie gruntów c.d.

Wyszczególnienie	Użytki rolne						Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
	w dobrej kulturze					pozostałe		
	ogrody przydomowe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	uprawy trwałe				
				razem	w tym sady			
w hektarach								
Bodzentyn	28	2041	44	95	93	694	144	636
Powiat kielecki	308	24687	1647	1264	1226	12590	10949	7974

Tabela 17. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych

Wyszczególnienie	ogółem		Gospodarstwa o powierzchni	
			do 1 ha	powyżej
				razem
	w liczbach			
Bodzentyn	2139	556	1583	420
Powiat kielecki	27932	7722	20210	5525

Źródło: Charakterystyka gospodarstw rolnych w podregionach, powiatach i gminach województwa świętokrzyskiego. Powszechny Spis Rolny 2010 r., Urząd Statystyczny w Kielcach

2.14.3. Produkcja roślinna

Uprawy roślinne prowadzone były w 2010 roku na powierzchni 3223,97 ha gruntów ornych. Z powierzchni gruntów ornych zajmowanej przez gospodarstwa indywidualne pod uprawę przeznaczone było na zboża podstawowe 2520,51 ha, na ziemniaki 411,25 ha oraz na rośliny przemysłowe 15,15 ha (buraki cukrowe, rzepak i rzepik). W produkcji roślinnej dominuje uprawa wysokowydajnych zbóż oraz roślin przemysłowych tj. ziemniaka.

Tabela 18. Gospodarstwa z uprawą wg. rodzaju i powierzchni zasiewów

	Warzywa gruntowe	Rzepak i rzepik	Buraki cukrowe	ziemniaki	przemysłowe	Zboża razem	OGÓŁEM
Bodzentyn	133	3	18	1075	20	1389	1514

Źródło: Powszechny spis Rolny 2010, Urząd statystyczny w Kielcach.

Tabela 119. Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa [w ha]

	Gospodarstwa rolne ogółem	zboża	Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	Pszenica ozima	Pszenica jara	żyto	Jęczmień ozimy	Jęczmień jary	owies
Bodzentyn	3223,97	2502,51	2470,66	512,48	33,44	217,61	35,35	120,96	626,17
c.d.	Pszennyto ozime	Pszennyto jare	Mieszanki zbożowe ozime	Mieszanki zbożowe jare	Kukurydza na ziarno	ziemniaki	Uprawy przemysłowe	Buraki cukrowe	Rzepak i rzepik razem
c.d	503,18	44,84	62,09	314,53	27,06	411,25	15,15	4,06	11,09

Źródło: Powszechny spis Rolny 2010, Urząd statystyczny w Kielcach.

2.14.4. Produkcja zwierzęca

Produkcja zwierzęca opiera się głównie na hodowli drobiu i bydła. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na terenie gminy hodowane były wyłącznie w gospodarstwach indywidualnych 3236 sztuki bydła, 635 sztuki trzody chlewnej, 33101 sztuk drobiu i 417 sztuk koni. Na terenach wiejskich w 2010 r. obsada bydła wyniosła 51,6 szt./100 ha, a drobiu 527,6 szt. /100 ha.

Tabela 2012. Zwierzęta gospodarskie

Wyszczególnienie	Bydło	Trzoda chlewna	Konie	Drób	Pogłowie zwierząt w sztukach dużych
	w liczbach bezwzględnych				
Bodzentyn	3236	635	417	33101	3353

Źródło: Powszechny spis Rolny 2010, Urząd statystyczny w Kielcach

Tabela 21. Obsada zwierząt gospodarskich

Wyszczególnienie	Bydło	Trzoda chlewna	Konie	Drób
	na 100 ha użytków rolnych			
Bodzentyn	51,6	10,1	6,7	527,6

Źródło: Powszechny spis Rolny 2010, Urząd statystyczny w Kielcach

2.15. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wymogów jego ochrony, w tym ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- 1) Ochronie przed negatywnym oddziaływaniem działalności człowieka podlegają formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie ustawy o ochronie.
- 2) Rzeźba terenu, znaczne spadki determinują rozwój zainwestowania na obszarze gminy.

- 3) Zasoby i jakość wód podziemnych w pełni zaspokajają potrzeby gminy. Obszar GZWP nr 419 *Bodzentyn*, wymaga ochrony przed zagospodarowaniem zagrażającym jakości i ilości jego zasobów.
- 4) Zasadne i istotne jest oszczędne dysponowanie gruntami najwyższych klas bonitacyjnych przy przeznaczaniu na cele nierolnicze.
- 5) Ochrony przed zainwestowaniem wymagają lokalne struktury przyrodnicze tj. systemy dolin rzecznych i innych cieków obszaru gminy oraz tereny leśne. Doliny rzeczne i boczne z okresowymi ciekami oraz obszary podmokłe wymagają ochrony jako tereny cenne przyrodniczo stanowiące część systemu lokalnych korytarzy i ciągów ekologicznych (najczęściej są to ekosystemy łąkowo-bagiennie o dużej bioróżnorodności), które stanowią także naturalne zbiorniki wodne regulujące całokształt stosunków wodnych. Należy pozostawić je w dotychczasowym użytkowaniu także ze względu na niekorzystne warunki fizjograficzne.
- 6) Funkcją lasów w gminie jest funkcja przyrodnicza, edukacyjna, ochronna i rekreacyjna, ale też gospodarcza. Celem zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i powiązania z regionalnym systemem ekologicznym należy zachować dotychczasową funkcję lasów.
- 7) Zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne pełnią bardzo ważne funkcje ekologiczne (glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe). Zaleca się pozostawić je w dotychczasowym użytkowaniu jako ważny element środowiska.

Głównymi czynnikami ograniczającymi rozwój zabudowy są: obszary lasów i dolin rzecznych, rzeźba terenu (spadki terenu), niekorzystne warunki gruntowo-wodne oraz topoklimat. Większość istniejących zabudowań znajduje się na obszarach o przeciętnych i korzystnych warunkach pod zabudowę.

2.16. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

2.16.1. Obszary cenne przyrodniczo.

W strukturze krajobrazu ekologicznego stanowiącego mozaikę wielu różnych ekosystemów wyróżnia się węzły ekologiczne. Są to ekosystemy, które reprezentują najwyższe wartości środowiska przyrodniczego, odgrywają najważniejszą rolę ze względu na różnorodność, zagęszczenie gatunków, naturalność i stabilność. Węzły ekologiczne powiązane są między sobą korytarzami ekologicznymi lub w skali lokalnej ciągami ekologicznymi, umożliwiającymi ich zasilenie poprzez bardziej intensywny przepływ materii, energii i informacji genetycznej. Korytarz ekologiczny nie jest formą ochrony przyrody i nie podlega ochronie na mocy prawa. Jednak jego funkcjonowanie konieczne jest do zachowania ciągłości i integralności sieci Natura 2000. Z dyrektywy siedliskowej nie wynika, aby obowiązek zachowania struktury i funkcji (m.in. ekologicznych) dotyczył samych obszarów Natura 2000. Gdy ich istnienie jest konieczne dla zachowania siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, odpowiednia struktura i funkcje powinny być utrzymane także na obszarach nieobjętych ochroną prawną w ramach sieci Natura 2000, a szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych łączących obszary N2000 (M.Kistowski, M.Pchałek 2009). Funkcje takich korytarzy pełnią mało przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Północna część Gminy, głównie jej obszary zalesione, została uznana za fragment głównego korytarza ekologicznego „Lasy Starachowickie i Siekierzyńskie”, natomiast południowa część Gminy obejmująca Pasma Łysogórskie i Klonowskie wraz z Doliną Dębińską i Wilkowską należą do głównego korytarza ekologicznego „Łysogóry”. Ponadto najbliższe otoczenie pozostałych cieków wodnych, a zwłaszcza doliny Świśliny stanowi ważny lokalny korytarz migracji flory, fauny i materii.

Korytarze ekologiczne oznaczone w części uwarunkowań Studium tworzą zwarty system związany z istniejącymi obszarami lasów i zadrzewień oraz topografią terenu.

2.16.2. Ujęcia wód ze strefami ochrony

Obowiązuje Ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku - Prawo wodne.

Na terenie gminy funkcjonują trzy ujęcia wód podziemnych w miejscowościach: dwa w miejscowości Bodzentyn i jedno we Wzdole Rządowym, ze strefami ochrony bezpośredniej. Wszczęto procedurę administracyjną w sprawie ustanowienia stref ochrony pośredniej od ujęć.

2.16.3. Strefy sanitarne cmentarzy

Obowiązują:

Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych i Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. 1959 nr 52 poz. 315).

Na terenie gminy Bodzentyn funkcjonują dwa cmentarze czynne: cmentarz parafialny w Bodzentynie i cmentarz parafialny we Wzdole Rządowym. Cmentarza historyczne, nieczynne to cmentarz żydowski na granicy miasta Bodzentyna i sołectwa Celiny, na którym nie są prowadzone pochówki od ponad 50 lat oraz cmentarz ofiar I wojny światowej przy ul. Suchedniowskiej w mieście Bodzentyn.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia ministra gospodarki komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określania, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, który mówi, że: *odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić około 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.*

W obszarze w/w cmentarzy istnieje sieć wodociągowa, obowiązuje zatem strefa dla wskazanej w rozporządzeniu zabudowy – 50 m od granicy działki cmentarza dla budynków korzystających z sieci wodociągowej.

2.17. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – obszary osuwiskowe

Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych to obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk, występujące w południowej części gminy.

2.18. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych (wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych) oraz zasobów wód podziemnych

- 1) Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz ustanowione tereny i obszary górniczych.
- 2) Część terytorium Gminy Bodzentyn znajduje się w zasięgu udokumentowanego LZWZ Nr 419 „Bodzentyn” oraz niewielki północny fragment terytorium gminy w GZWP Nr 415 „Górna Kamienna”.

3. Uwarunkowania środowiska kulturowego.

3.1. W oparciu o Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w zakresie zadań własnych, gminy realizują problematykę dotyczącą ochrony zabytków i opieki nad zabytkami (art. 7 ust 1 pkt. 9) zaleca się stworzenie opracowania p.n. „Gminny Program opieki nad zabytkami”. Obecnie gmina nie posiada wyżej wymienionego dokumentu. Program opieki nad zabytkami jest podstawą współpracy między samorządem gminy, właścicielami zabytków i Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

Poniżej przytoczone uwarunkowania uwzględniają jednocześnie zagadnienie krajobrazu kulturowego, który definiuje się jako: krajobraz kulturowy w rozumieniu art. 3 pkt 14 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

3.1.1. Historia osadnictwa.

Tereny miasta i gminy Bodzentyn położone są w Dolinie Bodzentyńskiej na północnych stokach zachodniej części Pasma Łysogór oraz Pasma Klonowskiego, a także na południowych stokach Wzgórz Michniowsko - Sieradowickich.

Ślady obecności człowieka stwierdzono w zamierzonych czasach np. ślady ludzi epoki kamiennej czy starożytnych górników i hutników przed 2 tys lat pracujących m.in. na Miejskiej Górze przy wydobyciu rudy i wytopie żelaza. Gmina położona jest w obszarze uznawanym za właściwe centrum produkcyjne świętokrzyskiego centrum hutniczego (Orzechowski S. 2007). Na przełomie okresu halsztackiego i starszego okresu przedrzymskiego ukształtował się tu nowy zespół osadniczy określany niekiedy jako łużycko – pomorsko – kloszowy kompleks kulturowy. Cały obszar centrum hutniczego ogranicza rzeka Kamienna. Na jej północnych przedpolach znajdują się lasy starachowickie, będące pozostałością rozległego niegdyś kompleksu leśnego stanowiącego trzon Puszczy Świętokrzyskiej. Stanowiska hutnicze sięgają na zachód na stoki Pasma Klonowskiego , mniej więcej po linię Psar. Obszar ten określany jako tzw. Depresja centralna, był w okresie wpływów rzymskich niemal całkowicie pozbawiony śladów osadnictwa. Najbliższe stanowiska kultury przeworskiej znajdują się w odległości ok 20 km na zachód od strefy produkcji żelaza. Zaplecze osadnicze okręgu świętokrzyskiego obejmowało więc tereny wykraczające daleko poza obszar wyznaczony zasięgiem zwartego występowania stanowisk hutniczych. Region kompleksu osadniczego kultury przeworskiej istniejący na Wyżynie Sandomierskiej łączył się ze strefą osad hutniczych usytuowanych na przedpolach Gór Świętokrzyskich wąskim pomostem poprzez górny odcinek Opatówki. Pierwsze wzmianki o żuźlu dymarskim występującym w Górach Świętokrzyskich zawdzięcza się przedstawicielom nauk przyrodniczych i technicznych, a przede wszystkim Stanisławowi Staszicowi, który już w 1805 roku informował o tym zjawisku na posiedzeniu Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk. Następnie pisali o tym zjawisku: Jan Samsonowicz i Mieczysław Radwan. Prace wykopaliskowe podjęto dopiero w latach 30-tych XX w. Pierwsze piece hutnicze odsłonięto w 1933 roku datujące je na podstawie występującej w sąsiedztwie ceramiki na okres późnorzymski. Systematyczne prace badawcze nad problematyką starożytnego hutnictwa świętokrzyskiego rozpoczęto w 1955 r. W całości lub częściowo przebadano 114 zespołów piecowych oraz rozpoznano sondażowo 25 stanowisk osadniczych i osadniczo – produkcyjnych związanych z hutnictwem żelaza. W wyniku wieloletnich i systematycznych badań, do literatury archeologicznej zostało wprowadzone nowe pojęcie: ziemny piec dymarski typu „kotliny świętokrzyska”. Równocześnie z badaniami wykopaliskowymi rozpoczęto badania powierzchniowe. Natomiast ze względu na ogromne zagęszczenie stanowisk żuźla oraz ich duży zasięg wprowadzono nowe metody badawcze jak badania geofizyczne, a od 1960 r. zwiad lotniczy. W konsekwencji otrzymujemy obszar o powierzchni ok. 800 km², na którym zarejestrowano dotąd ponad 6000 stanowisk dymarskich grupujących ok. 400 tys. pieców. Nowsze badania wskazują, że wskaźniki te mogą być znacznie wyższe.

Powstanie Bodzentyna i jego rozwój zawdzięcza się nieopodal położonemu Tarczkowi, będącemu jedną z najstarszych osad targowych w rejonie Gór Świętokrzyskich (szlak z Rusi w kierunku Sandomierza i Krakowa). Biskupi krakowscy przejęli puszczańskie tereny w XII wieku, mocą książęcego nadania. Ich głównymi ośrodkami administracyjnymi był wówczas obok Iłży i Kielc właśnie Tarczek.

Wielki wpływ na losy tych ziem wywarła również działalność biskupów krakowskich. Brak obronnych cech Tarczka, spowodował, iż nie mógł się dalej rozwijać, a biskup Bodzenta z Jankowa przeniósł rezydencję na nowe miejsce, budując nową siedzibę i kościół. Nowa osada została lokowana ok 1355 roku na prawie średzkim. Położenie na rozległym płaskowyżu z pionowymi zboczami, otoczonymi rzeką Psarką, okazało się dobrą lokalizacją na ośrodek administracyjny dóbr biskupstwa krakowskiego. Wzniesiono drewniany dwór i kościół św. Krzyża, wyznaczono prostokątny rynek i sieć ulic. Miasto zostało otoczone murami i basztami, a na wzgórzu wybudowano zamek. Zaraz po tym miasto uzyskało prawo magdeburskie a układ urbanistyczny został zachowany aż do dziś.

W XV wieku ogromny pożar zniszczył całkowicie Bodzentyn. Właściciele zdecydowali się go odbudować, Kardynał Zbigniew Oleśnicki doprowadził by miasto podniosło się z gruzów. Największy rozkwit w Bodzentynie nastąpił w XV-XVI wieku. Stwarzano miastu i jego mieszkańcom najlepsze warunki poprzez nadawanie przywilejów zmniejszania ceł np. na sól z Bochni lub wielkich jarmarków, których z końcem XVIII stulecia odbywało się rocznie aż 11. Budziło to wiele konfliktów między dwoma największymi posiadaczami ziemskimi : opactwem świętokrzyskim i biskupami krakowskimi. Jarmarki bodzentyńskie przetrwały aż do dziś w formie cotygodniowych targów końskich.

Najpopularniejsze w mieście były czasy nowożytny. Bodzentyn był lokalnym centrum administracyjnym. Prowadzono w nim siedem karczm, zjeżdżali się artyści i rzemieślnicy. W mieście działało wiele cechów, a wytwarzane towary trafiały na odległe rynki.

Ogólne zubożenie kraju po potopie szwedzkim doprowadziło do regresu. Wzniesiono w 1670r. nowy ratusz z inicjatywy Andrzeja Trzebnickiego. Rządy biskupów trwały do 1789 r. do czasu upaństwowienia miasta doprowadzając do widocznego jego upadku. Mury obronne, rozpadły się, ratusz rozebrano.

Mieszkańcy Bodzentyna brali czynny udział w powstaniu listopadowym i styczniowym. W ramach represji powstaniowych, miastu odebrano prawa miejskie.

Pierwsza wojna przyniosła wielki pożar, który doszczętnie zniszczył miasteczko. Druga wojna światowa pokazała przywiązanie do patriotycznych tradycji poprzez działalność partyzanckiego szpitala, kursów tajnego nauczania oraz walk oddziałów partyzanckich. Żydzi osiedlili się w miasteczku na początku XIX wieku i zdominowali handel i rzemiosło. Niemcy przeprowadzali kilkakrotnie masowe egzekucje w Bodzentynie oraz utworzyli getto.

Po wojnie Bodzentyn zaczął się rozwijać i przebudowywać. W 1994 roku nastąpiło przywrócenie praw miejskich.

(Źródło: <http://goryhistorii.pl>, <https://e-bodzentyn.pl>)

3.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej.

Bodzentyn ulokowany na terenach położonych na północ od Masywu Łysogór. Od samego początku nadano mu wyraźny układ urbanistyczny z czworobocznym rynkiem.

Zabytkowy układ urbanistyczny miasta chroniony jest poprzez wpis do Rejestru Zabytków Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach.

Miasto Bodzentyn, to główne centrum administracyjno - usługowe oraz centralny ośrodek osadniczy gminy. Zlokalizowane jest we wschodniej części gminy, tuż obok skrzyżowania dróg wojewódzkich nr 751 i nr 752 prowadzących z Ostrowca Świętokrzyskiego do Suchedniowa oraz z Kielc do Rzepin Kolonia lub Starachowic.

Historyczne centrum Bodzentyna składa się z dwóch zespołów, odrębnych czasowo. Pierwszy z nich, to zespół stanowiący rynek „górnym” i okoliczne ulice wraz z otaczającymi ruinami murów miejskich. Został wyznaczony zaraz po otrzymaniu praw miejskich w XIV w. (prawdopodobnie prawo średzkie) i w 1 poł. XV w. lokacja na prawie magdeburskim.

Drugi, zwany „dolnym”, zlokalizowany wzdłuż kilku ulic wylotowych, powstał z konieczności sporego rozwoju miasta w XIX wieku. Zabudowa drugiego zespołu ma luźniejszy charakter od zwartej i regularnej zabudowy starego miasta. Ukształtowanie Bodzentyna w 2 poł. XIX wieku w niezmiennym kształcie przetrwało do dzisiejszych czasów.

Od strony północnej miasto otoczone jest rzeką Psarką, a jego śródmiejski obszar wyraźnie zaznacza się w zestawieniu z innymi nieco bardziej odległymi terenami miasta.

Historyczny układ od zawsze mocno wpływał na zarys miejscowych zabytków i zabudowy miejskiej. W strukturze przestrzennej miasta, widoczna jest duża tendencja do tworzenia nowych zespołów zabudowy, rozwijających się w kierunku zachodnim. Miasto posiada dość duże obszary zieleni obejmujące tereny dawnego Zamku Biskupiego oraz tereny należące do Dyrekcji Świętokrzyskiego Parku Narodowego.

Sołectwo Celiny znajduje się w południowej części gminy, na skraju Świętokrzyskiego Parku Narodowego i graniczy z Miastem Bodzentyn. Składa się z dwóch części:

Celiny, wsi o zwartej zabudowie ulicowej, położonej na południowo wschodnich stokach Miejskiej Góry oraz luźno rozlokowanej strukturze u podnóża góry i na jej północnych i wschodnich stokach.

Podgórze, wsi leżącej pomiędzy dwiema górami Psarką i Miejską Górą. Zabudowa rozproszona jest wzdłuż drogi z Bodzentyna do Świętej Katarzyny. Obszar Podgórza, uznaje się za jeden z najpiękniejszych widoków na Pasma Sieradowickie.

Sołectwo Dąbrowa Dolna zlokalizowane jest we wschodnio południowej części gminy, na północ od Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Wieś ma charakter ulicowy, dosyć zwarta zabudowa ciągnie się wzdłuż drogi powiatowej nr 0598T. Na południu od wsi przepływa potok Czarna Woda.

Sołectwo Dąbrowa Górna położona jest we wschodniej części gminy. Wieś graniczy z Miastem Bodzentyn i ma charakter ulicowy. Zabudowa zlokalizowana jest wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 751 i posiada dość zwartą strukturę.

Sołectwo Hucisko znajduje się w zachodniej części gminy na południe od potoku Psarka. Wieś zajmuje północne stoki Bukowej Góry. Zabudowa o zwartej strukturze tworzy typową ulicówkę wzdłuż drogi powiatowej nr 0588T.

Sołectwo Kamieniec położonej jest w środkowej części gminy, w niewielkiej odległości od drogi wojewódzkiej nr 751. Zabudowa tworzy zwarty układ po stronie południowej wzdłuż drogi gminnej.

Sołectwo Leśna Stara Wieś składa się z trzech wsi. Graniczy z Miastem Bodzentyn i jest położone w środkowej części gminy. Przez Sołectwo przebiega droga wojewódzka nr 751, wzdłuż niej zlokalizowana jest zabudowa usługowa.

Leśną Starą Wieś tworzy ciąg bardzo zwartej zabudowy po obu stronach drogi powiatowej nr 0586T. Na północ, znajduje się Leśna Kamienna Góra, o układzie przestrzennym dwóch przerywanych ciągów zabudowy wzdłuż drogi powiatowej nr 0583T. Wieś Leśna Podkonarze, to dość krótki odcinek drogi powiatowej nr 0610T w północno – wschodniej części sołectwa, charakteryzujący się bardzo gęstą zabudową, w przewadze po stronie północnej drogi o charakterze ulicowym.

Sołectwo Orzechówka położone jest w północno zachodniej części gminy. Większa część sołectwa stanowiąca kompleks leśny wchodzi w skład Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Sołectwo tworzą trzy wsie. Aleksandrówka, we wschodniej części sołectwa, luźny układ przestrzenny zabudowy wzdłuż drogi powiatowej nr 0585T. Orzechówka, położona we wschodniej części drogi powiatowa nr 0585T o charakterze luźnej zabudowy oraz wieś Gołębiówka, znajdująca się w środkowej części sołectwa. Składa się z kilku gospodarstw rozlokowanych w niewielkiej odległości od siebie.

Sołectwo Podmielowiec składa się z dwóch wsi. Zlokalizowane jest w północnej części gminy przy Sieradowickim Parku Krajobrazowym. Zabudowa we wsi Nowa Wieś tworzy zwarty ciąg po jeden ze stron drogi powiatowej 0583T. Druga strona drogi to lokalizacja kilku gospodarstw o luźnym układzie. Wieś Kamionka to odcinek drogi gminnej charakteryzujący się zwartą zabudową po jednej ze stron. Druga strona, to przerywany ciąg zabudowy.

Sołectwo Psary Kąty znajduje się w zachodniej części gminy i otoczone jest zwartym kompleksem leśnym Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Sołectwo składa się z dwóch wsi Psary Kąty i Podlesie, które zajmują południowe stoki Bukowej Góry. Pierwsza z nich o charakterze ulicowym, z dość przerywanymi ciągami zabudowy wzdłuż drogi powiatowej nr 0587T. Druga wieś, to bardzo luźny układ przestrzenny gospodarstw po jednej ze stron drogi powiatowej nr 0588T tuż przy kompleksie leśnym.

Sołectwo Psary Podłazy znajduje się na północ od sołectwa Psary Kąty. Leży na północnych stokach Bukowej Góry i graniczy z kompleksem leśnym Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Psary Podłazy składają się z dwóch ciągów zabudowy utworzonych wzdłuż drogi powiatowej nr 0588T.

Sołectwo Psary Stara Wieś położone w środkowej części gminy, między drogą wojewódzką nr 751 a górą Psarką z kompleksem leśnym Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Graniczy z miastem Bodzentyn. Układ wsi o charakterze ulicowym, z dwoma ciągami zwartej zabudowy, wzdłuż drogi powiatowej nr 0587T.

Sołectwo Siekierno położone na północy gminy. Większość obszaru sołectwa pokrywa zwarty kompleks leśny, należący do Sieradowickiego Parku Krajobrazowego oraz Rezerwatu Góra Sieradowicka. Sołectwo składa się z czterech wsi, Siekierno Stara Wieś, Siekierno Podmieście, Przedgrab, Siekierno Smyków. Siekierno Stara Wieś to dwa odcinki dróg powiatowych nr 0582T i nr 0584T, gdzie znajduje się kilka gospodarstw rozmieszczonych w luźnym układzie przestrzennym. Druga wieś Siekierno Podmieście to układ zwartej zabudowy po jednej ze stron drogi powiatowej nr 0582T. Wieś Przedgrab, również charakteryzuje się układem ulicowym z tendencjom lokalizowania zabudowy po północnej stronie drogi gminnej o numerze 311031T. Siekierno Smyków to układ nieregularnej grupy zabudowy przy drodze wewnętrznej.

Sołectwo Sieradowice znajduje się w północno środkowej części gminy. Graniczy z miastem Bodzentyn. W północnej części sołectwa występuje zwarty kompleks leśny wchodzący w skład Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Występują tu trzy wsie: Sieradowice Pierwsze, Sieradowice Drugie i Sieradowice Parcele. Pierwsza z nich to wieś położona na wzniesieniu o charakterze ulicowym wzdłuż drogi powiatowej nr 0610T. Istniejąca zabudowa ma charakter zwarty od południowej strony drogi, natomiast po jej przeciwnej stronie występuje zabudowa przerywana i nieregularna. Sieradowice Drugie, to wieś położona na południowych stokach Sieradowickiej Góry o układzie ulicowym z przerywanymi ciągami po obu stronach drogi powiatowej nr 0609T. Trzecia wieś, Sieradowice Parcele zlokalizowana w północnej części sołectwa, również przy drodze powiatowej nr 0609T. Występująca tam zabudowa lokalizowana jest w postaci przerywanych ciągów gospodarstw po dwóch stronach drogi.

Sołectwo Ściegnia położone jest w środkowej części gminy pomiędzy drogą wojewódzką nr 751 a zwartym kompleksem leśnym wchodzącym w skład Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Sołectwo składa się z dwóch wsi Ściegnia i Wzdół Parcele. Ściegnia to wieś o typowo ulicowym charakterze. Zabudowa w postaci przerywanych ale zwartych ciągów, zlokalizowana jest po obu stronach drogi powiatowej 0585T. Wzdół Parcele położona jest w północnej części sołectwa przy drodze powiatowej nr 0584T i składa się z luźno i nieregularnie zlokalizowanych gospodarstw.

Sołectwo Śniadka znajduje się we wschodniej części gminy i graniczy z Miastem Bodzentyn od południowej strony. W skład sołectwa wchodzi pięć wsi: Śniadka Pierwsza, Śniadka Druga, Śniadka

Trzecia, Śniadka Parcele, Śniadka Trzcianka. Śniadka Pierwsza to wieś, będąca krótkim odcinkiem drogi powiatowej nr 0611T i drogi gminnej nr 00255T z zabudową w postaci zwartej ciągu od strony północnej obu dróg. Śniadka Druga to typ wsi o charakterze ulicowym. Układ przestrzenny zabudowy to poprzerywane kompleksy wzdłuż drogi powiatowej nr 0611T. Śniadka Trzecia znajduje się w centralnej części sołectwa i charakteryzuje się dość zwartą szczególnie od północnej strony zabudową zlokalizowaną przy drodze gminnej nr 311023T. Śniadka Parcele zlokalizowana jest w północnej części sołectwa przy drodze gminnej nr 000250T. Występująca zabudowa to kilka gospodarstw w niewielkich odległościach od siebie po obu stronach drogi. Śniadka Trzcianka to wieś składająca się z luźnej i nieregularnej zabudowy lokowanej wzdłuż drogi gminnej nr 00258T tuż obok Obszaru Natura 2000 Wzgórza Kunowskie. Wieś leży po wschodniej stronie sołectwa i graniczy z gminą Pawłów.

Sołectwo Święta Katarzyna położone jest w południowej części gminy na północno – zachodnich stokach Łysicy. Południowa jego część to zwarte kompleksy leśne, należące do Świętokrzyskiego Parku Narodowego. W skład sołectwa wchodzi cztery wsie: Święta Katarzyna, Grabowa, Wzorki i Rozdole. Święta Katarzyna to wieś, gdzie centrum znajduje się na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 752 z powiatową 0314T. Gęsta i zwarta zabudowa występuje wzdłuż głównych ciągów, natomiast im dalej od centrum, charakter obszarów staje się bardziej rozproszony. Grabowa, to wieś na północy sołectwa, znajdująca się w bliskiej odległości od drogi wojewódzkiej nr 752, o dość luźnym rozmieszczeniu kilkunastu gospodarstw. Wieś Wzorki, położona poniżej wsi Grabowa, to układ przestrzenny składający się z kilku dosyć zwartych zespołów zabudowy. Rozdole to wieś zlokalizowana wzdłuż dróg: powiatowej o nr 0314T i gminnej nr 311015T. Wieś graniczy z sołectwem Wilków. Zabudowa ma charakter dosyć luźny i przerywany po obu stronach każdej z dróg. Sołectwo Święta Katarzyna to obszar bardzo bogaty turystycznie. Drugim, po mieście Bodzentyn, ciekawym zespołem zabytkowym jest klasztor w Świętej Katarzynie. Jego początki datuje się na 1417 rok. Do zespołu klasztoru zaliczyć kościół Świętej Katarzyny obok dom kapelana, drewniane budynki dawnej szkoły przyklasztornej i domu gościnnego, zespół zabudowań gospodarczych oraz ogród klasztorny z XVIII w. Całość otoczona jest ogrodzeniem z 1900 r. Przed kościołem zachowały się barokowe krużganki wraz z bramą wejściową z 1633 roku.

Sołectwo Wiącka składa się z dwóch wsi Wiącka i Wiącka Kapkazy, położone jest we wschodniej części gminy. Wieś Wiącka o charakterze ulicowym, tworzy ciąg zwartej zabudowy po obu stronach drogi powiatowej nr 0588T. Wieś Wiącka Kapkazy znajduje się tuż przy zachodniej granicy gminy. Jej charakter zabudowy jest rozproszony i nieregularny tuż przy drodze gminnej nr 000246T. Kontynuacja zabudowy wsi, o bardziej zwartej strukturze, następuje w sąsiadującej gminie Łączna, wzdłuż drogi powiatowej nr 0588T.

Sołectwo Wilków zlokalizowane w południowo wschodniej części gminy. Od strony północnej, graniczące z zwartym kompleksem leśnym, wchodzącym w skład Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz obszarem Natura 2000 Łysogóry. Obszar Natura 2000 obejmuje również obszar zachodniej części sołectwa. W skład sołectwa wchodzi sześć wsi. Bęczków Podlesie, przysiółek, gdzie dominuje zabudowa luźno zlokalizowanych gospodarstw. Wieś, wschodnią częścią graniczy z obszarami leśnymi Bukowej Góry. Wilków Komornicze o dość gęstej zabudowie charakterystycznej dla układów ulicowych, położonej po obu stronach drogi powiatowej nr 0314T. Wieś łączy pokrywa zabudowa zwarta po stronie zachodniej drogi powiatowej nr 0596T. Od wschodniej, graniczy zaś ze zbiornikiem wodnym, a zabudowa ma charakter ma nieco luźniejszy. Wieś Wilków Parcele to odcinek drogi powiatowej nr 0314T w zachodniej części sołectwa przecięty pasem Natura 2000 Łysogóry z zabudową po obu stronach drogi w charakterze luźnym i nieregularnym. Wilków Rozdole, to wieś we wschodniej części sołectwa. Istniejąca zabudowa o dość rozproszonej strukturze zlokalizowana jest po obu stronach drogi gminnej nr 311015T, będącej również granicą z sąsiadującym sołectwem Święta Katarzyna. Wilków Stara Wieś znajduje się w centralnej części sołectwa przy drodze gminnej 311021T i charakteryzuje się bardzo zwartą i gęstą zabudową.

Sołectwo Wola Szczygiełkowa znajduje się w południowo wschodniej części gminy. Z trzech stron otoczone jest zwartymi kompleksami leśnymi wchodzącymi w skład Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Układ przestrzenny wsi wzdłuż drogi powiatowej nr 0599T tworzą dwa ciągi zabudowy. Obszary od północnej strony drogi, to zabudowa znacznie gęstsza i bardziej zwarta od terenów po przeciwnej stronie.

Sołectwo Wzdół Kolonia położone jest w zachodniej części gminy. Przebiega przez nie droga wojewódzka nr 751. W skład sołectwa wchodzi trzy wsie: Wzdół Kolonia, Wzdół Stara Wieś oraz Kopciowiec. Pierwsza z nich zlokalizowana jest przy drodze gminnej i składa się z zespołu luźno rozlokowanych gospodarstw, szczególnie po wschodniej stronie drogi. Wzdół Stara Wieś to małe centrum sołectwa. Wieś zlokalizowana jest na skrzyżowaniu drogi powiatowej nr 0584T z drogą gminną 311018T. Występująca zabudowa ma dość zwarty charakter i gęsta strukturę. Wieś Kopciowiec składa się z kilku gospodarstw luźno zlokalizowanych przy drodze wewnętrznej.

Sołectwo Wzdół Rządowy znajduje się w zachodniej części gminy. Północna część sołectwa pokrywa zawarty obszar kompleksu leśnego, gdzie jego większa część wchodzi w skład Sieradowickiego Parku Krajobrazowego. Na terenie Sołectwa znajduje się Rezerwat Kamień Michniowski. Przez sołectwo przechodzi droga wojewódzka nr 751 w kierunku Suchedniowa. Układ przestrzenny wsi obejmuje ciągi zwartej zabudowy po obu stronach drogi powiatowej nr 0584T.

3.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego

3.2.1. Architektura sakralna

Na obszarze gminy do obiektów reprezentujących architekturę sakralną należą:
W mieście Bodzentyn zespół sakralny składający się z Kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika, dzwonnicy i ogrodzenia z bramą, ruiny Kościoła pw. Świętego Ducha. Dodatkowo na terenie miasta zlokalizowane są trzy cmentarze. Dwa z nich Cmentarz wojenny z I wojny światowej i cmentarz żydowski są nieczynne.

Zespół kościoła parafialnego leży w centrum Bodzentyna, w pobliżu północno – zachodniego narożnika rynku. Do elementów należą: gotycka świątynia, dzwonnica, dawny cmentarz i mur zajmujący wnętrze nieregularnego wielobocznego placu. Stojący na środku tego terenu orientowany kościół kiedyś noszący wezwanie Wniebowzięcia NMP ufundował w 1440 roku biskup Zbigniew Olesiński, a jego budowę ukończono po 1454 roku. Kościół jest trójnawową, filarowo-przyporową bazyliką, z czteroprzęsłowym korpusem i trójprzęsłowym, prostokątnym prezbiterium, zamkniętym wielobocznie. Do północnej ściany prezbiterium przylegają niskie, prostokątne pomieszczenia, zakrystia i dawny skarbiec. Przy drugim przęśle południowej nawy znajduje się prostokątna, niska kruchta. Bryłę świątyni opięto skarpami.

Kościół nakrywają dachy: dwuspadowy (nad nawą główną z sygnaturką wieżową) i pulpitowy. Elewacje budowli są skromne, urozmaicone jedynie ciągiem szkarp i okien. Wejścia główne i boczne akcentują ostrołukowe, profilowane portale z kamienia. Wnętrze świątyni nakrywają sklepienia: kolebkowe z lunetami (w nawie głównej i prezbiterium z geometryczną dekoracją sztukatorską), kolebkowo-krzyżowe (w nawach bocznych) i krzyżowo-żebrowe (w dawnej zakrystii i dawnym skarbcu - wsporniki z herbu Dębno).

Wnętrze świątyni nakrywają sklepienia: kolebkowe z lunetami (w nawie głównej i prezbiterium z geometryczną dekoracją sztukatorską), kolebkowo-krzyżowe (w nawach bocznych) i krzyżowo-żebrowe (w dawnej zakrystii i dawnym skarbcu - wsporniki z herbu Dębno). Wejście do zakrystii i dawnego skarbcza podkreślają kamienne portale z połowy XV wieku, przy czym pierwszy jest schodkowy z laskowaniem, a drugi ostrołukowy. W kruchcie znajduje się cenna płaskorzeźbiona tablica erekcyjna z 1452 roku. Wśród elementów wyposażenia wnętrza kościoła godnymi uwagi są, m.in.: gotycka figura Marii z Dzieciątkiem z około 1420 roku, kamienna chrzcielnica z 1492 roku, obraz Chrystusa Zmartwychwstałego z początku XVI wieku, późnogotycki tryptyk Zaśnięcia NMP z

około 1508 r., renesansowy ołtarz główny- wykonany według projektu Giovanniego Ciniego przez włoskich i krakowskich artystów w latach około 1545-1550, nagrobek biskupa Franciszka Krasieńskiego. Dawny cmentarz kościelny otoczony jest murem z trzema bramami, w zach. z nich wtórnie wstawiono „marmurowy” portal z około połowy XVII wieku z herbem Nałęcz. W północno-wschodniej jego części znajduje się bezstyłowa, dwukondygnacyjna dzwonnica o rzucie kwadratu. Wymurowano ją z kamienia i cegły oraz w całości wytynkowano. Budowlę nakrywa dach namiotowy z latarnią. Jej elewacje zewnętrzne są skromne.

(według opracowania Łukasza Piotra Młynarskiego, OT NID w Kielcach, 15.01.2015 r.

źródło: <https://zabytek.pl/pl>)

Cmentarz żydowski znajduje się na północnym zboczu Góry Miejskiej, w pobliżu drogi do Św. Katarzyny. W 1866 roku zakupiono plac z przeznaczeniem na cmentarz. Do dziś zachowanych zostało 70 nagrobków, wykonanych z piaskowca, w formie macew i stel. Prawdopodobnie zachowane nagrobki pochodzą z lat 1870-1934.

Cmentarz wojenny z I wojny światowej jest świadectwem działań wojennych podczas tak zwanej Wielkiej Wojny 1914-1915 prowadzonych na terenie obecnego województwa. Cmentarz został założony w 1915 roku przez władze niemieckie. Położony jest w zachodniej części miasta, na niewielkim tarasie po południowej stronie drogi wylotowej w kierunku Suchedniowa.

Cmentarz założono na planie prostokąta i wygrodzono kamiennym murkiem. Pochowano tu żołnierzy ekshumowanych z poboju przy wsiach: Psary, Prydacza (dziś Grabowo), Śniadka, Św. Katarzyna. Spoczywa tu 34 żołnierzy armii niemieckiej, 18 armii austro-węgierskiej i 19 armii rosyjskiej poległych w październiku i listopadzie 1914 oraz w maju i czerwcu 1915 roku w okolicznych bitwach. Na mogiłach i kwaterach zachowanych jest 41 żeliwnych krzyży łacińskich i 18 krzyży prawosławnych. Obecnie całość pokryta jest trawą, ze śladami ścieżek i niewielkich wzniesień mogił.

(Opracowanie Dariusz Kalina, 22.12.2014r.)

Kościół pw. Świętego Ducha znajduje się we wschodniej części miasta Bodzentyn tuż obok Rynku Dolnego przy ulicy Opatowskiej. Obecny kościół jest czwartym kościołem o tym wezwaniu. Odbudowany został w 2010 roku i jest najmłodszym zabytkowym kościołem w całym regionie. Początek powstania kościoła datuje się na 1475 rok, jako fundacja biskupa Jana Rzechowskiego (kościół drewniany). Pod koniec XVI był kościołem szpitalnym. W 1 połowie XVII zbudowano murowaną budowlę, która uległa zniszczeniu w XVIII w. Ponownie odbudowana bryła, zniszczona została pożarem w 1917 roku. Przez ponad stulecie stał jako ruina. Tadeusz Przykowski w Katalogu Zabytków opisał kościół jako:

Orientowany. Murowany z kamienia i cegły, ze śladami tynkowania. Nawa na rzucie zbliżonym do kwadratu, ze śladami kruchty od Zachodu. Prezbiterium węższe, prostokątne, o ścianie wschodniej zaokrąglonej, przy nim od północy zakrystia. W prezbiterium sklepienie kolebkowe z lunetami, w zakrystii kolebka, w nawie sklepienie brak, otwór tęczyowy ostrołukowy. Zewnątrz ściany oszkarpowane. Portal od zachodu i okna ostrołukowe. Portale od Pd. I od zakrystii, ciosowe, prostokątne, z kartuszami.

Opracowanie Roman Mirowski

(źródło: <http://goryhistorii.pl>)

W sołectwie Wzdół Kolonia znajduje się Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny oraz czynny cmentarz parafialny.

W 1346 roku istniał już drewniany kościółek, jednak informacje są o nim znikome. Obecny kościół został wzniesiony z fundacji sekretarza królewskiego Bernarda Servallego i jego żony Teresy w 1687 roku. Konsekrowany w roku 1710 przez biskupa Kajetana Łubieńskiego. Dziś ma on wezwanie Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny; zaś poprzednimi patronami świątyni byli: św. Małgorzata i św. Jan Kanty.

Świątynia jest pięknie położona na wzgórzu i dominuje nad okolicą. Kościół ma mocno zatarte cechy stylowe, spowodowane znacznym przebudowywaniem w latach 1938-1945.

Budowla jest orientowana, murowana z kamiennych ciosów i otynkowana. Składa się z trójprzęsłowej nawy i prezbiterium, od zachodu przylega czworoboczna wieża przechodząca na trzeciej kondygnacji w ośmiobok, od północy dobudowana jest kaplica, a od południa kruchta.

W głównym ołtarzu kościoła umieszczony jest obraz Wniebowzięcia NMP z 1696 roku. W kaplicy znajduje się XVII-wieczny obraz Matki Boskiej Szkaplerznej zwanej Madonną Wzdólską. Wyposażenie kościoła jest stylowo dość jednorodne i powstało pod koniec XVII wieku, kiedy wzniesiona została świątynia.

(źródło: <http://parafiwzdol.pl>)

W sołectwie Świętej Katarzynie do obiektów sakralnych należy zespół klasztorny Sióstr Bernardynek składający się z Klasztoru, Kościoła pw. Świętej Katarzyny i krużganków pielgrzymkowych. Położony jest u stóp góry Łysicy. Nad wsią dominuje wieża kościelna, wertykalny akcent zespołu klasztornego.

Murowany kościół i klasztor wzniesiony został przez biskupa krakowskiego Jana Rzechowskiego. Klasztor zamieszkiwali Bernardyni. W 1478 wzniesiono klasztor z pięcioma stajniami wokół. W połowie XVI wieku klasztor wraz z kościołem ogarnął tragiczny w skutkach pożar. Po odbudowie ponownie konsekrował go bp Piotr Gamrot w 1539 r. Wprawdzie kościół i klasztor nie imponowały ani wielkością, ani bogactwem, lecz w XVII w. zasłynęły jako miejsce cudownego uzdrowienia króla Władysława IV.

Wejście do klasztoru prowadzi przez niewielkie krużganki. Obecnie klasztor jest w zasadzie bezstylowy. Wyjątkiem jest renesansowy wirydarz z 1633 r. Z dawnego wyposażenia zachował się wyłącznie obraz Madonny z XVI w. Figurka świętej Katarzyny jest prawdopodobnie kopią figury zaginionej w pożarze. Pierwotna figura według tradycji została tu sprowadzona z północnej Afryki.

(źródło: <https://bernardyniklaur.wixsite.com>)

W sąsiedniej gminie Pawłów we wsi Tarczek, jednej z najstarszych osad regionu świętokrzyskiego, znajduje się romański kościół św. Idziego opata. Kościół wybudowano w XIII w., prawdopodobnie w miejscu istniejącego wzniesionego w XI w. Za datę powstania pierwotnego kościoła podaje się rok 1086, co wiąże się z początkiem kultu św. Idziego opata w Polsce. Tarczek stanowił siedzibę kasztelani, znajdował się tu okazały dwór biskupi, z dzisiejszej Świętomarzy (gm. Pawłów) przeniesiono tu targowisko, a w 1253 roku lokowano miasto. Kościół stanowi doskonały przykład budowli romańskiej. Wzniesiony został z dokładnie obrobionych ciosów kamiennych piaskowca i ma kształt połączonych ze sobą prostych brył geometrycznych. Grube mury, ze względu na funkcje obronne, posiadają małe, wysoko usytuowane otwory okienne, zachowane w pierwotnej formie od strony południowej. Kościół jest orientowany, jednonawowy z prostokątnym prezbiterium. W części zachodniej nawy zachowała się empora. Pierwszy kościół romański został przebudowany w XVI w. Ponowna konsekracja miała miejsce w 1591. Świątynia była kilkakrotnie przebudowywana, a w latach 70-tych XX w. odkryto piękny portal romański. Cennym zabytkiem kościoła jest renesansowy tryptyk w ołtarzu głównym z ok. 1540 r. W kościele znajdują się także dwa boczne ołtarze późnorenesansowe, barokowa ambona, chrzcielnica romańska z XIV wieku, gotycka płaskorzeźba z XVI wieku. Na ścianach kościoła zachowały się pozostałości renesansowej polichromii. Zakrystia z XVII wieku.

(źródło: <http://www.diecezja.kielce.pl/parafie/tarczek-sw-idziego-opata>; *Katalog zabytków sztuki w Polsce, Tom III Zeszyt 4, Wa-wa 1957r.*)

Obszar miasta i gminy Bodzentyn nie obfituje w dużą ilość przykładów budownictwa drewnianego sakralnego. Budynki mieszkalne są ostatnim przykładem wartościowego budownictwa drewnianego.

Stan utrzymania zabytków nieruchomości jest dobry. Obiekty zabytkowe o istotnym znaczeniu dla Miasta i Gminy są wpisane do rejestru zabytków Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Do rejestru wpisuje się zabytki nieruchomości na podstawie decyzji wydanej z urzędu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, lub na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, jak również użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek. W trybie określonym w ustawie do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tegoż zabytku. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego, lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwości wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołów zabytków nieruchomości. Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na podstawie decyzji o wpisie do rejestru tego zabytku.

Decyzja o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stanowi podstawę wpisu w katastrze nieruchomości.

3.2.2. Architektura świecka

Przez cały okres swego istnienia, aż po 2 połowę XIX w., miał Bodzentyn zabudowę drewnianą, z dachami krytymi słomą. Jedynymi budowlami murowanymi były obok wcześniej wspomnianego zamku dwa XV wieczne kościoły - parafialny z 1440-54 r. fundacji Zbigniewa Oleśnickiego, położony w obrębie murów, i Św. Ducha z XVII w., znajdujący się na przedmieściu za murami. Obecnie oba te obiekty są zlokalizowane w granicach administracyjnych miasta Bodzentyn.

Zabudowa wiejska

Tradycyjne budownictwo wiejskie reprezentują pojedyncze drewniane chałupy, rzadziej budynki gospodarcze i zagrody. Wiele obiektów przedstawia zły stan techniczny, niektóre już nie istnieją.

Zagroda Czernikiewiczów w Bodzentynie jest reprezentatywnym przykładem dawnego budownictwa małomiasteczkowego, rolniczego. W skład zagrody wchodzi: budynek mieszkalny i budynki gospodarcze, które wraz z drewnianym ogrodzeniem tworzą zwarty zespół w kształcie czworoboku. Najdalej datowane budynki w zagrodzie pochodzą z 1809 roku. Trzy dobudowane do domu izby pochodzą z lat 1870 i 1920. Ściany wszystkich budynków wzniesione zostały z drzewa jodłowego. Dachy pokryte są gontem. Wewnątrz budynków urządzona jest stała ekspozycja etnograficzna (ekspozycja tradycyjnych sprzętów i przedmiotów codziennego użytku), charakterystyczne dla Bodzentyna i okolicznych wsi.

Na Kielecczyźnie najczęstszym typem jest chałupa drewniana szerokofrontowa (z wejściem w ścianie dłuższej), z sienią umieszczoną centralnie albo niesymetrycznie, bliżej jednej ze ścian szczytowych, do której z jednej strony przylega izba a z drugiej komora.

Cechą charakterystyczną tych obiektów jest gabaryt konstrukcji zrębowej węglach wiązanej na „jaskółczy ogon” bez „ostatków”, często szalowane deskami, usytuowanie przeważnie frontowo do drogi. Czasem na osi poprzecznej budynku występuje ganek, dwuspadowe dachy kryte dawniej słomą, bogatsze domostwa gontem, obecnie dachówką cementową, blachą lub innymi współczesnymi materiałami poszyciowymi.

Dachy szczytowe dwuspadowe poszycie dachówką ceramiczną lub współczesnymi materiałami poszyciowymi. Układ przestrzenny domu charakterystyczny jest dla regionu jako jednotraktowy o niesymetrycznym układzie. Okna dwukwaterowe z podziałami poziomymi często z okiennicami z zdobniczymi elementami ciesielskimi.

Zagrody składają się głównie z budynków wolnostojących, ustawionych wokół prostokątnego podwórza. Od strony drogi znajdują się budynki mieszkalne. W zaniku są tzw. „okólniki” czyli domostwa połączone z zabudową gospodarczą w formie zamkniętego czworoboku.

Zabytkowe budynki drewniane są często rozbierane, aby na ich miejscu powstały typowe budynki jednorodzinne.

Zabudowa dworska

Na obszarze Gminy występuje jeden Zespół Pałacowy zlokalizowany w mieście Bodzentyn. Zespół wpisany jest do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków w Kielcach wraz z parkiem z XVI-XIX wieku.

Ruina zamku wraz z dziedzińcem to przykład średniowiecznej fundacji biskupów krakowskich. Był przez nich użytkowany aż do upaństwowienia, które nastąpiło w 1789 roku. Pozostałości zamku znajdują się w zachodniej części miasta. Początki powstania Zamku przypadają na koniec XIV wieku.

Układ przestrzenny Zespołu był uformowany w podkowę. Składał się z zamku właściwego i położonego na południe od niego podzamcza. Wschodnia część między kościołem a zamkiem była przeznaczona pod ogród włoski. Całość otaczały mury obronne. Do dzisiejszych czasów nie zachowały się stropy dachy, a także mury obwodowe. Jedyną pozostałością jest ruina fragmentów murów od strony miasta. Większość istniejących ścian sięga korony murów pozbawionej gzymsu. Budynki murowane były z głazów polnych, łomów piaskowca oraz z cegły na zaprawie wapiennej, a portale i obramienia z piaskowca. Teren zamku, obecnie jest porośnięty trawą, w południowej jego części, gdzie istniał dawny zamkowy dziedziniec i zabudowania gospodarcze został urządzonej teren rekreacyjny dla dzieci. Na zachód i północ od ruin, u podnóża skarpy, znajdują się pozostałości parku krajobrazowego - obecnie porośnięte bujną zielenią, na podmokłym terenie z układu dawnych stawów. (według opracowania Dariusza Kalina, 14.12.2014 r. źródło: <https://zabytek.pl/pl>)

3.2.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach.

Tabela 22.

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr Wpisu do Rejestru Zabytków
1.	Bodzentyn	-Układ urbanistyczny, poł. XIV w. -XIX w.	A.214 z 26.10.1956
		- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Stanisława Bp. (dawniej p.w Wniebowzięcia NMP) <ul style="list-style-type: none"> • Kościół, mur., 1440-1452, przebudowany 1 poł. XVII w. • Dzwonnica, mur., po 1550 r., odbudowana 1848 r. • Ogrodzenie z portalem z 1848 r., mur. XVIII-XIX w., 1923-29 • Teren przykościelny w granicach ogrodzenia (dawny cmentarz przykościelny) 	A.215/1-4
		- Kościół p.w. św. Ducha (dawniej ruina), murowany 1 poł. XVII w., zniszczony pożarem w 1917 r., odbudowany w l. 2008-2010	A.216
		- Zespół pałacowo – parkowy: <ul style="list-style-type: none"> • Ruiny pałacu biskupiego, mur. 1370 r., przebud. XVI w., 1681-1691 r., w ruinie od XIX w. • Dziedziniec, k. XVII w. • Zwierzyniec, XVI-XIX w. (teren między dziedzińcem i 	A.217/1-4

		<p>sadzawkami rybnymi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Park – otaczający krajobraz, XVI-XIX w. (teren obejmuje: dawny ogród włoski od strony wschodniej, teren dawnego podwórza gospodarczego wzdłuż ul. Słonecznej od strony południowej, fragment rzeki Psarki wraz ze skarpą nad wschodnim jej brzegiem i dawnym zwierzyńcem, pięć sadzawek rybnych od strony zachodniej, oraz zbocze wzniesienia pałacowego od strony północnej) <p>- Pozostałości dawnych murów miejskich, mur., 2 poł. XIV w.</p> <p>- Cmentarz parafialny, pocz. XIX w., poszerzony 1882 i 1925 r.</p> <p>- Cmentarz z I wojny światowej, ul. Suchedniowska, 1915 r.</p> <p>- Cmentarz żydowski, 1867 r.</p> <p>- Zespół miejskiej zabudowy drewnianej, XVIII - pocz.XX w.</p> <p>Ul. Kielecka</p> <ul style="list-style-type: none"> • dom nr 7, drewniany, ok. 1920 r. • dom nr 8, drewniany, ok. 1920 r. • dom nr 9, drewniany, ok. 1920 r. • dom nr 16-18, mur.-drewn., ok.1920 r. • dom nr 21, drewniany, ok. 1920 r. • dom nr 25, drewniany, ok. 1920 r. • dom nr 44 – 46, drewniany, ok 1920 r. • dom nr 49, drewniany, 2 poł. XVIII w. • dom nr 56, drewniany ok. 1920 r. • dom nr 61, drewniany, ok. 1920 r. • dom nr 85, drewniany, ok. 1920 r. <p>ul. 3 Maja</p> <ul style="list-style-type: none"> • dom nr 8, drewn.-mur., ok 1920 r. • dom nr 32, drewniany, 2 poł. XIX w. • dom nr 42, drewniany, ok 1920 r. (?) <p>ul. Opatowska</p> <ul style="list-style-type: none"> • dom nr 8 (d. nr 6), drewniany, I. 20 XX w. <p>ul. Partyzantów</p> <ul style="list-style-type: none"> • dom nr 5, drewniany XIX/XX w. <p>ul. Słoneczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • dom nr 3, drewniany, I. 20 XX w. • dom nr 15, drewniany, I.20 XX w. • dom nr 27, drewniany, I. 20 XX w. 	<p>A.218</p> <p>A.219</p> <p>A.220</p> <p>A.221</p> <p>A.923</p>
2.	Święta Katarzyna	<p>- Zespół klasztorny bernardynów, od 1817 bernardynek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kościół p.w. św. Katarzyny, mur.,1478 r., przebud. 1 poł. XVII w. i odbud. po pożarze w l. 1847-1871 r. • Klasztor, mur., 2 poł. XV w., przebud. XVII w., odbud. 1847-1871 r., rozbud. O skrzydło wsch. W 2002 r. • Krużganki, mur., 1663 r., odbud. po 1847-1871 r. 	<p>A.222/1-3</p> <p>A.222/1</p> <p>A.222/2</p> <p>A.222/3</p>

3.	Wzdół Kolonia	- Kościół, 1687 r., rozbud. Prezbiterium 1938 r., remont 1947 r.	A.224
		- Cmentarz parafialny, 1 poł. XIX w.	A.225
Figury i krzyże przydrożne:			
1.	Bodzentyn	Krucyfiks, kam., 1868 r., przy murze kościelnym w zespole kościoła paraf. P.w.św. Stanisława	B.158

ozn. A – zabytki nieruchome, B – zabytki ruchome Źródło: ŚWKZ w Kielcach.

W Gminie Bodzentyn na dzień opracowania studium nie przyjęto dokumentu p.n. Gminna Ewidencja Zabytków Miasta i Gminy Bodzentyn, ani jego zarysu w fazie projektowej.

Na całym obszarze występują bardzo liczne, na ogół nie zaewidencjonowane krzyże, figury i kapliczki przydrożne o walorach historycznych, etnograficznych i krajobrazowych. Jako elementy typowej tradycji i kultu powinny być również objęte ochroną. Zachowały się również lokalne zespoły tradycyjnie kształtowanej zabudowy, aleje i szpalery, wartościowe zespoły zieleni urządzonej na cmentarzach, interesujące detale zabudowy.

3.2.4. Obiekty podlegające szczególnej ochronie prawnej.

Zabytki ruchome na terenie miasta i gminy Bodzentyn to przede wszystkim wyposażenie kościołów, które nie zostało zinwentaryzowane. Brak też skatalogowanej inwentaryzacji kapliczek, rzeźb i figur należących do zabytków ruchomych. Stawiane były zazwyczaj na rogatkach miejscowości, dziś znajdują się na granicach działek w pasie drogowym, w związku z tym ciężko ustalić ich właściciela. Opiekę nad nimi sprawują parafie, wykorzystujące je do obrzędów religijnych. Niemniej część kapliczek, krucyfiksów czy figur zostały ujawnione i wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o czym mowa poniżej.

3.2.5. Wykaz obiektów zabytkowych wyznaczonych przez ŚWKZ w Kielcach do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta i gminy Bodzentyn.

Poniższy wykaz obiektów znajdujących się w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków w Kielcach został wskazany przez Konserwatora Zabytków do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków. Na chwilę obecną Gmina Bodzentyn nie posiada Gminnej Ewidencji Zabytków i Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, ani nie jest w trakcie opracowywania tych dokumentów.

Tabela 23. Wykaz obiektów zabytkowych wyznaczonych przez ŚWKZ w Kielcach do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta i gminy Bodzentyn.

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu
1.	Bodzentyn	<ul style="list-style-type: none"> - Plebania , ul. Kościelna 3, mur., 1930-32, arch. W. Borowiecki - Zespół kościoła filialnego p.w. św. Ducha (dawniej kościół szpitalny, ob. Kaplica przedpogrzebowa) <ul style="list-style-type: none"> • Dawny cmentarz przykościelny, 2 poł. XV w. -Cmentarz epidemiczny -Słup triangulacyjny, mur. XIX w. -Młyn motorowy, ob. Elektryczny, ul. Piłsudskiego 12, mur., pocz. XX w., nadbud. Ok. 1960 r. - Młyn, ul. Żeromskiego (obok domu nr 2), mur.-drewn., 1 poł. XX w. -Zespół zabudowy Nadleśnictwa Święta Katarzyna, ob. Świętokrzyskiego Parku Narodowego, ul. Suchedniowska 4: <ul style="list-style-type: none"> • Budynek administracyjny, drewniany, 1925 r.,

		<ul style="list-style-type: none"> • Dom nadleśniczego, drewniany, 1925 r., • Stodoła ze spichlerzem, drewniana, 1926 r., • Obora z wozownią, drewniana, 1926 r., • Brama, drewniana, 1926 r., • Park, 1925 r. <p>- Zespół miejskiej zabudowy drewnianej:</p> <p>Ul. Kielecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom nr 12, mur., ok. 1920 r., • Dom nr 52, mur., ok. 1920 r. <p>Ul. Licealna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom nr 2, drewniany, ok. 1920 r. <p>Ul. 3 Maja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom nr 24, mur., ok. 1920 r. <p>Ul. Opatowska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom nr 1, mur., k. XIX w., zniszczony pożarem 1917 r., odbudowany ok 1920 r., • Dom nr 25, mur., ok. 1920 r. • Dom nr 29, mur., ok. 1920 r. <p>Rynek Główny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom nr 1, mur., ok. 1920 r., • Dom nr 2, mur., ok. 1920 r. • Dom nr 13, mur., 2 poł. XIX w. <p>Ul. Słoneczna</p> <p>Dom nr 7, mur., l.20 XX w.</p>
2.	Dąbrowa Dolna	- Leśniczówka, ob. Dom mieszkalny, drewniany, po 1920 r.
3.	Dąbrowa Górna	- Kaplica p.w. MB Częstochowskiej, mur., po 1917 r.
4.	Siekierno	- Leśniczówka, ob. Dom mieszkalny, drewniany, l. 60 XIX w. (?)
	Święta Katarzyna	<p>- Obiekty należące do klasztoru bernardynek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dom kapelana, drewniany 2 poł. XIX w., przebudowany w l. 2006-2007 - Ogród, XVII-XIX w. - Ogrodzenie z bramami, mur. XIX-XX w., remont. I rekonst. - Zabudowania gospodarcze: <p>Stajnia i wozownia, mur., ok. 1900r., remont. 2013 r. Budynek inwentarsko – mieszkalny, mur., ok. 1900 r. Parnik, mur., ok 1900 r. Budynek gospodarczy, mur – drewn., ok 1900 r., remont ok. 1950 r. - Kapliczka słupowa św. Katarzyny, kam., 2 poł. XIX w.</p> <p>- Teren dawnego cmentarza wokół kapliczki Żeromskiego, 1723-1834 - Kapliczka cmentarna św. Wojciecha (tzw. Żeromskiego), mur., XVIII w. - Kaplica św. Franciszka, drewn. 1641 r. (?), rozbudowana pocz. XX w. - Źródło św. Franciszka - Kapliczka Matki Bożej, ul. Kielecka, drewn.. XIX w., rekonstruowana - Kapliczka św. Józefa, ul. Kielecka, drewniana, XIXw.</p> <p>- Schronisko turystyczne PTTK, mur., poł. l., lata 50 XX w., arch, Jerzy Żukowski</p>
5.	Wilków	- Kaplica p.w. MB Częstochowskiej, drewn. 1905 r., rozbud. I przebudowana w 1982 r.
6.	Wzdół Kolonia	- Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP:

		<ul style="list-style-type: none"> • - Kostnica, mur., XIX w. • - Ogrodzenie z bramką i schodami, mur., XIX w. • - Plebania, mur., pocz. XX w. • - Wikarówka, mur., pocz. XX w. • - Teren dawnego cmentarza przykościelnego, pol. XIV w. • - Cmentarz Parafialny „stary”, pocz. XIX w. • - Obora dworska, ob. Młyn (obok domu nr 8a), ,ur., XIX w., przebud. ok. 1930 r.
Figury i krzyże przydrożne:		
1.	Bodzentyn	<ul style="list-style-type: none"> - Figura św. Jana Nepomucena, kam., k. XVIII w., ul. Kielecka - Krucyfiks, kam., 1880 r., ul. Kielecka - Figura św. Jana Nepomucena, kam., 1807 r., Pl. Żwirki - Figura św. Floriana na kamiennej kolumnie z 1807 r., Rynek Górny - Figura NMP Niepokalanie Poczętej, kam., XIX w., ul. Suchedniowska - Krucyfiks, kam., 1879 r. ul. Świętokrzyska
2.	Dąbrowa Górna	<ul style="list-style-type: none"> - Figura św. Floriana, kam., k. XVIII w.
3.	Wzdół Rządowy	<ul style="list-style-type: none"> - Figura św. Jana Nepomucena, kam., 1768 r. - Figura św. Mikołaja, kam. 1772 r.

Źródło: Pismo otrzymane od ŚWKZ w Kielcach.

3.2.6. Zespół urbanistyczny miasta Bodzentyna.

Układ urbanistyczny miasta Bodzentyna przetrwał w niemal niezmienionym stanie do dziś i składa się z dwóch rynków i oczywiście przestrzeni znajdującej się pomiędzy nimi (ulice i zabudowa). Rynki nie powstały jednak jednocześnie, są odległe czasowo. Zespół starszego rynku został wytyczony zaraz po nadaniu praw miejskich dla Bodzentyna w II połowie XIV w. i mieści się w pobliżu Kościoła Parafialnego. Jest to Rynek Górny, na planie zbliżonym do kwadratu, z którego narożników wychodzą ulice, dawniej otoczone murami. Obwód murów miejskich o długości ok. 1,20 km miał zarys owalu, a jego zachodni przebieg (będący zarazem murami zamkowymi) ograniczała rzeka Psarka. Przed murem była fosa, a przed nią usypany wał ziemny. Do miasta wjechać można było dwoma bramami: „Krakowską” od południa (dzisiejsza ul. Licealna) oraz „Opatowską” od wschodu (obecnie ulica Langiewicza). Rozwój miasta spowodował, że miasto wyszło poza mury już w XVI w. Wtedy to poza murami zbudowano kościół Św. Ducha i szpital. Rozwój miasta i konieczność jego powiększenia sprawił, że w Bodzentynie powstało nowe miasto tworzące drugi zespół urbanistyczny. Powstał on w XIX w. na wschód od Dolnego Rynku i zlokalizowano go wzdłuż kilku ulic wylotowych i dawniejszych dróg gospodarczych. Kształt rynku zbliżony jest do wydłużonego prostokąta. W odróżnieniu od zwartej i regularnej zabudowy starego miasta, nowe charakteryzuje chaotyczna i luźna zabudowa.

Ochrona konserwatorska układu urbanistycznego miasta.

Cenny zabytkowy układ urbanistyczny miasta Bodzentyna podlega ochronie prawnej w aspekcie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na podstawie wpisu do rejestru zabytków nieruchomości województwa świętokrzyskiego pod nr A.214 – jako układ przestrzenny (rozplanowanie oraz krajobraz wewnętrzny i zewnętrzny). W tym obszarze wszelkie działania w obrębie układu przestrzennego powinny być poprzedzone stosowną decyzją Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach w trybie art. 36 ust.1 w/w ustawy.

Zapis wpisu do rejestru zabytków archeologicznych nr Aa 270 (decyzja z dnia 30.06.1988r.) obejmuje teren starego miasta otoczonego murami, wraz z zamkiem biskupim w Bodzentynie, w granicach gotyckiej linii murów miejskich wraz z przyległymi elementami gotyckiej zabudowy miasta częściowo zachowanymi pod ziemią.

Ustalenia nieobowiązującego MPZP a strefy ochrony konserwatorskiej.

Nieobowiązujący od 1 stycznia 2004 r. „Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn” zatwierdzony Uchwałą nr 111/16/93 z dnia 30.VI.1993r. przez Radę Miasta i Gminy w Bodzentynie ustalał w obszarze miasta i jego najbliższym otoczeniu strefy ochrony konserwatorskiej „A”, „B” i „E”.

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmowała obszary szczególnie wartościowe o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej do bezwzględneho zachowania. Założono w niej bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich, opracowanie planu szczegółowego i rewaloryzacji przestrzeni.

Strefa B – ochrony konserwatorskiej, która obejmowała obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania, istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. Możliwe będą tu modyfikacje układu funkcjonalno-przestrzennego, przy czym zakres wymagań konserwatorskich i ramy dopuszczalnej integracji współczesnej urbanistyki muszą być określone indywidualnie dla każdego zespołu.

Strefa E – ochrony ekspozycji, która obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych poprzez wyznaczenie terenów wyłączonych spod zabudowy lub określenia jej nieprzekraczalnych gabarytów celem ochrony zabytku.

Strefa E – o orientacyjnych granicach.

Plan ustalał ponadto, wytyczne szczegółowe dotyczące poszczególnych stref ochrony konserwatorskiej. I tak:

Strefa A.

Bezwzględne zachowanie zabudowy zabytkowej i mającej charakter historyczny.

Możliwe adaptowanie, odrestaurowanie lub wymiana zabudowy w celu przystosowania ich do zaspokojenia współczesnych potrzeb społecznych

Teren rynku wraz z przyległą zabudową winien być przedmiotem opracowania szczegółowego mającego na celu określenie docelowej formy przestrzenno-estetycznej.

Postuluje się eliminację zieleni publicznej jako formy wynikowej powojennej polityki zazieleniania układów staromiejskich.

Strefa B. Obejmuje ona ulice wraz z zabudową, stanowiące historyczne drogi komunikacji wylotowej ze starej części miasta.

Postuluje się stopniowe eliminowanie zabudowy zagrodowo-gospodarczej i przekształcenie jej na miejską, zachowując skalę i formę istniejącej starej substancji budowlanej.

Ulice te winny mieć określone ścisłe linie zabudowy, stanowiące jedną z wytycznych lokalizacyjnych. Wysokość zabudowy do dwóch kondygnacji.

Strefa E. Stanowiąca powiązania widokowe wzgórza zamkowego wraz z historycznym założeniem parkowym z punktami widokowymi zlokalizowanymi na głównych ciągach komunikacyjnych.

Wskazano następujące wytyczne:

Wszelkie poczynania inwestycyjne winny uwzględniać eksponowanie wyżej wymienionych elementów i podkreślać ich współzależność funkcjonalno-przestrzenną.

Nie dopuszcza się lokalizacji elementów zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć destrukcyjnie na eksponowanie tej kompozycji urbanistycznej.

Wnioski konserwatorskie.

Kluczowe dla zachowania zespołu urbanistycznego miasta i zabytkowej jego tkanki są sprecyzowane we wkładce do karty ewidencji zabytków architektury i budownictwa (założonej przez prof. nadzw. dr hab. Inż. arch. Grażynę Balińską z Wrocławia w 1997r. /WA Polit. Wrocł.) wytyczne konserwatorskie. Zostały wyznaczone strefy ochrony i obszary chronione:

Strefy ochrony archeologicznej (W) – teren najbliższego otoczenia ruin zamku, Rynek Górny, Rynek Dolny oraz kwartał zabudowy przy kościele Św. Ducha.

Strefa ochrony konserwatorskiej (A) – zespół staromiejski.

Strefa ochrony konserwatorskiej (B) – przedmieścia XIX i XX w.

Strefa ochrony krajobrazu kulturowego – zurbanizowanego.

Strefa ochrony krajobrazu kulturowego – zielonego.

Obszar chroniony cmentarza w Bodzentynie.

Zieleń chroniona – wokół kościoła parafialnego i wokół kościoła Św. Ducha.

Zieleń wymagająca korekty – wysokie drzewa na Rynku Górnym – postulat doczekał się realizacji poprzez rewitalizację przestrzeni rynku i doprowadzenie jego przestrzeni do pierwotnego otwartego charakteru placu.

Ważniejsze dominanty i subdominanty krajobrazowe – kościół parafialny i ruiny zamku.

Ważniejsze panoramy z wjazdu do miasta. (panoramy wymagają jednak uszczegółowienia ze względu na zróżnicowanie terenu).

Przedpola miasta – szczególnie chronione (ekspozycja sylwety miasta).

Budynki o cechach destrukcyjnych.

Powyższe wytyczne, wnioski i postulaty zawarte zostały po weryfikacji z uwagi na odległy czas opracowania i zmiany w przestrzeni gminy, w opracowaniu w części kierunkowej studium (tekstowej i graficznej) jako ustalenia studium.

3.2.7. Zabytki archeologiczne.

Na terenie gminy znajduje się **jedno stanowisko archeologiczne** wpisane do Rejestru zabytków tj.:

- **stare miasto, zamek biskupi oraz gotyckie mury miejskie, kościół św. Ducha** (nr w rej. 270, data wpisu: 30.06.1988).

Stanowiska archeologiczne lokalizowane są na podstawie wiadomości, pochodzących z różnych źródeł, jednak przeważająca ilość informacji dostarczana jest obecnie przez planowe badania terenowe, od prawie dwudziestu pięciu lat realizowane w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Prace te polegają na systematycznej prospekcji terenowej, połączonej z weryfikacją powierzchniową stanowisk i obiektów znanych już wcześniej. Ich rezultaty pozwalają na rozpoznanie intensywności osadnictwa w różnych rejonach gminy, w kolejnych epokach i okresach pradziejów, średniowiecza i nowożytności, są też wykorzystywane w bieżących działaniach konserwatorskich.

Tabela 24. AZP 84-65. Spis odkrytych i zweryfikowanych stanowisk osadniczych w układzie chronologicznym dla miasta i gminy Bodzentyn.

AZP 84 – 65 SPIS ODKRYTYCH I ZWERYFIKOWANYCH PUNKTÓW OSADNICZYCH W UKŁADZIE CHRONOLOGICZNYM.						
MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	AZP 84-65 RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Paleolit schyłkowy						
Wilków	Bodzentyn	Kielce	11	119	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia – paleolit schyłkowy
NEOLIT						
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	8	8	Ślad osadnictwa	Neolit (wczesny – kultury wstęgowe)
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	2	2	Ślad osadnictwa	Neolit
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	5	5	osada	Neolit
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	7	7	Ślad osadnictwa	Neolit
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	15	15	Ślad osadnictwa	Neolit
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	5	28	osada	Neolit
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	18	41	osada	Neolit
				NR		

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOW OŚ-CI	STAN NA OBSZA RZE	AZP 84-65 RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	19	42	Ślad osadnictwa	Neolit
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	47	70	osada	Neolit
NEOLIT – WCZESNA EPOKA BRĄZU						
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	14	14	Ślad osadnictwa	Neolit – wcz. brąz
NEOLIT ?						
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	56	102	Ślad osadnictwa	Neolit (?)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	21	44	Ślad osadnictwa	Neolit (?)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	28	51	Ślad osadnictwa	Neolit (?)
Wilków	Bodzentyn	Kielce	2	110	Ślad osadnictwa	Neolit (?)
EPOKA KAMIENIA						
Bodzentyn	loco	Kielce	101	92	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Bodzentyn	loco	Kielce	102	93	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Bodzentyn	loco	Kielce	103	94	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	1	1	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	3	3	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	4	4	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	6	6	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	9	9	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	10	10	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	1	1	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	11	11	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	12	12	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	13	13	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	16	16	osada	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	18	18	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	20	20	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	2	96	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	5	99	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	1	24	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	13	36	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	25	48	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	31	54	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	49	72	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	52	75	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	65	88	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	3	111	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	4	112	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	5	113	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	6	114	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	7	115	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	8	116	osada	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	9	117	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	10	118	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
Wilków	Bodzentyn	Kielce	12	120	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN.	NR	AZP 84-65	

			W MIEJSCOW OŚ-CI	STAN NA OBSZA RZE	RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
WCZESNA EPOKA BRĄZU						
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	9	32	osada	Wczesna epoka brązu (k. mierzanowicka)
OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH						
Bodzentyn	loco	Kielce	99	90	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Bodzentyn	loco	Kielce	100	91	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	54	100	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	55	101	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	56	102	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	57	103	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	58	104	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	59	105	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	60	106	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	61	107	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	62	108	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	17	17	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	18	18	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	19	19	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	21	21	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	22	22	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	1	95	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	2	96	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	3	97	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	4	98	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	1	24	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich

MIEJSCOWOŚĆ GMINA POWIAT NR STAN. NR STAN AZP 84-65

			W MIEJSCOW OŚ-CI	NA OBSZA RZE	RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	2	25	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	3	26	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	4	27	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	6	29	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	7	30	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	8	31	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	9	32	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	10	33	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	11	34	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	12	35	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	13	36	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	14	37	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	15	38	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	16	39	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	17	40	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	18	41	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	20	43	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	22	45	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	23	46	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyń	Kielce	24	47	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-65 RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	25	48	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	26	49	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	27	50	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	28	51	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	29	52	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	30	53	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	31	54	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	32	55	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	33	56	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	34	57	Ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	35	58	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	36	59	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	37	60	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	38	61	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	39	62	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	40	63	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	42	65	Ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	43	66	Ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	44	67	Ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	45	68	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	46	69	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	47	70	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	48	71	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	AZP 84-65 RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	50	73	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	51	74	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	52	75	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	53	76	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	54	77	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	55	78	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	56	79	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	57	80	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	58	81	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	59	82	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	60	83	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	61	84	Stan. Dymarskie wielopieczowiskowe	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	62	85	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	63	86	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	64	87	ślad Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	65	88	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	66	89	Stan. Produkcji dymarskiej	Okres wpływów rzymskich
PRAHISTORIA						
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	5	5	ślad osadnictwa	Prahist.
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	16	16	ślad osadnictwa	Prahist.
Psary - Kąty	Bodzentyn	Kielce	23	23	ślad osadnictwa	Prahist.
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	4	98	ślad osadnictwa	Prahist.
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	2	25	ślad osadnictwa	Prahist.
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	18	41	ślad osadnictwa	Prahist.
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	37	60	ślad osadnictwa	Prahist.
PRAHISTORIA LUB WCZESNE ŚREDNIOWIECZE						
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	59	105	ślad osadnictwa	Prahist. Lub wczesne średniowiecze

MIJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	AZP 84-65 RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	43	66	śląd osadnictwa	Prahist. Lub wczesne średniowiecze
WCZESNE ŚREDNIOWIECZE						
Bodzentyn	loco	Kielce	100	91	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	55	78	osada	wczesne średniowiecze
Psary - Podłazy	Bodzentyn	Kielce	4	98	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (IX-XI w)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	35	58	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (IX-X w)
Wilków	Bodzentyn	Kielce	1	109	Skarb monet	Wczesne średniowiecze (IX-XI w)
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	57	103	Śląd osadnictwa	Wczesne średniowiecze (XI-XIII w)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	35	58	osada	wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	41	64	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	60	83	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	52	75	osada	wczesne średniowiecze (XI-XIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	47	70	osada	wczesne średniowiecze (X-XI w.)
PÓŹNE ŚREDNIOWIECZE						
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	28	51	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	41	64	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	52	75	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	57	103	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVI w.)
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	60	106	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVI w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	5	28	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVI w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	35	58	śląd osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVI w.)

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	AZP 84-65 RODZAJ STANOWISKA	CHRONOLOGIA
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	55	78	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XVI w.)
Wilków	Bodzentyn	Kielce	3	111	Osada (huta szkła)	Późne średniowiecze (XIV-XVI w.)
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	55	101	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XIV-XV w.)
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	58	104	ślad osadnictwa	późne średniowiecze (XV-XVI w.)
PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE - NOWOŻYTNOŚĆ						
Psary – Podłazy	Bodzentyn	Kielce	2	96	ślad osadnictwa	późne średniowiecze -nowożytność
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	60	83	ślad osadnictwa	późne średniowiecze -nowożytność
Psary – Kąty	Bodzentyn	Kielce	23	23	ślad osadnictwa	późne średniowiecze -nowożytność (XV-XVIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	23	46	ślad osadnictwa	późne średniowiecze -nowożytność (XV-XVIII w.)
ŚREDNIOWIECZE - NOWOŻYTNOŚĆ						
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	25	48	ślad osadnictwa	średniowiecze - nowożytność
NOWOŻYTNOŚĆ						
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	55	78	ślad osadnictwa	nowożytność
Psary – Podłazy	Bodzentyn	Kielce	1	95	ślad osadnictwa	Nowożytność (XVI-XVIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	28	51	ślad osadnictwa	Nowożytność (XVI-XVIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	52	75	osada	Nowożytność (XVI-XVIII w.)
Psary – Stara Wieś	Bodzentyn	Kielce	49	72	ślad osadnictwa	Nowożytność (XV-XVII w.)

Tabela 25. AZP 84-66. Spis odkrytych i zweryfikowanych stanowisk osadniczych w układzie chronologicznym dla miasta i gminy Bodzentyn.

Spis faktów osadniczych zarejestrowanych na stanowiskach na obszarze AZP 84 – 66 w układzie chronologicznym.					
MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
MEZOLIT					
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	74	318	Ślad osadniczy
EPOKA KAMIENIA					
Bodzentyn	loco	Kielce	5	11	Ślad osadniczy
NEOLIT					
Bodzentyn	loco	Kielce	6	12	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	7	13	Ślad osadniczy
Celiny Podgórze	Bodzentyn	Kielce	4	91	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	98	104	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	21	119	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	53	141	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	87	147	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	89	149	Ślad osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	90	150	Ślad osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	10	167	Ślad osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	17	174	Ślad osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	30	187	Ślad osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	52	209	Ślad osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	67	311	Ślad osadniczy
EPOKA BRĄZU – KULTURA TRZCINIECKA					
Bodzentyn	loco	Kielce	55	142	Ślad osadniczy
OKRES HALSZTACKI – KRĄG ŁUŻYCKO-POMORSKI					
Bodzentyn	loco	Kielce	26	124	Cment. ciepł.?
OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH – KULTURA PRZEWORSKA					
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 8	Bodzentyn	Kielce	1	1	Ślad prod. dymar.
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 8	Bodzentyn	Kielce	2	2	Ślad prod. dymar.
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 8	Bodzentyn	Kielce	3	3	Stan. prod. wlpc.
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 8-A	Bodzentyn	Kielce	1	4	Stan. prod. wlpc.
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 11	Bodzentyn	Kielce	1	6	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	8	14	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	9	15	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	10	16	Stan. prod. dymar.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	11	17	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	12	18	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	13	19	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	14	20	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	15	21	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	19	25	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	20	26	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	21	27	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	22	28	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	23	29	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	24	30	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	25	31	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	26	32	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	27	33	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	28	34	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	29	35	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	30	36	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	31	37	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	32	38	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	33	39	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	34	40	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	35	41	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	36	42	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	37	43	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	38	44	Osada prod.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	39	45	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	40	46	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	41	47	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	42	48	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	43	49	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	44	50	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	45	51	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	46	52	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	47	53	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	48	54	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	49	55	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	50	56	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	51	57	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	52	58	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	53	59	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	54	60	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	1	61	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	2	62	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	3	63	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	58	64	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	59	65	Ślad prod. dymar.

MIEJSCOWOŚĆ	GINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Bodzentyn	loco	Kielce	60	66	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	61	67	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	62	68	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	63	69	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	64	70	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	65	71	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	66	72	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	67	73	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	68	74	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	69	75	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	70	76	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	71	77	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	72	78	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	73	79	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	74	80	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	75	81	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	76	82	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	77	83	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	78	84	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	79	85	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	80	86	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	81	87	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	82	88	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	83	89	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	84	90	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	4	91	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	5	92	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	6	93	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	7	94	Ślad osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	42	95	Stan. dymar. Wlpc.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	43	96	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	44	97	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	45	98	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	46	99	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	47	100	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	48	101	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	49	102	Ślad prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	50	103	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	98	104	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	8	105	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	9	106	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	10	107	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	11	108	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	12	109	Stan. prod. dymar.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	51	110	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	13	111	Ślad prod. dymar.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Bodzentyn	loco	Kielce	14	112	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	15	113	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	17	115	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	18	116	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	19	117	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	20	118	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	21	119	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	22	120	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	23	121	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	24	122	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	25	123	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	26	124	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	27	125	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	28	126	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	29	127	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	30	128	Ślad osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	31	129	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	34	132	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	36	134	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	38	136	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	39	137	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	40	138	Stan. prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	52	140	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	56	143	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	57	144	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	86	146	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	87	147	Osada prod.
Bodzentyn	loco	Kielce	88	148	Ślad prod. dymar.
Bodzentyn	loco	Kielce	91	151	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	93	153	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	94	154	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	95	155	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	96	156	Stan. dymar. Wlpc.
Bodzentyn	loco	Kielce	97	157	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	1	158	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	2	159	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	3	160	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	4	161	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	5	162	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	6	163	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	7	164	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	8	165	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	9	166	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	10	167	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	11	168	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	12	169	Stan. prod. dymar.

MIJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	13	170	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	14	171	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	15	172	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	16	173	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	17	174	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	18	175	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	19	176	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	20	177	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	21	178	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	22	179	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	23	180	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	24	181	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	25	182	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	26	183	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	27	184	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	28	185	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	29	186	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	30	187	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	31	188	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	32	189	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	33	190	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	34	191	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	35	192	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	36	193	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	37	194	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	38	195	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	39	196	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	40	197	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	41	198	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	42	199	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	43	200	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	44	201	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	45	202	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	46	203	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	47	204	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	48	205	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	49	206	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	51	208	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	53	210	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	54	211	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	55	212	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	56	213	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	57	214	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	58	215	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	59	216	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	60	217	Stan. dymar. Wlpc.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	61	218	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	62	219	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	63	220	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	64	221	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	65	222	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	66	223	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	67	224	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	68	225	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	69	226	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	70	227	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	71	228	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	72	229	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	73	230	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	74	231	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	75	232	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	76	233	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	77	234	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	78	235	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	79	236	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	80	237	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	81	238	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	82	239	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	83	240	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	84	241	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	85	242	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	86	243	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	87	244	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	1	245	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	2	246	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	3	247	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	4	248	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	5	249	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	6	250	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	7	251	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	8	252	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	9	253	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	10	254	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	11	255	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	12	256	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	13	257	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	14	258	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	15	259	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	16	260	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	17	261	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	18	262	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	19	263	Stan. prod. dymar.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	20	264	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	21	265	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	22	266	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	23	267	Osada prod.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	24	268	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	25	269	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	26	270	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	27	271	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	28	272	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	29	273	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	30	274	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	31	275	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	33	277	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	34	278	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	35	279	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	36	280	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	37	281	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	38	282	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	39	283	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	40	284	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	41	285	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	42	286	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	43	287	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	44	288	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	45	289	Stan. dymar. Wlpc.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	46	290	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	47	291	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	48	292	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	50	294	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	51	295	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	52	296	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	53	297	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	54	298	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	55	299	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	56	300	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	57	301	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	58	302	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	59	303	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	60	304	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	61	305	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	62	306	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	63	307	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	64	308	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	65	309	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	66	310	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	67	311	Ślad prod. dymar.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	68	312	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	69	313	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	70	314	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	71	315	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	72	316	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	73	317	Stan. prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	74	318	Ślad prod. dymar.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	75	319	Ślad prod. dymar.
PRADZIEJE					
Bodzentyn	loco	Kielce	68	74	Ślad osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	46	99	Ślad osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	47	100	Ślad osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	48	101	Ślad osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	23	121	Ślad osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	36	134	Ślad osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	37	135	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	75	232	Ślad osadn.
WCZESNE ŚREDNIOWIECZE					
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 8-A	Bodzentyn	Kielce	1	4	Ślad osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	38	44	osada
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	17	174	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	20	177	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	46	203	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	49	206	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	52	209	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	55	212	Ślad osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	27	271	Ślad osadn.
ŚREDNIOWIECZE					
Bodzentyn	loco	Kielce	1	7	Zamek
Bodzentyn	loco	Kielce	26	124	Ślad osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	32	130	Ślad osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	87	147	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	74	231	Ślad osadn.
PÓŹNE ŚREDNIOWIECZE – OKRES WCZESNONOWOŻYTNY					
Bodzentyn	loco	Kielce	15	113	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	38	136	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	15	172	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	16	173	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	18	175	Ślad osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	20	177	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	21	178	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	84	241	Punkt osadn.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
OKRES Wczesnonowożytny					
Świętokrzyski Park Narodowy - oddział 8-A	Bodzentyn	Kielce	2	5	Punkt osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	26	32	Punkt osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	38	44	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	49	55	Punkt osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	53	59	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	84	90	Punkt osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	4	91	Punkt osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	47	100	Punkt osadn.
Celiny - Podgórze	Bodzentyn	Kielce	48	101	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	12	109	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	14	112	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	16	114	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	21	119	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	23	121	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	30	128	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	34	132	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	35	133	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	37	135	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	52	140	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	85	145	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	92	152	Punkt osadn.
Bodzentyn	loco	Kielce	97	157	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	5	162	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	8	165	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	10	167	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	17	174	osada
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	19	176	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	20	177	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	48	205	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	49	206	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	50	207	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	54	211	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	55	212	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	57	214	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	66	223	Punkt osadn.
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	68	225	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	10	254	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	23	267	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	27	271	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	33	277	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	35	279	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	49	293	Punkt osadn.
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	63	307	Punkt osadn.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚ -CI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 84-66 RODZAJ STANOWISKA
OKRES NOWOŻYTNY					
Bodzentyn	loco	Kielce	2	8	mury miejskie
Bodzentyn	loco	Kielce	3	9	zespół piwnic
Bodzentyn	loco	Kielce	4	10	Kościół św. Ducha
Celiny-Podgórze	Bodzentyn	Kielce	34	40	osada
Bodzentyn	loco	Kielce	45	51	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	61	67	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	65	71	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	75	81	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	76	82	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	81	87	Punkt osadniczy
Celiny-Podgórze	Bodzentyn	Kielce	50	103	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	98	104	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	8	105	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	33	131	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	36	134	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	39	137	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	40	138	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	41	139	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	53	141	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	56	143	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	57	144	Punkt osadniczy
Bodzentyn	loco	Kielce	87	151	Punkt osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	1	158	Punkt osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	47	204	Punkt osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	58	215	Punkt osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	15	259	Punkt osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	16	260	Punkt osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	21	265	Punkt osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	25	269	Punkt osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	28	272	Punkt osadniczy
Dąbrowa Skarbowa	Bodzentyn	Kielce	34	278	Punkt osadniczy
OKRES PÓŹNONOWOŻYTNY					
Bodzentyn	loco	Kielce	50	56	Punkt osadniczy
Dąbrowa Poduchowna	Bodzentyn	Kielce	3	160	Punkt osadniczy

Tabela 26. AZP 85-66. Spis odkrytych i zweryfikowanych stanowisk osadniczych w układzie chronologicznym dla miasta i gminy Bodzentyn.

AZP 85 – 66 SPIS ODKRYTYCH I ZWERYFIKOWANYCH PUNKTÓW OSADNICZYCH W UKŁADZIE CHRONOLOGICZNYM					
MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	AZP 85-66 RODZAJ STANOWISKA
Epoka kamienia					
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	24	50	Ślad osadnictwa
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	53	79	Ślad osadnictwa
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	104	130	Ślad osadnictwa
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	100	126	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	101	127	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	102	128	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	103	129	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	104	130	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	105	131	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	106	132	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	107	133	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	108	134	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	109	135	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	110	136	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	111	137	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	112	138	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	113	139	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	114	140	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	115	141	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	116	142	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	117	143	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	118	144	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	119	145	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	120	146	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	121	147	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	122	148	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	123	149	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	124	150	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	125	151	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	126	152	Stan. Produkcji dymarskiej
WCZESNE ŚREDNIOWIECZE					
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	82	108	Ślad osadnictwa
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	84	110	osada
PÓŹNE ŚREDNIOWIECZE					
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	68	94	Ślad osadnictwa
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	84	110	osada

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSKO WOŚ-CI	NR STAN NA OBSZA RZE	AZP 85-66 RODZAJ STANOWISKA
PÓŹNE ŚREDNIOWIECZE – CZASY NOWOŻYTNE					
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	97	123	Ślad osadnictwa
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	28	54	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	29	55	ślad produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	30	56	ślad produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	31	57	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	32	58	ślad produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	33	59	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	34	60	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	35	61	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	36	62	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	37	63	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	38	64	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	39	65	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	40	66	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	41	67	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	42	68	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	43	69	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	44	70	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	45	71	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	46	72	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	47	73	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	48	74	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	49	75	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	50	76	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	51	77	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	52	78	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	53	79	ślad produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	54	80	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	55	81	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	56	82	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	57	83	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	58	84	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	59	85	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	60	86	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	61	87	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	62	88	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	63	89	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	64	90	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	65	91	ślad produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	66	92	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	67	93	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	69	95	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	70	96	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	71	97	Stan. Produkcji dymarskiej
				NR	

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	STAN NA OBSZARZE	AZP 85-66 RODZAJ STANOWISKA
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	72	98	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	73	99	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	74	100	Stan. Dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	75	101	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	76	102	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	77	103	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	78	104	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	79	105	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	80	106	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	81	107	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	82	108	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	83	109	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	84	110	osada produkcyjna
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	85	111	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	86	112	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	87	113	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	88	114	Stan. dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	89	115	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	90	116	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	91	117	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	92	118	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	93	119	Stan. dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	94	120	Stan. dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	95	121	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	96	122	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	98	124	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	99	125	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	1	27	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	2	28	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	3	29	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	4	30	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	5	31	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	6	32	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	7	33	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	8	34	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	9	35	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	10	36	Stan. dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	11	37	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	12	38	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	13	39	Stan. dym. wielopieczowiskowe
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	14	40	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	15	41	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	16	42	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	17	43	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	18	44	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	19	45	śląd produkcji dymarskiej

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 85-66 RODZAJ STANOWISKA
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	20	46	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	21	47	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	22	48	śląd produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	23	49	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	25	51	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	26	52	Stan. Produkcji dymarskiej
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	27	53	śląd produkcji dymarskiej
CZASY NOWOŻYTNE					
Wola Szczygiełkowa	Bodzentyn	Kielce	68	94	Ślad osadnictwa

Tabela 27. AZP 83-66. Spis odkrytych i zweryfikowanych stanowisk osadniczych w układzie chronologicznym dla miasta i gminy Bodzentyn.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 83 - 66 RODZAJ STANOWISKA
EPOKA KAMIENIA					
Bodzentyn	Bodzentyn	Kielce	104	134	Ślad osadnictwa
Bodzentyn	Bodzentyn	Kielce	105	135	Ślad osadnictwa
Bodzentyn	Bodzentyn	Kielce	107	137	Ślad osadnictwa
Bodzentyn	Bodzentyn	Kielce	119	149	Ślad osadnictwa
Leśna	Bodzentyn	Kielce	23	42	Ślad osadnictwa
Podmielowiec	Bodzentyn	Kielce	1	1	Ślad osadnictwa
Podmielowiec	Bodzentyn	Kielce	3	3	Ślad osadnictwa
Podmielowiec	Bodzentyn	Kielce	4	4	Ślad osadnictwa
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	15	19	Ślad osadnictwa
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	12	60	Ślad osadnictwa
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	15	63	Ślad osadnictwa
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	74	234	Ślad osadnictwa
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	79	239	Ślad osadnictwa
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	100	260	Ślad osadnictwa
NEOLIT					
Podmielowiec	Bodzentyn	Kielce	2	2	Ślad osadnictwa
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	45	93	Ślad osadnictwa
NEOLIT?					
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	2	6	Ślad osadnictwa

MIEJSCOWOŚĆ	GINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 83 - 66 RODZAJ STANOWISKA
KULTURA ŁUŻYCKA (EPOKA BRĄZU)					
Śniadka	Bodzentyń	Kielce	74	234	osada
KULTURA ŁUŻYCKA (późna faza wczesnej epoki żelaza)					
Śniadka	Bodzentyń	Kielce	34	194	osada
KULTURA PRZEWORSKA (okres wpływów rzymskich)					
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	104	134	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	105	135	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	106	136	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	107	137	Osada, Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	108	138	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	109	139	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	110	140	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	111	141	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	112	142	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	113	143	Ślad prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	114	144	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	115	145	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	116	146	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	117	147	Stan. prod. dym.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	118	148	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	119	148	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	120	150	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	121	151	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	122	152	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	123	153	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	124	154	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	125	155	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	126	156	Stan. dym. wielop.
Bodzentyń	Bodzentyń	Kielce	127	157	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	1	20	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	2	21	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	3	22	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	4	23	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	5	24	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	6	25	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	7	26	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	8	27	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	9	28	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	10	29	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	11	30	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	12	31	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	13	32	Ślad prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	14	33	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	15	34	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyń	Kielce	16	35	Stan. prod. dym.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 83 - 66 RODZAJ STANOWISKA
Leśna	Bodzentyn	Kielce	17	36	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	18	37	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	19	38	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	20	39	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	21	40	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	22	41	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	24	43	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	25	44	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	26	45	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	27	46	Stan. prod. dym.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	28	47	Stan. dym. wielop.
Leśna	Bodzentyn	Kielce	29	48	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	1	5	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	3	7	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	4	8	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	5	9	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	6	10	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	7	11	Ślad prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	8	12	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	9	13	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	10	14	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	11	15	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	12	16	Stan. prod. dym.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	13	17	Stan. dym. wielop.
Siekierno	Bodzentyn	Kielce	14	18	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	1	49	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	2	50	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	3	51	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	4	52	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	5	53	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	6	54	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	7	55	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	8	56	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	9	57	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	10	58	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	11	59	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	12	60	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	13	61	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	14	62	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	16	64	Ślad osadn. Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	17	65	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	18	66	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	19	67	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	20	68	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	21	69	Stan. prod. dym.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 83 - 66 RODZAJ STANOWISKA
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	22	70	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	23	71	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	24	72	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	25	73	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	26	74	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	27	75	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	28	76	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	29	77	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	30	78	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	31	79	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	32	80	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	33	81	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	34	82	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	35	83	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	36	84	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	37	85	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	38	86	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	39	87	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	40	88	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	41	89	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	42	90	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	43	91	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	44	92	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	45	93	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	46	94	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	47	95	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	48	96	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	49	97	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	50	98	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	51	99	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	52	100	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	53	101	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	54	102	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	55	103	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	56	104	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	57	105	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	58	106	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	59	107	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	60	108	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	61	109	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	62	110	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	63	111	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	64	112	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	65	113	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	66	114	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	67	115	Stan. prod. dym.

MIEJSCOWOŚĆ	GMINA	POWIAT	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN NA OBSZARZE	AZP 83 - 66 RODZAJ STANOWISKA
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	68	116	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	69	117	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	70	118	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	71	119	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	72	120	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	73	121	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	73	122	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	75	123	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	76	124	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	77	125	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	78	126	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	79	127	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	80	128	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	81	129	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	82	130	Stan. dym. wielop.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	83	131	Ślad prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	84	132	Stan. prod. dym.
Sieradowice	Bodzentyn	Kielce	85	133	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	1	184	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	2	181	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	3	161	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	4	162	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	5	163	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	6	164	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	7	165	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	8	166	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	9	167	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	10	168	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	11	169	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	12	170	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	13	171	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	14	172	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	15	173	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	16	174	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	17	175	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	18	176	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	19	177	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	20	178	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	21	179	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	22	180	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	23	182	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	24	183	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	25	185	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	26	186	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	27	187	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	28	188	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	29	189	Stan. prod. dym.

Śniadka	Bodzentyn	Kielce	30	190	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	31	191	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	32	192	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	33	193	Osada, Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	34	194	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	35	195	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	36	196	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	37	197	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	38	198	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	39	199	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	40	200	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	41	201	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	42	202	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	43	203	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	44	204	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	45	205	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	46	206	Ślad osdn. Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	47	207	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	48	208	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	49	209	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	50	210	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	51	211	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	52	212	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	53	213	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	54	214	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	55	215	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	56	216	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	57	217	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	58	218	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	59	219	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	60	220	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	61	221	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	62	222	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	63	223	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	64	224	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	67	227	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	68	228	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	69	229	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	70	230	Ślad prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	71	231	Osada, Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	72	232	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	73	233	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	74	234	Osada, Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	75	235	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	76	236	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	77	237	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	78	238	Stan. prod. dym.

Śniadka	Bodzentyn	Kielce	79	239	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	80	240	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	81	241	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	82	242	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	83	243	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	84	244	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	85	245	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	86	246	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	87	247	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	88	248	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	89	249	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	90	250	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	91	251	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	92	252	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	93	253	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	94	254	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	95	255	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	96	256	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	97	257	Stan. prod. dym.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	98	258	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	99	259	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	100	260	Stan. dym. wielop.
Śniadka	Bodzentyn	Kielce	101	261	Stan. prod. dym.

Powyższe tabela przedstawiają najważniejsze (znajdujące się w materiałach AZP) stanowiska archeologiczne na terenie miasta i gminy Bodzentyn. Ponadto, stanowiska te zostały przedstawione na załącznikach graficznych „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” i „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

3.2.8. Miejsca pamięci narodowej

O tradycjach patriotycznych mieszkańców gminy świadczą zbiorowe mogiły poległych w walce o niepodległość ojczyzny:

- Wzdół Rządowy, pomnik w postaci pionowej płyty poświęcony ofiarom faszyzmu. Na płycie widnieje napis „ Obywatelom Gromady Wzdół Rządowy. Poległym – pomordowanym w walce o wolność ludowej Ojczyzny w latach 1939-45”;
- Psary Podlesie, pomnik kamienno – betonowy, drewniany krzyż upamiętniający pomordowanych obywateli Psar – Podlesie w dniu 29.V.1943 r.;
- Święta Katarzyna, grób zbiorowy, Krzyże brzozowe. W hołdzie żołnierzom ZWZ-AK pomordowanych 1.VI-26.VI.1943 r. przez hitlerowskich okupantów.;
- Siekierno – Wykus, ceglana kaplica w lesie ku czci żołnierzy partyzanckich AK;
- Siekierno – Wykus, grób pojedynczy Ludmiły Bożeny Stefanowskiej, "Zjawy" Żołnierza AK;
- Wzdół, grób zbiorowy na cmentarzu parafialnym, betonowa płyta Ofiar zbrodni dokonanej przez hitlerowców na mieszkańcach Klonowa w dniu 2.07.1943 r.;
- Wzdół, grób zbiorowy na cmentarzu parafialnym, płyta z napisem: Zbiorowa mogiła rozstrzelanych przez hitlerowskiego okupanta;
- Wzdół, grób zbiorowy na cmentarzu parafialnym, Ofiarom rozstrzelanym przez hitlerowców 11.04.1943 r.;
- Święta Katarzyna, grób pojedynczy, mogiła powstańca Jana Pietrała;
- Dąbrowa Dolna, grób zbiorowy mieszkańców wsi Dąbrowa pomordowanych przez oprawców hitlerowskich w dniu 10 maja 1943 r.

Mieszkańcy Bodzentyna już od lat dbają o pomniki poległych. Pamięć o ludziach i wydarzeniach przetrwała do dziś również dzięki ustnym przekazom i partyzanckim piosenkom.

3.2.9. Postacie historyczne związane z gminą Bodzentyn

Jakub Janidło ur. w 1570 w Bodzentynie, zm. 31 grudnia 1619 w Krakowie), był prawnikiem, profesorem, trzykrotnym rektorem Akademii Krakowskiej w latach 1614-1619. Studia na Akademii Krakowskiej podjął w 1587. Został magistrem nauk wyzwolonych i doktorem filozofii w 1594. Wyjechał na dalsze studia do Rzymu. 15 marca 1603 przyjął święcenia kapłańskie i otrzymał parafię Gołaczewy, zasiadał również jako sędzia w sądzie biskupim kurii krakowskiej. Za namową Mikołaja Dobrocieskiego podjął się napisania podręcznika *Processus iudiciarius ad praxim fori spiritualis Regni Poloniae conscriptus* wydanego w 1606, który stanowił obowiązkowy podręcznik uniwersytecki w zakresie procesu kanonicznego przez kolejne 100 lat i był dużą pomocą dla urzędników sądów kościelnych. Od 1611 zaangażował się jako prawnik w spór z jezuitami i w obronę praw Akademii Krakowskiej występując w jej obronie na Sejmie walnym w 1612. Zmarł mając 49 lat. Na własne żądanie i za zgodą kapituły krakowskiej pochowany został w kaplicy Szafranców na Wawelu, zwanej inaczej kaplicą prawników.

Franciszek Krasieński herbu Ślepowron (ur. 10 kwietnia 1525 prawdopodobnie we wsi Krasne zm. 16 marca 1577 w Bodzentynie) – biskup krakowski 1572-1577, podkanclerzy koronny od 1568 lub 1569 do 1572 lub 1574, od 1560 sekretarz królewski, archidiakon kaliski. Kształcił się początkowo w Zgorzelcu, a następnie studiował w Wittenberdze i w Krakowie, a później we Włoszech: w Bolonii i Rzymie. Na początku lat 50. XVI wieku uzyskał we Włoszech stopień doktora obojga praw. W 1555 mianowany kanonikiem krakowskim, w 1556 kanonikiem gnieźnieńskim. W 1560 został sekretarzem króla Zygmunta Augusta. Krasieński, kierując jako podkanclerzy kancelarią królewską, wywierał wielki wpływ na sprawy państwowe, w szczególności rozwinął żywą działalność przy dojściu do skutku unii lubelskiej w r. 1569. 2 czerwca 1572 otrzymał prowizję papieską na biskupstwo krakowskie, którego ster objął 10 lipca 1572. Przez pierwsze dwa lata (do 1574) łączył ją z funkcją prepozyta kapituły płockiej. Chory na gruźlicę często przebywał na zamku biskupów krakowskich w Bodzentynie. Tam zmarł i zgodnie z ostatnią wolą został pochowany w bodzentyńskim kościele parafialnym, gdzie do dziś istnieje jego pomnik pochodzący z warsztatu Hieronima Canavesiego.

Józef Szermentowski urodził się 16 lutego 1833r. w Bodzentynie. Był synem Stanisława Szermentowskiego, gospodarza w rodzinie, która mieszkała w tych okolicach od dawna. Wybitny polski malarz. Był jednym z prekursorów realizmu w nurcie malarstwa pejzażowo – rodzajowego w sztuce polskiej. W 1860 r. wyjechał do Paryża, gdzie pozostał do końca życia. Jednak na jego twórczość wpływ wywarł pobyt na polskiej ziemi, obserwacja rodzimego krajobrazu – przyrody, architektury, codziennego życia ludności.

Jakub Zadzik herbu Korab (ur. 1582 w Drużbinie koło Sieradza, zm. 17 marca 1642 w Bodzentynie) – biskup krakowski (od 17 września 1635), biskup chełmiński (od 1624), dziekan kapituły katedralnej poznańskiej w latach 1619–1630, kanclerz wielki koronny, podkanclerzy koronny, sekretarz wielki koronny od 1613 roku, regent kancelarii większej, dyplomata. Nauki pobierał w kolegium jezuickim w Kaliszu, na uniwersytecie w Krakowie oraz w Perugii i w Rzymie. Na uniwersytecie w Perugii uzyskał tytuł doktora obojga praw, a w Rzymie studiował teologię i tamże w 1604 przyjął święcenia kapłańskie. Swoją karierę związał z kancelarią królewską. W 1608 przebywał ponownie w Rzymie i przez pewien czas zdobywał doświadczenie w kurii rzymskiej. Po powrocie do kraju pracował w kancelarii podkanclerzego Wawrzyńca Gembickiego, który w 1609 wyprawił Zadzika do Zygmunta III przebywającego pod Smoleńskiem. W 1612 ponownie brał udział w wyprawie moskiewskiej. Zbudował w Kielcach pałac biskupi, należący do najpiękniejszych rezydencji polskich. W katedrze wawelskiej wyremontował kaplicę św. Jana Chrzciciela, w której został pochowany. W 1638 odmówił przyjęcia nominacji na arcybiskupa gnieźnieńskiego.

Stanisław Zygadlewicz (2.05.1837 – 11.06.1864) był synem Walentego i Elżbiety ze Skórskich, bratem Karola Zygadlewicza. Wziął ślub z Domicellą Jędrzejewską. Stanisław był głównym gospodarzem i organizatorem powstania styczniewego na terenie Bodzentyna. Został on stracony przez Rosjan w 1864 roku.

Artemiusz Wołczyk – Ukrainiec, który większość życia spędził w Bodzentynie i badał dzieje tej miejscowości. Urodził się w Starym Samborze w 1910 roku, a zmarł w 2000 w Bodzentynie. Był grekokatolikiem. Studiował na lwowskim uniwersytecie, jednak nie ukończył nauki z powodu miłości do Polki, którą poślubił. Interesował się historią miasta. Odkrył archiwum akt z XVIII-XIX wieku, zawierające oraz pamiętniki żydowskiego chłopca. Stworzył Towarzystwo Przyjaciół Bodzentyna i pismo „Echo Łysogór”, dla radiowęzła przygotowywał audycje historyczne.

3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego

3.3.1. Zagrożenia dla środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego gminy

- Rozwój osadnictwa i infrastruktury technicznej, w tym postępujące rozproszenie zabudowy, sąsiedztwo obcych i agresywnych form nowych budowli, „drutowanie” krajobrazu, potencjalne niszczenie stanowisk archeologicznych w trakcie prac ziemnych i pełna destrukcja na obszarach zbiorników wodnych;
- Odkładanie w czasie remontów zabytkowych obiektów i założeń, co może powodować utratę walorów zabytkowych oraz wzrost kosztów prac remontowych, które niewspółmiernie rosną wraz z pogarszaniem się stanu zabytku;
- Zaniedbanie obiektów sakralnych innych wyznań, zarastających nieczynnych cmentarzy, co powoduje wymazywanie materialnych śladów wielokulturowej historii regionu, będącej elementem jego tożsamości;
- Ograniczona możliwość adaptacji drewnianych obiektów zabytkowych wiejskiej zabudowy mieszkalnej lub gospodarczej na współczesne cele użytkowe, wysokie koszty remontów – niewspółmierne do możliwości właścicieli, prowadzą te obiekty do ruiny i rozbiórki

3.3.2. Zalecenia i działania związane z ochroną środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego

- Respektowanie przepisów i wymagań ochronnych przy rewaloryzacji obiektów i zespołów zabytkowych objętych ochroną prawną;
- Racjonalne, zgodne z wymogami konserwatorskimi zagospodarowanie, użytkowanie i udostępnianie obiektów zabytkowych, z uwzględnieniem celów kulturowych i turystycznych;
- Unikanie przekształceń przestrzennych mogących zagrażać zasobom dziedzictwa kulturowego, np. dysharmonijne lub szkodliwe sąsiedztwo, dbałość o spójność funkcjonalną zabytkowych założeń;
- Eksponowanie w strukturze przestrzennej, w panoramach i sylwetach miejscowości elementów najcenniejszych;
- Komponowanie nowych struktur z uwzględnieniem historycznej zabudowy;
- Prowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie realizowanych lub przewidzianych do realizacji inwestycji wielkoobszarowych;
- Edukacja społeczna w zakresie wartości i znaczenia obiektów kulturowych dla promocji i rozwoju województwa oraz integracji regionalnej.

Głównym zadaniem z zakresu ochrony przestrzeni kulturowej powinno być zabezpieczanie obiektów i zespołów zabytkowych, w tym dziedzictwa archeologicznego przed degradacją oraz sukcesywna renowacja, rewitalizacja oraz racjonalne ich udostępnianie drogą pełnego wykorzystania instrumentów prawnych i finansowych. Poza ochroną istniejących zabytków niezwykle ważne jest, by realizowana w ich pobliżu zabytkowa kontynuowała tradycje regionalne i była harmonijnie wkomponowana w przestrzeń kulturową

Przede wszystkim zaś zasadniczym działaniem powinno być uchwalenie i wdrożenie realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, gdzie wykorzystane zostaną instrumenty ogólne określone w programach rządowych i wojewódzkich, w tym w Krajowym Programie Opieki nad zabytkami oraz w innych dokumentach o charakterze strategicznym, a także narzędzia i środki własne Gminy oraz partnerów uczestniczących w realizacji Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, państwowych i samorządowych instytucji kultury, jednostek samorządu terytorialnego, kościołów oraz organizacji pozarządowych.

3.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazu priorytetowe

Na terenie województwa świętokrzyskiego nie został opracowany i uchwalony przez Sejmik audyt krajobrazowy, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r. Poz. 774, 1688).

4. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, potrzeby i możliwości rozwoju gminy

4.1. Sytuacja demograficzna gminy – analizy demograficzne, środowiskowe i społeczne, prognozy

Liczba ludności gminy na koniec 2017 r. wynosiła 11632 mieszkańców z czego 50,1% stanowią kobiety, a 49,9% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 1,3%.

Miasto Bodzentyn w roku 2017 zamieszkiwało 2 238 z czego 51,1% stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni. Na przestrzeni 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 2,9%.

Tabela 28. Populacja mieszkańców gminy w latach 2010 – 2017 (stan na 31 grudnia 2017 r.)

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kobiety	5887	5890	5882	5863	5825	5800	5819	5829
Mężczyźni	5769	5899	5867	5866	5872	5838	5817	5803
							Razem	11 632

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Tabela 29. Ludność w poszczególnych powiatach sąsiadujących (stan na 31 grudnia 2017 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	LUDNOŚĆ					PRZYRÓST NATURALNY (WSKAŹNIK NA 1000 LUDNOŚCI)
	Ogółem	Kobiety	W wieku			
			przed-produkcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Polska	38 259 532	19 742 237	6 920 652	23 517 643	7 995 263	-0,02
województwo świętokrzyskie	1 247 732	633 807	207 297	761 754	278 681	-2,73
powiat kielecki	210 102	105 370	40 047	134 053	36 002	1,25
powiat skarżyski	75 673	39 637	11 070	45 679	18 924	-5,81
powiat starachowicki	90 888	46 819	14 526	54 714	21 648	-3 79
powiat ostrowiecki	111 111	57 853	16 810	67 208	27 093	-5,45
powiat opatowski	53 028	26 668	8 778	32 556	11 694	-4,74

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Analizując dane można stwierdzić, iż powiat kielecki na tle innych sąsiednich powiatów oraz danych dotyczących województwa świętokrzyskiego czy całej Polski, charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten wynosi 1,25. W pozostałych powiatach przyrost naturalny jest znacznie poniżej zera. Duży wpływ na wynik wskaźnika ma ilość ludności w wieku produkcyjnym, która dla powiatu kieleckiego również jest jedną z wyższych. Kluczowe znaczenie ma fakt, iż powiat kielecki wraz z miastem Kielce ma do zaoferowania największą możliwość dla osób w wieku produkcyjnym, co znacznie wpływa na wyniki.

Tabela 30. Struktura wiekowa ludności w gminie i gminach sąsiednich (stan na 31 grudnia 2017 r.)

Wyszczególnienie	liczba ludności	wiek przedprodukcyjny (%)	wiek produkcyjny (%)	wiek poprodukcyjny (%)	wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 os. w wieku produkcyjnym)
woj. świętokrzyskie	1257 179	207 297	761 754	278 681	36,6
Powiat kielecki	210 102	40 047	134 053	36 002	26,9
Gmina Bodzentyn	11 632	2 097	7 369	2 166	29,4
Gmina Pawłów	15 272	3 048	9 444	2 780	29,4
Gmina Nowa Słupia	9 516	1 521	6 004	1 991	33,2
gmina Bieliny	10 268	2 149	6 563	1 556	23,7
gmina Górno	14 292	3 036	9 226	2 030	22,0
gmina Starachowice	49 513	7 066	29 198	13 249	45,4
Gmina Wąchock	6 860	1 022	4 184	1 654	39,5
Gmina Suchedniów	10 303	1 436	6 352	2 515	39,6
Gmina Masłów	10 819	2 046	7 063	1 710	24,2
Gmina Łączna	5 096	926	3 259	911	28,0

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Tabela 31. Przyrost naturalny dla gminy Bodzentyn w latach 2010-2017 (stan na 31 grudnia 2017 r.)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Przyrost naturalny	2	-22	-36	-40	-10	-42	-8
Urodzenia	130	118	115	97	126	101	118
Zgony	129	140	151	139	137	144	126

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Dokonując analizy danych demograficznych do wartości pozostałych gmin powiatu kieleckiego można zauważyć, że gmina ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 5. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,13 i jest znacznie

większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W zestawieniu sąsiadujących gmin oraz danych z powiatu kieleckiego i województwa świętokrzyskiego wynika, że gmina Bodzentyn zajmuje dobrą pozycję z danymi bardzo zbliżonymi do średniej powiatowej, jednakże w niektórych przypadkach gorszymi niż średnia w województwie.

Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosił w 2017 r. dla gminy 29,4 (ludność w wieku nieprodukcyjnym/100 os. w wieku produkcyjnym) i był większy do średniej powiatu i niższy od średniej w województwie.

Pozytywnym faktem jest wzrastająca liczba ludności w wieku produkcyjnym (63,4%), która świadczy o początku zastojowego charakteru struktury wieku w gminie. Procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 18,0%, a poprodukcyjnym 18,6%.

Tabela 32. Biologiczne grupy wieku (stan na 31 grudnia 2017 r.)

Biologiczne grupy wieku (stan na 31 grudnia 2017 r.)		
Wiek 0-14 lat	Kobiety: 827	Mężczyźni: 917
Wiek 15-64 lat	3900	4251
Wiek 65 lat i więcej	1092	649

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Tabela 33. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach (źródło: GUS).

sołectwo	Ilość mieszkańców	Procent ludności gminy
Celiny	308	2,6%
Dąbrowa Dolna	311	2,6%
Dąbrowa Górna	416	3,5%
Hucisko	207	1,8%
Kamieniec	214	1,8%
Kamienna Góra	129	1,1%
Leśna-Stara Wieś	722	6,5%
Orzechówka	184	1,6%
Parcele	138	1,2%
Podgórze	224	1,9%
Podkonarze	209	1,8%
Podmielowiec	234	2,0%
Psary Kąty	456	3,9%
Psary Podłazy	249	2,1%
Psary Stara Wieś	325	4,1%
Siekierno	112	2,8%
Sieradowice I	206	1,7%
Sieradowice II	351	3,0%
Wilków	882	7,5%
Wiącka	553	4,7%
Wola Szczygiełkowa	626	5,3%
Wzdół Rządowy	568	4,8%
Wzdół Kolonia	226	2,3%
Ogółem	11 632	100%

Dane z 2011 r. źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Tabela 34. Zestawienie porównawcze liczby ludności w gminie w latach 2011-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Różnica między rokiem 2017 a 2012
Kobiety	5882	5863	5825	5800	5819	5829	53
Mężczyźni	5867	5866	5872	5838	5817	5803	64
Ogółem	11 749	11 729	11 697	11 638	11 636	11 632	117

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Na obszarze całej gminy odnotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych. Na ten fakt ma wpływ znaczny procent bezrobocia, klasyfikujący się powyżej średniej w województwie świętokrzyskim. Przyczyną migracji w znacznej mierze jest chęć pozyskania wyższego wykształcenia, którego nie może zaoferować gmina lub możliwość pracy na wyższych stanowiskach oferująca większe wynagrodzenia. Większość osób podejmujących pracę poza granicami gminy nie widzi możliwość powrotu z braku korzystniejszych ofert ze strony gminy przebijających możliwości większych ośrodków miejskich.

Nieco mniejsze choć dalej niskie saldo stwierdza się w mieście Bodzentyn. Ośrodek gminny oferuje więcej miejsc pracy w poszczególnych sektorach oraz różnorodność funkcji i możliwość założenia działalności z większym powodzeniem niż w innych sołectwach gminy.

Saldo migracji zachwiać może duża tendencja wyjazdów poza granice kraju. Na przestrzeni kilkunastu lat, nastąpił znaczny wzrost krótkoterminowych wyjazdów w większości nie odnotowanych urzędowo. Dane przedstawione w tabeli, gdzie od kilku lat zanotowano 4 lub żadnego wyjazdu mogą być nieprecyzyjne. Zmiany polityki emigracyjnej w krajach UE mogą jednak ten proces i tendencję odwrócić.

Niezbyt wysoki przyrost naturalny, wysoka migracja nie sprzyjają rozwojowi gminy. Najatrakcyjniejsze miejscowości w gminie to te o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wzdłuż głównych dróg wojewódzkich zlokalizowane w środkowej zachodniej i północnej części gminy.

4.2. Prognoza demograficzna

W ostatnich latach na terenie kraju (szczególnie na obszarze województwa świętokrzyskiego) obserwuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców. W województwie świętokrzyskim do roku 2030 liczba ludności (wg Prognozy Ludności na lata 2003-2030 GUS) ma ulec zmniejszeniu o około 105,0 tys. ludzi. Analogicznie, opierając się na w/w danych można stwierdzić, że spadek ludności wystąpi w kolejnych latach również w gminie i mieście Bodzentynie. Prognoza demograficzna gminy opiera się zarówno na trendach występujących w otoczeniu gminy (powiat, województwo), jak i na czynnikach wewnętrznych związanych z rozwojem gminy. Do czynników wewnętrznych zalicza się przede wszystkim brak większych ośrodków kształcenia w gminie. Edukacja w gminie kończy się na poziomie ponadgimnazjalnym/średnim (technicznym, zawodowym) co zmusza młodzież do migracji za dalszym wykształceniem. Sytuację ratuje bliskość miast takich jak Kielce czy Starachowice wraz z jego zapleczem szkolnictwa na poziomie uczelni wyższych. Większość młodzieży nie wraca w rodzinne strony. Kolejną przyczyną migracji, którą zauważa się w większości powiatu kieleckiego, może być poszukiwanie lepszych warunków życia oraz pracy. Gmina oferuje miejsca pracy związane przede wszystkim z rolnictwem, ewentualnie z oświatą, administracją i drobnymi usługami, co nie zaspokaja wszystkich aspiracji mieszkańców i jest zbyt uboga ofertą dla młodzieży.

W gminie i mieście Bodzentyn liczba ludności faktycznie zamieszkałej maleje. Według stanu na 31.12.2017 r. w gminie mieszkało ogółem 11 632 osób (w tym 5829 kobiet i 5803 mężczyzn).

Pod względem wykorzystania zasobów pracy gmina Bodzentyn stanowi obszar problemowy, dotknięty m.in. dość wysoką stopą bezrobocia na 2016 rok wynosiła 17%, gdzie województwie Świętokrzyskim 10,8% oraz deformacją struktury bezrobotnych (tj. wysokim odsetkiem ludzi młodych, bezrobotnych kobiet, bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok oraz wysokim odsetkiem bezrobotnych z niskim poziomem wykształcenia, bez kwalifikacji zawodowych, bez stażu

pracy, długotrwale poszukujących pracy i bez prawa do zasiłku – następuje pauperyzacja gminy). Znaczna jest też liczba osób wyjeżdżających po za gminę do pracy (około 906 osób), gdzie przyjeżdżających do Bodzentyna z innej gminy w celu pracy to 185 osób.

4.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Gmina Bodzentyn jest gminą wiejską, zwiększoną intensywność działalności punktów usługowych i przemysłowych można obserwować w gminnym ośrodku w miejscowości Bodzentyn oraz w Świętej Katarzynie.

Z danych na rok 2017 na terenie Bodzentyna odnotowano 736 aktywnych podmiotów gospodarki narodowej, z czego 596 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Zarejestrowano 112 nowych podmiotów, natomiast 67 zostało wyrejestrowanych. Analizując dane od 2009 do 2017 roku najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano właśnie w 2017 a najmniej 2009, w tym samym okresie najwięcej bo aż 83 podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, natomiast najmniej wyrejestrowano w 2010.

Według danych wśród przedmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Bodzentyn, najwięcej 25 stanowią spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej 707 jest mikro-przedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników.

69,6% (512) przedmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność, 28,9% (213) podmiotów deklaruowało swój rodzaj działalności jako przemysł i budownictwo, natomiast 1,5%(11) podmiotów to rodzaj działalności związany z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

Osoby prowadzące działalność gospodarczą w gminie najczęściej deklarują swój rodzaj działalności jako Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (34,2%) oraz budownictwo (20,0%). (źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>)

Wartość wskaźników rozwoju przedsiębiorczości, jak liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców czy dochody własne gminy na mieszkańca plasują gminę zdecydowanie poniżej średniej dla województwa. Dobrze rokuje wysoka dynamika liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na mieszkańca, choć nie dotyczy to pożądanego sektora usług wyższego rzędu. Ponadto, gmina notuje wysoki na tle regionu poziom bezrobocia. W związku z powyższym Bodzentyn kwalifikuje się do obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Bodzentyn w latach 2004 – 2016 ≡

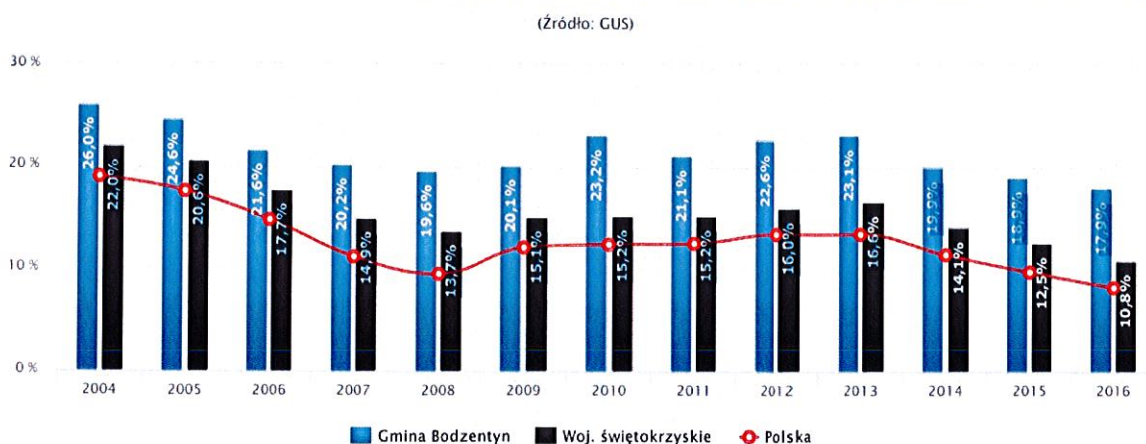

Tabela 35. Klasyfikacja podmiotów gospodarki narodowej* wg wielkości w Gminie Bodzentyn w 2017r.

Podmiot wg klasy wielkości	2017
Ogółem	736
Mikro – przedsiębiorstwa 0-9	707
Małe przedsiębiorstwa 10-49	22
Średnie przedsiębiorstwa 50-249	7

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

4.4. Bezrobocie

Analizując dane o bezrobociu w gminie w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu i województwa Bodzentyń wypada dość wysoko. W gminie na 1000 mieszkańców pracuje tylko 69 osób. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 906 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 185 pracujących przyjeżdża. Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi – 721.

W samej gminie połowa osób pracujących zatrudniona jest w sektorze rolniczym (54,2%) mimo, iż warunki glebowe do uprawy na terenie gminy Bodzentyń nie należą do najkorzystniejszych, niewielki procent zatrudnionych związany jest z sektorem przemysłu i budownictwa (ponad 15,4%), nieco mniejszy z handlem i usługami (9,7%), oraz 0,4% z działalnością finansową.

Tabela 36. Bezrobocie w gminie na tle kraju, powiatu i gmin sąsiednich 2016 r.

Obszar	Stopa bezrobocia
kraj	8,2%
województwo świętokrzyskie	10,8%
powiat kielecki	13,6%
gmina Górno	10,8%
gmina Masłów	11,5%
gmina Bodzentyń	17,9%

źródło: <http://www.polskawliczbach.pl>

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Bodzentyń w latach 2004 – 2016

(Źródło: GUS)

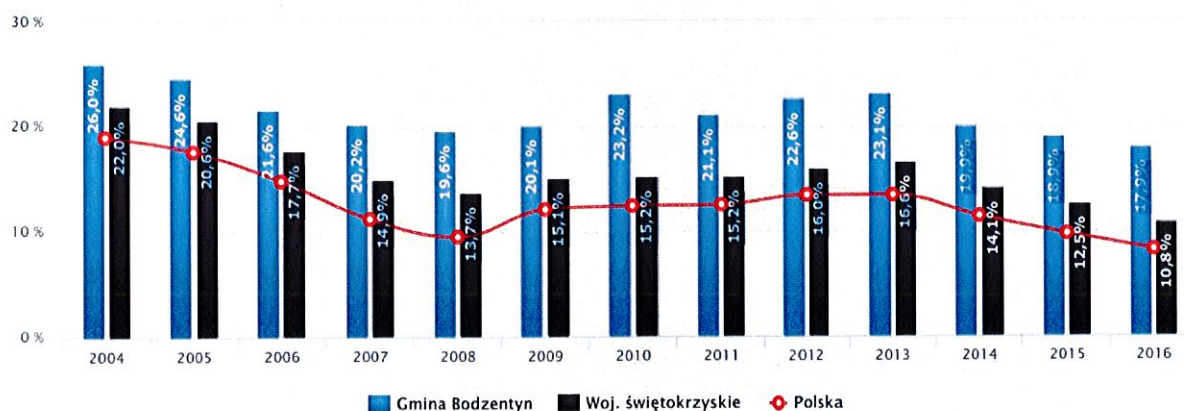

Tabela 37. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Bodzentyń w latach 2009 – 2015

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Bodzentyń w latach 2009 – 2015							
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	42 921	46 178	46 089	46 539	47 095	47 971	48 409
Sektor rolniczy	24 176	26 466	26 443	26 447	26 526	26 475	26 464
Pozostałe	8 396	8 662	8 238	8 646	9 105	9 485	9 575
Sektor przemysłowy	7 382	7 793	7 808	7 607	7 666	7 618	7 819
Sektor usługowy	2 659	3 026	3 347	3 615	3 585	4 168	4 337
Sektor finansowy	308	231	253	244	213	225	214

4.5. Stan infrastruktury socjalnej

4.5.1. Oświata i wychowanie

Tabela 38. Placówki oświatowe w gminie.

Miejscowość	Nazwa obiektu	Adres
Przedszkola		
1.	Samorządowe Przedszkole	Wzdół – Kolonia 28, 26-010 Bodzentyn
2.	Samorządowe Przedszkole	Suchedniowska 5, 26-010 Bodzentyn
3.	Samorządowe Przedszkole	Ul. Licealna 3, 26-010 Bodzentyn
4.	Samorządowe Przedszkole we Wzdole Rządowym	Ul. Stara Wieś 27b, 26-010 Wzdół Rządowy
5.	Punkt Przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Poetów Doliny Wilkowskiej w Świętej Katarzynie	Ul. Kielecka 45, 26-010 Święta Katarzyna
6.	Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Leśnej	Leśna Stara Wieś, 26-010
7.	Punkt Przedszkolny w Psarach Starej Wsi	Ul. Psary Stara Wieś 59A, 26-010 Psary Stara Wieś
8.	Punkt Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Woli Szczygiełkowej	Wola Szczygiełkowa 63, 26-006 Wola Szczygiełkowa
Szkoły Podstawowe		
1.	Szkoła Podstawa Psary - Stara wieś	Psary - Stara Wieś 59a 26-010 Psary-Stara Wieś
2.	Szkoła Podstawowa w Bodzentynie filia w Śniadce	Śniadka Druga 19 a 26-010 Śniadka Druga
3.	Szkoła Podstawowa im. Poetów Doliny Wilkowskiej w Świętej Katarzynie	Kielecka 45 26-010 Święta Katarzyna
4.	Szkoła Podstawowa we Wzdole Rządowym	Wzdół Kolonia 28 26-010 Wzdół-Kolonia
5.	Szkoła Podstawowa	Rynek Górny 11 26-010 Bodzentyn
6.	Szkoła Podstawowa w Leśnej	26-010 Leśna-Stara Wieś
7.	Szkoła Podstawowa w Woli Szczygiełkowej	Wola Szczygiełkowa 63 26-006 Wola Szczygiełkowa
	Szkoła Podstawowa w Bodzentynie	Ul. Rynek Główny 11, 26-010 Bodzentyn
Gimnazjum		
1.	Gimnazjum	Wolności 4, 26-010 Bodzentyn
2.	Publiczne Gimnazjum we Wzdole Rządowym	Ul. Stara Wieś 28 26-010 Wzdół Rządowy
Szkoły Ponadgimnazjalne		
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Bodzentynie	Suchedniowska 6 26-010 Bodzentyn
2.	Liceum Ogólnokształcące im J. Szermentowskiego	Suchedniowska 6 26-010 Bodzentyn
3.	Technikum Nr 9	Suchedniowska 6 26-010 Bodzentyn

źródło: UG

Gmina zaspokaja podstawowe potrzeby w zakresie szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego o ustawowym obowiązku kształcenia. Szkolnictwo wyższe realizowane jest w miastach regionu znajdujących się w niedużych relacjach komunikacyjnych z Gminą tj. Kielce i Starachowice czy nawet Ostrowcem Świętokrzyskim.

Chcąc podjąć edukację na uczelniach o bardziej wyspecjalizowanych kierunkach, szczególnie uczelniach o wysokiej renomie i europejskich standardach nauczania, młodzież w gminie musi wiązać swoje plany z większymi miastami w Polsce (i za granicą).

Według statystyk ok 2821 mieszkańców gminy jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) około 1366 kobiet i 1455 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,7% ludzi posiada wykształcenie wyższe, 1,3% wykształcenie policealne, 9,5 średnie ogólnokształcące, a 15,9% średnie zawodowe. Gmina Bodzentyn w zestawianiu do całego województwa świętokrzyskiego odznacza się niższym poziomem wykształcenia. Wśród kobiet największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone aż 27,5% oraz wyższe 17,4%. Mężczyźni w większości posiadają wykształcenie zawodowe 31,5% oraz podstawowe ukończone 23,9%.

Zgodnie z danymi, w grupie wiekowej na poziomie podstawowym, kształcą się ok. 27% ludności, 11,3% otrzymuje naukę na poziomie gimnazjalnym, natomiast 17,8% znajduje się na poziomie ponadgimnazjalnym. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji szkół wyższych jest 28% mieszkańców gminy Bodzentyn.

Na terenie gminy istnieją również ośrodki wspomagające naukę oraz aktywność młodzieży:

- Niepubliczne Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Świętej Katarzynie,
- Powiatowe Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Chęcinach Filia Nr 1 w Bodzentynie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bodzentynie

4.5.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z oddziałami:

- Ośrodek Zdrowia w Bodzentynie
- Ul. Ogrodowa 2, 26-010 Bodzentyn;
- Ośrodek Zdrowia Święta Katarzyna,
- Ul. Żeromskiego 5, 26-010 Święta Katarzyna;
- Ośrodek Zdrowia Stara Wieś

-(Wzdół)

Mieszkańcy gminy korzystają ponadto z opieki medycznej świadczonej przez szpitale powiatowe w Starachowicach, Kielcach oraz Pogotowie Ratunkowe w Skarżysku - Kamiennej.

Ośrodki Opieki Zdrowotnej oferują szeroką paletę usług medycznych, zapewniając pomoc doświadczonych lekarzy i zaawansowanego sprzętu diagnostycznego.

Ośrodku te zapewniają usługi poradni POZ dla dorosłych, ginekologiczne, neurologiczne, okulistyczne (wyłącznie odpłatnie), rehabilitację i fizjoterapię, laboratorium z punktem pobrań w Bodzentynie oraz Starej Wsi, opiekę pielęgniarki środowiskowej, położnej oraz opiekę stomatologiczną. Liczba osób przypadająca na 1 przychodnię wyniosła 3879 osób.

Tabela 39. Placówki podstawowej opieki zdrowotnej w gminie

..stan na 31.12.2017 r.	..miejscowość	..Specjalizacje
..Ośrodek Zdrowia w Bodzentynie	..Bodzentyn	..Medycyna rodzinna, Chirurg, Internista, Internista, Diabetolog, Pediatria, Pulmonolog, Neurolog, Ginekolog-położnik, Okulista, Stomatolog, Stomatolog, Gabinet Fizjoterapii. ..Gabinety prywatne: ..Gabinet Okulistyczny, Stomatologiczny, Kardiologiczny, Laboratorium Świętokrzyskie Sp. z o. o – Diagnostyka Medyczna
..Ośrodek Zdrowia w Świętej Katarzynie	..Święta Katarzyna	..Internista, Specjalista Reumatolog, Pediatria ..Medycyna rodzinna, Pediatria, Pulmonolog
..Ośrodek Zdrowia w Starej Wsi	..Stara Wieś (Wzdół)	..Gabinety prywatne: ..Gabinet Stomatologiczny, Punkt konsultacyjno – informacyjny ds. uzależnień i przemocy w rodzinie

źródło: <http://zoz.bodzentyn.pl>

Pomoc społeczna

..Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzentynie. Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej mogą korzystać z następujących form pomocy: usług opiekuńczych, pomocy w zakresie dożywienia, wypoczynku letniego dla dzieci, pomoc w znalezieniu miejsca w domu pomocy społecznej, skierowania do schronisk, domów samotnych matek. Przysługiwane są również świadczenia finansowe po wcześniejszym spełnieniu określonych kryteriów oraz konsultacje świadczone na terenie ośrodka jak i w miejscu zamieszkania klienta.

..Ośrodek współpracuje z instytucjami i organizacjami pozarządowymi takimi jak:

..-Stowarzyszeniem Miejsca Góra Na Rzecz Rozwoju Celin i Podgórze – kwalifikacja osób do odbioru żywności;

..-Miejsko – Gminnym Centrum Kultury – organizowanie imprez okolicznościowych, dla dzieci i osób starszych i samotnych.

..Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzentynie realizuje zadania zlecone i własne oraz zlecone przy wsparciu funduszy Unii Europejskiej oraz z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

..Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań własnych w 2017r. zostały wykorzystane w następujący sposób:

..Zasiłki stałe, przyznano 109 osobom i wypłacono 1069 świadczeń na kwotę 509.989,00zł;

..Zasiłki okresowe, przyznano 157 osobom, wypłacono 591 świadczeń na łączną kwotę 192.388,84zł;

..Zasiłki celowe oraz na zakup żywności- wypłacono kwotę 163.326,00zł dla 226 rodzin;

..Domy pomocy społecznej, odpłatność za pobyt dla 20 osób wyniosła 415.738,73zł.

..Udział mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spadł na przestrzeni ostatnich 4 lat i obecnie wynosi ca 11,3% ludności ogółem. W 2016r. wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 13973,1 tys. zł.

4.5.3. Usługi kultury

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn działa Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna im. Adeli Nawrot w Bodzentynie, która prowadzi działalność kulturalno-oświatową i rozrywkową.

MGBP realizuje zadania oprócz wypożyczania książek dla dorosłych i dzieci w dziedzinach wychowania, edukacji, upowszechniania kultury, rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa w celu wzbogacenia osobowości, poczucia wspólnoty społecznej oraz rozwijania kultury życia codziennego i wypoczynku. Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna w Bodzentynie prowadzi działalność poprzez:

- Wypożyczalnia dla dorosłych;
- Oddział dla dzieci i młodzieży;
- Czasopisma bieżące;
- Bezpłatny dostęp do Internetu;
- Lekcje biblioteczne i inne zajęcia dla dzieci i młodzieży
- Zajęcia dla dzieci w „Kąciku malucha”
- Spotkania autorskie;
- Konferencje, seminaria;
- Pasowanie na czytelnika;
- „Ferie z biblioteką” (spotkania z ciekawymi ludźmi, konkursy, turnieje, gry i zabawy);
- „Tydzień bibliotek” podczas którego odbywają się spotkania, pogawędki, wieczorki poetyckie,
- „Lato z biblioteką” wycieczki, zajęcia plastyczne, techniczne, kalambury,
- Spotkania świąteczne (prezentowanie polskich zwyczajów i tradycji, wykonywanie ozdób świątecznych);
- Akcja „Cała Polska czyta dzieciom”;
- Dyskusyjny Klub Książki

Budynek Miejsko- Gminnej Biblioteki Publicznej zlokalizowany jest w budynku przy na Rynku Głównym 11 w Bodzentynie.

Wg danych GUS na rok 2016 w gminie Bodzentyn w publicznej bibliotece jest zarejestrowanych 610 czytelników, a wypożyczenia księgozbioru przypadające na jednego czytelnika to 24 książki.

Miejsko-Gminne Centrum Kultury i Turystyki (MGCKiT) jest samorządową instytucją kultury i jednostką organizacyjną Gminy Bodzentyn.

Podstawowym celem jego działalności jest organizowanie działalności kulturalnej i turystycznej na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn. Ponadto, MGCKiT współpracuje z innymi instytucjami kultury, podmiotami prowadzącymi działalność kulturalną, stowarzyszeniami i związkami twórców i artystów oraz organami władz publicznych zajmującą się działalnością kulturalną.

Centrum Kultury wychodzi naprzeciw oczekiwaniom różnych grup dlatego ogromnym powodzeniem cieszą się zajęcia organizowane dla dzieci, które mogą skorzystać z zajęć plastycznych w różnych grupach wiekowych, z nauki gry na instrumentach klawiszowych, z zajęć ruchowych, gdzie dzieci uczą się tańczyć oraz śpiewać. Organizowane są również zajęcia aerobiku dla pań, w planach jest poszerzenie oferty dla seniorów w ramach „Akademii Seniora”, która działa od dwóch lat i jest prowadzona przy współpracy z Towarzystwem Przyjaciół Bodzentyna.

Na pograniczu dwóch gminy Bodzentyna i łącznej działa szkoła Wrażliwości w Kapkazach (administracyjnie gmina Bodzentyn) będąca prywatną aktywnością z zakresu sztuk pięknych i szeroko pojętej holistycznej edukacji o charakterze znacznie wykraczającym poza region świętokrzyski.

Sąsiedztwo większych ośrodków kulturalnych takich jak: Kielce, Starachowice uzupełnia potrzeby w zakresie usług kultury.

W gminie Bodzentyn działa wiele stowarzyszeń twórczych i organizacji pozarządowych. Należą do nich:

- Stowarzyszenie Miejska Góra na rzecz rozwoju Celin i Podgórze)
- Koło Gospodyń Wiejskich "Wzdolanie")
- Stowarzyszenie Świętokrzyskie)
- Stowarzyszenie Ochrony Zabytków Architektury i Sztuki Bodzentyna i Regionu Świętokrzyskiego)
- Stowarzyszenie Siekierno Nasza Ojczyzna)
- Furmani)
- Stowarzyszenie Gmina Bodzentyn-Nasza Mała Ojczyzna)
- Stowarzyszenie Rozwoju Miejscowości Wola Szczygiełkowa)
- Alebabki)
- Stowarzyszenie Dąbrowa)
- Stowarzyszenie Wzdolskie Kołowrotki)
- Stowarzyszenie Rozwoju wsi i Edukacji)
- Stowarzyszenie Świętokrzyskie Jodły)
- Stowarzyszenie Wilków Nasz Dom)
- Klub Sportowy "Sensas" Bodzentyn)
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Gród-Bodzentyn")
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Orły")
- Uczniowski Klub Sportowy "Jodła")
- Uczniowski Klub Sportowy "Atlas")
- Uczniowski Klub Sportowy "Start" Święta Katarzyna)
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Śniadka)
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Olimp")
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży)
- Ludowy Klub Sportowy "Łysica")
- Wędkarski Klub Sportowy "Kleń")
- Stowarzyszenie Przyjaciół Św. Katarzyny i Doliny Wilkowskiej"Łysica-Sabat")
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Huragan")
- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Leśnej)
- Stowarzyszenie na Rzecz Odnowy Wsi "Odnowica")
- Ochotnicza Straż Pożarna w Psarach-Starej Wsi)
- Towarzystwo Dawida Rubinowicza)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sieradowicach)
- Stowarzyszenie Miłośników Siekierna i Gór Świętokrzyskich)
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wzdole Rządowym)
- Towarzystwo Przyjaciół Bodzentyna)
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bodzentynie)

4.5.4. Usługi sportu, turystyki i rekreacji.

W gminie i mieście Bodzentyn zadania w zakresie usług sportu podejmowane są przez kluby sportowe oraz szkoły. Znajdują się tu obiekty sportowe takie jak:

- boisko piłkarskie Łysica Bodzentyn
- kompleks boisk Orlik 2012 we Wzdole Rządowym
- kompleks boisk Orlik 2012 w Bodzentynie
- sale gimnastyczna w Gimnazjum Publicznym w Bodzentynie
- sala gimnastyczna w Zespole Szkół we Wzdole Rządowym

- sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej w Bodzentynie
- sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej w Świętej Katarzynie

Na terenie naszej gminy z dużym powodzeniem działa Ludowy Klub Sportowy Łysica. Drużyna piłki nożnej od dwóch lat plasuje się w czołówce III ligi. Ponadto istnieje wiele Uczniowskich Klubów Sportowych, które propagują różne dziedziny sportu, a zawodnicy osiągają wiele sukcesów. Jednym z najdłużej działających klubów jest ULKS Jodła, który wychował i wychowuje wielu mistrzów w Biathlonie, narciarstwie klasycznym oraz strzelectwie. Natomiast od niedawna działający ULKS Grot-Bodzentyn może poszczycić się dużymi osiągnięciami w łucznictwie. Poza tym drużyny piłki siatkowej oraz nożnej, które działają przy ULKS Olimp we Wzdole, ULKS Orły i ULKS Gród z Gimnazjum Publicznego w Bodzentynie również zdobywają puchary na szczeblu ogólnopolskim. W szkołach podstawowych działające kluby takie jak UKS Atlas w Bodzentynie, czy UKS Start w Świętej Katarzynie wychowują potencjalnych mistrzów w dziedzinie lekkiej atletyki, billarda, gier zespołowych czy narciarstwa klasycznego.

W Bodzentynie istnieje dość szeroko rozbudowana prywatna baza noclegowa, mimo to na terenie gminy, jak i na całym obszarze Gór Świętokrzyskich jest ona nadal niewystarczająca. Wymaga rozbudowy z jednoczesnym podnoszeniem standardów oferowanych usług, szczególnie baza noclegowa budynków zamieszkania zbiorowego, takich jak: schroniska, domy turysty, pensjonaty czy hotele. Najwięcej noclegów oferowanych jest przez gospodarstwa agroturystyczne, które ze względu na położenie gminy, znaczną ilość kompleksów leśnych i zabytków, spełniają oczekiwania rodzin z dziećmi lub osób ceniących odpoczynek w otoczeniu natury w połączeniu z rekreacją. Na terenie całej gminy znajduje się około 68 gospodarstw agroturystycznych, 4 hotele oferujące imprezy okolicznościowe, zapewniające dużą ilość miejsc noclegowych, niemniej nie wystarczającą w kontekście rozwoju przyjęcia napływu turystów. W miejscowości Święta Katarzyna oraz mieście Bodzentyn zlokalizowane są dwa schroniska młodzieżowe: Niepubliczne Szkolne Schronisko Młodzieżowe "Tanie Spanie" (Święta Katarzyna) i Schronisko Młodzieżowe Bodzentyn.

W Świętej Katarzynie funkcjonują usługi noclegowe: Gościniec "Pod Lasem", Zajazd "Baba Jaga", Ośrodek Wypoczynkowy "Jodełka" i w Bodzentynie „Bernasiówka”.

Na tle województwa obszar gminy wyróżnia się szczególnymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi i kulturowymi, co sprawia, iż gmina jest bardzo atrakcyjna pod względem turystyczno – wypoczynkowym. Samo położenie w centrum Gór Świętokrzyskiej, otoczenie terenami zespołów leśnych Świętokrzyskiego Parku Narodowego wraz z Sieradowickim Parkiem Krajobrazowym, miejscami o ciekawej historii, cennymi zabytkami, tworzą idealne miejsce do spokojnego wypoczynku, rekreacji, sportów oraz turystyki rodzinnej i edukacyjnej.

Obszary leśne pokrywające północną i południową część gminy, oferują szereg atrakcji poprzez dużą ilość szlaków turystycznych, możliwości spacerów, jazdy na rowerze lub konnych wycieczek. Bogactwo lasów oraz idealne warunki w nich panujące, ściągają z okolicznych gmin wszystkich miłośników grzybobrania. W gminie funkcjonuje stadnina koni Manoah w sołectwie Wiącka.

W zachodnio - południowej części gminy, niedaleko kompleksu leśnego lasów państwowych i granic ŚPN znajduje się zbiornik wodny retencyjno – rekreacyjny „Wilków”, który zapewnia atrakcje miłośnikom wędkowania, sportów wodnych i kąpeli. Znajduje się tam strzeżone kąpielisko z wyznaczoną piaszczystą plażą i miejsca z drobną gastronomią i parkingami.

Zimą w gminie uruchamiana zostaje stacja narciarska „Baba Jaga” na Miejskiej Górze. Wyciąg orczykowy to trasa zjazdowa o dł. 650 m i różnicy poziomów 90 m oraz wypożyczalnia sprzętu narciarskiego. W Bodzentynie szerokim zainteresowaniem cieszy się również narciarstwo biegowe. Duża ilość szlaków i tras w malowniczych krajobrazach sprzyja rozwojowi tej dyscypliny.

..Miejscem cieszącym się dużym zainteresowaniem w gminie to Święta Katarzyna – nazywana „perłą” Gór Świętokrzyskich, położona u podnóża Łysicy (612 m n. p. m.) leżąca 7 km od miasta Bodzentyn, otoczona z trzech stron Puszczą Jodłową. Znajduje się tam Muzeum Mineralów i Skamieniałości oraz Szlifierni krzemienia pasiastego. Eksponowana kolekcja, należy do największych w Polsce i zawiera ciekawe okazy z całego świata, Polski i Gór Świętokrzyskich. Wystawiono tu minerały pospolite, odmiany skaleni, rudy metali, kwarcu oraz te najrzadsze rubiny, szafiry i szmaragdy.
..Od maja 2008 muzeum udostępnia do ogólnego zwiedzania szlifiernię krzemienia pasiastego oraz zaprasza na pokaz szlifowania tego regionalnego kamienia jubilerskiego.

..Wzdół to kolejna większa miejscowość w gminie Bodzentyn, gdzie znajduje się punkt widokowy na Pasma Klonowskie, Łysogóry, Wzdoly a także miasto Bodzentyn. Na szczycie góry znajduje się Kapliczka św. Barbary o związana z ciekawą legendą. Na terenie miejscowości znajduje się kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny wzniesiony w 1687 roku. Murowana świątynia z kaplicą, kruchtą i górującą nad nimi wieżą. We Wzdole znajduje się jedyne w Polsce Muzeum Siekier, w gospodarstwie agroturystycznym we wsi Orzechówka. Obecnie muzeum posiada 1850 eksponatów, służących niegdyś do rąbania, łupania i krzesania. Najstarszą z siekier w kolekcji datuje się na 1720 r. Na terenie gospodarstwa znajduje się również kuźnia, gdzie można zapoznać się z technikami kowalstwa i płatnerstwa.

..Kolejną ciekawą atrakcją gminy jest Izba Lniana, muzeum tkactwa, znajdujące się w miejscowości Wiącka na terenie gospodarstwa agroturystycznego „Na Górcie”. W muzeum można odbyć warsztaty tkackie na krosnach z XIX wieku.

..Sołectwo Wzdół również odczuło działania hitlerowców. Na cmentarzu parafialnym znajduje się zbiorowa mogiła z związana z czasami II wojny światowej, gdzie zamordowano 23 mieszkańców.

..Wykus jest kolejnym miejscem wartym odwiedzenia i upamiętnienia bohaterskich walk polskich żołnierzy. Położony w samym sercu Lasów Siekierzyńskich był również miejscem przemarszów i walk powstańczych. Obecnie prócz miejsc upamiętniające patriotyczne historie znajduje się tu pole namiotowe, gdzie można w spokoju spędzić czas w bliskości z naturą.

Turystyka piesza (6 szlaków)

..Przez teren Gminy Bodzentyn przebiega 6 pieszych szlaków (czerwony, czarny, dwa niebieskie i dwa zielone)

- Czerwony szlak pieszy Święta Katarzyna – Dąbrowa

..długość trasy: około 19 km, czas przejścia: 5 h, stopień trudności: trasa średnia, duże przewyższenia
..**Przebieg:** Świta Katarzyna (0 km) - Krajno Pierwsze (2,5 km) - Góra Wymyślona (4,8 km) - Góra Radostowa (6,35 km) - Diabelski Kamień (10,5 km) - Masłów Pierwszy (14 km) - Dąbrowa ([droga nr 73] 19 km)

- Czarny szlak pieszy Starachowice – Wykus

..**Przebieg:** Starachowice PKS, PKP (ma tutaj też swój początek zielony szlak Starachowice - łączna i przecina się szlak czerwony Skarżysko Kamienna - Kałków), Polana Langiewiczza (5,5) (dołącza oznakowanie niebieskiego szlaku Wąchock - Cedzyna), Wykus (9,0) - zaczyna się tutaj zielony szlak Wykus - Skarżysko Zachodnie.

- Niebieski szlak pieszy Bodzentyn – Święta Katarzyna

..długość trasy: około 9 km, czas przejścia: około 2 godzin
..**Przebieg:** Bodzentyn (rynek) - Góra Miejska (2,7 km) - Dolina Czernej Wody (5,2 km) - Święta Katarzyna

- Niebieski szlak Wąchock – Cedzyna

Przebieg: Wąchock MZK,PKS (1 km) – Rataje (2,5 km) - Wykus (10,0 km) - Sieradowice (17 km), Bodzentyn (20 km), Góra Miejska (22,5 km), Święta Katarzyna (28,5 km), Krajno Zagórze II (29,5 km), Ciekoty (34,5 km), Przełom Lubrzanki (36,5 km), Ameliówka (36,5 km), Ameliówka PKS, MPK (37,5 km), Mąchocice PKS, MPK (39,0km), Cedzyna MPK,PKS (45,5 km).

- Zielony szlak pieszy Starachowice – Bodzentyn

długość trasy: około 20,5 km, czas przejścia: 5 h, stopień trudności: trasa łatwa, wyjątkiem jest odcinek Tarczek – Bodzentyn, trasa zwykle dobrze oznaczona, za wyjątkiem odcinka Tarczek - Bodzentyn

Przebieg: Starachowice - Zalew Lubianka (4 km) - Radkowice (10 km) - Tarczek (15,5 km) - Bodzentyn (20 km)

- Zielony szlak pieszy: Łączna – Bukowa Góra – Bodzentyn

długość trasy: około 17 km, czas przejścia: 4,5 h, stopień trudności: trasa łatwa, udogodnienia turystyczne na Bukowej Górze

Przebieg: Łączna PKP - Zagórze (1,5 km) - Kamieniołom (4,5 km) - Bukowa Góra (6,5 km) - Psary Podlesie (10 km) - Psary Stara-Wieś (12,5 km) - Bodzentyn (17 km)

Turystyka rowerowa

Przez teren Gminy przebiega 5 tras rowerowych w tym dwie tematyczne.

- Trasa I

Przebieg: Kielce – Masłów – Brzezinki – Ciekoty - Św. Katarzyna – Bodzentyn - Psary, Kąty – Klonów - Barcza – Brzezinki – Masłów - Kielce. Trasa po szosie, 60 km.

- Miejsca Mocy

Przebieg: Michałów – Marcinków - Wąchock - Rataje - Sieradowicki Park Krajobrazowy (Rezerwat „Wykus”) - Bronkowice - Radkowice - Rzepin - Dąbrowę – Kałków.

- Architektury Obronnej

Przebieg: Końskie, Modliszewice, Kazanów, Sielpia, Smyków, Grzymałków, Malmurzyn, Oblęgór, Oblęgorek, Chełmce, Podzamcze Piekoszowskie, Piekosów, Jaskinia Raj, Chęciny, Podzamcze Chęcińskie, Bolmin, Małogoszcz, Sobków, Mokrsko, Motkowice, Imielno, Skowronno, Pińczów, Młodzawy, Chroberz, Stradów, Wiślica, Chotel Czerwony, Radzanów, Szczaworyż, Stopnica, Oleśnica, Rytwiany, Golejów, Staszów, Kurozwęki, Kotuszów, Szydłów, Chańcza, Ujazd, Konary, Klimontów, Ossolin, Samborzec, Sandomierz, Ocinek, Międzygórz, Tudorów, Okalina, Opatów, Lipowa, Ptkanów, Ćmielów, Podgrodzie, Ćmielów, Trębanów, Małoszyce, Wszechświęte, Jacentów, Sadowie, Czerwona Góra, Janowice, Sarnia Zwola, Grzegorzowice, Baszowice, Bodzentyn, Psary, Klonów, Masłów, Kielce.

Turystyka samochodowa

Przez teren Gminy przebiega 5 szlaków samochodowych.

- Cystersów

- Miejsca Mocy

Przebieg: Michałów – Marcinków - Wąchock - Rataje - Sieradowicki Park Krajobrazowy (Rezerwat „Wykus”) - Bronkowice - Radkowice - Rzepin - Dąbrowę – Kałków.

- Arche – Geologiczny

Przebieg: Bałtów - JuraPark Bałtów, Ostrowiec Świętokrzyski - Muzeum i Rezerwat Archeologiczno-Przyrodniczy „Krzemionki”, Skały – wąwóz, Nowa Słupia - Muzeum Starożytnego Hutnictwa, Góry

Świętokrzyskie - obszar ochrony ścisłej Święty Krzyż, Bukowa Góra – Świętokrzyski Park Narodowy, kamieniołom Zachełmie, kamieniołom Szewce, kamieniołom Stokówka, rezerwat "Kamienne Kręgi", rezerwat Ciosowa, Kielce - Rezerwat skalny Ślichowice im. Jana Czarnockiego, Kielce - Rezerwat Wietrznia im. Zbigniewa Rubinowskiego, rezerwat Kadzielnia, rezerwat krajobrazowy Karczówka, rezerwat geologiczny Biesak-Białogon, rezerwat Jaskinia Raj, Chęciny - rezerwat Rzepka, Chęciny - rezerwat Góra Zelejowa, Chęciny - rezerwat Miedzianka, Chęciny - Góra Zamkowa, Skiby - Jaskinia Piekło, Góry Pieprzowe, Starachowice - Muzeum Przyrody i Techniki im. Jana Pazdura "Ekomuzeum" (Wystawa Paleontologiczna)

- Szlak frontu wschodniego I wojny światowej

Szlak biegnie przez następujące miejscowości: Sędziszów, Małogoszcz, Włoszczowa, Kazimierza Wielka, Skalmierz, Pińczów, Jędrzejów, Morawica, Busko – Zdrój, Chmielnik, Kielce, Wąchock, Szydłów, **Bodzentyn**, Suchedniów, Skarżysko-Kamienna, Działoszyce, Chęciny, Stąporków, Końskie, Raków, Połaniec, Staszów, Nowa Słupia, Kunów, Ćmielów, Osiek, Zawichost, Ożarów, Koprzywnica, Sandomierz, Opatów, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice.

- fragmenty krajobrazowych tras samochodowych „Dużej i Małej Pętli Świętokrzyskiej

Samo miasto Bodzentyn w planie województwa zostało uznane za ośrodek turystyczno – rekreacyjny, natomiast Święta Katarzyna za kształtujące się centrum turystyczno – rekreacyjne. Obszar wiejski gminy położony jest w turystyczno – rekreacyjnych regionach Gór Świętokrzyskich i Doliny Kamiennej. Charakter atrakcji turystycznych szczególnie predysponuje do turystyki pobytowej (weekendowej), objazdowej i kulturowej.

W Bodzentynie organizowany jest szereg imprez kulturalnych oraz obchodzonych jest wiele świąt i dni związanych z miastem i gminą. Do lokalnych imprez należą między innymi:

- Festiwal Wędrowania w Bodzentynie, łączący turystykę, edukację i sztukę. Program obejmuje spektakle plenerowe, rajdy piesze i rowerowe, akcje plastyczne, warsztaty, koncerty i dyskusje ekologiczne;

- Dni Bodzentyna, odbywające się w pierwszy weekend lipca na Placu Zamkowym i jest stałym elementem kulturalnym gminy. Podczas tych uroczystości prezentują się zespoły ludowe, kabaretów i gwiazd muzyki;

- Dni Dawida Rubinowicza, organizowane zazwyczaj we wrześniu, w ramach promocji kultury żydowskiej zamieszkującej Bodzentyn przed II Wojną Światową;

- Bodzentyńskie Ostatki – swój początek miały w 2013 roku, impreza zyskała charakter gminnej. Podczas uroczystości swój dorobek artystyczny prezentują zespoły;

- Przegląd Małych Form Teatralnych – organizowane co roku, w przeglądzie biorą udział zespoły reprezentujące przedszkola oraz szkoły z terenu gminy Bodzentyn;

- Uroczystości w Wykusie, każdego roku w drugą sobotę czerwca organizowane są uroczystości upamiętniające poległych. Organizatorami uroczystości są Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej - Środowisko Świętokrzyskich Zgrupowań AK "Ponury-Nurt" oraz Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej Obwód Świętokrzyski. Od pewnego czasu uczestniczą w nich przedstawiciele władz wojewódzkich i poczty sztandarowe świętokrzyskiej policji, której patronem od 1990 r. jest mjr cc. Jan Piwnik "Ponury".

Gmina Bodzentyn może pochwalić się również tradycyjnymi produktami do których należą:

- Chleb Kiernożyckich z Bodzentyna - chleb pszenny na zakwasie z mąki żytniej, wypiekany do dziś w małej piekarni pani Felicji Harabin, w Bodzentynie przy ulicy Straży Pożarnej. Receptura i technologia wypieku zostały opracowane w 1937 roku przez ojca pani Felicji Stanisława Kiernożyckiego. Do jego wypieku używa się drewna, które nadaje mu specyficzny smak i zapach.

- kiełbasa Bodzentyńska - wyróżnia się spośród innych tego typu produktów intensywnym zapachem i smakiem, a zawdzięcza to dużej ilości czosnku i ręcznie tłuczonym ziarnom pieprzu czarnego

- Kwas burakowy - rewelacyjnie gasi pragnienie, a może również być bazą na barszczyk wigilijny. Wytwarzany jest przez panią Teresę Barwicką z Wiącki. Uzyskiwany jest on z ekologicznych produktów, nastawiany do kiszenia i zlewany zgodnie z kalendarzem biodynamicznym, bogaty w witaminy i pierwiastki, od pokoleń stosowany jako cudowny lek na anemię, przeziębienia, obniżenie ciśnienia oraz w okresie rekonwalescencji po przebytych chorobach.

_(Źródło: <http://www.wokollysejgory.pl/>)

4.6. Zasoby mieszkaniowe gminy

Tabela 40. Zasoby mieszkaniowe

_.Dane w poniższej tabeli dotyczą obszaru całej gminy Bodzentyń. Źródło GUS.

Liczba nieruchomości oddanych do użytkowania w latach 2010 – 2017 (źródło GUS)								
Funkcja	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Liczba mieszkań i domów łącznie	17	12	30	27	35	28	36	35
100% mieszkań zostało przeznaczone na cele indywidualne.								

_.źródło: Polska w liczbach, GUS Kielce, stan na rok 2017

wyszczególnienie	mieszkania oddane do użytku na 1000 os.	zasoby mieszkaniowe na 1000 os.	przeciętna liczba izb w mieszkaniu	przeciętna pow. użytkowa mieszkania
Polska	4,64	371,3	3,91	92,7 m ²
Woj. świętokrzyskie	2,53	352,4	5,20	120,6 m ²
Gmina i Miasto Bodzentyń	3,01	314	6,17	127,6 m ²

_.źródło: Polska w liczbach, GUS Kielce, stan na rok 2017

Liczba mieszkań oddana do użytku w roku 2017 r. wynosiła 35 o przeciętnej powierzchni ok 127,6 m².

_.Inicjatywę w zakresie budownictwa na terenie gminy przejawiają wyłącznie inwestorzy prywatni.

4.7. Charakterystyka ruchu budowlanego w gminie.

_.Wśród inwestycji realizowanych w Gminie w ostatnich latach największy udział w rozwoju budowlanym gminy mają budynki mieszkalne jednorodzinne. Od 2015 roku wpłynęło 341 wniosków mieszkańców i przedsiębiorców zawierających 176 decyzji o pozwoleniu na budowę. Przyjmując za 100% wnioski złożone od 2015-2018 roku kształtuje nam się udział procentowy zabudowy w następujących wysokościach: zabudowa mieszkaniowa 42%, zabudowa zagrodowej 13%, usługi 7%, cel publiczny 13% oraz pozostałe funkcje zabudowy letniskowej, rozbiórki, zmian przeznaczenia w wysokości 15%. Pozwolenia na budowę stanowią 11,5% wydanych wniosków.

Tabela 41. Decyzje o pozwoleniu na budowę wydane w latach 2015-2018 na terenie Gminy Bodzentyn.

Sołectwo	2015	2016	2017	2018	RAZEM
1.	2.	3.	4.	5.	6.
miasto BODZENTYN	11	9	6	6	32
SIEKIERNO	2	2	-	-	4
WZDÓŁ RZĄDOWY	1	2	1	2	6
ŚCIGNIA	-	-	-	-	-
WZDÓŁ KOLONIA	1	2	2	-	5
HUCISKO	2	-	-	-	2
WIĄCKA	2	3	5	-	10
PSARY PODŁAZY	2	-	3	-	5
PSARY STARA WIEŚ	-	1	3	-	4
DĄBROWA GÓRNA	-	-	1	-	1
DĄBROWA DOLNA	4	3	1	1	9
WOLA SZCZYGIEŁKOWA	3	-	2	-	5
CELINY PODGÓRZE	5	-	2	-	7
SIERADOWICE	2	1	4	1	8
ŚNIADKA	3	1	1	-	5
ORZECZÓWKA	1	2	-	-	3
PODMIELOWIEC	1	-	-	-	1
LEŚNA STARA WIEŚ	7	6	9	1	23
WILKÓW	6	4	7	2	19
PSARY KĄTY	1	1	2	-	4
ŚWIĘTA KATARZYNA	9	2	7	4	22

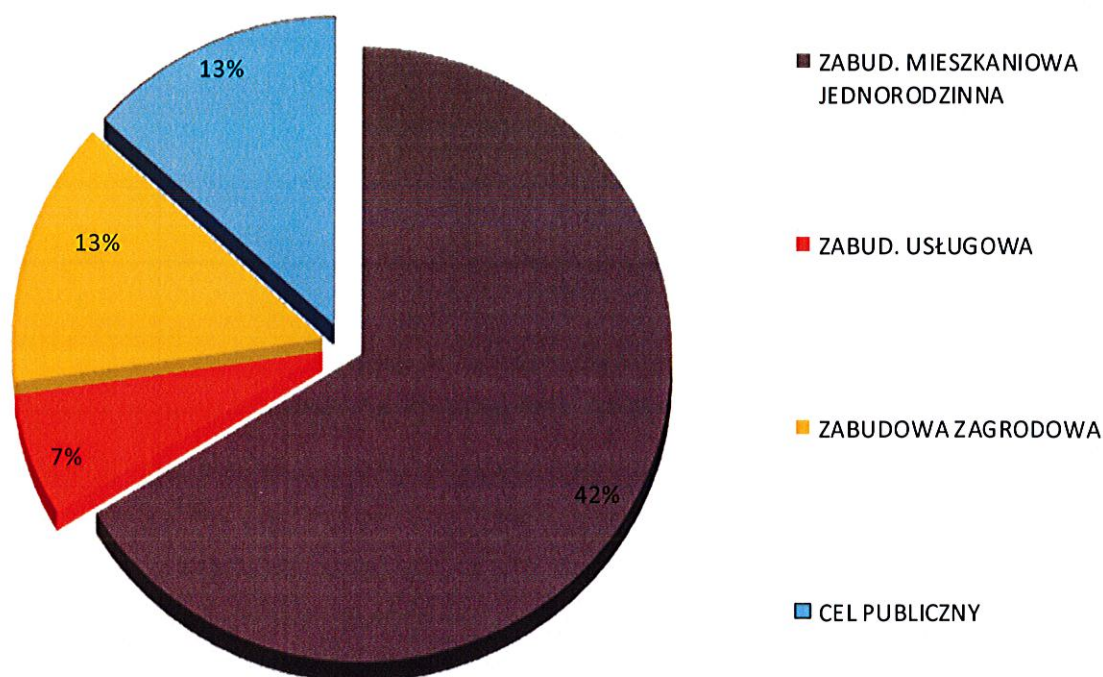
_KAMIENIEC	_-	_1	_-	_-	_1
_RAZEM	_63	_40	_56	_17	_176
_RAZEM					_176

Tabela 42. Decyzje o pozwoleniu na budowę wydane w latach 2015-2018 na terenie Gminy Bodzentyn w podziale na funkcje.

_Sołectwo	_Zabudowa mieszkaniowa	_Zabudowa usługowa	_Zabudowa zagrodowa/ techniczna	_Rozbiórka	_Inne	_RAZEM
_1.	_2.	_3.	_4.	_5.	_6.	_7.
_miasto BODZENTYN	_23	_4	_4	_2	_-	_32
_SIEKIERNO	_3	_-	_-	_-	_1	_4
_WZDÓŁ RZĄDOWY	_4	_-	_/1	_1	_-	_6
_ŚCIGNIA	_-	_-	_-	_-	_-	_-
_WZDÓŁ KOLONIA	_2	_-	_2	_-	_1	_5
_HUCISKO	_2	_-	_-	_-	_-	_2
_WIĄCKA	_9	_-	_-	_-	_1	_10
_PSARY PODŁĄZY	_4	_-	_1	_-	_-	_5
_PSARY STARA WIEŚ	_4	_-	_-	_-	_-	_4
_DĄBROWA GÓRNA	_1	_-	_-	_-	_-	_1
_DĄBROWA DOLNA	_6	_-	_2	_-	_1	_9
_WOLA SZCZYGIEŁKOWA	_4	_-	_1	_-	_-	_5
_CELINY PODGÓRZE	_6	_-	_1	_-	_-	_7
_SIERADOWICE	_5	_-	_2	_1	_1	_8
_ŚNIADKA	_2	_-	_3	_-	_-	_5
_ORZECZÓWKA	_3	_-	_-	_-	_-	_3
_PODMIELOWIEC	_1	_-	_-	_-	_-	_1

LEŚNA STARA WIEŚ	16	1	1+2	-	3	23
WILKÓW	14	-	1+3	1	-	19
PSARY KĄTY	3	-	1	-	-	4
ŚWIĘTA KATARZYNA	12	7	1	-	2	22
KAMIENIEC	1	-	-	-	-	1
RAZEM	124	12	26	5	9	176

Diagram. Procentowy udział wniosków w podziale na funkcje w latach 2016-2018.

4.8. Obronność i bezpieczeństwo publiczne.

4.8.1 Tereny wojskowe.

Na obszarze gminy i w bezpośrednim jej sąsiedztwie nie ma terenów jednostek wojskowych ani też nie ma terenów ćwiczebnych.

4.8.2. Ochrona policyjna.

Gmina podlega Powiatowej Komendzie Policji w Kielcach. Na terenie gminy zlokalizowany jest 1 Komisariat policji w Bodzentynie.

4.8.3. Ochrona przeciwpożarowa.

Usługi w zakresie ochrony ludności, łagodzenia i likwidowania skutków katastrof świadczy pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarna, do których należą:

- Dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Bodzentynie;
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wzdole Rządowym;

- Ochotnicza Straż Pożarna w Sieradowice;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Psary.

4.8.4. Obrona cywilna.

W zakresie zagrożeń gmina wykonuje zadania zgodnie z procedurami zawartymi w Regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta i Gminy Bodzentyn na okres zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

4.8.5. Ostrzeżenie i alarmowanie mieszkańców

W zakresie ostrzegania i alarmowania mieszkańców o zagrożeniach gmina wykorzystuje system syren alarmowych zlokalizowanych przy jednostkach ochotniczej straży pożarnej wyszczególnionych w opracowaniu.

Powiadamianie ludności o ewakuacji odbywa się poprzez przekazanie bezpośrednich informacji z administracji domów mieszkalnych, przez kierowników zakładów pracy, sołtysów oraz przy pomocy komunikatów z radiowozów policyjnych i regionalnych rozgłośni telewizyjnych, a także syren alarmowych i dzwonów kościelnych. Coraz popularniejsze staje się również wykorzystywanie sieci telefonii komórkowej i przysyłanie ostrzeżeń drogą SMS.

4.8.6. Zagrożenia katastrofalne

1) W zakresie zagrożeń powodziowych:

Na terenie gminy nie występują tereny szczególnego zagrożenia powodziowego wskazane na mapach zagrożenia powodziowego (MZP) oraz map ryzyka powodziowego (MRP) opublikowane na Hydroportalu MZP.

2) W zakresie zagrożeń pożarami:

W obszarze gminy Bodzentyn istnieje duże zagrożenie pożarowe z uwagi na znaczne zalesienie kompleksami lasów i występowanie drobnych skupisk leśnych, szczególnie w sąsiedztwie tych kompleksów i w sąsiedztwie dolin rzecznych. Do szczególnych miejsc zagrożonych pożarem należy uwzględnić sąsiedztwo lasów z zabudową mieszkalną i zagrodową.

Charakter zabudowy na terenie gminy może stworzyć zagrożenie, poprzez bezpośrednie sąsiedztwo terenów usług, składów i magazynów z intensywną zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz zagrodową, szczególnie w samym mieście Bodzentynie. Ponadto niekiedy zbyt małe odległości od budynków przy zabudowie ulicowej mogą stworzyć zagrożenie dla przemieszczania się ognia i rozprzestrzeniania na grupy budynków w sąsiedztwie, czy całej wsi.

3) W zakresie zagrożeń osuwiskami mas ziemnych:

Gmina leży w strefie stosunkowo niewielkiej koncentracji obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych. Według projektu Systemu Osłony Przeciw osuwiskowej SOPO w północnej części gminy i w sołectwie Celiny Podgórze zlokalizowane zostały obszary możliwe do powstania osuwisk.

4) W zakresie zagrożeń w transporcie:

Na obszarze gminy mamy do czynienia z zagrożeniami wynikającymi z przebiegu dróg transportu kołowego o zasięgu regionalnym.

Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie nr 751 i nr 752, krzyżują się w mieście Bodzentyn.

Największy ruch można zaobserwować na drodze DW752 przecinającej miasto na dwie części, o stosunkowo dużym kolizyjnym przebiegu (centrum miasta). Obserwuje się tutaj znaczny ruch samochodów ciężarowych.

Powyższe uwarunkowania przestrzenne w sytuacjach takich jak: wypadki samochodowe, kolizje samochodów przewożących materiały niebezpieczne – będą stanowić ograniczenie w sprawności

przewodzenia akcji ratunkowych lub utylizacji substancji niebezpiecznych dla ludzi lub szkodliwych dla środowiska.

Przez obszar gminy nie przebiega żadna trakcja kolejowa.

5) W zakresie zagrożeń chemicznych:

Przez teren Gminy i miasta Bodzentyn nie przebiega transport substancji niebezpiecznych (wyluczając transport paliwa do stacji benzynowych), nie przebiegają również magistrale gazowe lub linie wysokiego napięcia.

Niemniej istnieje zagrożenie związane z działalnością stacji benzynowych (miasto Bodzentyn przy drodze DW751), stosowaniem oprysków na użytkach rolnych i sadowniczych oraz utylizacją opakowań środków ochrony roślin.

6) Zagrożenia inne:

Nie wykazano.

4.8.7. Tereny zamknięte

Na obszarze gminy i miasta Bodzentyn nie znajdują się tereny zamknięte, będące terenami przebiegu linii kolejowych – zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo kraju.

5. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Podstawowy układ drogowy gminy (ponadlokalny) tworzą dwie drogi regionalne DW751 i DW752, które krzyżują się w mieście Bodzentyn. Układ ten rozbudowany jest o system dróg powiatowych stanowiących komunikację do większości wsi na terenie gminy.

Główne elementy układu — drogi wojewódzkie i wybrane powiatowe, są w stosunkowo dobrym stanie technicznym i mają zadowalające dla obecnego ruchu parametry techniczne. Drogi wojewódzkie są obecnie modernizowane i sukcesywnie polepszane ich parametry techniczne.

Można stwierdzić, że tylko niektóre ciągi dróg powiatowych realizują funkcje przewidziane dla tej kategorii dróg. Na pozostałej sieci dróg powiatowych należy zrealizować twarde nawierzchnie w celu zamknięcia ciągów drogowych oraz poszerzyć je do parametrów przynajmniej dróg klasy lokalnej. Sytuacja taka jest na drogach: nr 0588T w Psarach – Kąty (pod lasem), nr 0584T w sołectwie Wzdół Rządowy za wsią w kierunku gminy Łączna, nr 0583T w miejscowości Leśna – Kamienna Góra w kierunku Podmielowca, nr 0585T w sołectwie Wzdół Parcele, nr 0584T w sołectwie Podmielowiec i nr 0585T w sołectwie Orzechówka.

Stan techniczny nawierzchni dróg w gminie Bodzentyn nie jest zadowalający (szczególnie powiatowych) ale ulega systematycznej poprawie dzięki prowadzonym remontom i modernizacjom a także modernizacji istniejących i budowie nowych odcinków dróg gminnych. Niekorzystnym zjawiskiem jest natomiast brak chodników oraz oświetlenia ulicznego poza miastem Bodzentyn i Świętą Katarzyną w mniejszych wsiach, co wpływa na poziom bezpieczeństwa użytkowników dróg.

5.1. Komunikacja drogowa

5.1.1. Analiza powiązań zewnętrznych

Miasto i Gmina Bodzentyn położona jest w zasięgu oddziaływania korytarzy transportowych o znaczeniu międzyregionalnym, które tworzą:

- Korytarz krajowy Warszawa – Kielce – Kraków, tworzonego przez realizowaną drogę ekspresową S-7 i przebudowywaną linię kolejową znaczenie państwowego nr 8 Warszawa – Kraków;
- Korytarz krajowy Łódź – Kielce – Rzeszów, tworzony przez realizowaną drogę ekspresową S-74 Łódź (Sulejów) - Kielce – Sandomierz – Nisko (Rzeszów) i przebiegającą w pewnym oddaleniu linię kolejową nr 25 Łódź – Skarżysko Kamienna – Sandomierz – Dębica (Rzeszów);

- Korytarz międzyregionalny Łódź – ośrodki położone w północnym pasie województwa (od Końskich do Opatowa) – Rzeszów, utworzony przez drogi nr 74, 42 i 9 wraz z linią kolejową nr 25 Łódź – Dębica.

Na obszarze miasta i gminy Bodzentyn są zlokalizowane elementy uzupełniające w/w korytarze transportowe i należą do nich:

- 1) Droga wojewódzka nr 751 relacji Suchedniów – Bodzentyn – Nowa Słupia – Ostrowiec Świętokrzyski;
- 2) Droga wojewódzka nr 752 relacji Górno – Bodzentyn – Rzepin Pierwszy.

Drogi wojewódzkie nr 751 i 752 są połączone z drogą ekspresową S-7 i drogą krajową nr 42 mającymi bardzo duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego północnej części województwa świętokrzyskiego. Drogi te stanowią też połączenie obszarów Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Skarżysku - Kamiennej, Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim.

Miasto i Gmina Bodzentyn ma dogodne połączenie z największymi ośrodkami miejskimi w okolicy. Odległości od nich wynoszą odpowiednio: do Kielc – 30 km, do Suchedniowa 14km, do Skarżyska Kamiennej – 28km, do Starachowic – 24km i odbywają się głównie drogami wojewódzkimi.

Najdogodniejsze połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywają się następującymi drogami publicznymi:

- wojewódzką nr 751 z Suchedniowem, Ostrowcem Świętokrzyskim, Starachowicami i Rzepinem Pierwszym,
- powiatową nr 0582T ze Starachowicami,
- wojewódzką nr 752 z Kielcami, Starachowicami i Ostrowcem Świętokrzyskim.

Analiza powiązań siecią drogową i indywidualnymi środkami komunikacji (głównie samochodami osobowymi), przedstawiona na określony 30-to minutowy dojazd do centrum Bodzentyna obejmuje teren 21 gmin położonych na obszarze pięciu powiatów: ostrowieckiego, opatowskiego, kieleckiego, starachowickiego oraz skarżyskiego.

W najdogodniejszej sytuacji są gminy położone w odległości mierzonej 15-to minutowym dojazdem (Łączna, Masłów, Górno, Bieliny, Nowa Słupia, Pawłów, Wąchock i Suchedniów). Najdalej położone gminy w strefie 25–30-to minutowego dojazdu do:

- Łągów i Daleszyce od południa,
- Waśniów, Kunów, Brody i miasto Ostrowiec Św. na wschodzie,
- Mirzec, Skarżysko Kościelne i Skarżysko – Kamienna na północy,
- Bliżyn, Zagnańsk, miasto Kielce na zachodzie.

5.1.2. Analiza powiązań na obszarze miasta i gminy.

Miejscowości położone na obszarze gminy są najlepiej powiązane z ośrodkiem miejsko-gminnym – Bodzentynem. Sołectwa: Orzechówka (po modernizacji drogi powiatowej), Wzdół Rządowy, Wzdół – Kolonia, Kamieniec, Dąbrowa Górna i Dąbrowa Dolna skomunikowane są z miastem poprzez drogę wojewódzką nr 751, natomiast droga wojewódzka nr 752 z ośrodkiem miejskim gminy łączy sołectwa Święta Katarzyna i Celiny Podgórze (od południowego - zachodu) i sołectwa gminy Pawłów od wschodu.

Bezpośrednie połączenia drogami powiatowymi mają wszystkie pozostałe sołectwa: Wilków, Psary Kąty, Psary Stara Wieś, Psary Podłazy, Celiny, Wola Szczygiełkowa, Sieradowice, Śniadka, Leśna Stara Wieś, Siekierno, Podmielowiec, Ściegnia, Hucisko, Wzdół Parcele.

Wyżej wymienione powiązania dotyczą przeważającej części zabudowy położonej bezpośrednio przy drogach o nawierzchni twardej. Część zabudowy, prawie we wszystkich sołectwach zlokalizowana jest w rozproszeniu przy drogach dojazdowych do pól o nawierzchni

gruntowej, gruntowej ulepszonej kamieniem i sukcesywnie przebudowywanej do nawierzchni twardej.

Układ drogowy na obszarze gminy jest koncentryczny w stosunku do gminnego ośrodka administracyjno – usługowego Bodzentyna i wyraźnie zaznacza się w północnej części. W południowym obszarze gminy dominuje zaś Świętokrzyski Park Narodowy a drożność komunikacji do ośrodka centralnego jakim jest miasto Bodzentyn ogranicza się do drogi wojewódzkiej nr 752 oraz powiatowych nr 0599T i nr 0314T.

Wszystkie sołectwa położone są w 15-to minutowej strefie dojazdu samochodem osobowym do centrum administracyjno-usługowego gminy (w warunkach optymalnych - poza godzinami szczytu). Sołectwa: Celiny Podgórze, Psary Stara Wieś, Leśna Stara Wieś, Sieradowice, Dąbrowa Górna i Dąbrowa Dolna znajdują się w strefie 5-cio minutowej. Sołectwa Śniadka, Wola Szczygiełkowa, Psary Kąty, Ściegna, Siekierno położone jest w strefie 6-10 -cio minutowej a jedynie sołectwa Wilków, Orzechówka i Wiącka w strefie 11-15 -to minutowej.

Po występującej tendencji likwidowania nierentownych połączeń kolejowych coraz bardziej dynamicznie rozwija się komunikacja autobusowa i busowa, zwłaszcza przewoźników prywatnych. Przez gminę Bodzentyn nie przebiega linia kolejowa. Przy dojeździe środkami komunikacji publicznej sytuacja jest mniej korzystna w kwestii szybkości dojazdu, z uwagi na układ tras przejazdu tej komunikacji.

Bezpośrednie powiązania poszczególnych sołectw ze sobą są na ogół zapewnione drogami o twardej nawierzchni.

5.1.3. Charakterystyka układu drogowego gminy

Przez miasto i gminę Bodzentyn przebiegają dwie drogi wojewódzkie (DW751 i DW752) o łącznej długości w granicach miasta 6,82 km. Jezdnie dróg wojewódzkich posiadają nawierzchnie bitumiczną.

W zakresie dróg powiatowych znajduje się w gminie aż 15 ciągów komunikacyjnych dróg publicznych powiatowych o łącznej długości w samym mieście 2,45 km. Drogi gminne występują w postaci aż 31 ciągów komunikacyjnych i w samym mieście posiadają długość około 2,18 km a w całej gminie ok. 38,50 km. Część to drogi o nawierzchni asfaltowej, pozostałe to drogi tłuczniowo - gruntowe.

Wiele dróg powiatowych i gminnych wymaga jednak przebudowy w zakresie dostosowania ich do obowiązujących parametrów, budowy poboczy i odwodnieni, bądź przeprowadzenia kapitalnego remontu, w tym również budowy oświetlenia. W zakresie dróg lokalnych ostatnie lata wskazują na bardzo szybką poprawę standardów dróg gminnych i realizację programu poprawy bezpieczeństwa w obszarze całej gminy poprzez budowę oświetlenia.

Największą długość na obszarze mają drogi powiatowe, bo aż 60% wszystkich dróg, jedynie 23% to drogi gminne. Długość dróg wojewódzkich to 17%.

Przy wzrastającym ruchu pojazdów mechanicznych coraz bardziej wskazana jest realizacja ciągów pieszych bądź w miarę potrzeb pieszo-rowerowych w pierwszej kolejności wzdłuż istniejących dróg wyższych kategorii oraz dróg przewidywanych do przebudowy na drogi główne lub zbiorcze na odcinkach zabudowanych lub łączących dwie istotne z punktu turystycznego miejscowości tj. Świętą Katarzyną i Bodzentynem.

Tabela 43. Charakterystyka układu drogowego gminy Bodzentyn wraz z miastem (wg hierarchii)

Numer drogi	Klasa techniczna	Przebieg drogi	Długość odcinka na terenie gminy (m)
DROGI WOJEWÓDZKIE			
DW 751	G	Suchedniów – Bodzentyn – Nowa Słupia – Ostrowiec Świętokrzyski	-
DW 752	G	Górno – Bodzentyn – Rzepin Pierwszy	-
DROGI POWIATOWE			
0314T	Z	Mąchocice Kapitulne (Mąchocice Dolne) – Ciekoty – Rozdole – Św. Katarzyna	-
0582T	Z	Wąchock – Siekierno – Leśna	-
0583T	Z	Podmielowiec – Siekierno – Kamienna Góra	-
0584T	Z	Wzdół Rządowy – Stara Wieś – Parcele – Podmielowiec – Siekierno	-
0585T	Z	Gołębiówka – Ścignia – Wzdół Plebański	-
0586T	Z	Przez wieś Leśnia	-
0587T	Z	Gózd – Psary – Bodzentyn	-
0588T	Z	Podlesie – Psary – Podłazy – Hucisko – Wzdół Plebański – Wzdół Rządowy – Zagórze – Czerwona Górka – łączna	-
0596T	Z	Przez wieś Wilków	-
0598T	Z	Dąbrowa Dolna – Grabków – Krajków – Łomno – Modrzewie – Bostów	-
0599T	Z	Bodzentyn – Celiny – Wola Szczygiełkowa – Dębno – Jeziorko	-
0608T	Z	Siekierno – Bronkowice – Radkowice – Rzepin Kolonia	-
0609T	Z	Kamienna – Kresy – Śniadka Druga	-
0610T	Z	Leśna – Sieradowice Pierwsza	-
0611T	Z	Bodzentyn – Śniadka - Tarczek	-
DROGI GMINNE			

_311001T	D	_Kapkazy – Hucisko	2489
_311002T	D	_Święta Katarzyna – ul. Wzorki	186
_311003T	L	_Siekierno – Przedgrab	1275
_311004T	D	_Podłazie – Wzdół Rządowy	1215
_311005T	D	_Bodzentyn – Bodzentyn Parcele – ul. Wolności	2195
_311006T	D	_Kamieniec przez wieś	1283
_311007T	D	_Dąbrowa Skarbowa – Celiny	512
_311008T	L	_Dąbrowa Poduchowna (Górna)	1310
_311009T	D	_Celiny – Łazy	795
_311010T	D	_Śniadka I przez wieś	550
_311011T	L	_Śniadka II – Śniadka III	576
_311012T	L	_Śniadka I – Śniadka Parcele	1338
_311013T	L	_Śniadka II – Trzcianka	2030
_311014T	D	_Śniadka III – Śniadka Parcele	2928
_311015T	L	_Święta Katarzyna – Grabowa	2685
_311016T	L	_Wzdół – Kolonia – Wzdół Parcele	1018
_311017T	L	_Łącznik do wsi Orzechówka	833
_311018T	L	_Przez miejscowość Stara Wieś	726
_311019T	L	_łącznik Nr 1 do wsi Wilków ul. Stara Wieś	100
_311020T	L	_Przedłużenie ul. Stara Wieś w Wilkowie	435
_311021T	L	_Przez wieś Wilków ul. Stara Wieś	1058
_311022T	L	_łącznik nr 2 do wsi Wilków ul. Stara Wieś	196
_311023T	L	_Przez wieś Śniadka Trzecia	1225
_311024T	L	_łącznik do Wsi Sieradowice Drugie	831
_311025T	L	_Przez Wieś Parcelancia	1330
_311026T	L	_łącznik do wsi Podlesie	627
_311027T	L	_łącznik nr 1 do wsi Kamieniec	156

311028T	L	Łącznik nr 2 do wsi Kamieniec	161
311029T	L	Łącznik nr 3 do wsi Kamieniec	116
311030T	L	Przez miejscowość Kamionka	835
311031T	D	Droga dojazdowa do wsi Siekierno - Przedgrab	444
-	D	Stara Wieś – Kopciowiec	1360
-	D	Wiącka – Wzdół Rządowy	743
-	D	Orzechówka	420
-	D	Ul. Spacerowa – Św. Katarzyna	1600
-	D	Wzdół - Parcele	370
-	D	Wilków w stronę Krajna	382
-	D	Ul. Błotna Bodzentyn	895
-	D	Ul. Podgórska Bodzentyn	800
Razem			38,496 km

5.2. Ocena warunków funkcjonowania ruchu istniejącego.

Podstawą do oceny warunków ruchu były wyniki generalnych pomiarów ruchu prowadzonych cyklicznie na drogach publicznych przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich.

Wyniki pomiarów wyrażone średnim dobowym ruchem rocznym (ŚDRR) podane zostały w tabeli poniżej i pochodzą z Generalnego Pomiaru Ruchu na 2015 r. na drogach wojewódzkich.

Tabela 44. Wyniki pomiarów wyrażone średniorocznym ruchem dobowym – pomiar w 2015 r.

Lp.	Nr drogi	Nazwa odcinka drogi	ŚDR	Pojazdy samochodowe						
				Motocykle	Sam. osobowe, mikrobusy	Lekkie sam. ciężar.	Sam. cięż. bez przyczep	Sam. cięż. z przyczepami	Autobusy	Ciągniki rolnicze
1.	751	SUCHEDNIÓW-BODZENTYN	2400	34	2047	149	48	108	14	0
2.	751	BODZENTYN-NOWA SŁUPIA	2402	34	1854	192	125	173	17	7
3.	752	GÓRNO-BODZENTYN	4727	57	4127	241	123	142	28	9
4.	752	BODZENTYN-DR. NR 756	3122	34	2657	272	75	69	9	6

Wielkość ruchu występująca na pomierzonych odcinkach dróg w okresie 2010 – 2015 zdecydowanie się zwiększyła i jest wynikiem nie tylko polepszenia stanu dróg ale i większej mobilności mieszkańców oraz zwiększenia się ruchu na poziomie powiatu i województwa. Zwiększa się sukcesywnie również ruch turystyczny.

Drogi te posiadają wystarczającą przepustowość, niemniej z uwagi na kolizyjność z zabudową (istniejące zjazdy na posesje), szczególnie w miejscowościach Dąbrowa Górna, Bodzentyn i Święta Katarzyna, niezbędne są obwodnice tych dwóch ostatnich miejscowości. W tym zakresie studium odnosi się w części kierunkowej do tej problematyki wprowadzając rozwiązania komunikacyjną mające swoje odzwierciedlenie zarówno w nieobowiązującym już miejscowym ogólnym planie zagospodarowania przestrzennego jak w dokumentach rangi regionalnej.

Drogi powiatowe, posiadające znaczenie ponadlokalne, wymagają poszerzenia jezdni do co i wzmocnienia nawierzchni, poszerzenia koron dróg przynajmniej do minimalnych wymogów technicznych oraz korekt łuków poziomych do wartości normatywnych. Pozostałe drogi powiatowe i gminne, spełniające funkcje obsługi obszaru gminy i drugorzędnych powiązań na jej obrzeżach, wymagają na ogół doprowadzenia do jednolitych parametrów dróg lokalnych lub dojazdowych oraz budowy i modernizacji nawierzchni jezdni wraz z niezbędną ich infrastrukturą drogową.

Głównym punktem przesiadkowym w gminie jest miasto Bodzentyn (Dolny Rynek) przy drodze wojewódzkiej.

5.3. Układ kolejowy

Przez teren gminy Bodzentyn nie przebiega żadna linia kolejowa. Obsługa pasażerów odbywa się poprzez dojazd do najbliższych stacji kolejowych w Skarżysku – Kamiennej, Wąchocku czy Ostrowcu Świętokrzyskim lub mniejszych na trasie przebiegu (poza gminą Bodzentyn) linii kolejowej nr 25 relacji Łódź Kaliska – Dębica. Jest to linia rangi krajowej normalnotorowa, dwutorowa, zelektryfikowana o łącznej długości linii ok. 324 km.

Obecnie na linii odbywa się jedynie ruch towarowy prowadzony głównie przez PKP Cargo jak i innych przewoźników kolejowych, oraz ruch pasażerski do Ostrowca Św. okresowo do Sandomierza. Z powodu pogarszającego się stanu torów i całej infrastruktury linia kolejowa na odcinku Dębica – Tarnobrzeg była od grudnia 2012 roku do kwietnia 2013 na wykazie linii kolejowych do likwidacji.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz. U. 07.61.412), linia nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna - Ocice znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych posiadają znaczenie państwowe.

5.4. Komunikacja zbiorowa

Ilość połączeń w ostatnich latach ustabilizowała się i z uwagi na małą opłacalność przewozów pasażerskich oraz rosnącą motoryzację indywidualną nie będzie się powiększać. Przystanki autobusowe są skromnie wyposażone za wyjątkiem przystanków zlokalizowanych w centrum miasta Bodzentyna.

Parkingi.

Największe powierzchnie parkingowe są w mieście Bodzentyn, w centrum miasta przy rynkach oraz przy urzędzie miasta i gminy. Mniejsze powierzchnie parkingowe znajdują się przy remizach strażackich, stacjach paliw, kościołach, cmentarzach, sklepach o większych powierzchniach oraz przy powstałych w ostatnich latach inwestycjach takich jak: świetlice gminne i terenach sportu i rekreacji. Najlepiej pod tym względem wypada miasto.

Istotnym elementem, odgrywającym coraz większe znaczenie w systemie transportowym miasta i gminy jest transport indywidualny. W ostatnich latach udział samochodów osobowych w podróżach mieszkańców miast i wsi wzrasta. Powodem takiego stanu rzeczy jest niska jakość usług transportu publicznego, brak alternatywnych i konkurencyjnych środków podróży oraz niezależność

przemieszczania się w późniejszych porach wieczornych i nocnych. Jednak dużą grupę podróżujących samochodem osobowym stanowią osoby w ogóle niezainteresowane ofertą komunikacji publicznej bez względu na jakość usług transportowych.

5.5. Drogi transportu rolniczego

„Drogi rolnicze są głównie drogami o nawierzchni gruntowej. Niewielki procent tych dróg jest wyposażony w nawierzchnię utwardzoną. Układ dróg obsługi rolnictwa wykazuje dużą regularność, choć z uwagi na ukształtowanie terenu występują znaczne różnice wysokości. Układ tych dróg posiada pewną hierarchię, którą tworzą drogi o funkcji:

- „główniej – są to drogi publiczne niższego rzędu powiatowe i gminne;
- „zbiorczej – zbiorcze dojazdy do pól;
- „pomocniczej – drogi bezpośredniej obsługi pól.

6. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego

6.1. Elektroenergetyka.

„Przez obszar miasta i gminy Bodzentyn nie przebiegają przesyłowe linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć administrowane przez PSE S.A w Radomiu. Nie znajdują się również urządzenia elektroenergetyczne o napięciu 110 kV i wyższym (GPZ – ty). W najbliższych latach nie są planowane do realizacji inwestycje związane z rozbudową sieci przesyłowej, które miałyby dotyczyć miasta i gminy Bodzentyn.

„Odbiorcy zasilani są z kilku odrębnych sieci 15 kV:

- „część centralna gminy jak i miejscowość Bodzentyn z magistrali 15 kV wyprowadzonej ze stacji transformatorowo – rozdzielczej GPZ 110/30/15 kV „Występa” i wprowadzonej do GPZ 110/15 w Nowej Słupii, która stanowi główne zasilanie gminy;
- „część południowa (Święta Katarzyna, Wilków), z magistrali 15 kV wprowadzonej z GPZ 110/15 kV Kielce – Wschód;
- „miejscowości Śniadka Trzecia i Parcele, zasilane są z linii magistralnej Nowa Słupia – Starachowice.

„Od ww. linii magistralnych wyprowadzanych jest szereg linii odgałęźnych i odczepowych służących do zasilania stacji transformatorowych 15/0.4 kV. Na terenie miasta i gminy funkcjonuje około 61 stacji o łącznej mocy ok. 5600 kVA. W centrum Bodzentyna z uwagi na intensywne zainwestowanie wybudowana została stacja transformatorowa typu miejskiego, zasilana za pomocą kabla, wyprowadzonego z linii napowietrznej sprzed stacji transformatorowej „Świątokrzyśka”. Linie magistralne 15 kV zwłaszcza ta relacji Występa – Nowa Słupia posiada znaczną długość i liczne odgałęzienia z uwagi na obsługę dużego obszaru o rozczłonkowanej zabudowie. Trzeba mieć na uwadze, że w połączeniu z niewielkimi przekrojami przewodów linii, stanowi to ograniczenie zdolności przesyłowej sieci i przesłanie mocy elektrycznej dla pokrycia potrzeb docelowych Bodzentyna. Z uwagi na wyczerpujące się zdolności przesyłowe tej linii stanowiącej główne zasilanie gminy istnieje możliwość przesłania mocy z linii Nowa Słupia – Starachowice, poprzez podłączenie istniejącego odgałęzienia z tej linii przebiegającego przez miejscowość Śniadka z odgałęzieniem z linii Występa – Nowa Słupia.

„Energia elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców przeważnie siecią napowietrznych, rzadziej kablowych linii 15 kV zasilających stacje transformatorowe 15/0,4 kV i wyprowadzoną z tych stacji napowietrzną i kablową siecią niskiego napięcia. Linie SN wyprowadzone z GPZ zasilające stacje transformatorowe na terenie gminy pracują w układzie promieniowym. W przeważającej większości są to linie napowietrzne, eksploatowane ponad 30 lat. Długość linii nn w gminie wynosi około 131,0 km, z czego 90 % jest liniami napowietrznymi, eksploatowanymi również ponad 30 lat.

„Odbiorcy energii elektrycznej na terenie Gminy Bodzentyn zaopatrywani są przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna.

..Zapotrzebowanie na energię elektryczną wynika z potrzeb gospodarstw domowych, obiektów użyteczności publicznej oraz potrzeb zakładów.

..Zapotrzebowanie na energię elektryczną zgodnie z tendencjami krajowymi systematycznie rośnie. Zużycie energii elektrycznej wśród różnych odbiorców (około 1400 odbiorców) na terenie gminy Bodzentyn w 2014 roku wyniosło 6043,91 MWh.

..Poziomy pól elektrycznych i magnetycznych wytwarzanych przez linie i stacje elektroenergetyczne podlegają ograniczeniom w miejscach przebywania i zamieszkania ludzi zgodnie z przepisami odrębnymi.

..Zgodnie z powyższymi przepisami dla pola elektrycznego o częstotliwości 50 Hz dopuszczalna wartość natężenia wynosi 10 kV/m. Dodatkowo na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, natężenie pola elektrycznego nie może przekraczać wartości 1kV/m. Poniżej tej wartości przebywanie ludności w tych obszarach nie podlega ograniczeniom. Natężenie pola magnetycznego o częstotliwości 50 Hz nie powinno przekraczać 60 A/m.

Podsumowanie

..Z punktu widzenia infrastruktury elektroenergetycznej, Gmina Bodzentyn jest obszarem w pełni zelektryfikowanym. Istniejąca sieć elektroenergetyczna pokrywa potrzeby zasilania w energię elektryczną wszystkich odbiorców zlokalizowanych na terenie gminy. Nie występują niedobory energii elektrycznej. Sieć energetyczna zrealizowana jest w 90 % w systemie napowietrznym, na słupach żel-bet. Sukcesywnie – w ramach inwestycji i remontów prowadzonych przez Zakład Energetyczny – sieć napowietrzna jest zastępowana siecią kablową ziemną. Większość jednostek transformatorowych posiada rezerwę mocy umożliwiającą przyłączenie do sieci elektroenergetycznej nowych odbiorców. Ogólny stan eksploatowanej infrastruktury elektroenergetycznej ocenia się jako dobry. Z oceny stanu funkcjonalnego sieci średnich napięć wynika, że największe problemy mogą występować w obszarach o znacznym rozproszeniu zabudowy i odbiorców, gdzie linie są rozległe, w związku z czym mogą występować problemy z utrzymaniem normatywnych parametrów technicznych. Trzeba mieć na uwadze, że linie energetyczne budowano w okresie znacznie mniejszego zapotrzebowania na energię elektryczną, dlatego też niezbędna jest modernizacja starej infrastruktury energetycznej w celu zwiększenia przepustowości sieci w związku ze wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną, która wynikać będzie nie tylko z zagospodarowania terenów rozwojowych ale również ze wzrostu zapotrzebowania istniejących odbiorców z tytułu zwiększonego wykorzystania sprzętu gospodarstwa domowego oraz zwiększenia zużycia energii elektrycznej na cele grzewcze.

6.2. Telekomunikacja i dostęp do internetu.

..Gmina Bodzentyn posiada pełne zabezpieczenie teletechniczne. Sieć przewodowa obejmuje teren całej gminy, zapewniając mieszkańcom łączność w 100%. Od momentu wejścia sieci komórkowych ilość abonentów sieci przewodowych sukcesywnie maleje. Istniejąca infrastruktura teletechniczna wypełnia zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne. Gmina objęta jest zasięgiem wszystkich operatorów sieci telefonii komórkowej. Na jej terenie zlokalizowanych jest 5 bazowych stacji sieci komórkowych.

..Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Bodzentyn

..Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie gminy Bodzentyn		
..L p.	..Lokalizacja	..Operator
..1	..Bodzentyn, ul. Wolności, dz. 3217/4	..Play
..2	..Bodzentyn, Rynek Główny 28, dz. 2987	..T-Mobile
..3	..Ściegna dz. 195/2	..Orange
..4	..Święta Katarzyna dz. 148/379	..T-Mobile

.5	.Święta Katarzyna ul. Młynarska 9, dz. 233	.Plus
----	--	-------

.Gmina Bodzentyn jest objęta projektem polegającym na budowie ponadregionalnej sieci szerokopasmowej składającej się z pięciu regionalnych sieci szkieletowych na terenie pięciu województw tzw. Polski Wschodniej. Sieć ta ma na celu zapewnienie możliwości korzystania z usług teleinformatycznych na i poza terenem gminy, a co za tym idzie pobudzenie rozwoju gospodarczego.

.Projekt nosi nazwę Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej (SSPW) natomiast infrastruktura realizowana na jego podstawie będzie dostępna na równoprawnych zasadach dla wszystkich operatorów i dostawców. Przez teren gminy Bodzentyn przez miejscowości: Wiącka, Wzdół Kolonia, Kamieniec, Leśna Stara Wieś przebiega sieć szkieletowa światłowodowa - dystrybucyjna z węzłem w Bodzentynie ul. Suchedniowska. Wybudowanie infrastruktury szkieletowo-dystrybucyjnej było pierwszym etapem w drodze do zapewnienia możliwości dostępu do Internetu szerokopasmowego na terenie województwa świętokrzyskiego. Drugim etapem jest budowa sieci tzw. ostatniej mili, do której Operatorzy Sieci Dostępowych mogą uzyskać dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

.W ramach 3 projektów unijnych w latach 2013 – 2015 została zrealizowana przez firmę INTB Sp. z o.o infrastruktura szerokopasmowego internetu w technologii światłowodowej FTTH, WLAN Ethernet, Lan Ethernet oraz świadczenie usługi dostępu do internetu o minimalnej gwarantowanej przepustowości 50 Mb/s dla około 729 mieszkańców, 9 przedsiębiorców i 6 instytucji publicznych w miejscowościach gminy Bodzentyn: Bodzentyn, Hucisko, Wzdół Rządowy, Jeziorko, Celiny, Dąbrowa Górna, Dąbrowa Dolna, Psary - Stara Wieś, Wiącka, Śniadka Druga, Sieradowice Pierwsze, Podkonarze, Leśna Stara Wieś, Kamieniec. Obszar ten został zakwalifikowany przez Urząd Komunikacji Elektronicznej jako obszary tzw. „białych plam” – miejsca, gdzie nie ma infrastruktury umożliwiającej dostęp do szerokopasmowego internetu. Dodatkowo klienci mają możliwość skorzystania z dodatkowych usług – podłączenia telewizji (HD 3 generacji) i telefonu (VoIP) . Inwestycja objęła wykonanie napowietrznej sieci magistralnej podwieszanej na słupach SN i nN, tam gdzie nie było to możliwe wykonano sieci ziemnej.

6.3. Zaopatrzenie w gaz.

.Gmina Bodzentyn nie jest zgazyfikowana. W obszarze Gminy brak urządzeń i sieci gazowniczych.

.Istnieją możliwości zgazyfikowania gminy z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia relacji Lubienia - Parszów – Kielce, poprzez sieci gazowe średniego ciśnienia umożliwiające zasilanie odbiorców komunalno – bytowych i instytucjonalnych pod warunkiem spełnienia kryteriów technicznych i ekonomicznych.

.Gmina Bodzentyn leży w zasięgu terytorialnym działania Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. w Tarnowie Zakład w Kielcach. Na terenach charakteryzujących się rozproszaniem sieci osadniczej, w tym w gminach wiejskich jaką jest Bodzentyn, budowa rozdzielczej sieci gazowniczej najczęściej nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego. Mieszkańcy korzystają z gazu bezprzewodowego, dostarczanego w butlach.

.Do celów socjalno – bytowych (głównie do przygotowywania posiłków oraz ciepłej wody użytkowej) w gminie Bodzentyn powszechnie stosuje się gaz ciekły propan - butan. Dystrybucja gazu bezprzewodowego prowadzona jest przez prywatnych pośredników i obejmuje wszystkie sołectwa

Podsumowanie

.Aktualnie wiarygodny stopień zainteresowania mieszkańców gminy budową i podłączeniem do sieci gazociągowej, z uwagi na brak planów inwestycyjnych w tym zakresie oraz dokładnego sprecyzowania warunków finansowych podłączenia do sieci i wykorzystania gazu, jest `

W wymiarze ekonomicznym budowa sieci gazowej ma charakter komercyjny i uwarunkowana jest wynikiem rachunku opłacalności przeprowadzenia inwestycji przez właściwy zakład gazowniczy,

który w przypadku mieszkalnictwa najczęściej daje wynik na pograniczu opłacalności, w szczególności w obszarach słabiej zurbanizowanych, gdzie konieczna jest realizacja długich odcinków sieci przy stosunkowo niewielkiej liczbie odbiorców.

6.4. Zaopatrzenie w wodę.

6.4.1. Podstawowe informacje o sieci wodociągowej.

..Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Bodzentyn wynosi 159,50 km. Ilość przyłączy ogółem 2002 sztuk (2017 rok). Procent zwodociągowania Bodzentyna (miasta i gminy) wynosi 91,1%. Wielkość zużycia wody ogółem wynosi 329,0 tys.m³/rok w tym (miasto 73,0 tys.m³/rok, gmina 256,0 tys.m³/rok). Ogółem zużycie wody na 1 mieszkańca gminy wynosi: miasto 27,8 m³, gmina 20,2 m³.

..Funkcjonujący na terenie gminy Bodzentyn system wodociągowy oparty jest o 3 ujęcia wody tj. Bodzentyn Zachód, Bodzentyn Wschód i Wzdół Rządowy. Wodociąg Wzdół zaopatruje w wodę 3974 odbiorców następujących miejscowości: Chrusty, Hucisko, Kamieniec, Kamienna Góra, Kamionka, Leśna Stara Wieś, Orzechówka, Parcelanci, Parcele, Podkonarze, Podmielowiec, Siekierno – Podmieście, Siekierno – Przedgrab, Siekierno – Smyków, Siekierno – Stara Wieś, Ściegnia, Wiącka, Wzdół Rządowy, Wzdół - Kolonia, Wzdół - Parcele, Nowa Wieś, Skorucin, Stara Wieś, Sieradowice – Parcele, Sieradowice Drugie, Sieradowice Pierwsze (Majątek).

..Pozostali mieszkańcy zaopatrywani są w wodę z wodociągu Bodzentyn I (Ujęcie Wody Bodzentyn Zachód) i Bodzentyn II (Ujęcie Wody Bodzentyn Wschód).

..Gmina Bodzentyn położona jest fragmentarycznie (zachodnia część gminy- obszar wiejski) w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 415 „Górna Kamienna”, który tworzą triasowe utwory porowo-szczelinowe i szczelinowo-krasowe wykształcone w postaci piaskowców i mułowców z przewarstwieniami ilów i ilowców triasu dolnego i wapienie triasu środkowego. Większa część terenu gminy (zarówno obszar miejski jak i wiejski) położona jest w granicach Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 419 Bodzentyn (dawny GZWP nr 419), który tworzą dewońskie utwory szczelinowo-krasowe w zachodniej części synkliny bodzentyńskiej w Górach Świętokrzyskich. Budują go wapienie i dolomity dewonu środkowego i górnego. Seria wodonośna stanowi rozległą i ciągłą warstwę o miąższości najczęściej 100–150 m. . Zróżnicowanie litologiczne utworów dewonu oraz różny stopień zaangażowania tektonicznego i skrasowienia są przyczyną dużej zmienności parametrów hydrogeologicznych. Wydajność potencjalna studni wierconej mieści się w przedziale 10-70 m³/h, współczynnik „k” od >1 do 20 m/24h a przewodność „T” od 2 do 200 m²/24h, lokalnie do 400 m²/24h. Studnie ujmujące wodę z tego poziomu osiągają znaczne wydajności rzędu ca 100 – 200 m³/h. Aktualny pobór wody wynosi 1248 m³ /d i stanowi tylko 18% zasobów dyspozycyjnych zbiornika. Zbiornik ma niewielkie i jedynie lokalne znaczenie dla zaopatrzenia w wodę, stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę Bodzentyna i Łągowa. Woda w zbiorniku ma dobry stan chemiczny. Dominują wody zaliczone do I i II klasy jakości. Woda może być używana bez uzdatniania lub po prostym uzdatnieniu ze względu na spotykane przekroczenia dopuszczalnych stężeń związków żelaza lub manganu (naturalne składniki wód podziemnych). Sporadycznie są spotykane wody z podwyższoną zawartością związków azotu, lecz mają one charakter wyłącznie lokalny i najczęściej okresowy. Wszystkie istniejące ujęcia wód podziemnych stanowiące źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy Bodzentyn zlokalizowane są na tym zbiorniku.

6.4.2. Ujęcia i wodociągi grupowe.

..Na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn funkcjonują trzy układy wodociągowe na bazie własnych ujęć wody:

- Ujęcie Wody Bodzentyn Zachód ul. Suchedniowska nr ewid. dz. 540;
- Ujęcie Wody Bodzentyn Wschód ul. Opatowska nr ewid. dz. 1258/1, 1258/2, 1259;

- Ujęcie Wody Wzdół (obecnie sołectwo Ścignia) nr ewid. dz. 100/2, 501/2.

Dla kilku gospodarstw domowych w miejscowości Święta Katarzyna woda kupowana jest z gminy Górno tj. podawana jest ze zbiorników funkcjonujących w Krainie, natomiast dla mieszkańców miejscowości Kapkazy od gminy Łączna. Sprzedawana zaś jest gminie Nowa Słupia.

1) W układzie wodociągowym na bazie **ujęcia wody Bodzentyn Zachód** funkcjonuje stacja wodociągowa na terenie której zlokalizowane są:

- Ujęcie wody, które stanowi jedna studnia głębinowa o głębokości $h = 60,20$ m i wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 79,90$ m³/h przy depresji $S_e = 18,80$ m, odwiercona w 1964 roku ujmująca wody z utworów dewońskich. Decyzją Starosty Kieleckiego znak: RO.III-6223-2/2005 z dnia 24 stycznia 2005 roku udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej ze studni głębinowej dla potrzeb wodociągu grupowego „Bodzentyn I” w ilości:

- ✓ $Q_{\max.h.} = 88,6$ m³/h,
- ✓ $Q_{\max.dob.} = 1103,0$ m³/d,
- ✓ $Q_{\text{śred.dob.}} = 843,7$ m³/d.

Pozwolenie na pobór wody udzielono do 31 grudnia 2019 roku. Brak aktualnych stref ochronnych. Dnia 04.09.2018 roku zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ustanowienia stref.

- Stacja uzdatniania wody, to budynek w pomieszczeniu którego funkcjonują dwa odzłaziacze z zestawem filtrów, chlorator i zestaw czterech pomp poprzez, które woda podawana jest w sieć wodociągową.
- Sztuczne kryte zbiorniki wody - są to dwa zbiorniki naziemne wolnostojące, konstrukcji stalowej o pojemności 150 m³ każdy (łącznie pojemność 300m³). Zbiorniki wyposażone są w sondy sterujące pracą pompy głębinowej funkcjonującej w studni ujęcia wody. Woda ze zbiorników poprzez zestaw pompowy podawana jest w sieć wodociągową do odbiorców.

Teren na którym zlokalizowana jest studnia, stacja uzdatniania wody oraz sztuczne kryte zbiorniki wody pitnej jest ogrodzony i oznakowany.

Woda ze studni podawana jest na stację uzdatniania wody funkcjonującą w budynku obok studni, a następnie do dwóch zbiorników wody pitnej zlokalizowanych w bliskiej odległości od studni i budynku stacji uzdatniania wody. Woda ze zbiorników poprzez zestaw pompy funkcjonujący w budynku stacji uzdatniania wody podawana jest w sieć wodociągową. Na sieci wodociągowej w terenie funkcjonują przepompownie mające na celu utrzymanie określonego ciśnienia.

2) W układzie wodociągowym na bazie **ujęcia wody Bodzentyn Wschód** funkcjonuje stacja wodociągowa na terenie której zlokalizowane są:

- Ujęcie wody, które stanowią dwie studnie głębinowe:
 - oznaczona umownie Nr 1 o głębokości $h=100,0$ m i wydajności eksploatacyjnej $Q_e=64,58$ m³/h przy depresji $S_e=33,0$ m, odwiercona w 1987 roku i ujmująca wody z utworów dewońskich;
 - oznaczona umownie Nr 2 o głębokości $h=140,0$ m i wydajności eksploatacyjnej $Q_e=37,67$ m³/h przy depresji $S_e=45,0$ m, odwiercona w 1986 roku i ujmująca wody z utworów dewońskich.

Decyzją Starosty Kieleckiego znak: RO.III-6223-3/2005 z dnia 24 stycznia 2005 roku udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej ze studni głębinowych dla potrzeb wodociągu grupowego „Bodzentyn II” w ilości:

- ✓ $Q_{\max.h.} = 102,25$ m³/h (sumarycznie do zatwierdzonych zasobów),
- ✓ $Q_{\max.dob.} = 2019,6$ m³/d,

✓ $Q_{\text{śred.dob.}} = 1568,9 \text{ m}^3/\text{d}$.

Pozwolenie na pobór wody udzielono do 31 grudnia 2019 roku. Brak aktualnych stref ochronnych. Dnia 04.09.2018 roku zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ustanowienia stref.

Studnia Nr 2 zlokalizowana jest na jednym wygradzonym terenie z budynkiem zwanym stacją uzdatniania wody. Studnia Nr 1 stanowi oddzielny obiekt zlokalizowany około 500 m od studni Nr 2 i stacji uzdatniania wody. Teren ochrony bezpośredniej studni jest ogrodzony i oznakowany.

- Stacja uzdatniania wody, to budynek w pomieszczeniu którego funkcjonuje sześć odzłaziaczy i dwa zbiorniki hydroforowe. Odzłaziacze pracują w cyklu dwuzmianowym po trzy odzłaziacze w układzie. Zbiorniki hydroforowe są o pojemności $2,5 \text{ m}^3$ każdy.
 - Sztuczne kryte zbiorniki wody pitnej i pompownia zlokalizowane są na jednym terenie (ul. Południowa). Są to dwa zbiorniki naziemne wolnostojące, konstrukcji stalowej o pojemności 150 m^3 każdy (łączna pojemność 300 m^3). Woda ze zbiorników poprzez zestaw pompowy podawana jest w sieć wodociągową do odbiorców.
- Teren zbiorników i pompownia jest ogrodzony i oznakowany.

Woda ze studni podawana jest do stacji uzdatniania wody, a następnie do dwóch zbiorników wody pitnej zlokalizowanych w bliskiej odległości od studni i budynku stacji uzdatniania wody. Woda ze zbiorników poprzez zestaw pompy funkcjonujący w budynku stacji uzdatniania wody podawana jest w sieć wodociągową. Na sieci wodociągowej w terenie funkcjonują przepompownie mające na celu utrzymanie określonego ciśnienia.

3) W układzie wodociągowym na bazie **ujęcia wody Wzdół (sołectwo Ścignia)** funkcjonuje stacja wodociągowa na terenie której zlokalizowane są:

- Ujęcie wody, które stanowi jedna studnia głębinowa o głębokości $h = 70,0 \text{ m}$ i wydajności eksploatacyjnej $Q_e = 80 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S_e = 12,0 \text{ m}$, odwiercona w 1986 roku i ujmująca wody z utworów dewońskich. Decyzją Starosty Kieleckiego znak: RO.III-6223-12/08/09 z dnia 28 stycznia 2009 roku (wraz z jej zmianą znak: WA.ZUZ.4.421.1.36.2018.2019.AK z dnia 19.07.2019r.) udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej ze studni głębinowej dla potrzeb wodociągu grupowego „Wzdół Rządowy” w ilości:

✓ $Q_{\text{max.h.}} = 80,0 \text{ m}^3/\text{h}$,

✓ $Q_{\text{max.dob.}} = 1103,0 \text{ m}^3/\text{d}$,

Pozwolenie na pobór wody udzielono do 31 grudnia 2028 roku. Brak aktualnych stref ochronnych. Dnia 04.09.2018 roku zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ustanowienia stref.

Teren na którym funkcjonuje studnia jest ogrodzony.

Sztuczny kryty zbiornik wody pitnej (zbiornik wieżowy) – jest to zbiornik o konstrukcji stalowej o pojemności 350 m^3 zlokalizowany w m. Kamionka.. Wejście do zbiornika jest zamykane i wyposażone w instalację alarmową. Zbiornik wyposażony w sondy sterujące pracą pompy głębinowej na ujęciu wody. Teren na którym funkcjonuje zbiornik jest ogrodzony i oznakowany.

Woda ze studni kierowana jest do sztucznego zbiornika wody pitnej (wieża ciśnień) a następnie grawitacyjnie w sieć wodociągową do odbiorców. Brak uzdatniania.

Podsumowanie

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn z sieci wodociągowej mogą korzystać prawie wszyscy mieszkańcy (stopień zwodociągowania wynosi ponad 90%). System zbiorowego zaopatrzenia w wodę funkcjonuje prawidłowo, jest dobrze rozbudowany i oparty na własnych ujęciach wody. Woda

pobierana z ujęć wód podziemnych jest dobrej jakości, wymaga tylko odżelaziania na stacjach uzdatniania wody (ujęcie wody Bodzentyn Zachód i ujęcie wody Bodzentyn Wschód) ze względu na przekroczone normy żelaza w wodzie.

Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej wykazy: otworów wiertniczych na terenie miasta i gminy Bodzentyn i ich charakterystyka, czynnych ujęć wód podziemnych na terenie miasta i gminy Bodzentyn i ich charakterystyka oraz zasoby eksploatacyjne ujęć.

Tabela 45. Zestawienie otworów wiertniczych na terenie miasta i gminy Bodzentyn i ich charakterystyka.

..Lp	..Nr otworu	..Miejscowość	..Użytkownik	..Przeznaczenie otworu	..Stan techniczny otworu	..Data wykonania ..otworu	..Głębokość otworu [m]	..Stratygrafia warstwy wodonośnej	..Wyd. ekspl. [m ³ /h]	..Wielkość ..depresji [m]
..1	..8160030 ..8160013	..Wzdół Rządowy	..AGRONOMÓWKA -S1	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1965-08-01	..30,00	..Trias	..2,50	..5,60
..2	..8160031 ..8160014	..Lesna -Stara Wieś	..SZKOŁA PODSTAWOWA -S1	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1966-03-01	..54,00	..Dewon	..4,20	..18,00
..3	..8160032 ..8160011	..Bodzentyn	..WODOCIAG KOMUNALNY St. nr 1/1 ul. Suchedniowska	..Eksploatacja	..Czynny	..1964-06-01	..60,20	..Dewon	..79,90	..18,80
..4	..8160032 ..8160054	..Bodzentyn	..WODOCIAG KOMUNALNY ul. Suchedniowska	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1981-09-01	..110,00	..Dewon	..2,80	..41,50
..5	..8160032 ..8160058	..Bodzentyn	..WODOCIAG KOMUNALNY St. ul. Żeromskiego	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1983-08-01	..110,00	..Czwartorzęd - dewon	..26,20	..46,50
..6	..8160033 ..8160002	..Bodzentyn	..PHU DOMANSKI JERZY --S1	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1958-07-01	..71,50	..Dewon	..30,00	..6,30
..7	..8160033 ..8160073	..Bodzentyn	..PHU DOMANSKI JERZY --S2	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1988-04-01	..100,00	..Dewon	..9,00	..33,00
..8	..8160034 ..8160009	..Bodzentyn	..TKACTWO-SWIETOKRZ --S1	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1962-12-01	..25,00	..Dewon	..1,10	..5,30
..9	..8160035 ..8160001	..Bodzentyn	..MLECZARNIA-S1	..Eksploatacja	..Nieczynny	..1956-01-01	..100,00	..Dewon	..6,00	..20,00
..10	..8160036 ..8160028	..Bodzentyn	..CEGIELNIA - S1	..Eksploatacja	..Czynny	..1971-04-01	..62,50	..Dewon	..1,20	..29,00
..11	..8160037 ..8160007	..Sieradowice Pierwsze	..ST-SZKÓŁK-NASIEŃ - S1	..Eksploatacja	..Czynny	..1962-02-01	..35,00	..Dewon	..68,30	..3,80
..12	..8160046 ..8160069	..Wzdół Rządowy	..PARCELE-WIES -S1	..Eksploatacja	..Czynny	..1986-08-01	..70,00	..Dewon	..80,00	..12,00
..13	..8160048 ..8160067	..Bodzentyn	..WODOCIAG KOMUNALNY St. nr 2 ul. Opatowska	..Eksploatacja	..Czynny	..1986-01-01	..140,00	..Dewon	..37,70	..45,00
..14	..8160048 ..8160070	..Bodzentyn	..WODOCIAG KOMUNALNY St. nr 1 ul. Opatowska	..Eksploatacja	..Czynny	..1986-12-01	..100,00	..Dewon	..64,60	..33,00
..15	..8160049 ..8160080	..Bodzentyn	..UJECIE BODZENTYN ul. Szermentowskiego - S1	..Eksploatacja	..Czynny	..1991-12-01	..24,00	..Dewon	..15,00	..8,50
..16	..8160051 ..8160076	..Wzdół Rządowy	..P.E.BARTKIEWICZ-S1	..Eksploatacja	..Czynny	..1986-07-01	..30,00	..Dewon	..0,50	..4,50
..17	..8160052 ..8160068	..Psary-Stara Wieś	..ST.WIES-SZKOŁA PODST.-S1	..Eksploatacja	..Zlikwidowany	..1986-07-01	..30,00	..Dewon	..1,00	..11,00
..18	..8160053 ..8160092	..Orzechówka	..DOMEK LETNISKOWY - S1	..Eksploatacja	..Czynny	..1999-09-01	..75,00	..Trias	..1,30	..3,00
..19	8160056	PP PPsary- Kąty	Dawna STACJA SATELITARNA	Eksploatacja	Czynny	19621962 r.	66,3	-	5,4	-

Tabela 46. Zestawienie czynnych ujęć wód podziemnych na terenie miasta i gminy Bodzentyn i ich charakterystyka:

._Lp	._Nr ujęcia ._wg Banku ._HYDRO	._Ilość studni ._czynnych ._na ujęciu	._Miejscowość	._Nazwa użytkownika	._Nazwa zawiadującego ._(dużym ujęciem)	._Stan ujęcia	._Stratygrafia ujętej warstwy wodonosnej	._Rodzaj ujęcia	._Wyd. ekspl. ._[m ³ /h]	._Wielkość ._Depresji [m]
1	8160048	2	Bodzentyn	WODOCIĄG KOMUNALNY ul. Opatowska	Kom. Zakł. Wod. Kan.i Remont	Czynny	Dewon	ujęcie wodociągowe zaopatrzenia ludności	64.60	33.00
2	8160032	1	Bodzentyn	WODOCIĄG KOMUNALNY ul. Suchedniowska	Kom. Zakł. Wod. Kan.i Remont	Czynny	Dewon	ujęcie wodociągowe zaopatrzenia ludności	79.90	18.80
3	8160036	1	Bodzentyn	CEGIELNIA		Czynny	Dewon	inne ujęcia przemysłowe do celów technologicznych	1.20	29.00
4	8160049	1	Bodzentyn	UJĘCIE BODZENTYN ul. Szermentowskiego		Czynny	Dewon	ujęcie wodociągowe zaopatrzenia ludności	15.00	8.50
5	8160053	1	Orzechówka	DOIMEK LETNISKOWY		Czynny	Trias	inne ujęcia wód do picia (prywatne na potrzeby gosp. domowych oraz te nie spełniające kryteriów RDW)	1.30	3.00
6	8160037	1	Sieradowice Pierwsze	ST-SZKÓŁK-NASIEN		Czynny	Dewon	inne ujęcia zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia, spełniające kryt. RDW	68.30	3.80
7	8160046	1	Wzdół Rządowy	UJĘCIE PARCELE-WIEŚ	Kom. Zakł. Wod. Kan.i Remont.	Czynny	Dewon	ujęcie wodociągowe zaopatrzenia ludności	80.00	12.00
8	8160051	1	Wzdół Rządowy	P.E. BARTKIEWICZ		Czynny	Dewon	inne ujęcia wód do picia (prywatne na potrzeby gosp. domowych oraz te nie spełniające kryteriów RDW)	0.50	4.50

Tabela 47. Zasoby eksploatacyjne ujęcia:

._Lp	._Nr ujęcia ._wg Banku ._HYDRO	._Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia			._Pozwolenie wodnoprawne na pobór wody					._Roczny rzeczywisty pobór wód podziemnych		._Strefa ochronny pośredniej		
		._Nr zatwierdzającej	._decyzji	._Qe [m ³ /h]	._Qe [m ³ /d]	._S [m]	._Nr decyzji wodnoprawnej	._Q max [m ³ /h]	._Q śr [m ³ /d]	._Qmax [m ³ /d]	._Caikowity ._Qprz [m ³ /r]		._Rok	
1	8160048	OS.II.8530/50/87 Wojewódzki Kielce	Urząd Starosta	102.25	2454	33.0- 45.0	RO.III-6223-3/2005 z dnia 24.01.2005 Starosta Kielceki ważna do 31.12.2019	5	102.2	1568.9	2019.6	128301	2009	brak
2	8160032	OS.II.85/41/84 Kielceki	Starosta	79.90	1917. 6	18.80	RO.III-6223-2/2005 z dnia 24.01.2005 Starosta Kielceki ważna do 31.12.2019		88.6	843.7	1103.0	103201	2009	brak
3	8160036			1.20		29.00	Brak pozwolenia wodnoprawnego							brak
4	8160049			15.00		21.5?	Brak pozwolenia. wodnoprawnego							brak

-5	-8160053	_RO.III.7525-11/99 Starosta Kielecki	-1.30		-3.00	_Brak pozwolenia wodnoprawnego					_brak
-6	-8160037				-3.80	_Brak pozwolenia wodnoprawnego					_brak
-7	-8160046	_OS.II.8530/112/86 Urząd Wojewódzki Kielce	-80.00	-1920	-12.00	_RO.III.6223-12/08/09 z dnia 28.01.2009 Starosta Kielecki ważna do 31.12.2028	-80.0	-980	-128542		_brak
-8	-8160051	_Korzystają z niej tylko 2 osoby	-0.50		-4.50	_Brak pozwolenia wodnoprawnego					_brak

6.5. Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy Bodzentyn brak jest zorganizowanych składowisk odpadów komunalnych, przemysłowych czy niebezpiecznych. Wszystkie zebrane odpady komunalne z terenu gminy trafiają na składowisko Promnik gm. Strawczyn. Do gromadzenia odpadów stosowane są dwa rodzaje pojemników o różnej pojemności dostosowane do rodzaju i charakteru zabudowy oraz worki do segregacji odpadów.

Zgodnie z obowiązującym „Planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”, Bodzentyn został zaliczony do Regionu 4 gospodarki odpadami. Dla powyższego regionu wskazano następujące instalacje:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i wydzielenia ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku — Promnik, gm. Strawczyn, oraz przewidziane do zastępczej obsługi instalacje w msc. Rzędów, gm. Tuczępy oraz w msc. Końskie;
- instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzania z nich produktów o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych lub materiału po procesie kompostowania lub fermentacji dopuszczonego do odzysku w procesie odzysku R10 — Promnik, gm. Strawczyn oraz msc. Przededworze, gm. Chmielnik (wymienione instalacje są również instalacjami zastępczymi);
- instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych — Promnik, gm. Strawczyn (instalacje zastępcze — msc. Grzybów, gm. Staszów oraz msc. Końskie).

Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku oprócz miasta i gminy Bodzentyn obsługuje również miasto Kielce i gminy z powiatu kieleckiego tj.: Łopuszno, Górno, Zagnańsk, Pierzchnica, Miedziana Góra, Sitkówka Nowiny, Bieliny (część), Strawczyn, Piekoszów, Nowa Słupia, Morawica, Mniów, Daleszyce, Masłów.

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Bodzentyn realizowane jest przez specjalistyczną firmę na podstawie umowy.

Zgodnie z umową wykonawca zobowiązany został do odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych pochodzących z terenu miasta i gminy Bodzentyn w sposób zapewniający osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia składowania zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Na terenie gminy Bodzentyn głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury,
- handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, zakłady produkcyjne w części socjalnej,
- targowiska,
- tereny zielone - ogrody i parki, cmentarze,
- ulice i place,
- placówki kulturalno – oświatowe,
- ośrodki zdrowia i opieki społecznej,
- obiekty administracji publicznej,
- inne instytucje lub obiekty, posiadające część socjalno – biurową.

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany przy ul. Opatowskiej w Bodzentynie. W PSZOK przyjmowane są następujące frakcje odpadów komunalnych:

- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte akumulatory i baterie,
- zużyte opony,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady zielone,
- popiół,
- tworzywa sztuczne,
- odpady wielomateriałowe,
- papier i tektura,
- szkło,
- odpady budowlane i rozbiórkowe.

Tabela 48. Zestawienie ilości odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy w 2017 roku z uwzględnieniem ich rodzajów:

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
.20 03 01	.Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	.903,380	.R12
.20 03 07	.odpady wielkogabarytowe	.18,580	.R12
.20 02 03	.Inne odpady nie ulegające biodegradacji	.6,380	.R12
.20 02 03	.Inne odpady nie ulegające biodegradacji	.131,980	.D5
.17 01 07	.Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadów materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	.4,640	.R5
.17 01 82	.Inne nie wymienione odpady	.7,220	.D5
.15 01 06	.Zmieszane odpady opakowaniowe	.180,109	.R12
.16 01 03	.Zużyte opony	.5,460	.Zbieranie
.16 01 03	.Zużyte opony	.10,695	.R1
.15 01 07	.Opakowania ze szkła	.71,880	.R12
.15 01 07	.Opakowania ze szkła	.51,640	.R5
.15 01 02	.Opakowania z tworzyw sztucznych	.14,920	.R12
.20 01 36	.Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	.1,226	.R12
.20 01 35*	.elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23	.1,697	.R12
.20 01 23*	.Urządzenia zawierające fireony	.2,057	.R12
.20 01 99	.Inne niż wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	.0,700	.R12
.20 01 21*	.Inne niż wymienione frakcje zbierane i inne odpady zawierające rtęć	.0,022	.R12
.20 03 99	.Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	.3,980	.D5

Łączna ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu gminy Bodzentyn w 2017 roku wynosiła 1438,943 Mg, z czego 903, 380 Mg stanowiły niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (wykorzystuje się pojemniki wolnostojące o pojemności min. 120 litrów) tj. 62,8% ogółu zebranych odpadów komunalnych. Selektywne zbieranie odpadów „u źródła” (wykorzystuje się worki spełniające normy techniczne, o pojemności nie mniejszej niż 110) prowadzi 96% zadeklarowanych właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Bodzentyn.

Łączna masa selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji w 2017 roku wyniosła 27,267 Mg.

W gminie Bodzentyn w 2017 roku poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło wyniósł 32,55 %. Wymagany poziom (20 % dla roku 2017) określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych dla roku 2017 został osiągnięty.

W gminie Bodzentyn w 2017 roku osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100 %. Wymagany poziom (45 % dla roku 2017) określony w rozporządzeniu o który mowa wyżej dla roku 2017 został osiągnięty.

W gminie Bodzentyn w 2017 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. wyniósł 7,88 %. Wymagany poziom (45 % dla roku 2017) określony w rozporządzeniu dla roku 2017 został osiągnięty.

Podsumowanie

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn gospodarka odpadami jest prowadzona prawidłowo zgodnie z obowiązującymi przepisami i nie stanowi zagrożenia dla środowiska jak i przyrody.

6.6. Gospodarka ściekowa.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Bodzentyn wynosi 75,50 km. Ilość przyłączy kanalizacyjnych ogółem 1493 sztuk (2017 rok). Procent skanalizowania Bodzentyna (miasta i gminy) wynosi 41,30 %, w tym miasto 64,5 %, gmina 19,0%. Ogólna ilość wytworzonych ścieków 137 tys.m³/rok w tym (miasto 58,0 tys.m³/rok, gmina 79,0 tys.m³/rok).

Sieć kanalizacji sanitarnej.

Istniejąca kanalizacja sanitarna w aglomeracji Bodzentyn obejmuje miejscowości:

- ✓ Miasto Bodzentyn,
- ✓ Sołectwa: Celiny, Psary-Stara Wieś, Psary-Kąty, Kamieniec, Ściegna i Wola Szczygiełkowa (z własną oczyszczalnią ścieków w Woli Szczygiełkowej).

Na terenie Gminy Bodzentyn są również obszary skanalizowane obejmujące miejscowości Wilków i Święta Katarzyna, skąd ścieki oczyszczane są w Oczyszczalni Ścieków Święta Katarzyna. Obszar tych sołectw należy do aglomeracji Święta Katarzyna.

Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej zlokalizowanej na obszarze Aglomeracji Bodzentyn wynosi około 60 km, w tym:

- ✓ długość głównych kolektorów grawitacyjnych i tłocznych: 49,92 km, w tym długość sieci grawitacyjnej: 42, 24 km, sieci tłocznej: 7,68 km
- ✓ długość przyłączy kanalizacyjnych: 10,09 km,

Na obszarze Aglomeracji Bodzentyn zlokalizowanych jest 19 pompowni ścieków.

Na terenie gminy Bodzentyn funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków:

- Bodzentyn ul. Opatowska 26a

Oczyszczalnia ścieków w Bodzentynie położona jest w północno – wschodniej części Bodzentyna (na prawym brzegu rzeki Psarki), na gruntach stanowiących własność Gminy. Oczyszczalnia ścieków w Bodzentynie jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną, w skład której wchodzi obiekty i urządzenia służące do mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków oraz obiekty i urządzenia do przeróbki osadów ściekowych.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne (decyzja znak: RO-II.6341.28.2012 z dnia 26.03.2012 r., wydane przez Starostę Kieleckiego) na wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Bodzentynie do ziemi – do rowu melioracyjnego R-13 w km 10+420, stanowiącego dopływ rzeki Psarki (zlewnia rzeki Świśliny).

W pozwoleniu wodnoprawnym obciążenie ładunkiem zanieczyszczeń określono na poziomie 3 700 RLM. Wielkość dopuszczalnej emisji (ilość wprowadzanych ścieków) określono:

- $Q_{\text{śrd}} = 1\,000 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\text{maxh}} = 56,23 \text{ m}^3/\text{h}$,
- $Q_{\text{maxr}} = 365\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$

Dopuszczalne wartości zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych określono:

- $BZT_5 = 25 \text{ mg/l}$,
- Zawiesina = 35 mg/l,
- ChZT – 125 mg/l.

W pozwoleniu wodnoprawnym obciążenie ładunkiem zanieczyszczeń określono na poziomie 3 700 RLM. Pozwolenie wodnoprawne jest ważne do 31 marca 2022r.

Do oczyszczalni dowożone są osady z oczyszczalni Wola Szczygiełkowa (ok. 600 RLM).

Teren oczyszczalni ścieków jest ogrodzony. Na wygrodzonym terenie oczyszczalni znajdują się obiekty technologiczne i urządzenia do oczyszczania ścieków w tym część mechaniczna (pompownia I i II°; kraty; separatory grubych zanieczyszczeń, punkt zlewny nieczystości płynnych) i część biologiczna (komory denitryfikacyjne; aeromeandry; wydzielone komory fermentacyjne otwarte; urządzenia dozujące siarczan żelazowy, poletka osadowe) oraz obiekty towarzyszące (budynek gospodarczy, budynek dmuchaw, koryto pomiarowe, przewody technologiczne, sieć wodociągowa oraz sieć kanalizacyjna).

Obiekty technologiczne oraz obiekty towarzyszące instalacji do oczyszczania ścieków zajmują część terenu w granicach ogrodzenia; pozostała część terenu wolnego od zabudowy przeznaczona jest pod rozbudowę oczyszczalni. Numery ewidencyjne działek w granicach ogrodzenia: 1654/4; 1655/4; 1656/4; 1667; 1666; 1665; 1657/4 obręb 1 Bodzentyn. Obiekty technologiczne oraz obiekty towarzyszące instalacji do oczyszczania ścieków zajmują część terenu (ok 10% powierzchni) w granicach ogrodzenia działki. Od strony północnej teren oczyszczalni sąsiaduje z działkami o nr ewid.: 3294/5, 1653/5, 1654/5, 1657/5, do których Inwestor również posiada tytuł prawny do władania i mogą być wykorzystane na potrzeby rozbudowy oczyszczalni. Łączna powierzchnia działek wynosi ok 1,6 ha. Droga dojazdowa do oczyszczalni (zjazd z drogi wojewódzkiej 752 Górno-Rzepin).

Do oczyszczalni dopływają ścieki pochodzące od mieszkańców (ścieki bytowe) oraz ścieki od podmiotów gospodarczych (działających w poszczególnych miejscowościach i podłączonych do kanalizacji sanitarnej). Oczyszczalnia przyjmuje również ścieki dowożone.

Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rowu melioracyjnego R-13, a następnie do rzeki Psarki, w km 10 +420).

Ścieki oczyszczone, w większości pobranych i badanych próbek spełniały wymagania określone w pozwoleniu wodnoprawnym. Jedynie w zakresie zawiesiny ogólnej odnotowano jednokrotne przekroczenie wartości dopuszczalnej

Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej w zlewni OS Bodzentyn wynosi około 49,91 km, w tym:

- ✓ długość głównych kolektorów grawitacyjnych i tłocznych: 43,23 km, w tym długość sieci grawitacyjnej: 37,53 km, sieci tłocznej: 5,70 km,
- ✓ długość przyłączy kanalizacyjnych: 6,68 km.

W zlewni OS Bodzentyn zlokalizowanych jest obecnie 13 pompowni ścieków, docelowo ilość ta zwiększy się

Sieć ta jest w przeważającej mierze posadowiona w terenie o wysokim zwierciadle wód gruntowych, co w połączeniu z nieszczelnością niektórych jej odcinków prowadzi do zjawiska infiltracji, znacząco zwiększającej ilość ścieków dopływających do oczyszczalni.

Według danych na koniec roku 2014, liczba przyłączy kanalizacyjnych w zlewni OS Bodzentyn, wynosiła 871 szt. (Bodzentyn 617 szt., Celiny 41 szt., Psary – Stara Wieś 67 szt., Psary - Kąty 76 szt., Kamieniec 33 szt., Ściegna 37 szt., Skorucin 0 szt. Najwięcej odbiorców podłączonych jest w miejscowości Bodzentyn (617 szt.), w pozostałych skanalizowanych miejscowościach liczba podłączeń wynosi od 33 do 76 szt.

Równoległe bądź z niewielkim przesunięciem czasowym prowadzone będą prace związane z rozbudową systemu kanalizacyjnego.

Docelowe obciążenie oczyszczalni będzie znacząco większe niż obecnie i stopniowo będzie dochodzić do wielkości określonej na nie mniej niż 10281 RLM i pochodzić będzie z samego Bodzentyna oraz stopniowo kanalizowanych okolicznych jednostek osadniczych. Do oczyszczalni dowożone będą osady z OS Wola Szczygiełkowa (do 200 m³ rocznie).

- **Święta Katarzyna działka o nr ewidencyjnym 177/1**

Oczyszczalnia została wybudowana w 1998 roku. Początkowo obsługiwała tylko mieszkańców Świętej Katarzyny. Obecnie doprowadzane są tu ścieki nie tylko z tej miejscowości, co przekłada się na przepustowość obiektu - jest ona w obecnym stanie po prostu za mała. - W ciągu ostatnich lat wybudowano około 30 kilometrów sieci kanalizacji sanitarnej i obecnie doprowadzane są do oczyszczalni w Świętej Katarzynie ścieki z Wilkowa oraz miejscowości Krajno-Zagórze znajdującej się w gminie Górnio.

Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne (decyzja znak: RO-II.6341.31.2012 z dnia 16.04.2012 r., wydane przez Starostę Kieleckiego) na wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Świętej Katarzynie do ziemi – do rowu melioracyjnego B3 w ilości $Q_{\text{śrd}} = 150 \text{ m}^3/\text{d}$.

Obecnie trwają prace na oczyszczalni ścieków, która ma zostać przebudowana w ramach współfinansowania z funduszy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ramach zadania pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Święta Katarzyna – rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków”. Po zakończeniu prac na oczyszczalni ścieków nastąpi zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków w miejscowości Św. Katarzyna, a tym samym zwiększenie odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dot. ścieków komunalnych. Efektem końcowym będzie rozbudowana i zmodernizowana technologicznie mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków (adaptacja części istniejących obiektów oczyszczalni ścieków) w oparciu o najnowszą technologię oczyszczania ścieków – technologię grawitacyjnej mikrofiltracji membranowej MBR (Membrane Biological Reaktor) wraz z infrastrukturą techniczną (przyłącza i instalacje: woda na cele technologiczne, przyłącze wody, kanalizacja deszczowa wraz z separatorem, kanał ścieków oczyszczonych, kanalizacja sanitarna ścieków surowych, zasilanie energetyczne) oraz układem komunikacji wewnętrznej - utwardzone dojścia i dojazdy wraz z 2 miejscami parkingowymi na samochody osobowe o zwiększonej możliwości przyjmowania ścieków z obecnego poziomu wynoszącego 150 m³/d przy ilości RLM wynoszącej 848 do wielkości 650 m³/d i RLM wynoszącego 2605 wraz z zapewnieniem na nowym obiekcie odpowiedniej rezerwy. Z ulepszonych systemu oczyszczania ścieków będzie korzystało ok. 1410 mieszkańców. Reaktory Membranowe (MBR) to aktualnie najbardziej nowoczesna i dynamicznie rozwijająca się technologia oczyszczania ścieków z wykorzystaniem osadu czynnego. Zastosowanie technologii membranowej zakłada osiągnięcie

efektów zgodnych z wymaganiami również w zakresie oczyszczania fosforu i azotu. Ma to bardzo duże znaczenie z uwagi na lokalizację oczyszczalni, która położona jest na terenie Świętokrzyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn, w bliskiej odległości od Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk „Łysogóry”.

Po przebudowie oczyszczalni ścieków wymagane będzie uzyskanie nowego pozwolenia wodnoprawnego.

- Wola Szczygiełkowa działka o nr ewidencyjnym 94/2

Jest to zintegrowana mechaniczno - biologiczna oczyszczalni ścieków oparta na złożu zraszanym. Jest to oczyszczalnia bezobsługowa. Przepustowość dla I etapu (dwie nitki) wynosi 48 m³/d. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne (decyzja znak: RO-II.6341.113.2017.JM), wydane przez Starostę Kieleckiego) na wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Woli Szczygiełkowej do odbiornika rzeki Psarki w km. 26 + 400.

W pozwoleniu wodnoprawnym obciążenie ładunkiem zanieczyszczeń określono na poziomie 640 RLM. Wielkość dopuszczonej emisji (ilość wprowadzanych ścieków) określono na $Q_{\text{śrd}} = 76,8 \text{ m}^3/\text{d}$.

Ciąg technologiczny stanowią następujące obiekty:

- studzienka rozprężna
- separator osadów (osadnik wstępny)
- zraszane złoża biologiczne,
- studzienka dolna (osadnik wtórny),
- komora pomiarowa,
- studzienki rewizyjne.

Zastosowana technologia:

Ścieki z pompowni głównej trafiają na teren oczyszczalni do studzienki rozprężonej. Oczyszczalnia oparta na technologii złoża zraszanego wykorzystuje do oczyszczania ścieków naturalny proces utleniania biologicznego na złożu zraszanym. Proces ten jest poprzedzony przez oczyszczanie mechaniczne w osadniku wstępnym OW 25, gdzie osadzają się części stałe ulegając stopniowej fermentacji. Następnie ścieki przepływają grawitacyjnie do strefy pompowania, skąd są podnoszone przez małą pompę zatopioną na dystrybutor i rozdeszczowywane po powierzchni złoża przez system zraszający. W wyniku przenikania ścieków przez złoża biologiczne powstaje błona biologiczna złożona ze skupisk drobnoustrojów. Na błonie biologicznej są sorbowane substancje zawarte w ściekach. Stanowią one pożywkę dla mikroorganizmów, które utleniają je do składników mineralnych. Podczas pracy złoża powstaje osad nadmierny w postaci obumarłej błony biologicznej, która splukiwana jest do osadnika wtórnego, skąd cyklicznie przepompowywana jest pompą zatopioną do pierwszej oraz drugiej komory osadnika wstępnego. Oczyszczone ścieki odpływają do zewnętrznej strefy studzienki dolnej, gdzie następuje sedymentacja zawieszin i cząstek błony biologicznej. Osad jest przepompowywany automatycznie do osadnika wstępnego, skąd jest okresowo usuwany przez wóz asenizacyjny. Tlen niezbędny w procesie biologicznego oczyszczania zasysany jest z atmosfery, przez wentylator zabudowany w obudowie złoża. Ścieki oczyszczone odprowadzane są do odbiornika rzeki Psarki.

System kanalizacji grawitacyjno – ciśnieniowej gminy tworzą przepompownie ścieków przeznaczone do transportu ścieków na duże odległości bądź do podnoszenia na wyższy poziom zlokalizowane na wygradzonych terenach i usytuowane w następujących miejscowościach:

- Bodzentyn:
 - ul. Wolności 1 szt.
 - ul. Suchedniowska 1 szt.
 - ul. Żeromskiego 1 szt.
- Psary Stara Wieś 3 szt.

- Psary Kąty 2 szt.
- Wilków 5 szt.
- Wola Szczygiełkowa 6 szt.
- Celiny 1 szt.
- Kamieniec 1 szt.

Z uwagi na słabo rozwinięty system kanalizacji sanitarnej, do gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych powszechnie stosowane są na terenie gminy bezodpływowe zbiorniki ścieków, okresowo opróżniane.

Dla tak rozbudowanego systemu wodociągowego na obszarze gminy, budowa systemów kanalizacyjnych dla nie skanalizowanych miejscowości jest pilną koniecznością, wynikającą z potrzeby poprawy stanu sanitarnego i sprostania wymogom ochrony środowiska i przyrody.

Na terenie oczyszczalni ścieków (Bodzentyn, Święta Katarzyna) prowadzona jest utylizacja osadów ściekowych.

Ścieki przemysłowe zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie gminy oraz obiektów publicznych odprowadzane są również do oczyszczalni ścieków.

Podsumowanie

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn z sieci kanalizacyjnej korzysta zaledwie 41,75% mieszkańców, co ze względu na rozbudowany system wodociągowy na obszarze gminy, powoduje, że rozbudowa sieci kanalizacyjnej wciąż nie nadąża za rozwojem wodociągów zbiorczych. Powoduje to dalszy, niekorzystny dla środowiska niedorozwój sieci kanalizacyjnej w stosunku do wodociągowej.

Sieć kanalizacyjna ma charakter wtórny, a jej rozwój jest ściśle uwarunkowany dostępnością do wodociągów i wyższą od nich złożonością techniczną oraz kapitałochłonnością inwestycji.

W wyniku realizacji przez gminę projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Bodzentyn”, dofinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 zwiększy się liczba osób korzystających ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej o 4018 RLM, % skanalizowania aglomeracji Bodzentyn zwiększy się do poziomu 83,02%. Będzie miała również miejsce rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Bodzentynie.

6.7. Ciepłownictwo.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza. Zaopatrzenie Gminy Bodzentyn w ciepło oparte jest głównie na indywidualnych źródłach ciepła. Blisko 90% budynków wykorzystuje węgiel jako podstawowe źródło ciepła. Są to nadal urządzenia tradycyjne kuchenne i piecowe na paliwo stałe lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania z własnymi kotłowniami na paliwo stałe. Część z nich wykorzystuje biomasę jako paliwo alternatywne. Większość budynków jako źródło ciepła wykorzystuje węgiel, ekogroszek oraz miał.

Wśród paliw opałowych wykorzystywanych na potrzeby cieplne w przedsiębiorstwach działających na terenie gminy też dominuje węgiel, którego zużycie widnieje na poziomie 57%, olej stanowi 29%, natomiast drewno 14%.

W budynkach użyteczności publicznej działających na terenie gminy Bodzentyn wykorzystywane są następujące źródła ciepła:

- Urząd Miasta i Gminy Bodzentyn - olej opałowy
- Świętokrzyski Park Narodowy – biomasa, olej opałowy;
- Szkoła Podstawowa im. Antoniego Wacińskiego w Bodzentynie - olej opałowy

- .Publiczna Szkoła Podstawowa w Leśnej - olej opałowy
- .Szkoła Podstawowa w Psarach – olej opałowy
- .Szkoła Podstawowa w Świętej Katarzynie - olej opałowy
- .Szkoła Podstawowa im. Oddziału Armii Krajowej "Wybranieccy" we Wzdole Rządowym - węgiel
- .Szkoła Podstawowa w Woli Szczygiełkowej - gaz
- .Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Bodzentynie - olej opałowy
- .Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej - olej opałowy, węgiel
- .Gimnazjum im. mjr. Jana Piwnika "Ponurego" w Bodzentynie - olej opałowy
- .Budynek ośrodka zdrowia w Świętej Katarzynie – węgiel
- .Budynek ośrodka zdrowia we Wzdole – olej opałowy
- .Zespół Szkół we Wzdole Rządowym – węgiel
- .Budynek świetlicy w Wiącce – węgiel
- .Budynek Szkoły Podstawowej w Śniadce – węgiel
- .Budynek świetlicy i remizy w Sieradowicach – energia elektryczna.

Podsumowanie

.Biorąc pod uwagę stan zainwestowania gminy i brak zespołów zabudowy wymagających dostawy większej ilości ciepła do celów grzewczych i przygotowania ciepłej wody użytkowej, nie zachodzi potrzeba tworzenia na jej terenie zorganizowanych systemów ciepłowniczych.

.W działaniach związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną, największego potencjału upatruje się w odnawialnych źródłach energii, które zastąpić mogą wysokoemisyjne źródła konwencjonalne.

6.8. Regulacja stosunków wodnych.

.Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta. Pod względem hydrograficznym gmina Bodzentyn leży w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły, w obrębie dwóch zlewni: Kamiennej (niemal w całości) i Nidy (w południowo zachodniej części). Gmina Bodzentyn leży na obszarze zlewni trzech dopływów Kamiennej: Świśliny oraz na niewielkiej powierzchni w Lasach Siekierzyńskich Żarnówki i Lubianki. Zasadniczą rolę na tym terenie odgrywają dwa dopływy Świśliny wraz z zasilającymi je strumieniami – Psarka oraz zbierająca wody głównie z Pasma Łysogórskiego Pokrzywianka. Do zlewni rzeki Nidy odprowadzane są wody z rzeki Belnianki (z południowo wschodniej części gminy ze stokami Łysicy) oraz Lubrzanki (z południowo zachodniej części gminy z rejonu Wilkowa, Starej Wsi po Psary Kąty).

.Teren gminy jest terenem źródłiskowym dla licznie występujących tu potoków. Szczytową partią pasma Łysogór przebiega ważny wododział pomiędzy tymi zlewniami.

.Zasoby wód powierzchniowych gminy uzupełniają: zbiorniki wodne, stawy rybne niewielkich rozmiarów w wielu miejscowościach, ciek, kanały i rowy. W ramach dużej retencji (powyżej 5 mln m³) gmina nie posiada żadnego zbiornika. W Bodzentynie znajduje się zbiornik na rzece Psarce o powierzchni 0,4 ha, który pełni funkcje przeciwpożarową. Natomiast w miejscowości Wilków wybudowany został zbiornik wodny „Wilków” który pełni funkcję retencyjno – rekreacyjną. Zasilany jest przez Ciek od Św. Katarzyny (ciek od Grabowa). Warunki topograficzne (zapora). Objętość użyteczna 196,0 tys. m³. Powierzchnia zalewu 10,4 ha.

.Gospodarka wodami powierzchniowymi wiąże się ściśle z przeciwdziałaniem niebezpieczeństwu podtopień czy zalania. Zagrożenie zalaniem wodami rzek czy strumieni i podtopieniem istnieje wzdłuż większych cieków i rzek w czasie roztopów i deszczy nawalnych.

.W granicach omawianego obszaru brak jest obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego wyznaczonych na podstawie mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego w

ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju, nie obowiązują również studia ochrony przeciwpowodziowej.

Na rysunku studium oprócz dolin większych rzek wyznaczono również tereny dolin mniejszych cieków, które w czasie deszczy nawalnych i wód roztopowych mogą stanowić zagrożenie powodziowe.

Efektywnymi sposobami zwiększenia retencji wód w gminie w obrębie małej zlewni jest budowa małych zbiorników wodnych i oczek wodnych, regulacja odpływu ze stawów i oczek wodnych, gromadzenie wody w rowach melioracyjnych i kanałach, retencjonowanie odpływów z systemów drenarskich oraz zwiększenie retencji dolinowej. Przyczynia się to również do spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, podniesienia poziomu wód gruntowych, powstrzymania degradacji siedlisk wodno-bagiennych, zwiększenia różnorodności biologicznej obszaru oraz powstrzymania erozji terenowej.

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Na obszarach przyległych do cieków należy zachować pasy ochronne w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarować poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła) z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych. Pas ochronny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej, co uwzględniono w projekcie studium.

W związku z przepisami ustawy Prawo wodne zabrania się niszczenia lub uszkodzenia brzegów śródlądowych wód powierzchniowych, tworzących brzeg wodny, budowli lub murów niebędących urządzeniami wodnymi oraz gruntów pod śródlądowymi wodami powierzchniowymi.

W obrębie utworów dewonu środkowego i górnego wydzielono Główny Zbiornik Wód Podziemiach GZWP nr 419 „Bodzentyn”, który na terenie gminy znajduje się w południowej części otuliny Sieradowickiego Parku Krajobrazowego (środkowa część gminy). Zbiornik ten posiada korzystne warunki gromadzenia wody, ale stosunkowo nie-wielki obszar zasilania. Natomiast północno-zachodnie krańce terenu gminy położone są w obrębie zbiorniku GZWP 415 „Górna Kamienna”, który wydzielono w ugorach triasu dolnego i środkowego Ochrona GZWP wynika na tych obszarach z istniejących i obowiązujących przepisów - Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 2268 ze zm.). Północ gminy, leży na użytkowym zbiorniku wód podziemnych, zaś południe to obszar niewodonośny.

Zasobność wód podziemnych na terenie gminy jest zróżnicowana. Występują rejon o dużej wydajności (60 – 120 m³/h z pojedynczego utworu studziennego) rozciągają się równoleżnikowo w środkowej części gminy i biegną: pierwszy – pasmem kilkumetrowej szerokości wzdłuż Psarki od Bukowej Góry do Bodzentyna i dalej w kierunku wschodnim i południowo – wschodnim w gminie Pawłów oraz drugi – od Wzdołu Parcele poprzez Ściegnię i pasma pół między Leśną i Kamienną Górą do Sieradowic, gdzie oba rejonu łączą się. Obszar pomiędzy nimi od Wzdołu Rządowego i Wzdołu- Góry do drogi łączącej Bodzentyn z Sieradowicami charakteryzuje się niską wydajnością (2 – 20 m³/h), natomiast na południe od nich – pasmo Klonowskie i Łysogórskie oraz na północ – Pasma Sieradowickie, to obszary określone jako „praktycznie bezwodne” o bardzo niskiej wodonośności, mniejszej niż 2 m³/h. Obszary leśne - Sieradowickiego Parku Krajobrazowego – Lasy Siekierzyńskie znajdują się na utworach o średniej wodonośności (2- - 60 m³/h).

Stopień izolacji stropowej wymienionych utworów wodonośnych jest średni. Przeważają utwory półprzepuszczalne z izolacją częściową. Oznacza to, że w przypadku istnienia stałego punktu zrzutu ścieków, zachodzi realna możliwość przedostania się zanieczyszczeń do pokładów wodonośnych. Występują również obszary utworów nieprzepuszczalnych i słaboprzepuszczalnych. Ma

pod różną postacią, słomy, osadów ściekowych) przetwarzanie biomasy na paliwa ciekłe (np. estry oleju rzepakowego, alkohol), przetwarzanie biomasy na paliwa gazowe (np. biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, gaz drzewny).

Technologie energetyczne wykorzystujące biomasę, obejmujących m.in.: spalanie biomasy roślinnej; spalanie śmieci komunalnych; wytwarzanie oleju opałowego z roślin oleistych (np. rzepak) specjalnie uprawianych dla celów energetycznych.

Biomasa wykorzystywana energetycznie pochodzi w Polsce z dwóch gałęzi gospodarki, tj. z rolnictwa i leśnictwa i jest jednym z najbardziej obiecujących źródeł energii odnawialnej, co wynika przede wszystkim z jej głównego atutu, jakim jest stosunkowo proste pozyskanie.

Największy potencjał energii odnawialnej w skali województwa zawarty jest w biomasie. Wskazują na to głównie znaczne obszarowo tereny gruntów rolnych o klasach słabych od IVb do VI.

Gmina Bodzentyn należy do gmin posiadających najwyższe predyspozycje do uprawy roślin energetycznych. Rolnictwo, pomimo systematycznego rozwoju sfery działalności usługowo – handlowej, pozostaje nadal podstawową formą gospodarowania mieszkańców gminy Bodzentyn. W strukturze użytków rolnych najwięcej powierzchni gruntów przeznaczane jest pod uprawę zbóż oraz ziemniaków, przy niewielkim przeznaczeniu pod uprawę warzyw i owoców. Skala produkcji zbóż, owoców i warzyw nie ma większego znaczenia towarowego, w dużej mierze płody rolne są na potrzeby własne gospodarstwa bądź sprzedawane bezpośrednio przez rolników na giełdach rolnych i targowiskach. Stan rolnictwa oraz intensywność produkcji rolnej uzależnione są od jakości gleb – w gminie dominuje klasa bonitacyjna IVa czyli gleby orne średnie. Wśród zbóż największą powierzchnię zasiewów zajmują zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi. Obecnie na terenie gminy brak instalacji wykorzystujących słomę w celach energetycznych. Możliwości pozyskania słomy ogranicza rolnicze wykorzystanie (pasza, podściółka w hodowli zwierząt gospodarskich, nawóz) oraz konieczność wcześniejszego belowania lub brykietowania, co w wypadku odpadów rolniczych (słoma, siano) stanowi pewną niedogodność ze względu na małą koncentrację energii w jednostce objętości. Mimo to potencjał wykorzystania słomy do produkcji energii cieplnej w gminie istnieje i może znaleźć racjonalne zastosowanie np. w małych i średnich kotłowniach, z których zasilane mogą być obiekty mieszkalne. Obecnie coraz większego znaczenia w produkcji biomasy nabiera uprawa roślin energetycznych..

Warunki klimatyczno – glebowe wskazują na możliwości wprowadzenia upraw roślin energetycznych, która przy odpowiedniej organizacji może stanowić nowy kierunek produkcji polowej. Zakładanie plantacji upraw nie może stwarzać zagrożeń dla zasobów i składników chronionej przyrody, zwłaszcza stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w obszarach Natura 2000.

Potencjał energetyczny niewykorzystanego drewna odpadowego z lasów na terenie gminy ma obecnie niewielkie znaczenie w bilansie energetycznym – drewno wykorzystywane jest najczęściej we własnym zakresie w instalacjach domowych bazujących głównie na paliwach węglowych. Udział biomasy (drewna) w strukturze paliw wykorzystywanych do ogrzewania w zasobach indywidualnych szacuje się na poziomie do 10%.

Energia wodna

Na terenie gminy Bodzentyn nie jest zlokalizowana mała elektrownia wodna (MEW) obejmująca pozyskanie energii z cieków wodnych. Podstawowymi parametrami dla doboru takiego obiektu są spadek w [m] i natężenie przepływu w [m³/s]. Rozwój elektrowni wodnych jest ograniczony warunkami prawnymi, lokalizacyjnymi, wymogami terenowymi i geomorfologicznymi oraz potencjałem kapitałowym inwestora

Perspektywy rozwoju tej formy pozyskania energii w skali gminy Bodzentyn są mało sprzyjające, tak jak całego województwa, gdyż przepływające przez gminę rzeki nie spełniają wymagań hydrotechnicznych koniecznych do usytuowania na nich elektrowni wodnych. W przypadku

elektrowni wodnych ograniczeniem są również programy restytucji wędrownych ryb dwuśrodowiskowych oraz obszary Natura 2000.

W zlewniach rzek odwadniających Góry Świętokrzyskie występuje nieznaczna przewaga zasilania powierzchniowego nad podziemnym. Charakterystyki liczbowe odpływu rzecznoego stanowią podstawową informację w inżynierii wodnej do wymiarowania i projektowania budowli oraz urządzeń wodnych. Odpływ rzeczny jest zmienny, zależy głównie od zasilania atmosferycznego. Obecnie na terenie gminy nie prowadzi się pomiarów, co do zasadności wykorzystania istniejących cieków wodnych dla potrzeb pozyskania energetyki za pomocą małych i mokro elektrowni.

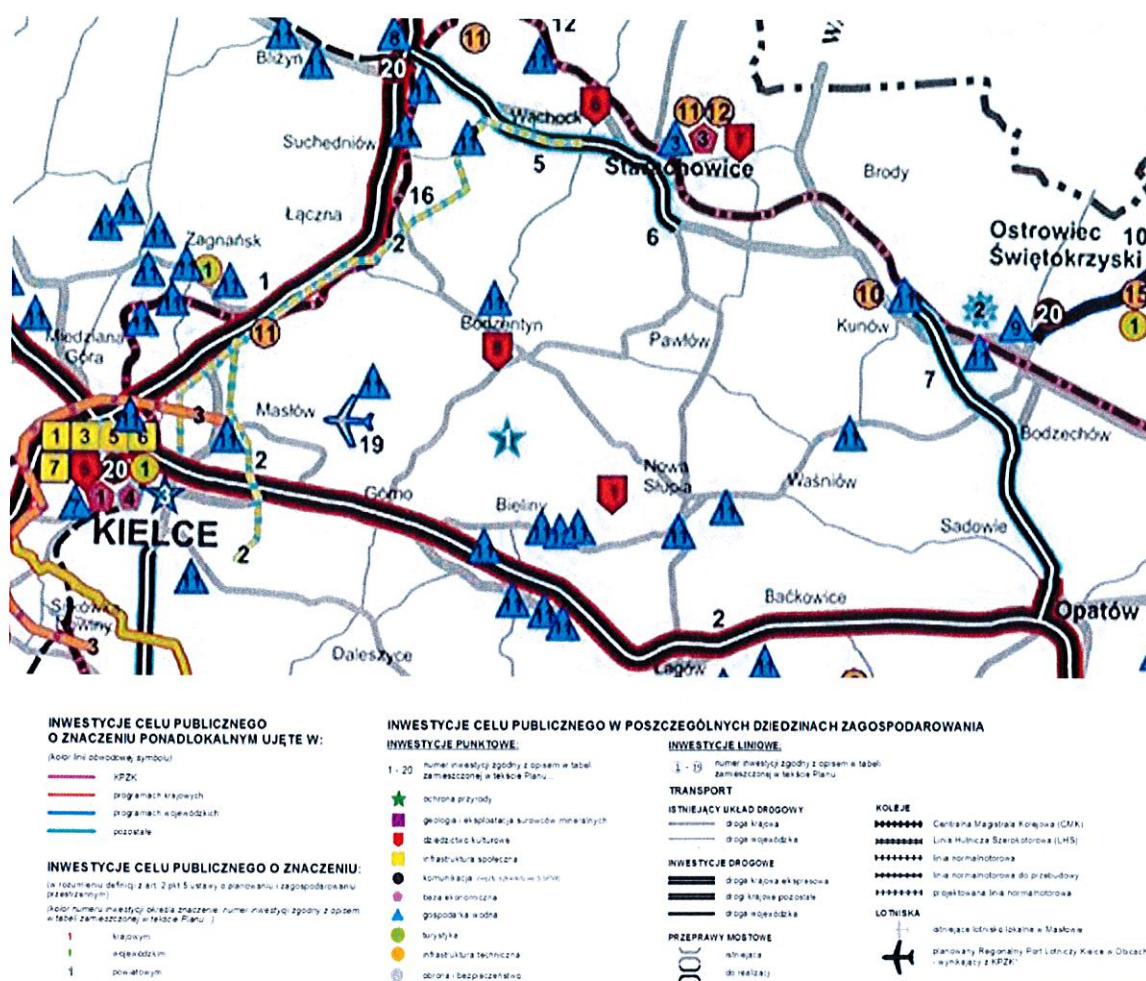
Podsumowanie

Skojarzona gospodarka energetyczna to metoda równoczesnego pozyskiwania ciepła i energii elektrycznej w procesie przekształcania energii pierwotnej paliw. Obecnie wzrasta zainteresowanie małymi układami skojarzonymi, których odbiorcami, przy zachowaniu wskaźnika efektywności ekonomicznej inwestycji, mogą stać się: zakłady pracy, szpitale, szkoły, osiedla mieszkaniowe. Na terenie gminy nie istnieje scentralizowany system ciepłowniczy. Podstawowym źródłem ciepła dla zabudowy mieszkaniowej są z reguły indywidualne kotłownie wbudowane oraz piece węglowe. Placówki sfery publicznej wyposażone są w małe lokalne kotłownie pracujące dla własnych potrzeb, przystosowane do wytwarzania medium energetycznego o niskich parametrach. Wszystkie kotłownie funkcjonujące na terenie gminy wytwarzają ciepło do celów grzewczych i przygotowania ciepłej wody użytkowej. W obecnych warunkach nie ma możliwości technicznych do skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej za pomocą lokalnych źródeł ciepła.

7. Uwarunkowania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania związane z realizacją ponadlokalnych celów publicznych w uwzględnieniu wytycznych wskazanych w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 zostały zawarte na szczeblu wojewódzkim w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, przyjętym Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. z 31 października 2014 r., poz. 2870).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami do inwestycji/zadań o znaczeniu ponadlokalnym zaliczono wyłącznie działania (na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i krajowym) rozumiane zgodnie z definicją art. 2 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stanowiące realizację celów publicznych, określonych w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, które zostały ustalone na listach indykatywnych programów przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa.

Wyciąg z obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego „Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym”.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego zostały umieszczone inwestycje/zadania o znaczeniu ponadlokalnym mające swoje umocowanie w programach krajowych i wojewódzkich planowane i będące w trakcie realizacji na obszarze gminy Bodzentyn. Są to:

Tabela 49. Inwestycje celu publicznego oraz zadań o znaczeniu ponadlokalnym mające swoje umocowanie w zadaniach krajowych i wojewódzkich.

Lp	Ponadlokalna inwestycja celu publicznego	Zadanie wynikające z: Programów krajowych (K), z Koncepcji Krajowej (KPZK), z programów wojewódzkich (W), pozostałe (P)	Inwestycje/zadania o znaczeniu krajowym (K), wojewódzkim (W), powiatowym (P), rozumiane zgodnie z definicją art. 2 pkt 5 uopizp
1.	Powiększenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego	P	K
2.	Program SOPO — rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1:10000 osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. woj. świętokrzyskie	K	K
3.	Rewitalizacja miasta Bodzentyn — przebudowa Rynku Górnego, ul. Słonecznej i Licealnej oraz modernizacja i rozbudowa obiektów	W	W
4.	Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej	K	K
5.	Realizacja „Programu Małej Retencji dla województwa świętokrzyskiego” (w trakcie realizacji) – zadanie wynikające z zadań wojewódzkich, inwestycja o znaczeniu wojewódzkim. Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XL/592/18 z dnia 29 stycznia 2018 r. „Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego” został uchylony	W	W
6.	Przebudowa, rozbudowa dróg wojewódzkich nr 751, 752 dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż G, w tym zakresie przewiduje się budowę obwodnicy Świętej Katarzyny i Bodzentyn a w ciągu drogi wojewódzkiej nr 752	W	W

Nawiązując do art. 48 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla obszaru Województwa Świętokrzyskiego brak jest programów, zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, przyjętych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

PRZEWODNICZĄCA RADY

 Teresa Bzimek

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
Miasta i Gminy Bodzentyn

Załącznik Nr 1 do uchwały

CZĘŚĆ

B

KIERUNKI

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS TREŚCI:

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	4
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.....	6
2.1 Okoliczności kształtujące politykę przestrzenną miasta i gminy Bodzentyn.....	6
2.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej.....	7
2.3 Strefy funkcjonalne gminy.....	9
2.3.1. Strefa rozwoju ośrodka miejskiego Bodzentyna.....	9
2.3.2. Strefa rozwoju wielofunkcyjnego.....	10
2.3.3. Strefa wzmożonej aktywności turystyczno – osadniczej.....	11
2.3.4. Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej, osadnictwa wiejskiego i turystyki.....	12
2.3.5. Strefa wysokiej aktywności przyrodniczej.....	13
2.4 Jednostki funkcjonalne	14
3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.....	14
3.1 Tereny zabudowane wg jednostek osadniczych wskazane do przekształceń i uzupełnienia – Ośrodki osadnictwa – hierarchia w przestrzeni miasta i gminy.....	14
3.2 Ogólne zasady i standardy zagospodarowania przestrzennego.....	15
3.3 Tereny funkcjonalne zainwestowane i potencjalnego rozwoju, polityka przestrzenna.....	17
3.4 Tereny objęte ograniczeniem zabudowy lub zakazem zabudowy.....	32
4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	33
4.1 System przyrodniczy.....	33
4.2. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody.....	34
4.3. Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości.....	44
4.3.1. Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych ustalana poprzez: ..	44
4.3.2. Zasady ochrony wód powierzchniowych:	44
4.3.3. Zasady ochrony wód podziemnych.....	45
4.4 Zasady ochrony powierzchni ziemi.....	45
4.5 Zasady ochrony przed hałasem.....	45
4.6 Zasady ochrony powietrza	46
4.7 Zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi.....	46
4.8 Zasady ochrony kopalín.....	47
4.9 Zasady ochrony terenów leśnych, zadrzewień oraz polityka zalesieniowa.....	47
4.8.1. Ochrona zasobów leśnych.....	47
4.8.2. Polityka zalesieniowa.....	47
4.10 Zasady ochrony przed rozwojem erozji i form geodynamicznych	48
4.11 Zasady ochrony krajobrazu kulturowego i ochrony dóbr kultury.....	48
4.10.1. Zasady ogólne ochrony krajobrazu kulturowego – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach.....	48
4.10.2. Zasady ogólne ochrony dóbr kultury – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach.....	49
4.10.3. Ogólne kierunki polityki Gminy mające na celu ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych.....	49
4.12 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej terenów na terenie gminy wynikające z audytu krajobrazowego.....	49
5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	49
5.1 Zasady ogólne.....	50
5.2 Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych.....	50

5.3	Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz znajdujące się w Ewidencji Zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki nieruchome	51
5.4	Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome.	51
5.5	Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki archeologiczne.....	51
5.6	Ewidencja Zabytków Miasta i Gminy Bodzentyn (GEZ).....	51
5.7	Gminna Ewidencja Zabytków - stanowiska archeologiczne	52
5.8	Strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej.....	52
5.8.1.	Strefy ochrony konserwatorskiej.....	53
5.9.	Strefy ochrony archeologicznej.....	57
5.9	Punkty i panoramy widokowe.....	57
5.10	Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej.....	57
5.11	Obszary i zasady ochrony parków kulturowych.....	57
6.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJNEGO.....	57
6.1	Cele rozwoju transportu.....	57
6.2	Nadrzędny układ komunikacyjny.....	58
6.2.1.	Modernizacja układu komunikacyjnego w ciągu dróg wojewódzkich nr 751 i 752.....	59
6.2.2.	Planowane obwodnice Bodzentyna i Świętej Katarzyny układu na drogach wojewódzkich nr 751 i 752.....	60
6.3	Podstawowy układ komunikacyjny.....	63
6.4	Uzupełniający układ komunikacyjny.....	63
6.5	Układ komunikacji kolejowej.....	63
6.6	Polityka rozwoju parkingów.....	64
2.3.6.	Główne zasady realizacji polityki parkingowej.....	64
2.3.7.	Minimalne wskaźniki dla realizacji miejsc parkingowych.....	64
6.7	Obsługa transportu ładunków.....	65
6.8	Obsługa ruchu rowerowego i pieszego.....	65
6.9	Polityka rozwoju komunikacji.....	65
7.	KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU INFRASTRUKTURY.....	66
7.1	Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	66
7.2	Zaopatrzenie w gaz.....	67
7.3	Zaopatrzenie w wodę.....	67
7.4	Gospodarka ściekowa.....	69
7.5	Gospodarka odpadami.....	70
7.6	Zaopatrzenie w ciepło.....	71
7.7	Telekomunikacja.....	72
7.8	System regulacji stosunków wodnych.....	72
7.9	Energia odnawialna.....	72
8.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	73
9.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM.....	74
9.1	Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych.....	74
9.2	Zadania o znaczeniu wojewódzkim stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych... ..	74
9.3	Zadania o znaczeniu powiatowym stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych. ...	75
9.4	Zadania o znaczeniu gminnym stanowiące inwestycje lokalnych celów publicznych.....	75
10.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....	76

10.1	Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.....	76
10.2	Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	76
10.3	Obszary przestrzeni publicznej.	76
10.4	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.....	76
11.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.....	77
12.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.	77
12.1	Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	77
12.2	Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	78
13.	OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	78
13.1	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.....	78
13.2	Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.	79
14.	OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY. 80	
15.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz.U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).....	80
16.	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.....	80
17.	BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI.	80
18.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI.....	80
19.	OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM.....	82
20.	OBSZARY ZDEGRADOWANE.....	82
21.	UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY BODZENTYN.	83

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zadaniem stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miasta i Gminy Bodzentyn jest określenie kierunków polityki przestrzennej samorządu gminnego, które wynikają z istniejących uwarunkowań zagospodarowania obszaru miasta i gminy jak i odnoszących się do jej obszaru ustaleń zawartych w dokumentach wyższej rangi tj. "Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego" oraz "Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego".

Analiza stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn objęła uwarunkowania zewnętrzne jak i wewnętrzne, które były definiowane o strategiczne dokumenty, mające wpływ na stan istniejący oraz kierunki rozwoju gminy w ostatnich latach.

W części stadium dotyczących Kierunków uwzględniono:

1) w zakresie uwarunkowań zewnętrznych:

- ✓ „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 239/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r.
- ✓ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* przyjęty Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r.
- ✓ Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Nr XXVI/30/16 Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego z dnia 26 września 2016 r.
- ✓ Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2025 (Uchwała Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.).
- ✓ Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych: obie strefy zaklasyfikowano do klasy C ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (z powodu przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń w roku dla stężeń 24-godzinnych), strefę miasto Kielce zaklasyfikowano do klasy C z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM2,5, ponieważ zmierzone wartości stężeń są wyższe od średniorocznej wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji, obie strefy zaklasyfikowano do klasy C ze względu na przekroczenia docelowego poziomu średniorocznego dla B(a)P, obie strefy zaliczono do klasy A z uwagi na brak przekroczeń poziomu docelowego dla ozonu, natomiast do klasy D2 z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego - Uchwała Nr XVII/248/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 listopada 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2015 r., poz. 3890),
- ✓ Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych przyjęta Uchwałą Nr XVII/248/15 z dnia 27 listopada 2015 r.
- ✓ Program ochrony powietrza atmosferycznego dla woj. Świętokrzyskiego strefa świętokrzyska ze względu na przekroczenia pyłu PM 2,5 wraz z planem Działania Krótkoterminowych”, uchwalony uchwałą Nr XXV/429/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 listopada 2012 roku (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. z 2013 r., poz. 45);
- ✓ Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016 – 2022 podjęty uchwałą Nr XXV/357/16 z dnia 27 lipca 2016 roku (Dz. U. Woj. Święt. 2016.2411);
- ✓ Raport o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach 2017 r.;
- ✓ Ocena jakości powietrza na terenie województwa świętokrzyskiego w 2017 r., WIOŚ Kielce kwiecień 2018 r.;
- ✓ Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa świętokrzyskiego za rok 2017, WIOŚ Kielce 2017;
- ✓ Wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych województwa świętokrzyskiego w latach 2007 – 2009, WIOŚ Kielce;

- ✓ Wyniki klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2015, WIOŚ Kielce 2016;
- ✓ Wyniki klasyfikacji oceny stanu wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w roku 2016, WIOŚ Kielce 2017;
- ✓ Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2016 – 2020” WIOŚ Kielce 2017;
- ✓ Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020 - uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXIII/589/13 z dnia 16 lipca 2013 roku,
- ✓ Program Ochrony nad zabytkami w województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2016 (Uchwałą Nr XXIX/524/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 marca 2013 r.)
- ✓ Strategia rozwoju powiatu kieleckiego do roku 2020, przyjęty uchwałą Nr XXIV/16/2017 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 20 marca 2017r.;
- ✓ Program Ochrony Środowiska i plan gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego na lata 2007-2011 z perspektywą na lata 2012 - 2018,
- ✓ Plan ochrony Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz części obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Łysogóry (Kod Obszaru PLH260002) pokrywającej się z granicami Parku, stan na 23.12. 2014r.;
- ✓ Plan ochrony Świętokrzyskiego Parku Narodowego, Operat zagospodarowania przestrzennego Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Obszaru Natura 2000 Łysogóry, stan na 1.01.2014r.;

2) w zakresie uwarunkowań wewnętrznych:

- ✓ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Bodzentyn, Bodzentyn 2000;
- ✓ Program Rewitalizacji Gminy Bodzentyn na lata 2016 – 2023;
- ✓ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Bodzentyn w 2016 roku – korekta, Bodzentyn 2017;
- ✓ Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Bodzentyn;
- ✓ Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Bodzentyn, Kielce 2004r.;
- ✓ Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Bodzentyn, Kielce 2004r.;

Kluczowym dokumentem określającym kierunek rozwoju gminy jest strategia. W przypadku gminy Bodzentyn, obowiązująca strategia rozwoju jest zdeaktualizowana w wyniku szeregu przemian jakie dokonały się od czasu jej przyjęcia tj. od 2000 roku. Najnowszym dokumentem jaki określa kierunki rozwoju miasta i gminy oraz ich politykę przestrzenną są: Strategia rozwoju powiatu kieleckiego i Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego. W oparciu o te właśnie dokumenty sprecyzowano główne cele polityki na terenie miasta i gminy Bodzentyn.

Główne cele strategiczne powiatu kieleckiego to:

- 1) Rozwój zasobów ludzkich i instytucjonalnych,
- 2) Ochrona i racjonalne wykorzystanie przestrzeni i dóbr kultury,
- 3) Rozwój gospodarczy oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

Dokument Strategii Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020 przyjmuje następujące cele operacyjne w odniesieniu do celów strategicznych, w kolejności:

1) W zakresie rozwoju zasobów ludzkich i instytucjonalnych:

- ✓ Rozwój edukacji i dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy.
- ✓ Przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja rynku pracy i wzrost kompetencji zawodowych mieszkańców powiatu.
- ✓ Podniesienie poziomu wiedzy i kwalifikacji kadr pod potrzeby nowych specjalizacji gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem profilu powiatu.

- ✓ Ułatwienie mieszkańcom powiatu dostępu do usług medycznych poprzez modernizację i poprawę wyposażenia placówek służby zdrowia oraz realizację programów zdrowotnych.
- ✓ Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego.
- ✓ Zwiększenie skuteczności i efektywności działań administracji i wzrost kompetencji kadr w zakresie użycia TIK.
- ✓ Zintegrowana polityka społeczna.
- ✓ Rozwijanie aktywnych form integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
- ✓ Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych w komunikowaniu się, technicznych w dostępie do środowiska wewnętrznego i zewnętrznego osób niepełnosprawnych.

2) W zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania przestrzeni i dóbr kultury:

- ✓ Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego.
- ✓ Rozwój i promocja turystyki oraz tworzenie i modernizacja infrastruktury kulturowej i turystycznej.
- ✓ Opracowanie i wdrożenie skutecznej kampanii promocyjnej dla potencjalnych inwestorów i turystów.
- ✓ Wspieranie rewitalizacji w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym na obszarach miejskich i wiejskich.

3) W zakresie rozwoju gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej:

- ✓ Zwiększenie i poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu oraz infrastruktury komunalnej.
- ✓ Budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów użyteczności publicznej.
- ✓ Rozwój wybranych elementów infrastruktury mającej wpływ na bezpieczeństwo i wysoki komfort życia mieszkańców.
- ✓ Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.
- ✓ Wsparcie rozwoju oraz promocja atrakcyjności i konkurencyjności inwestycyjnej przedsiębiorstw w zakresie innowacji oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu.

Stworzenie zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego miasta i gminy Bodzentyn, który godziłby efektywne wykorzystanie zasobów gospodarczych, zwłaszcza wysokiej jakości gleb z jednoczesnym rozwojem przedsiębiorczości i wdrażaniem zasad ekorozwoju oraz ochroną walorów przyrodniczych i kulturowych, będzie możliwe dzięki przyjęciu kierunków rozwoju studium wyrażonych w w/w celach i sposobach realizacji tych celów. Przyjęte cele strategiczne w strategii rozwoju powiatu kieleckiego doskonale wpisują się w obecne działania samorządu gminy oraz kierunki rozwoju przestrzennego jakie zostały zapisane w niniejszym dokumencie studium.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

2.1 Okoliczności kształtujące politykę przestrzenną miasta i gminy Bodzentyn.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn w pełnym zakresie i w granicach administracyjnych gminy, będąca przedmiotem niniejszego opracowania, z uwagi na wyraziste uwarunkowania przestrzeni, jest w części kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w „Studium...” przyjętym Uchwałą VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000r. Okres osiemnastu lat obowiązywania studium, nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w 2003 roku oraz fakt wejścia Polski do wspólnoty ewuropejskiej i podjęcie szeregu nowych inwestycji, spowodowały, że polityka przestrzenna samorządu wymaga nowego spojrzenia i przyjęcia nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego. Diametralnie zmieniły się również potrzeby mieszkańców, ich styl życia oraz

zapotrzebowanie na nowe tereny inwestycyjne. Zmieniają się również potrzeby i standardy w zakresie turystyki, gmina coraz częściej doświadcza alienacji z powodu niewystarczającej bazy noclegowej i nadal niewykorzystanego potencjału Gór Świętokrzyskich.

W toku prac nad zmianą stadium wykonano inwentaryzację urbanistyczną i zdjęciową (w tym filmową), przeanalizowano uwarunkowania przy uwzględnieniu elementów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz potrzeb mieszkańców gminy (w oparciu o wnioski z okresu ostatnich lat). Dokonano również szeregu analiz i bilansu terenów w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Opracowywana zmiana stadium stawia następujące zadania i dokonuje:

- 1) rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejące uwarunkowania, problemy związane z jej rozwojem oraz ustala jej potencjał;
- 2) formułuje kierunki zagospodarowania przestrzennego i zasady polityki przestrzennej miasta i gminy, w tym zasady ochrony interesu publicznego;
- 3) tworzy podstawy do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wskazuje potencjalne tereny inwestycyjne w oparciu o definicję ładu przestrzennego i dobrze rozumianej promocji gminy, mającej na celu jej rozwój.

Studium nie zmienia w sposób zasadniczy kierunków rozwoju, szczególnie w zakresie zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich, niemniej nowe inwestycje realizowane w oparciu o decyzje administracyjne tj. warunki zabudowy i zagospodarowania tereny, szczególnie w części miejscowości takich jak:

- ✓ Bodzentyn – aktywność przedsiębiorcza, głównie w zakresie handlu i usług oraz inwestycyjna związana budownictwem mieszkaniowym;
- ✓ Święta Katarzyna – realizacja zaplecza turystyczno – usługowego, z rozbudową bazy noclegowej, realizacja nowej zabudowy mieszkaniowej i letniskowej oraz powstanie nowych punktów działalności gospodarczej o charakterze usługowym;
- ✓ Wilków – rozwój osadnictwa oraz terenów sportowo-rekreacyjnych wokół zbiornika „Wilków”, w tym rozwój zabudowy letniskowej praktycznie na całym obszarze sołectwa;
- ✓ Leśna Stara Wieś – rozwój bazy transportowej i usług wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 751 przy granicy z miastem Bodzentyn;

Obraz przestrzeni tych sołectw w znaczny sposób zmieniły powstałe nowe funkcje terenów, które w naturalny sposób generują rozwój funkcji sobie podobnych lub uzupełniających na sąsiednich nieruchomościach.

Największe przekształcenia przestrzeni zauważalne są jednak w mieście Bodzentyn. Wpływ na ten fakt ma nie tylko administracyjno-usługowy charakter miasta ale i prace rewitalizacyjne jego centrum oraz aktywność przedsiębiorcza mieszkańców i właścicieli nieruchomości. Miasto w uwagi na bogatą historię, zabytkowy układ urbanistyczny i zabytki architektury jest ważnym celem turystycznym w skali regionalnej. Jego atrakcyjność jest zauważana również poprzez presję rozwoju zabudowy zarówno w wolnych kwartałach centrum jak i poza nim, podobnie też w atrakcyjnych terenach z ekspozycją na miasto i Góry Świętokrzyskie.

2.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej.

Przyjęto zatem kierunki rozwoju struktury przestrzennej miasta i gminy Bodzentyn:

- 1) rozwój osadnictwa poprzez przekształcenia i uzupełnienia istniejących oraz przygotowanie nowych terenów przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo - usługową z podstawowymi usługami bytowymi, zabudowy związanej z działalnością gospodarczą w zakresie usług i produkcji, w tym realizacja dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów gminy oraz systemowe rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej, szczególnie związanej z budową sieci kanalizacyjnej;
- 2) ochrona gruntów rolnych wysokich klas oraz wsparcie rolnictwa poprzez:

- propagowanie technologii rolnictwa ekologicznego a także racjonalizację stosowania środków ochrony roślin;
 - organizację lokalnego rynku dystrybucji produktów rolnych;
 - tworzenie warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności gospodarstw na tle regionu, szczególnie tych wytwarzających produkty ekologiczne wymagające specjalnych procedur;
 - wdrażanie zrównoważonego i biodynamicznego rolnictwa poprzez stosowanie nowoczesnych technologii i wprowadzenie nowych gatunków upraw, ukierunkowanych na uprawy ekologiczne – wolne od GMO, w tym upraw stanowiących materiał do dalszego przetwórstwa związanego z branżami budowlaną lub przemysłową (np. uprawy kontraktowane t.j. konopie przemysłowe);
 - organizację szkoleń dla rolników;
- 3) ochrona walorów kulturowych (przyjęcie przez Radę Miasta i docelowo realizacja założeń Gminnego Programu Ochrony Zabytków) oraz ochrona dóbr kultury zgodnie z przepisami o ochronie zabytków;
- 4) ochrona przyrody w zakresie:
- ochrony zespołów przyrodniczych chronionych prawem (w tym szczególnie obszaru Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Sieradowickiego Parku Krajobrazowego), obszarów leśnych oraz ekosystemów dolin rzecznych (i cieków);
 - zwiększenie lesistości poprzez zalesienia gleb najstabszych klas bonitacyjnych oraz terenów osuwiskowych lub narażonych na erozję;
 - zachowanie terenów łąk i pastwisk, jako terenów czynnych biologicznie;
 - zachowanie układu pól uprawnych stanowiący krajobraz kulturowy tzw. pasiaki świętokrzyskie;
 - likwidację dzikich wysypisk śmieci, poprawa świadomości mieszkańców poprzez program edukacyjne i odpowiednie ulgi;
 - ograniczanie zanieczyszczeń środowiska.
- 5) rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej oraz infrastruktury drogowej poprzez:
- rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
 - modernizację oczyszczalni ścieków, w tym małych przydomowych oczyszczalni ścieków;
 - modernizację istniejących wodociągowych i budowa sieci gazowej;
 - modernizację i rozbudowę sieci energetycznych;
 - poprawę jakości nawierzchni dróg publicznych;
 - budowę ciągów pieszych i tras rowerowych;
 - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez oświetlenie ulic.
- 6) poprawa rynku pracy i usług poprzez:
- koncentracja nie w pełni wykorzystanych zasobów drobnej wytwórczości i drobnego przemysłu, głównie w mieście Bodzentynie, poprzez stworzenie możliwości lokalizacyjnych nowych inwestycji zarówno w terenach przygotowanych pod względem uzbrojenia technicznego, jak również wyznaczonych w miejscowych planach;
 - ✓ wykorzystanie zasobów potencjalnych pracowników zarówno w obszarze miasta jak i obszarów wiejskich (osoby mobilne zawodowo oraz podatne na zmiany koniunktury na rynku pracy);
 - rozbudowę, adaptację i przebudowę stref usług na obszarze całej gminy;
 - stosowanie gminnego systemu zachęt finansowych i podatkowych dla potencjalnych inwestorów, w tym również mieszkańców;
 - zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych w szczególności w sektorze gospodarki przy drodze wojewódzkiej pomiędzy granicami miasta w kierunku na Wzdół;
 - rozwinięcie sektora usług turystycznych i stosowanie zachęt w postaci ulg podatkowych do realizacji indywidualnych przedsięwzięć;

- 7) budowa i rozbudowa bazy sportowo – rekreacyjnej – zwłaszcza rozbudowa i aktywizacja terenów rekreacji i agroturystyki oraz usług sportu na obszarze całej gminy, ponadto, wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego do promocji gminy;
- 8) wyznaczenie obszarów realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, z jednoczesną dbałością o walory krajobrazowe i wielkoobszarowe formy ochrony przyrody;
- 9) ustanowienie ochrony akustycznej terenów narażonych na wzmożone działanie hałasu;
- 10) pełne wykorzystanie powiązań komunikacyjnych z regionem i krajem wynikających z przebiegu dróg wojewódzkich (DW751 i DW752) dla poprawy jego powiązania z układem osadniczym najbardziej predysponowanych do rozwoju głównych jednostek osadniczych gminy, szczególnie miasta Bodzentyn.

2.3 Strefy funkcjonalne gminy.

Strefy funkcjonalne stanowią podstawowe jednostki przestrzenne określone dla wskazania obszarów predysponowanych do instrumentalizacji celów określonych w polityce rozwoju przestrzennego gminy. Stanowią one więc obszary największe powierzchniowo oraz najbardziej zgeneralizowane i uogólnione pod względem możliwości funkcjonalnych. Rodzaj oraz granice poszczególnych stref (generalnych i zasadniczych) zdeterminowane są wiodącymi uwarunkowaniami rozwoju.

Wyodrębniono pięć generalnych stref funkcjonalnych (jednostek strukturalnych):

2.3.1. Strefa rozwoju ośrodka miejskiego Bodzentyna.

Strefa ta została ograniczona do granic administracyjnych miasta Bodzentyna. Zadaniem miasta będzie rozwijać funkcję lokalnego ośrodka w skali regionu i głównego ośrodka administracji, edukacji i kultury, turystyki, aktywności gospodarczej i mieszkalnictwa gminy. Wielofunkcyjność i potencjał do rozwoju tworzą dogodne połączenia komunikacyjne rangi regionalnej (drogi wojewódzkiej DW751 i DW752), zabytkowa część miasta (centrum), atrakcyjne geograficznie położenie oraz istniejące i potencjalne tereny inwestycyjne z widocznym podziałem na część północną i południową o znacznym zróżnicowaniu ukształtowania terenu. Intensywność zabudowy w tej strefie powinna być największa z jednoczesną zasadą jej ekstensywnego charakteru w obszarach doliny rzeki Psarki, od południa północnego stoku góry miejskiej i ochrony ekspozycji krajobrazu kulturowego zarówno zurbanizowanego jak i przyrodniczego.

W obszarze centrum miasta preferuje się dopełnienie zabudową historycznego układu urbanistycznego z uwzględnieniem ograniczeń i zasad zagospodarowania dla obowiązujących stref ochrony konserwatorskiej A i B. Dominować tutaj będzie zabudowa mieszkalna i usługowa o charakterze centrotwórczym i miejskim. W większości ten rodzaj zabudowy będzie podkreślał dwa wnętrza urbanistyczne: Rynek Górny o Plac Żwirki (węzeł komunikacyjny gminy).

Miasto wymaga przebudowy układu komunikacyjnego rangi regionalnej z uwagi na duże natężenie ruchu tranzytowego w centrum miasta. Studium zakłada realizację obwodnicy miasta od strony południowo-wschodniej poprzez budowę wschodniej obwodnicy miasta łączącej poza centrum drogi wojewódzkie DW751 i DW752.

Miasto przez lata wytworzyło dwa centra:

Centrum administracyjno-edukacyjne: skrzyżowanie ul. Suchedniowskiej i ul. Wolności;

Obszar ten skupia w sobie usługi w zakresie administracji (Urząd Miasta i Gminy, siedziba administracji Świętokrzyskiego Parku Narodowego i nadleśnictwa, poczta), szkolnictwa (dwie szkoły z terenami towarzyszącymi, internat, przedszkole, boisko sportowe) i usług (sklepy spożywcze i wielobranżowe, drobne usługi).

Kierunkiem rozwoju tego obszaru powinna być kontynuacja i rozwój funkcji administracyjno – usługowej uzupełnianej funkcjami zabudowy mieszkaniowej, w tym zamieszkania zbiorowego z jednoczesnym zapewnieniem infrastruktury komunikacyjnej w postaci ogólnodostępnych parkingów i sieci dróg dojazdowych.

Centrum miasta: obszar w większości znajdujący się w strefie ochrony konserwatorskiej A i B oraz zamykający się w ulicach: Kieleckiej, Pasieka, części Opatowskiej, części Partyzantów, części 3 Maja, Piłsudskiego i Kieleckiej do ul. Słonecznej.

Zwarty obszar zabudowy o charakterze małomiasteczkowym z przewagą zabudowy mieszkaniowej – pierzejowej z usługami w zakresie handlu, gastronomii, opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnym, religijnym i rekreacyjno-turystycznym.

Kierunek rozwoju tego obszaru powinien być oparty o przekształcenia zmierzające do poprawy jakości przestrzeni zarówno publicznej jak i obiektów architektonicznych z uwzględnieniem przepisów wynikających z ustawy o ochronie zabytków i wytycznych Konserwatora Zabytków na każdym etapie inwestycji. Centrum miasta powinno rozwijać funkcje miejskie w zakresie mieszkalnictwa, usług centrowczych z jednoczesnym tworzeniem atrakcyjnej szeroko pojętej bazy turystycznej i rekreacyjnej.

Dążyć należy do usprawnienia komunikacji kołowej oraz pieszo - rowerowej pomiędzy tymi dwoma centrami oraz zwiększenia dostępności do głównych atrakcji miasta: Ruin zamku w Bodzentynie z parkiem dworskim oraz dwóch zabytkowych kościołów m. in. poprzez realizację parkingów mogących stanowić zaplecze parkingowe dla cyklicznych imprez organizowanych szczególnie w otoczeniu ruin zamkowych.

Poza obszarami stref ochrony konserwatorskiej A i B dopuszcza się również działalność przedsiębiorczą o charakterze produkcyjnym. Predysponowane do tego będą obszary przy drogach wojewódzkich gdzie działalność gospodarcza już się kształtuje tj. wyjazdy z miasta w kierunku na Leśną Starą Wieś, Tarczek (gm. Pawłów). Ponadto dalszy rozwój zabudowy usługowo-produkcyjnej, składów i magazynów, w tym baz transportowych przewiduje się w północnej części miasta przy ul. Wolności. Zabudowa ta stopniowo powinna w kierunku północnym przekształcać w zabudowę mieszkaniową z usługami.

Południowa część miasta w obszarach poza centrum, z uwagi na zróżnicowaną, przez co atrakcyjną rzeźbę terenu i stosunkowo dobrą dostępność komunikacyjną będzie rozwijało funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz bazy noclegowo-turystycznej miasta i Gór Świętokrzyskich. Dominować tutaj będzie zabudowa o ekstensywnym charakterze realizowana wzdłuż ulic, rzadziej dostępna z sięgaczy. Przewiduje się w tym terenie przy drogach lokalnych szczególnie rozwój zabudowy o charakterze letniskowym i agroturystyki w oparciu o działalność gospodarstw rolnych.

2.3.2. Strefa rozwoju wielofunkcyjnego.

Jest to strefa, składająca się z odrębnych dwóch części, obejmująca pas wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 751 w kierunku zachodnim od miasta Bodzentyn przez sołectwa Leśną Starą Wieś i Wzdół Kolonia i Wzdół Rządowy – centrum. W tym obszarze postulowana jest realizacja wielofunkcyjnej przestrzeni opartej o istniejącą przedsiębiorczość i rozwój nowych terenów w zakresie mieszkalnictwa, usług, w tym usług transportu i działalności produkcyjno – składowo – magazynowej (Leśna Stara Wieś), sportu i rekreacji oraz mieszkalnictwa. Rozwój wielofunkcyjny, ukierunkowany na rozwój przedsiębiorczości, wymagać będzie odpowiedniego zaplecza terenowego oraz dostępności do urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej.

W obszarze pierwszym w sołectwie Leśna Stara Wieś dominować będzie działalność o charakterze produkcyjnym, składów i magazynów, transportu , usług. Funkcja mieszkaniowa będzie mieć charakter marginalny i związana będzie głównie z prowadzoną działalnością gospodarczą lub łączona z funkcją usługową.

Zasadą lokalizacji zabudowy w tej strefie będzie ograniczenie bezpośrednich zjazdów z działki na drogę wojewódzką nr 751 tam gdzie to będzie możliwe na rzecz zjazdów na drogi niższego rzędu w tym na drogę powiatową nr 0582T.

Obszar drugi to teren części sołectw Wzdół Rządowy i Wzdół Kolonia, gdzie w oparciu o dobrą dostępność do drogi wojewódzkiej, rozwijać się będzie wielofunkcyjny ośrodek. Wielofunkcyjność wyrażać się będzie poprzez rozwój funkcji usługowej, w tym transportu i funkcji mieszkalnej mieszanej tj. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej.

Kierunkiem przekształceń istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej będzie zabudowa wielofunkcyjna z możliwością lokalizowania drobnej działalności gospodarczej, nie stwarzającej uciążliwości dla otoczenia.

Zasadą zagospodarowania tej strefy będzie ograniczenie lokalizacji zabudowy posiadającej obsługę komunikacyjną z drogi wojewódzkiej na rzecz obsługi z dróg niższego rzędu.

Nowopowstająca zabudowa powinna stanowić kontynuację istniejącej zabudowy o charakterze w większości ulicowym, jednakże z przestrzeganiem zasady zachowania i ochrony dalekich i bliskich widoków. Lokalizacja usług z zakresu transportu powinna być realizowana w terenach na których taka funkcja nie będzie uciążliwa dla zabudowy sąsiadującej, szczególnie funkcji mieszkaniowej. Zabudowa letniskowa powinna być lokowana poza głównym ciągiem komunikacyjnym (drogą wojewódzką).

2.3.3. Strefa wzmożonej aktywności turystyczno – osadniczej.

Strefa wzmożonej aktywności turystyczno – osadniczej obejmuje sołectwa Wilków i Święta Katarzyna z wyłączeniem terenów leśnych i obszarów Świętokrzyskiego Parku Narodowego.

Kierunkiem przekształceń istniejącej zabudowy i realizacji nowej będzie szeroko pojęta zabudowa mieszkaniowa i usługowa, szczególnie ukierunkowana na ruch turystyczny i tworzenie bazy noclegowej, gastronomicznej, szkoleniowo – wypoczynkowej i hotelarskiej. Największy nacisk na rozwój funkcji turystycznych powinien być skierowany na centrum Świętej Katarzyny i okolice zbiornika wodnego w Wilkowie.

Miejscowość Święta Katarzyna z racji położenia przy ważnym szlaku turystycznym Gór Świętokrzyskich (szlak na Łysicę) oraz znajdujący się tu klasztor żeński Sióstr Bernardynek, Muzeum Mineralów i Skamieniałości, istniejące już zaplecze noclegowe (pensjonaty, schroniska i inne obiekty zamieszkania zbiorowego) rozwijać będzie funkcję ośrodka turystycznego i głównej bazy noclegowej, szczególnie dla zorganizowanych grup turystów. Kierunkiem rozwoju dla miejscowości stanie się dalszy rozwój usług z zakresu turystyki, sportu i rekreacji, usług edukacji i kultury, działalności religijnej oraz usług towarzyszących, w tym gastronomi. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa uzupełniana będzie o funkcje usług związane z powiększeniem bazy noclegowo – wypoczynkowej jak pensjonaty, wynajem pokoi i apartamentów, wynajem domów dla celów wypoczynkowych, dalszy rozwój zabudowy letniskowej rekreacji indywidualnej i zbiorowej oraz zamieszkania zbiorowego.

Rozwój tego ośrodka ściśle związany jest z kształtowaniem obszarów inwestycyjnych uwzględniających kluczowe dla miejscowości rozwiązania komunikacyjne takie jak m. in. obwodnica miejscowości Święta Katarzyna z rezerwą terenową w nieobowiązującym miejscowym ogólnym planie zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn przyjęte w roku 2000 oraz w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Projektowana obwodnica ma swoją kontynuację we wszystkich dokumentach planistycznych sąsiedniej gminy Górno tj. studium i miejscowym planie a niniejsze studium uwzględni jej przebieg dając kontynuację tej drogi na obszarze gminy Bodzentyn. Realizacja obwodnicy umożliwi prawidłowe kształtowanie polityki przestrzennej na obszarze sołectwa Święta Katarzyna co wpłynie na rangę, atrakcyjność i jakość rozwiązań przestrzennych miejscowości turystycznej.

Miejscowość zostaje zatem podzielona na dwa obszary o nieco odmiennej polityce przestrzennej. Południowa część Świętej Katarzyny (powiększony obszar względem stanu obecnego) predysponowana będzie do rozwoju wielofunkcyjnego w zakresie usług i obsługi ruchu turystycznego. Część północna rozwijać będzie funkcję mieszkaniowo – usługową o bardziej ekstensywnej zabudowie, predysponowaną dodatkowo do lokalizacji zabudowy letniskowej i agroturystyki.

Miejscowość i sołectwo Wilków jest drugim co do rangi obszarem gdzie aktywność zarówno osadnicza, w tym letniskowa i aktywność wynikająca z potrzeb rozwoju turystyki i rekreacji jest znaczna.

Lokalizacja zbiornika retencyjno – rekreacyjnego „Wilków” jest magnesem dla aktywności rekreacyjnej, stąd rozwój szczególnie w jego otoczeniu powinien być ukierunkowany na funkcje sportu, rekreacji i wypoczynku, zaplecza ruchu turystycznego oraz wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej. Głównym kierunkiem rozwoju na pozostałej części sołectwa będzie rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej z usługami, samych usług z dopuszczeniem działalności usługowo-produkcyjnej przy drodze powiatowej (ul. Łysogórska). Obszary zabudowy mogą być wzbogacane zabudową letniskową (szczególnie w formie zespołów budynków) z usługami towarzyszącymi w zakresie handlu, gastronomii, sportu i rekreacji oraz budynków zamieszkania zbiorowego. Niezbędne w tych obszarach będą rozwiązania komunikacji rangi lokalnej do ustalenia w miejscowych planach. Bliskość terenów Natura 2000 wzmacnia potrzebę wprowadzania zabudowy ekstensywnej i ustaleń w miejscowych planach w zakresie przepisów odrębnych wynikających z przepisów ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Istotnym elementem komunikacyjnym jest połączenie Wilkowa i samego terenu przy zbiorniku z drugą sąsiednią miejscowością turystyczną zlokalizowaną już w gminie Górno tj. Krajnem Zagórze.

2.3.4. Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej, osadnictwa wiejskiego i turystyki.

Strefa ta obejmuje pozostały obszar gminy tj. obszary nie wchodzące w pozostałe przyjęte w niniejszym projekcie studium strefy funkcjonalne.

Strefa ta skupia zwartą strukturę osadniczą wsi, tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, dolin rzecznych, części obszarów leśnych i zalesień stanowiące grunty pozostałe nie będące we władaniu skarbu państwa, charakteryzujące się dobrą przydatnością rolniczą gleb oraz zagospodarowaniem związanym głównie z obsługą terenów rolnych oraz ludności zajmującej się rolnictwem, działalnością pochodną rolnictwu lub działalnością w sektorze pozarolniczym.

Obszar ten posiada niewielką lesistość (w odniesieniu do definicji legalnej lasu), niemniej zauważa się tutaj dość znaczną ilość zadrzewień i zakrzewień, co stwarza sprzyjające warunki do rozwoju lokalnych ekosystemów przyrodniczych. Jest on przecięty ciekami wodnymi z charakterystycznym systemem dolin głównych i bocznych, wąwozów i w części i jarów. Ukształtowanie terenu tutaj jest faliste co tworzy atrakcyjne wglądy krajobrazowe szczególnie w obszarze pogórza pasma Jeleniowskiego i w północnych sołectwach: Orzechówka, Ścignia, Podmielowiec, Sieradowice i Śniadka. Wyjątkowe walory krajobrazowe i bliskość atrakcji turystycznych predysponują ten obszar do rozwoju działalności turystycznej i wzmożonej aktywności w tym zakresie zarówno samorządu jak i mieszkańców, co wpłynie na zwiększenie ruchu turystycznego.

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania tej strefy będzie transformacja rynkowa rolnictwa i jego otoczenia oraz zdecydowane zwiększenie ekologicznych metod produkcji rolnej. Towarzyszyć temu będzie ochrona wysokiej jakości gleb (dużej przydatności rolniczej) przed stopowaniem, erozją i niepożądaną zmianą sposobu ich użytkowania na cele nierolnicze i nieleśne. Ponadto, ochrona zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, szczególnie przy ciekach wodnych i dolinach oraz poprawa czystości wód powierzchniowych. Działanie proekologiczne na tym terenie to głównie (oprócz ograniczenia szkodliwych metod nawożenia) budowa zbiorników retencyjnych, zwiększenie zadrzewień i zakrzewień ochronnych, a także rozbudowa gminnego systemu kanalizacji sanitarnej.

Rozwój osadnictwa podporządkowany zostanie potrzebom rozwoju rolnictwa i jego dywersyfikacji, rozwoju działalności alternatywnej dla rolnictwa ale opartej głównie o działalność usług podstawowych potrzebnych mieszkańcom, rozwoju bazy turystycznej gminy z szerokopojętą działalnością rekreacyjno-sportowo-turystyczną a także spajanie atrakcji turystycznych i zabytków dziedzictwa kulturowego poprzez sprawny dojazd nie tylko komunikacją kołową ale przede wszystkim poprzez indywidualną aktywność pieszo - rowerową. Obszar w swojej strukturze osadniczej predysponowany jest do działalności agroturystycznej, letniskowej i wynajmu domów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

W ramach podstrefy w obszarach produkcji rolnej, obejmujące tereny użytkowane rolniczo oraz towarzyszącą im zabudowę zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną, w części o charakterze siedliskowym, zakłada się ograniczenie nowej zabudowy, niezwiązanej z działalnością rolniczą do obszarów inwestycyjnych (zabudowy) wyznaczonych na mapie kierunków studium. Dopuszcza się jednak, przebudowy, rozbudowy i nadbudowy i uzupełnienie nową zabudową w ramach danego siedliska i realizację nowych siedlisk w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Dopuszcza się ponadto, lokalizację nowej zabudowy rolniczej wysokotowarowej.

Obszary zabudowy skupionej (istniejące ukształtowane jednostki osadnicze – wsie), będą miejscem rozwoju zabudowy i osadnictwa wielofunkcyjnego. Zasadą tych obszarów powinno być minimalizowanie kolizji funkcjonalnych oraz poprzedzenie inwestycji – uzbrajaniem terenu.

Uzupełnieniem i sposobem na dywersyfikację aktywności zawodowej mieszkańców będzie działalność usługowa w zakresie rozwoju sektora turystyki (obszary usług turystyki, w tym turystyki wiejskiej i zabudowy letniskowej rekreacji indywidualnej, wynajmu domów do celów wypoczynkowych oraz działalność towarzysząca zabudowie zagrodowej - agroturystyka).

Głównym jednak celem tej strefy, poza obszarem osadnictwa, powinna być ochrona krajobrazu kulturowego, wyrażona poprzez szczególną dbałość o spójną, estetyczną formę i jakość tzw. piątej elewacji (dachów), wprowadzenie obiektów budowlanych (wysokościowych) nawiązujących kolorystyką do charakteru krajobrazu oraz realizacja odnawialnych źródeł energii, w szczególności fotowoltaiki w obszarach nie ekspozycyjnych i widocznych z głównych ciągów komunikacyjnych i punktów turystycznych zlokalizowanych nie tylko na terenie gminy Bodzentyn.

2.3.5. Strefa wysokiej aktywności przyrodniczej.

Obszar strefy obejmuje tereny zwartych kompleksów leśnych wchodzących w skład Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz Sieradowickiego Parku Krajobrazowego.

Główną polityką przestrzenną w tej strefie będzie działalność wynikająca z przepisów ustawy o lasach i ochrona środowiska przyrodniczego oraz realizacja zasad zagospodarowania terenu wynikająca z przepisów prawa ochrony przyrody i ochrony środowiska, w tym dokumentów będących przepisami wykonawczymi do realizacji tych działań.

Uzupełniającą funkcją w tej strefie będzie dalszy rozwój infrastruktury turystycznej (ścieżki i trasy pieszo – rowerowe, ścieżki dydaktyczne, obiekty towarzyszące) i tej związanej z administracją, edukacją oraz ochroną terenów chronionych i leśnych w zakresie dopuszczającym przez przepisy odrębne.

Przebiegająca przez teren ŚPN droga wojewódzka nr 752 powinna spełniać parametry techniczne w zakresie użytych materiałów i szerokości pasa drogi umożliwiające pełną przepustowość ruchu, szczególnie ruchu tranzytowego ciężarowego oraz spełniać jak najkorzystniejsze dla środowiska parametry akustyczne.

Utrzymuje się w studium zlokalizowane w sołectwie Psary Kąty w otoczeniu kompleksu leśnego tereny dawnego Centrum Usług Satelitarnych w Psarach jako obszar usług o charakterze telekomunikacyjnym, analityczno - badawczym do dalszych przekształceń i rozwoju zgodnie z polityką zarządcy kompleksu.

Zlokalizowana w granicach sołectwa Celiny Podgórze w otoczeniu kompleksu leśnego zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa zostaje utrzymana w studium w niezmienionej formie. Realizacja nowych obiektów i modernizacje istniejących budynków odbywać się powinny w granicach określonego terenu rozwoju osadnictwa wskazanego na mapie kierunków studium. Zakazuje się w tym obszarze funkcji usług wolnostojących nie związanych z gospodarką leśną.

2.4 Jednostki funkcjonalne

Jednostki funkcjonalne są jednostkami niższego rzędu względem wyodrębnionych zasadniczych stref funkcjonalnych i stanowią ich część, obejmującą tereny zwartej zabudowy i zainwestowania.

Zostały one wyodrębnione uwagi na potrzebę identyfikacji tworzonego w ich obrębie zagospodarowania i zabudowy. Złożoność uwarunkowań wpływających na charakter kształtującej się na obszarze miasta i gminy zabudowy, powoduje potrzebę określenia obszarów rozwoju identyfikowanego charakteru zabudowy i zagospodarowania.

Jednostki funkcjonalne zostały podzielone na dwie grupy w zależności od charakteru zagospodarowania jakie tworzą tj.:

- 1) Jednostki funkcjonalne elementarne zainwestowane i potencjalnego rozwoju:
MMC, MM, M, RM, MW, MU, U, US, UT, ML, UP, UPP, Up, RU, ZP, ZC (i ZCp), OT, K, KS, URL;
- 2) Jednostki funkcjonalne elementarne otwarte:
WS, ZL, ZLd, R, ZN, P_{fo};

Szczegółowa charakterystyka tych obszarów została opisana w punkcie 3.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.

3.1 Tereny zabudowane wg jednostek osadniczych wskazane do przekształceń i uzupełnienia – Ośrodki osadnictwa – hierarchia w przestrzeni miasta i gminy.

Oznaczenie jednostki	Jednostka osadnicza	Status w układzie przestrzennym gminy
1.	MIASTO BODZENTYN	OŚRODEK MIEJSKI – STOLICA GMINY Centrum administracyjno-turystyczno-usługowe
2.	CELINY	Ośrodek lokalny
3.	DĄBROWA GÓRNA	Ośrodek lokalny
4.	DĄBROWA DOLNA	Ośrodek lokalny
5.	HUCISKO	Ośrodek lokalny
6.	KAMIENIEC	Ośrodek lokalny
7.	LEŚNA STARA WIEŚ	Ośrodek aktywności gospodarczej
8.	ORZECZÓWKA	Ośrodek lokalny
9.	CELINY - PODGÓRZE	Ośrodek lokalny – aktywności turystycznej
10.	PODMIELOWIEC	Ośrodek lokalny
11.	PSARY KĄTY	Ośrodek lokalny
12.	PSARY PODŁAZY	Ośrodek lokalny
13.	PSARY STARA WIEŚ	Ośrodek lokalny
14.	SIEKIerno	Ośrodek lokalny
15.	SIERADOWICE	Ośrodek lokalny
16.	ŚCIGNIA	Ośrodek lokalny
17.	ŚNIADKA	Ośrodek lokalny
18.	ŚWIĘTA KATARZYNA	Ośrodek ponadlokalny – aktywności turystycznej

19.	WIĄCKA	Ośrodek lokalny
20.	WILKÓW	Ośrodek lokalny – aktywności turystycznej
21.	WOLA SZCZYGIEŁKOWA	Ośrodek lokalny
22.	WZDÓŁ KOLONIA	Ośrodek lokalny
23.	WZDÓŁ PARCELE	Ośrodek lokalny
24.	WZDÓŁ RZĄDOWY	Ośrodek aktywności gospodarczej

3.2 Ogólne zasady i standardy zagospodarowania przestrzennego

- 1) Zasadniczy wzrost terenów osadniczych powinien polegać na dopełnieniu i intensyfikacji istniejących układów oraz na dodawaniu terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów osadniczych. Niewskazane jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze. Na nowych terenach przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły), a nie rozproszony.
- 2) W pierwszej kolejności pod nową zabudowę należy przeznaczać tereny posiadające już zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz tereny wskazane pod zabudowę w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania oraz te tworzące ukształtowaną już strukturę funkcjonalno – przestrzenną.
- 3) Za zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie, w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest też podział określonych w niniejszym Studium terenów funkcjonalnych na mniejsze, z bardziej szczegółowo ustalonymi funkcjami i sposobami zagospodarowania, które ze sobą nie kolidują z zasadniczymi obszarami wskazanymi w studium.
- 4) Wskazane w Studium maksymalne wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, będą uszczegóławiane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Określone w/w wskaźniki dotyczą nowo kreowanego zagospodarowania i/lub zabudowy i należy je traktować jako maksymalne dopuszczalne. W stosunku do terenów z istniejącą zabudową, które nie spełniają warunków w zakresie tych parametrów, dopuszcza się zachowanie wskaźników i parametrów zgodnie ze stanem istniejącym oraz ich zmiana w przypadku nowych inwestycji w tolerancji do 20%.
- 5) Granice poszczególnych terenów funkcjonalnych mogą podlegać uściśleniu (korektom) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i mogą się różnić od wyznaczonych w studium w tolerancji do 50 m. Istniejąca zabudowa nie ujawniona w studium pozostaje do uściślenia w miejscowych planach.
- 6) Funkcja podstawowa, oznacza takie formy zagospodarowania, które powinny zajmować więcej niż połowę wyznaczonego terenu funkcjonalnego, z zastrzeżeniem, że regulacja ta nie ogranicza powierzchni, która może być pokryta zielenią towarzyszącą. Pozostałe części terenu funkcjonalnego mogą być zagospodarowane w sposób, który w ustaleniach określono jako uzupełniający.
- 7) Za zgodne z ustaleniami Studium dopuszcza się przyjęcie takich ustaleń w planach miejscowych, które utrzymują dotychczasowe przeznaczenie terenu, ich sposób zagospodarowania i zabudowy lub sposób ich wykorzystania.
- 8) Za zgodne ze Studium uznaje się wykorzystanie i przebudowę akwenów, cieków i innych urządzeń melioracyjnych, jeżeli nie stoi to w kolizji z pozostałymi ustaleniami niniejszego dokumentu i przepisami odrębnymi.
- 9) dopuszcza się prowadzenie dolesień w obszarach oznaczonych w studium symbolem R na warunkach wskazanych w dziale ZASADY OCHRONY TERENÓW LEŚNYCH, ZADRZEWIEN i polityka zalesieniowa oraz zgodnie z przepisami odrębnymi w tym z uwzględnieniem przepisów ustawy o ochronie przyrody, w tym respektowaniem ograniczeń wynikających z ochrony obszarów Natura 2000. Obszary te zostaną wskazane na etapie opracowania miejscowych planów.

- 10) Wskazane w studium tereny lasów wynikają z ustaleń Planu Urządzenia Lasu i mogą być doprecyzowane i korygowane na etapie miejscowych planów.
- 11) Dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych, które nie będą utrudniały realizacji ustaleń Studium i w zgodzie z obowiązującymi przepisami.
- 12) W odniesieniu do terenów, dla których studium wprowadza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nie rolnicze i nieleśne (na mapie kierunków tereny zabudowy na obszarach zwartych kompleksów gleb chronionych lub będących w ewidencji gruntów lasem), a które w procedurze sporządzenia planu miejscowego nie uzyskają zgody na przeznaczenie tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, dopuszcza się pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu, niezależnie od ustaleń kierunkowych studium.
- 13) Na całym obszarze Studium uwzględniając przepisy odrębne dopuszcza się lokalizację dróg gminnych publicznych i wewnętrznych, w tym stanowiących cel publiczny, w myśl przepisów odrębnych.
- 14) Za zgodne z ustaleniami studium uznaje się realizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych na terenach lasów i terenach rolnych.
- 15) Zakaz grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków z równoczesnym dostosowaniem odległości ogrodzeń z zapewnieniem wykluczonych z zabudowy pasów ochronnych o szerokości minimum 5,0 m od brzegów tych cieków w celu umożliwienia administratorowi prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych, a także dla ochrony otuliny biologicznej cieków.
- 16) W obszarze terenów zmeliorowanych w myśl przepisów Prawa wodnego zabrania się niszczenia i uszkodzenia urządzeń wodnych. Zasady ochrony terenów zmeliorowanych: obowiązują przepisy odrębne oraz:
 - W przypadku zmiany sposobu użytkowania gruntów rolnych na cele nierolne, na których występują obiekty melioracyjne, należy wyłączyć obszar zmeliorowany na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów oraz zapewnić właściwe funkcjonowanie urządzeń melioracji wodnych m.in. odpływ wody z rowów melioracyjnych.
 - Podczas realizacji inwestycji, w przypadku uszkodzenia sieci drenarskiej, celem zapewnienia jej prawidłowego funkcjonowania, inwestor jest zobowiązany, we własnym zakresie i na własny koszt, do jej naprawienia. Przerwane (uszkodzone) rurociągi drenarskie należy naprawić odcinkami zgodnie z wytycznymi technicznymi i technologią. Odpowiedzialność materialną za szkody i zaniechanie naprawy lub nieprawidłowej naprawy sieci drenarskiej ponosi inwestor.
- 17) Za zgodne ze stadium uznaje się wprowadzenie w miejscowych planach zalesień dla terenów gruntów bonitacji klasy V i niższych, które nie zostały wyznaczone pod ten cel w niniejszym Studium, z jednoczesnym zachowaniem ustaleń powyższego **pktu 9 oraz punktu 4.8.**
- 18) Na całym obszarze gminy wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
- 19) Dopuszcza się możliwość realizacji turbin wiatrowych (tzw. mikroinstalacji do 50kW) i innych urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych o mocy nieprzekraczającej 100kW na budynkach użyteczności publicznej (w tym szkół, przedszkoli, urzędów i ich przedstawicielstw terenowych, świetlic gminnych, OSP itp.) - dla pojedynczego urządzenia lub w przypadku urządzeń połączonych w zbiorczą instalację lokalizacja możliwa pod warunkiem przestrzegania przepisów prawa ochrony środowiska, norm dotyczących hałasu oraz zbilansowania uciążliwości w granicach władania właściciela nieruchomości, na której realizowane jest takie urządzenie.
- 20) Na obszarze gminy wyklucza się możliwość realizacji farm wiatrowych (elektrowni wiatrowych) o mocy wyższej niż ustalona dla mikroinstalacji w przepisach odrębnych.
- 21) Lokalizacja obiektów, urządzeń i instalacji do produkcji odnawialnych źródeł energii - instalacji fotowoltaicznych o mocy powyżej 100kW możliwa w wyznaczonych obszarach, zgodnie z ustaleniami w punkcie **3.3.** Lokalizacja pod warunkiem, że ponadnormatywna uciążliwość tych instalacji obiektów i urządzeń zamknie się w granicach stref ochronnych związanych z

ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu – ustalonych w granicach obszaru przeznaczenia – terenów funkcjonalnych.

- 22) Celem zachowania korytarzy przewietrzania na obszarze miasta Bodzentyna wskazano do zakazu zabudowy naturalnie ukształtowane doliny cieków i spływu powietrza w obszarach zieleni łąkowej, zieleni izolacyjnej i z ograniczeniem zabudowy w obszarach sąsiadujących istniejących zabudowań i zieleni na terenach usługowych związanych z funkcją administracji ŚPN i lasów oraz zieleni parkowej u podnóża ruin zamku. Wejścia klinów naturalnej „wentylacji” miasta widoczne są szczególnie w układzie zachód - wschód tj. zgodnie z przeważającym kierunkiem wiatrów (z zachodu na wschód).

Ustalenia miejscowych planów powinny zatem uwzględniać potrzebę rozwijania zasady przewietrzania miasta poprzez uszczegółowienia rozwiązań przestrzennych i ustaleń planów w zakresie zagospodarowania terenu również na obszarach wskazanych do zabudowy. Należy dążyć zatem do kontynuacji istniejących, naturalnych ciągów przewietrzania (korytarzy) poprzez ograniczenie intensywności zabudowy w obszarach znajdujących się na ich przebiegu. W części graficzne studium (mapa kierunków) oznaczono podstawowy, stosowny do skali opracowania - układ wentylacji (przewietrzania) miasta Bodzentyna.

Studium wyznacza ponadto obszary powiązań korytarzy ekologicznych (przyrodniczych i przewietrzania), oznaczone odębnym oznaczeniem na rysunku studium części kierunków gdzie wskazuje się całkowity zakaz zabudowy, w tym siedlisk rolniczych. Szczególnie jest to widoczne w obszarze miasta Bodzentyn i sołectw sąsiadujących (Celiny Podgórze i Dąbrowa Dolna), gdzie istnieje silna presja realizacji zabudowy w pobliżu istniejących układów korytarzy ekologicznych. Studium wskazuje tą problematykę i ogranicza w tych obszarach rozwój osadnictwa, niemniej szczegółowe rozwiązania powinny zostać określone na etapie miejscowych planów.

- 23) Na wyznaczonych obszarach strefy ekotonowej od granic ŚPN generalnie przyjmuje się całkowity zakaz zabudowy, z dopuszczeniem modernizacji, rozbudowy, przebudowy i nadbudowy istniejących budynków lub realizacji tych, które uzyskały już pozwolenie na budowę w myśl przepisów prawa budowlanego, jeśli nie wpłynę do w sposób negatywny na przedmiot ochrony ŚPN.

Każda inwestycja w strefie ekotonowej powinna otrzymać pozytywną opinię Dyrektora ŚPN na etapie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, celem ochrony parku.

- 24) Przyjmuje się generalną zasadę, że politykę zagospodarowania miasta i gminy należy rozwijać w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju oraz ład przestrzenny.
- 25) Zarówno na terenach miasta jak i wiejskich należy traktować priorytetowo usługi związane z rzemiosłem (lokalnej tradycji rzemieślniczej) oraz usługi w zakresie turystyki – jako możliwość rozwoju gminy.
- 26) Preferuje się wielofunkcyjny rozwój ośrodków wiejskich i lokalizację usług wg lokalnych potrzeb i inicjatyw. Miejscowości mogą podlegać więcej niż jednemu kierunkowi rozwoju, pod warunkiem zachowania wartości krajobrazu i jego zasobów oraz braku negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.
- 27) Na wskazanym w studium obszarze w sołectwie Śniadka wynikający ze strefy ochrony od turbin wiatrowych stanowiących 10 krotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej tj. 1 700 m, wyznaczony w oparciu o ustalenia MPZP sołectwie Szerzawy gmina Pawłów i ustawy z dnia 20 maja 2016r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych – nie wprowadza się nowej zabudowy mieszkaniowej i zabudowy o funkcji mieszanej z funkcją mieszkaniową.

3.3 Tereny funkcjonalne zainwestowane i potencjalnego rozwoju, polityka przestrzenna.

Na obszarze miasta i gminy Bodzentyn zostały określone istniejące i projektowane formy przeznaczenia terenów oraz ich polityka przestrzenna. Tabela poniżej opisuje wskazania funkcji

wiodących (podstawowej), jak również funkcje dopuszczalne (uzupełniające) na danym terenie funkcjonalnym. Powyższe zostanie rozstrzygnięte na ustaleń dla poszczególnych terenów na etapie miejscowego planu. Szczegółowe ustalenie intensywności zabudowy, powierzchni zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej, powinno nastąpić na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów.

Przyjmuje się generalne zasady kształtowania zabudowy garażowej i gospodarczej na terenach mieszkalnictwa i usług:

- 1) wysokość budynków gospodarczych i garażowych nie może być większa niż 7,0 m;
- 2) geometria dachów głównej bryły budynków: dwuspadowe, czterospadowe lub wielospadowe, o symetrycznych kątach nachylenia połaci dachowych od 20° do 45°;
- 3) dopuszcza się dachy jednospadowe jedynie na budynkach gospodarczych i garażowych lokalizowanych bezpośrednio przy granicy działki lub dobudowywanych do budynków mieszkalnych. Dopuszcza się kąt nachylenia połaci dachowych w takim przypadku w przedziale od 15° do 45°;

Z uwagi na charakter oraz funkcje zabudowy i zagospodarowania terenów w obszarach zainwestowanych i rozwojowych miasta i gminy wyróżniono tereny funkcjonalne, wskazane poniżej i na załączniku graficznym do studium – mapie Kierunków (...).

W studium wprowadzono pojęcia, których definicję wyjaśnia się poniżej:

- 1) **usługi uciążliwe** – należy przez to rozumieć taki rodzaj działalności gospodarczej, który został zaliczony do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisu art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj.Dz.U. 2018.2081);
- 2) **usługi nieuciążliwe** – należy przez to rozumieć taki rodzaj działalności gospodarczej, który nie został zaliczony do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisu art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj.Dz.U. 2018.2081).

TEREN FUNKCJONALNY	PRZEZNACZENIE	WSKAŹNIKI i polityka przestrzenna
MMC OBSZARY ZABUDOWY CENTRUM MIASTA	<p>funkcja podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, • istniejąca zabudowa zagrodowa do przekształceń, • zabudowa wielorodzinna, • zabudowa letniskowa oraz zabudowa związana z turystyką wiejską w formie agroturystyki z usługami towarzyszącymi, • zabudowa usługowa nieuciążliwa i drobnej produkcji o nieuciążliwym charakterze; • dopuszcza się lokalizowanie małych domów mieszkalnych zawierających do 4 lokali mieszkalnych, • zabudowa zamieszkania zbiorowego oraz zabudowa pensjonatowa, • przestrzenie publiczne, parki, skwery, • usługi publiczne, usługi zdrowia, obiekty kultu religijnego, <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 2,1. • maks. powierzchnia zabudowy do 70% działki budowlanej. • W zwartej zabudowie miasta Bodzentyn dopuszcza się podwyższenie wskaźnika maksymalnej intensywności zabudowy do 2,7 i powierzchni zabudowy do 90% działki budowlanej, powyższe do precyzowania na etapie MPZP. • określenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenu – min. 10% oraz do ustalenia w zapisach MPZP po szczegółowej analizie terenów centrum miasta; • gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria przede wszystkim dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej; • maksymalna wysokość zabudowy do 12 m z tolerancją 20% do ustalenia w

	<p>urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zieleń urządzona i zieleń izolacyjna, <p>Ponadto, w terenach MMC:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; 	<p>planach miejscowych oraz maksymalnie 3 kondygnacje nadziemne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysokość obiektów kultu religijnego i obiektów nadających charakter miasta, w tym rewitalizacja obiektów zabytkowych do ustalenia w MPZP uwarunkowane przepisami odrębnymi, w tym wynikającymi z ochrony zabytków, • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi i przepisami odrębnymi, w tym wynikającymi z ochrony zabytków, • ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 30° a 45°, z dopuszczeniem tolerancji do 20% oraz dopuszczeniem dachów o spadku poniżej 30° dla zabudowy garażowo-gospodarczej znajdującej się na tyłach nieruchomości i zabudowy w granicy; • przyjmuje się zasadę lokalizacji usług o charakterze centrotwórczym w parterach budynków mieszkalno – usługowych;
<p>MM OBSZARY ZABUDOWY OSADNICTWA MIASTA</p>	<p>funkcja podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa zagrodowa, • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, • zabudowa letniskowa oraz zabudowa związana z turystyką wiejską w formie agroturystyki z usługami towarzyszącymi, • zabudowa usługowa nieuciążliwa i drobnej produkcji o nieuciążliwym charakterze; • dopuszcza się lokalizowanie małych domów mieszkalnych wielorodzinnych zawierających do 4 lokali mieszkalnych, • zabudowa zamieszkania zbiorowego oraz zabudowa pensjonatowa, • przestrzenie publiczne, <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi publiczne, usługi zdrowia, obiekty kultu religijnego, • tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja, • zieleń urządzona i zieleń izolacyjna, <p>Ponadto, w terenach MM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • realizację funkcji podstawowych dopuszcza się w następujących formach: jako zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i/lub usługową; 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 1,3. • maks. powierzchnia zabudowy do 65% działki budowlanej. • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - 25% działki budowlanej, • Ustala się max. wysokość zabudowy 10 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi i przepisami odrębnymi, w tym wynikającymi z ochrony zabytków, • dla zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji, <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 30° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach lub jako zadaszenie budynków jednokondygnacyjnych. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów” przy maksymalnej ilości 2-ch kondygnacji nadziemnych.</p>

		Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.
M OBSZARY ZABUDOWY OSADNICTWA WIEJSKIEGO	<p>funkcja podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa zagrodowa, w tym siedliskowa, • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; • zabudowa letniskowa oraz zabudowa związana z turystyką wiejską w formie agroturystyki z usługami towarzyszącymi, • zabudowa usługowa nieuciążliwa i drobnej produkcji o nieuciążliwym charakterze; • dopuszcza się lokalizowanie małych domów mieszkalnych zawierających do 4 lokali, <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi publiczne, usługi zdrowia, obiekty kultu religijnego, • niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja, • zabudowa zamieszkania zbiorowego oraz zabudowa pensjonatowa na obszarach sołectw Wilków, Święta Katarzyna i Wzdół Kolonia, • zieleń urządzona i zieleń izolacyjna, <p>Ponadto, w terenach M: zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,75. • maks. powierzchnia zabudowy do 50% działki budowlanej. • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - 40% działki budowlanej, • Ustala się max. wysokość zabudowy 10 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi, • dla zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 2 kondygnacji nadziemnych, <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.</p>
RM OBSZARY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ NA OBSZARACH OTWARTYCH	<p>funkcja podstawowa: zabudowa zagrodowa;</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zieleń urządzona oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; utrzymanie istniejącej zabudowy z dopuszczeniem jej rozbudowy, nadbudowy i przebudowy oraz realizacja nowej zabudowy; • <u>zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko</u>, z wyłączeniem z zakazu obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg. 	<p>Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - min. 30% terenu działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; - maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,75. - maks. powierzchnia zabudowy do 50% działki budowlanej. • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki, zgodnie z przepisami odrębnymi; • dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 2 kondygnacji; • wys. zabudowy do 12 m; • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do

		<p>prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi.</p> <p>--</p> <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°;</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki.</p>
<p>MW OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ</p>	<p>funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usługi nieuciążliwe, komercyjne, w szczególności usługi handlu, gastronomii i hotelowe, usługi publiczne, zieleń publiczna, tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zabudowę funkcji uzupełniającej można realizować w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 2,8. • maks. powierzchnia zabudowy do 70% działki budowlanej. • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - 20% działki budowlanej, • Ustala się max. wysokość zabudowy 13 m; • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu i budynków warunkuje się wymaganiami technicznymi i przepisami odrębnymi, w tym wynikającymi z ochrony zabytków, • dla zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 4 kondygnacji, w tym poddasze, <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.</p>
<p>MU OBSZARY ZABUDOWY MIESZKANIOWO - USŁUGOWEJ</p>	<p>funkcja podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej (istniejącej), tereny szeroko pojętych usług nieuciążliwych – komercyjnych i publicznych; • zabudowa pensjonatowa; • funkcję podstawową należy realizować jako zabudowę jednorodzinną lub usługową; realizację funkcji podstawowych dopuszcza się w następujących formach: jako zabudowę 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki budowlanej: <ul style="list-style-type: none"> — w obszarze miasta – 1,40; — w obszarze wiejskim – 0,8. • maks. powierzchnia zabudowy do 70% działki budowlanej. • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: <ul style="list-style-type: none"> — w obszarze miasta – 20% działki budowlanej;

	<p>mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i/lub usługową;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samodzielne (jako osobny obiekt w granicach działki) lub współistniejące (w części budynku wiodącej funkcji); <p>funkcja uzupełniająca: zieleni urządzone (w tym publiczne), tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacji oraz inne funkcje uzupełniające bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów;</p> <p>Ponadto, w terenach MU:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszcza się lokalizację stacji benzynowych posiadających bezpośredni zjazd na drogę publiczną powiatową lub wojewódzką z uwzględnieniem zasady braku kolizji z funkcją sąsiednich terenów do precyzowania na etapie MPZP; 	<ul style="list-style-type: none"> — w obszarze wiejskim – 30% działki budowlanej. • Ustala się max. wysokość zabudowy 10 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi, • dla zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji, <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p><u>Na obszarach MU wzdłuż ul. Kieleckiej w mieście Bodzentynie w strefie ochrony konserwatorskiej – zakazuje się całkowicie realizacji zabudowy z dachami płaskimi na budynkach mieszkalnych, mieszkalno-usługowych i usługowych.</u></p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.</p>
<p style="text-align: center;">U OBSZARY ZABUDOWY USŁUGOWEJ</p>	<p>funkcja podstawowa: usługi zapewniające obsługę mieszkańców oraz inne usługi nieuciążliwe, w tym szeroko pojęte usługi publiczne: administracji, oświaty, ochrony zdrowia, kultury religijnej, nauki, kultury, rekreacji, sportu, utrzymania porządku publicznego, ochrony ppoż. i usługi komercyjne;</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w tym związana z usługami – mieszkania służbowe, • zieleni urządzone (w tym publiczne), tereny niezbędne do prawidłowego funkcjonowania terenów funkcji podstawowej i uzupełniającej, urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacji oraz inne funkcje uzupełniające, bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejących budynków usługowych na zasadach jak w tabeli kolumna „wskaźniki”; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki budowlanej: <ul style="list-style-type: none"> — w obszarze miasta – 1,40; — w obszarze wiejskim – 0,8. • maks. powierzchnia zabudowy do 70% działki budowlanej. • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: <ul style="list-style-type: none"> — w obszarze miasta – 20% działki budowlanej; — w obszarze wiejskim – 30% działki budowlanej. • Ustala się max. wysokość zabudowy 10 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; <ul style="list-style-type: none"> • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi, • dla zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji, <p>Gabaryty i wysokości projektowanej</p>

		<p>zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.</p>
<p>UTE OBSZARY ZABUDOWY USŁUGOWEJ I INFRASTRUKTURY TELEKOMUNIKACYJNEJ W PSARACH KĄTACH</p>	<p><u>Teren dawnego Centrum Usług Satelitarnych w Psarach.</u></p> <p>funkcja podstawowa: usługi z zakresu telekomunikacji i przesyłu danych z dopuszczeniem kierunku rozwoju o charakterze edukacyjno-badawczym oraz szeroko pojęte usługi publiczne oraz domy pomocy społecznej z niezbędnym zapleczem;</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna związana z usługami – mieszkania służbowe, • zieleni urządzona, tereny niezbędne do prawidłowego funkcjonowania terenów funkcji podstawowej i uzupełniającej, urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające, bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejących budynków usługowych na zasadach jak w tabeli kolumna “wskaźniki”; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg oraz funkcji podstawowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki budowlanej: 0,8. • maks. powierzchnia zabudowy do 70% działki budowlanej. • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% działki budowlanej. • Ustala się maks. wysokość zabudowy 15 m do ustalenia w planach miejscowych; • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi, • dla zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji, <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w zależności od funkcji terenu.</p>
<p>US OBSZARY USŁUG SPORTU, REKREACJI I WYPOCZYNKU</p>	<p>funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji,</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiekty obsługi funkcji podstawowej, urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów i obszaru gminy oraz komunikacja, • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 1,2. • maks. powierzchnia zabudowy: <ul style="list-style-type: none"> - budynkami do 60% działki budowlanej; - urządzeniami rekreacyjno-sportowymi w tym boiskami sportowymi do 80%, • minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej - 20% działki budowlanej,

	<p>objektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ustala się max. wysokość zabudowy 13 m; dopuszcza się zwiększenie tej wysokości w przypadku realizacji indywidualnych rozwiązań dla obiektów sportowych i ustalenie wysokości w MPZP; • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu i budynków warunkuje się wymaganiami technicznymi i przepisami odrębnymi, w tym wynikającymi z ochrony zabytków, <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połąci pomiędzy 20° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich i łukowych z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji.</p>
<p>UT OBSZARY DZIAŁALNOŚCI TURYSTYCZNEJ</p>	<p>funkcja podstawowa: zabudowa usług turystycznych w tym pensjonaty i hotele, usługi i funkcje towarzyszące, tereny i zabudowa sportu i rekreacji, tereny stoków narciarskich itp., zieleń, zalesienia zgodnie z przepisami odrębnymi,</p> <p>funkcja uzupełniająca: tereny obsługi komunikacyjnej, infrastruktury technicznej, miejsc postojowych oraz zabudowy letniskowej,</p> <p>--</p> <p>Polityka przestrzenna na wskazanych obszarach polega na rozwijaniu bazy obsługi rekreacji i turystyki z zachowaniem reguł:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona wartości przyrodniczych terenu, w tym w szczególności otaczających terenów leśnych oraz terenów nadbrzeżnych istniejących i projektowanych zbiorników wodnych, istniejących cieków wodnych; - nakaz zagospodarowania terenu w sposób nie ograniczający drożności korytarzy ekologicznych oraz nie ingerujący w bytowanie zwierząt; - przystosowanie terenów na potrzeby rekreacji z zespołem urządzeń rekreacji i wypoczynku przyrodniczego, z urządzeniem ścieżek, miejsc wypoczynku, plażowania, gier i zabaw, pól namiotowych, tras narciarskich, - wyposażenie zespołu w niezbędne urządzenia obsługi (mała gastronomia, przebieralnie i szatnie, sanitariaty, wypożyczalnia i przechowalnia sprzętu, pomieszczenia gospodarcze), przy zastosowaniu wyłącznie małych gabarytów zabudowy, kształtowaniu brył obiektów w układzie horyzontalnym; - wyposażenie zespołów w zieleń towarzyszącą, - wyposażenie w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym parkingi i miejsca postojowe oraz infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzenia i oczyszczania ścieków, - zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w tym modernizacja oraz budowa dróg i ulic na parametrach zgodnych z warunkami wynikającymi z przepisów o drogach dla poszczególnych klas dróg z zachowaniem właściwych linii zabudowy (w tym poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,5. • maks. powierzchnia zabudowy na 40% działki; minimalna powierzchnia biologicznie czynna na min. 40% działki lub terenu inwestycji; • max. wysokość zabudowy: <ul style="list-style-type: none"> — rekreacji indywidualnej: 7,0 m, — usługowej: 12 m, — do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. <p>--</p> <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połąci pomiędzy 25° a 55°, . Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich oraz o nieregularnych formach wg indywidualnych rozwiązań architektonicznych dla całego zespołu.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych dla indywidualnych funkcji zabudowy.</p>

	<p>rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni), - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach. - zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną, z systemów miejskich i gminnych ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków,</p> <p>W szczegółowych opracowaniach planistycznych należy zapewnić ochronę cieków, jako terenów otwartych i niezabudowanych oraz zapewnić właściwą ochronę krajobrazu <u>wynikająca z wytycznych Konserwatora Zabytków poprzez odpowiednie kształtowanie zabudowy i przekształceń terenu.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; dopuszcza się jednak inwestycje tras i wyciągów narciarskich; 	
<p>ML OBSZARY ZABUDOWY LETNISKOWEJ</p>	<p>funkcja podstawowa: zabudowa letniskowa</p> <p>definiowana jako: <i>Pod pojęciem zabudowy letniskowej należy rozumieć zabudowę budynkami rekreacji indywidualnej</i></p> <p>funkcja uzupełniająca: tereny obsługi komunikacyjnej, infrastruktury technicznej, miejsc postojowych, zieleni.</p> <p>--</p> <p>Polityka przestrzenna na wskazanych terenach polega na rozwijaniu bazy obsługi rekreacji i turystyki z zachowaniem reguł:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona wartości przyrodniczych terenu, w tym w szczególności otaczających terenów leśnych o chronionych przyrodniczo oraz terenów nadbrzeżnych zbiorników wodnych, istniejących cieków wodnych; przystosowanie terenów na potrzeby rekreacji z zespołem urządzeń rekreacji i wypoczynku przyrodniczego, z urządzeniem ścieżek, miejsc wypoczynku, gier i zabaw, pól namiotowych, wyposażenie zespołu w niezbędne urządzenia obsługi (mała gastronomia, przebieralnie i szatnie, sanitariaty, wypożyczalnia i przechowalnia sprzętu, pomieszczenia gospodarcze), przy zastosowaniu wyłącznie małych gabarytów zabudowy, kształtowaniu brył obiektów w układzie horyzontalnym; wyposażenie zespołów w zieleni towarzyszącą, wyposażenie w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym parkingi i miejsca postojowe oraz infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzenia i oczyszczania ścieków, zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w tym modernizacja oraz budowa dróg i ulic na parametrach zgodnych z warunkami wynikającymi z przepisów o drogach dla poszczególnych klas dróg z zachowaniem właściwych linii zabudowy (w tym poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni), urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na 	<ul style="list-style-type: none"> maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,5. maks. powierzchnie zabudowy do 25% działki budowlanej; minimalna powierzchnia biologicznie czynna na 60% działki lub terenu inwestycji . max. wysokość zabudowy rekreacji indywidualnej i usług: 7,0 m, Dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 2 kondygnacji. <p>--</p> <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15° a 55°. Dopuszcza się dachy kopułowe dla zespołów zabudowy min. od 3 budynków.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach terenu funkcji ML.</p>

	<p>wyznaczonych trasach.</p> <p>W szczegółowych opracowaniach planistycznych należy zapewnić ochronę cieków, jako terenów otwartych i niezabudowanych.</p> <ul style="list-style-type: none"> zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; 	
<p>UP OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ (USŁUG, SKŁADÓW I MAGAZYNÓW)</p>	<p>funkcja podstawowa: tereny szeroko pojętych usług, rzemiosła, wytwórstwa, magazynów, składów, hurtowni, centr logistycznych, baz transportowych, parków technologicznych, centr wystawienniczych, stacji benzynowych, produkcji odnawialnych źródeł energii do 100kW (z wyłączeniem elektrowni wiatrowych nie będących mikroinstalacjami), wytwórstwa i przetwórstwa z wyłączeniem funkcji związaną z produkcją przemysłową.</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> zieleni izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej za wyjątkiem mieszkań służbowych (w tym budynków jednorodzinnych osób prowadzących przedmiotową działalność), przy czym zaleca się aby jej udział nie przekraczał 25 % powierzchni całkowitej zabudowy; zapewnić zabudowie mieszkaniowej ochronę przed ewentualnymi uciążliwościami od istniejących bądź projektowanych obiektów mogących nieść takie uciążliwości; obowiązek nasadzenia wysokiej i średniej zieleni izolacyjnej wzdłuż granic bezpośrednio sąsiadujących z zabudową mieszkaniową lub z jej udziałem. <p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; 	<p>Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, <u>przy zachowaniu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 25% (dla części z dopuszczoną zabudową mieszkaniową służbową) i/lub 15% (dla zabudowy pozostałych funkcji) działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; maksymalna powierzchnia zabudowy do 65%; maks. wskaźnik intensywności zabudowy do 1.95; maksymalnej wysokości zabudowy wytwórczej, magazynowej, składowej i innych obiektów funkcji podstawowej - do 12 m, za wyjątkiem części obiektów wymagających zwiększenia wysokości ze względów technologicznych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; maksymalnej wysokości zabudowy biurowej i funkcji uzup. – do 12 m i do 3-ch kondygnacji. <p>--</p> <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu pości pomiędzy 20° a 45°. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych i wewnętrznej obsługi komunikacyjnej w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.</p>
<p>UPP OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ (W TYM DZIAŁANOŚCI PRODUKCYJNEJ)</p>	<p>funkcja podstawowa: tereny działalności produkcyjnej, szeroko pojętych usług, rzemiosła, wytwórstwa, magazynów, składów, hurtowni, centr logistycznych, baz transportowych, parków technologicznych, centr kongresowo-wystawienniczych, produkcji odnawialnych źródeł energii, w tym: instalacji o mocy powyżej 100kW</p>	<p>Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, <u>przy zachowaniu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 20% (dla

	<p>(z wyłączeniem elektrowni wiatrowych nie będących miktoinstalacjami).</p> <p>Lokalizacja pod warunkiem, że ponadnormatywna uciążliwość tych instalacji obiektów i urządzeń zamknie się w granicach stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu – ustalonych w granicach obszaru przeznaczenia.</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zieleni izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa, służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej za wyjątkiem mieszkań służbowych, przy czym zaleca się aby jej udział nie przekraczał 10 % powierzchni całkowitej zabudowy; • zapewnić zabudowie mieszkaniowej ochronę przed ewentualnymi uciążliwościami od istniejących bądź projektowanych obiektów, mogących nieść takie uciążliwości; • <u>zakaz lokalizacji zakładów dużego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej;</u> • obowiązek nasadzenia wysokiej i średniej zieleni izolacyjnej wzdłuż granic bezpośrednio sąsiadujących z zabudowa mieszkaniową lub z jej udziałem. <p>--</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>na obszarach oznaczonych UPP nie dopuszcza się lokalizacji obiektów mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi za wyjątkiem inwestycji celu publicznego w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;</u> • <u>na obszarach oznaczonych UPP dopuszcza się lokalizację obiektów mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z przepisami odrębnymi.</u> 	<p>części z dopuszczoną zabudową mieszkaniową służbową) i/lub 10% (dla zabudowy pozostałych funkcji) działki budowlanej jako teren biologicznie czynny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • maksymalna powierzchnia zabudowy do 75%, • maks. wskaźnik intensywności zabudowy do 2.25; • maksymalnej wysokości zabudowy wytwórczej i produkcyjnej, magazynowej, składowej i innych obiektów funkcji podstawowej - do 15 m, za wyjątkiem części obiektów wymagających zwiększenia wysokości ze względów technologicznych; • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • maksymalnej wysokości zabudowy biurowej i funkcji uzup. – do 12 m i do 3-ch kondygnacji. <p>--</p> <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 20° a 45°.</p> <p>Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich tzw. „zielonych dachów”.</p> <p>Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych i wewnętrznej obsługi komunikacyjnej w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.</p>
<p>RU OBSZARY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ ZWIĄZANEJ Z ROLNICZĄ DZIAŁALNOŚCIĄ PRODUKCYJNĄ</p>	<p>funkcja podstawowa: tereny działalności produkcyjnej związanej z rolnictwem: w tym składy, magazyny, hurtownie rolnicze oraz instalacji fotowoltaicznych o mocy do 100kW (na terenie RU w sołectwie Sieradowice);</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa (zagrodowa) związana z funkcją podstawową, zieleni izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • W ramach przeznaczenia uzupełniającego dopuszcza się zachowanie i modernizację istniejących budynków. 	<ul style="list-style-type: none"> • minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 15%; • maksymalna powierzchnia zabudowy do 60%, • wskaźnik intensywności zabudowy do 0,8; • maksymalnej wysokości zabudowy do 14 m (do 2-ch kondygnacji); przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; <p>--</p> <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 20° a 45 %. Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych.</p>

		<p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.</p>
<p>ZP OBSZARY ZIELENI PARKOWEJ</p>	<p>funkcja podstawowa: zieleń urządzona i nieurzadzona, w tym o funkcji reprezentacyjnej oraz służącej rekreacji i wypoczynkowi, funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów, w tym związane z nimi drobne usługi; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i przedsięwzięć mogących potencjalnie zawsze oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczone obiekty należy realizować w ilości odpowiadającej skali terenu i/lub działki inwestycyjnej; • dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach oraz znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków ponad wszystkie ustalenia obowiązują przepisy odrębne w zakresie ochrony zabytków. 	<ul style="list-style-type: none"> • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,4. • maks. powierzchnia zabudowy - 20% działki. • minimalna powierzchnia biologicznie czynna na 70% działki; • maks. wysokość zabudowy 10 m do ustalenia w planach miejscowych; • wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°, z dopuszczeniem dachów płaskich.</p>
<p>Up OBSZARY USŁUG PUBLICZNYCH</p>	<p>funkcja podstawowa: usługi publiczne, w szczególności: szkoły, obiekty kultu religijnego, usługi na cele związane z realizacją infrastruktury służącej wykonywaniu zadań własnych miasta i gminy w zakresie pomocy społecznej, edukacji publicznej, zdrowia, kultury i kultury fizycznej, remizy OSP i in., ośrodki zdrowia (publiczne i prywatne); funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna związana z usługami – mieszkania służbowe, • zabudowa zamieszkania zbiorowego, • zieleń urządzona (w tym publiczna), tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające, bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • obowiązek zapewnienia dogodnej dostępności komunikacyjnej oraz odpowiedniej ilości miejsc postojowych w ich rejonie; • przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejących budynków usługowych na zasadach jak w tabeli kolumna "wskaźniki"; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; 	<ul style="list-style-type: none"> • minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 15%; • maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 2,40. • maks. powierzchnia zabudowy - 60% działki. • maksymalna wysokość zabudowy do 12 m (3 kondygnacje); przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • wysokość istniejących budynków usługowych pozostaje, w tym administracji i kultu religijnego – wg ustaleń MPZP, a dla obiektów zabytkowych – dodatkowo wg wytycznych ŚWKZ; • dla obiektów usług publicznych - gabaryty i standardy oraz zagospodarowanie terenów usług publicznych należy kształtować indywidualnie w dostosowaniu do wielkości i rodzaju pełnionej funkcji. Zaleca się realizację jako budynków wolnostojących o formie architektonicznej stanowiącej dominantę lub subdominantę przestrzenną z jednoczesnym zagospodarowaniem działek ich posadowienia zielenią

		<p>urządzoną;</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalne dominanty lub subdominanty nie powinny przekraczać wysokości 30 m; <p>--</p> <p>Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 45°, z dopuszczeniem stosowanie dachów płaskich dla obiektów na budynkach istniejących lub/i na budynkach istniejących jeśli wynika to z sąsiedztwa lub jest uzasadnione przestrzennie i architektonicznie. Ustalenia szczegółowe po analizie obszaru na etapie MPZP.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji. Dla obiektów usług publicznych, w tym kultu religijnego dopuszcza się wydzielanie miejsc postojowych na terenach sąsiadujących ogólnodostępnych.</p>
<p>ZC OBSZARY CMENTARZY</p> <p>oraz</p> <p>ZCp PROJEKTOWANY OBSZAR CMENTARZY</p>	<p>funkcja podstawowa: cmentarz, zieleń cmentarna;</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów oraz obszaru gminy i komunikacja; • zabudowę związaną z podstawową funkcją terenu (kaplice i inne, w tym domy pogrzebowe) oraz objekty o charakterze architektury ogrodowej, w tym związaną z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki) a także ogrodzenia; • dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych - obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej; • dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych - zabrania się lokalizowania wszelkiej nowej zabudowy mieszkalnej, zakładów żywienia zbiorowego, bądź zakładów przechowujących żywność oraz studni służących do czerpania wody do celów konsumpcyjnych i potrzeb gospodarczych w odległości do 50 m wokół cmentarzy dla zabudowy uzbrojonej w wodociąg oraz do 150 m wokół cmentarzy dla pozostałej zabudowy, • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg oraz funkcji podstawowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu – nie ustala się, zgodnie z funkcją i zagospodarowaniem terenu; • wysokość dopuszczonych obiektów: <ul style="list-style-type: none"> - dla cmentarzy zabytkowych – w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; - dla pozostałych cmentarzy do 12m, przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • lokalne dominanty lub subdominanty nie powinny przekraczać wysokości 30 m;

<p style="text-align: center;">OT OBSZARY OBSŁUGI TECHNICZNEJ (MIASTA i GMINY)</p>	<p>funkcja podstawowa: tereny i obiekty obsługi mieszkańców miasta i gminy w zakresie infrastruktury technicznej gminy i rejonu w zakresie zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków itp.</p> <p>funkcja uzupełniająca: niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji wszelkich obiektów nie związanych z funkcją obsługi technicznej i usług z nimi związanych utrzymanie istniejących funkcji; • dopuszcza się lokalizację obiektów mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, warunkuje się ich niezbędnością dla obsługi technicznej i funkcji podstawowej. 	<p>Wszystkie obiekty obsługi technicznej gminy, a w szczególności wodno-kanalizacyjne, energetyczne, ciepłownicze w tym obiekty kubaturowe i budowle lokalizowane na innych terenach funkcjonalnych należy realizować zgodnie z częścią tekstową opracowania dotyczącą rozwoju infrastruktury technicznej.</p> <p style="text-align: center;">–</p> <p>Na załączniku Nr 3 – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazano: OT-K: istniejące oczyszczalnie ścieków; OT-W: istniejące ujęcia wody;</p>
<p style="text-align: center;">K OBSZARY KOMUNIKACJI KOŁOWEJ (oznaczenia dróg: KDD, KDL, KDZ, KDG oraz placów KS)</p>	<p>funkcja podstawowa: transport drogowy, ciągi piesze i/lub pieszo – jezdne, ścieżki rowerowe, węzły komunikacyjne, place i przestrzenie publiczne (w tym KS), parkingi,</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiekty i urządzenia pomocnicze dla funkcji podstawowej, w szczególności wyposażenia technicznego dróg oraz infrastruktura techniczna; • drobne usługi nie kolidujące z funkcją podstawową; 	<p style="text-align: center;">Wskaźniki – nie dotyczy.</p>
<p style="text-align: center;">WS OBSZARY WÓD POWIERZCHNIOWYCH</p>	<p>funkcja podstawowa: wody powierzchniowe, rzeki, cieki, funkcja uzupełniająca: zagospodarowanie turystyczne w szczególności budowa: przystani wodnych, małych portów jachtowych, pomostów, organizacje kąpielisk, z zastrzeżeniem zakazu ich realizacji w sposób zagrażający siedliskom, gatunkom oraz siedliskom tych gatunków, objętych ochroną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg oraz funkcji podstawowej; 	<p style="text-align: center;">Wskaźniki – nie dotyczy.</p>
<p style="text-align: center;">ZL OBSZARY LASÓW</p>	<p>funkcja podstawowa: las funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej; urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, urządzenia i obiekty służące funkcji rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej, z wyłączeniem rezerwatów przyrody oraz wymogiem spełnienia przepisów odrębnych przy ich realizacji w obszarze Natura 2000 Ostoja Sieradowicka • dopuszczona lokalizacja infrastruktury technicznej, za wyjątkiem terenów pod liniami energetycznymi, która będzie wymagała uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne; • zabudowa dopuszczona na podstawie przepisów odrębnych, • zagospodarowanie rekreacyjne tj. leśne ścieżki 	<ul style="list-style-type: none"> • przynajmniej 70% terenu działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; • maksymalna wysokość zabudowy do 10,0 m (2 kondygnacje nadziemne; zaleca się aby ostatnią kondygnację realizować jako poddaszową), • minimalna odległość zabudowy od granicy lasów, zgodnie z przepisami odrębnymi,

	<p>przyrodnicze, trasy rowerowe, urządzenia turystyczne, parkingi leśne itp., z zastrzeżeniem zakazu ich realizacji w sposób zagrażający siedliskom, gatunkom oraz siedliskom tych gatunków, objętych ochroną;</p> <ul style="list-style-type: none"> zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg i funkcji podstawowej; utrzymuje się istniejące ciągi infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnienia (nowe linie elektroenergetyczne, telekomunikacyjne, gazociągi, przebiegi przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych itp.), wyłącznie w przypadkach niemożności ominięcia terenów leśnych. 	
ZLd OBSZARY ZALEŚIEN	<p>funkcja podstawowa: zalesienia funkcja uzupełniająca: jak obszary lasów</p>	Wskaźniki – jak obszary lasów.
URL OBSZARY AMINISTRACJI I ZAPLECZA TECHNICZNEGO ŚPN I LASÓW	<p>funkcja podstawowa: zabudowa administracji i zaplecza technicznego Świętokrzyskiego Parku Narodowego i obszarów leśnych, usługi nieuciążliwe i funkcje towarzyszące, zieleń, zalesienia zgodnie z przepisami odrębnymi,</p> <p>funkcja uzupełniająca: budynki zamieszkania zbiorowego, tereny obsługi komunikacyjnej, infrastruktury technicznej, miejsc postojowych, mieszkania służbowe w formie zlokalizowanej w budynkach funkcyjnych lub wolnostojącej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 1,0. max. powierzchnia zabudowy na 35% działki; minimalna powierzchnia biologicznie czynna min. 50% działki budowlanej; max. wysokość zabudowy: <ul style="list-style-type: none"> usługowej: 12 m, zabudowy technicznej: 7,0 m, wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. Dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji; <p>--</p> <p>Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 25° a 50°.</p> <p>Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych dla indywidualnych funkcji zabudowy.</p>
R OBSZARY ROLNICZE (otwarte, upraw polowych, łąk, zadrzewień i zakrzewień, pastwisk i sadów)	<p>funkcja podstawowa: rolnictwo ze znacznym udziałem gospodarki polowej, funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej; urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, utrzymanie istniejących sadów, z możliwością ich powiększania kosztem terenów rolnych. Tereny istniejącej zieleni nieurządzonej (łąkowej, łąk, pastwisk, sadów, zadrzewień i zakrzewień itp.), w tym tworzące ciągi powiązań przyrodniczych. Tereny zieleni nieurządzonej - naturalnej (prywatnej i publicznej), łąki, pastwiska, nieużytki rolne, dopuszcza się terenowe urządzenia sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska) lokalizowanych 	<p>Wskaźniki – nie dotyczy.</p> <p>Dla zabudowy dopuszczonej na podstawie przepisów odrębnych - do ustalenia w zapisach MPZP i w oparciu o wskaźniki jak dla zabudowy zagrodowej.</p>

	<p>przy drogach publicznych; boiska jedynie poza obszarami korytarzy ekologicznych ujawnionych w studium;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu istniejących łąk i pastwisk oraz ochrona przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną, • Ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień, chyba, że przepisy odrębne w zakresie ochrony obszarów Natura 2000 stanowią inaczej, • adaptacja zabudowy istniejącej, jej modernizacja, przebudowa i rozbudowa z warunkami szczegółowymi określonymi w mpzp; • zabudowa dopuszczona na podstawie przepisów odrębnych, w tym siedliska, • zakaz lokalizacji obiektów, urządzeń i instalacji wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii o mocy łącznej powyżej 50 kW; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego (infrastruktury technicznej i dróg) oraz zalesień realizowanych zgodnie z zapisami działu 3.2; 	
<p style="text-align: center;">ZN OBSZARY ZIELENI ŁĘGOWEJ, DOLINY RZECZNE</p>	<p>funkcja podstawowa: tereny zieleni łąkowej w dolinach rzecznych, tereny występowania stałych lub okresowych cieków wodnych, tworzące system ekologiczny gminy; zadrzewienia i zakrzewienia;</p> <p>funkcja uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej (w tym stawy rybne i inne sztuczne zbiorniki wodne, z wymogiem spełnienia przepisów odrębnych przy ich realizacji, zlokalizowanych poza obszarem Natura 2000); • urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, • ustala się zachowanie i ochronę zieleni wysokiej i niskiej, z zakazem zabudowy; 	<p style="text-align: center;">Wskaźniki – nie dotyczy.</p>

3.4 Tereny objęte ograniczeniem zabudowy lub zakazem zabudowy.

- 1) W zakresie przepisów o ochronie środowiska:
 - a) lokalizacja zabudowy w odpowiedniej odległości od linii energetycznych i urządzeń; szerokość stref technicznych od linii elektroenergetycznych określa Polska Norma dla budynków przeznaczonych na pobyt ludzi;
 - b) dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku ustalone w rozporządzeniu Ministra Środowiska, oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.
- 2) W zakresie przepisów określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, należy zachować normatywne odległości projektowanych urządzeń i obiektów od gazociągów przesyłowych.
- 3) W zakresie przepisów o drogach publicznych obowiązują odległości zabudowy obiektami i budynkami mieszkalnymi w odległości określonej w tych przepisach (przepisy odrębne).
- 4) W zakresie przepisów określających wymagania, jakim powinny odpowiadać cmentarze: wokół terenów cmentarzy powinien być wyznaczony obszar ochronny o odpowiedniej szerokości (strefa sanitarna od cmentarzy), jak również ograniczenie lokalizacji ujęć wody oraz obiektów związanych z produkcją i przechowywaniem żywności. Tereny pod cmentarze w miarę możliwości należy sytuować na wzniesieniu, a zwierciadło wód gruntowych powinno znajdować się na

głębokości nie wyżej niż 2,5 m poniżej powierzchni terenu. Ponadto, obowiązują przepisy odrębne w tym zakresie.

- 5) W zakresie przepisów ustawy Prawo Wodne: ustanowienie pasów ochronnych szerokości min. 1,50 m wzdłuż cieków wodnych, w celu konieczności umożliwienia wypełnienia ustawowych obowiązków przez właścicieli wód.
- 6) W zakresie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych: wprowadza się ograniczenie zabudowy na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne I-III klasy bonitacyjnej oraz grunty leśne. Ustawodawca w pierwszej kolejności do zmiany przeznaczenia wskazuje grunty najniższych klas bonitacyjnych (IV i niższe). Wyłączenia gruntów klas wyższych (I-III) powinny następować wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Procedura wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego i leśnego na cele nierolne i nieleśne regulują przepisy w/w ustawy. Ochrona dla gruntów I-III nie dotyczy terenów gruntów w granicach administracyjnych miasta Bodzentyna.
Ponadto, wprowadza się zakaz wprowadzania zalesień na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne I-III (grunty klas chronionych) i IV klasy bonitacyjnej.
- 7) W zakresie przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych: w granicach „strefy ochrony od turbin wiatrowych stanowiącej 10 - krotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej wyznaczonej w oparciu o art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych” dopuszcza się uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidującego lokalizację budynków o funkcji mieszkalnej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa na podstawie przepisów dotychczasowych, w okresie o jakim mowa w przedmiotowej ustawie.

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

4.1 System przyrodniczy.

Zakłada się zachowanie, ochronę i rozwój wszystkich elementów systemu przyrodniczego Miasta i Gminy Bodzentyn, na którego składają się:

- 1) elementy rangi lokalnej systemu:
 - a) zbiorniki wodne,
 - b) roślinność nadrzeczna,
 - c) zadrzewienia i zakrzaczenia,
 - d) roślinność przydrożna,
 - e) trwałe użytki zielone,
 - f) pomniki przyrody,
 - g) Użytek ekologiczny na gruntach wsi Bodzentyn, którym objęto ochroną śródpolny zbiornik wodny,
 - h) Użytek ekologiczny na gruntach wsi Siekierno, w odległości ok. 6 km na północny – zachód od Bodzentyna, którym objęto ochroną kępę drzew i krzewów jako zespołu parkowego,
 - i) Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Zespołu parkowego drzew składającego się z 38 sztuk drzew,
- 2) elementy rangi regionalnej:
 - a) korytarze ekologiczne – herpetologiczny, teriologiczny (C. capreolus), teriologiczny (M. martes), teriologiczny (A. alces, C. elaphus, C. lupus)
 - b) kompleksy leśne,
 - c) Sieradowicki Park Krajobrazowy,
 - d) Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - e) Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn,
 - f) Rezerwat przyrody Wykus,
 - g) Rezerwat przyrody Kamień Michniowski,
 - h) Rezerwat przyrody Góra Sieradowska,

3) elementy rangi ponadregionalnej:

- a) Obszar Natura 2000 PLH260002 Łysogóry,
- b) Obszar Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowicka,
- c) Obszaru Natura 2000 PLH260039 Wzgórza Kunowskie,
- d) Świętokrzyski Park Narodowy,
- e) Korytarze ekologiczne: Główny Korytarz Ekologiczny „Lasy Starachowickie i Siekierzyńskie”, korytarz ornitologiczny, korytarz spójności obszarów chronionych.

Polityka przestrzenna na obszarach tworzących system przyrodniczy będzie odbywać zgodnie z przepisami odrębnymi związanymi z ochroną przyrody.

4.2. Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody.

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn zostały ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody, które należą do Krajowego Systemu Obszarów Chronionych w rozumieniu *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*. Należą do nich:

- I. **Obszar Natura 2000 PLH260002 Łysogóry** zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 12/383 z 15.01.2008). Działania w zakresie ochrony czynnej ekosystemu i zakazy zgodnie z ustanowionymi planami zadań ochronnych i planem ochrony, na dzień opracowania studium nie obowiązują.

W odniesieniu do Obszaru ustala się obowiązek respektowania zasad jakie będą przyjęte w projektowanych planach zadań ochronnych.

„Opis założeń do opracowywanych projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” (RDOŚ Kielce 2018 r.), w tym dla obszaru „Łysogóry” zakłada:

- 1) Weryfikację listy przedmiotów ochrony w toku prac.
- 2) W planie zadań ochronnych formułowane będą wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Projekt „Planu Ochrony dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz części obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Łysogóry (Kod Obszaru PLH260002) pokrywającej się z granicami Parku” zakłada:

- 1) Utrzymanie dotychczasowej formy ochrony jaką jest Świętokrzyski Park Narodowy jest warunkiem utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000. Wszelkie podejmowane tu działania podporządkowuje się tu ochronie przyrody.
- 2) Dla zachowania wysokich walorów przyrodniczych obszaru Natura 2000 w granicach Parku, w odległości do 200 m od granic Parku, poza terenami już istniejącej zwartej zabudowy, należy wprowadzić zakaz wznoszenia obiektów budowlanych. Grunty w otoczeniu obszaru (w odległości co najmniej 200 m od jego granic) nie powinny być zalesiane obcymi gatunkami drzew i krzewów (np. dębem czerwonym).
- 3) Przestrzeganie zakazu zmiany stosunków wodnych w korytach i dolinach cieków przepływających przez teren Świętokrzyskiego Parku Narodowego i w jego otoczeniu. Niedopuszczalne jest przerywanie ciągłości ekologicznej cieków, zwłaszcza poprzez budowę urządzeń wodnych. Nie należy wykonywać zabiegów melioracyjnych (budowa rowów odwadniających, drenażu itp.) prowadzących do zmian stosunków wodnych na terenie obszaru Natura 2000. Konieczne jest wprowadzenie zakazu osuszania, niszczenia drobnych zbiorników wodnych, zagłębień śródpolnych, czasowo zalewanych łąk, „oczek” wodnych, naturalnych stawów i siedlisk wodno – błotnych.

- 4) Na gruntach rolnych wchodzących w skład obszaru należy utrzymać dotychczasowy sposób ich gospodarczego użytkowania. Na gruntach ornych gospodarka rolna powinna mieć charakter ekstensywny, bez intensywnego nawożenia i stosowania chemicznych środków ochrony roślin.
- 5) Na gruntach porolnych, które są w zaawansowanym stadium sukcesji należy utrzymywać powstałe zadrzewienia i zakrzewienia. W otulinie obszaru powinien obowiązywać zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych. Tworzone nowe tego rodzaju struktury powinny przybierać charakter liniowy lub sieci „wysp” o różnej wielkości odchodzących promieniście od granic Parku. Powinny być one utrzymywane i tworzone przede wszystkim na terenach obszarów wyłączonych z zabudowy.
- 6) W zakresie utrzymania niezbędnych korytarzy ekologicznych łączących Park i obszar Natura 2000 PLH260002 Łysogóry, z otuliną ŚPN oraz dalszym otoczeniem w układzie ponadregionalnych powiązań ekologicznych: pozostawienie w formie niezabudowanej, w tym także w zakresie budowy dróg, obiektów technicznych, ujęć wody, itp., korytarzy ekologicznych powietrznych, lądowych i wodnych o znaczeniu lokalnym:
 - a) korytarze przecinające w kierunku południe-północ wschodnią część otuliny ŚPN oraz Przełęcz Psarską,
 - b) korytarz o przebiegu równoleżnikowym łączący fragmenty Pasma Klonowskiego z wzniesieniami Góry Miejskiej oraz Górę Psarską z Doliną Bodzentyńską i Doliną Wilkowską,
 - c) korytarz w górnej części Kakonianki i jej dopływu, łączący równoleżnikowo Park, korytarz łączący Park z kompleksem Lasów Sieradowickich w kierunku południe-północ w obszarze północnej otuliny ŚPN,
 - d) korytarz pomiędzy południowymi zboczami Łysogór (Park), Doliną Słupianki przez Wał Małacentowski w wschodniej otulinie Parku do Doliny Łagowianki,
 - e) korytarze łączące przez północną otulinę Park z Kompleksem Lasów Sieradowickich,
 - f) korytarze spójności obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów chronionych.

- II. Obszar Natura 2000 PLH260031 Ostoja Sieradowicka** zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Dla Obszaru nie został ustanowiony plan zadań ochronnych.

„Opis założeń do opracowywanych projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” (RDOŚ Kielce 2018 r.), w tym dla obszaru „Ostoja Sieradowicka” zakłada:

- 1) Weryfikację listy przedmiotów ochrony w toku prac.
- 2) W planie zadań ochronnych formułowane będą wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

- III. Obszar Natura 2000 PLH260039 Wzgórza Kunowskie** zatwierdzony przez komisję UE (DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Dla Obszaru nie został ustanowiony plan zadań ochronnych.

„Opis założeń do opracowywanych projektów planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” (RDOŚ Kielce 2018 r.), w tym dla obszaru „Wzgórza Kunowskie” zakłada:

- 1) Weryfikację listy przedmiotów ochrony w toku prac.
- 2) W planie zadań ochronnych formułowane będą wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarach Natura 2000 obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, w tym zakaz podejmowania działań, które mogłyby:

- › pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- › wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- › pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Konieczna jest ochrona najbardziej wartościowych siedlisk znajdujących się w tym obszarze, będących przedmiotami ochrony poprzez utrzymanie dotychczasowego użytkowania.

IV. Świętokrzyski Park Narodowy utworzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie utworzenia Świętokrzyskiego Parku Narodowego (Dz. U. RP Nr 14, poz. 133), który stracił moc z dniem wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1996 r. w sprawie Świętokrzyskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 r. Nr 4, poz. 29).

Zgodnie z powyższym, na obszarze Parku zabrania się:

- 1) polowania, wędkowania, chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, zbierania poroży zwierzyny płowej, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj,
- 2) pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew albo innych roślin,
- 3) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczenia wód i gleby oraz powietrza,
- 4) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków,
- 5) wydobywania skał i minerałów,
- 6) niszczenia gleby,
- 7) palenia tytoniu oraz palenia ognisk poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 8) stosowania środków chemicznych w gospodarce rolnej, leśnej, zadrzewieniowej i łowieckiej,
- 9) prowadzenia działalności handlowej poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 10) zbioru dziko rosnących roślin albo ich części, w szczególności owoców i grzybów, poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 11) ruchu pojazdów poza drogami do tego wyznaczonymi,
- 12) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przyrody, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa,
- 13) zakłócania ciszy,
- 14) wykonywania lotów cywilnych statkami powietrznymi poniżej 2000 m wysokości względnej, z wyjątkiem lotów patrolowych i interwencyjnych Lasów Państwowych oraz Państwowej Straży Pożarnej,
- 15) używania lotni i motolotni,
- 16) dostępu do enklaw i półenklaw obcej własności poza drogami do tego wyznaczonymi.

Powyższe ograniczenia nie dotyczą:

- 1) zabiegów ochronnych, hodowlanych i pielęgnacyjnych, w tym renaturyzacji stosunków wodnych,
- 2) prowadzenia badań naukowych za zgodą dyrektora Parku,
- 3) prowadzenia gospodarki rolnej i leśnej na gruntach nie objętych ochroną ścisłą i częściową,
- 4) prowadzenia akcji ratowniczych, w tym prac związanych z zapewnieniem wody do celów gaśniczych,
- 5) czynności związanych z dostosowaniem stanów liczebnych zwierzyny do potrzeb Parku i gospodarki rolnej,
- 6) działalności w zakresie poszukiwania, rozpoznawania oraz wydobywania kopalin, prowadzonej na podstawie koncesji uzyskanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

Świętokrzyski Park Narodowy nie posiada ustanowionego planu ochrony.

W odniesieniu do Świętokrzyskiego Parku Narodowego ustala się obowiązek respektowania istniejących zakazów i ograniczeń służących jego ochronie oraz zgodnie z przepisami odrębnymi dokonywania uzgodnień dotyczących prowadzenia prac na jego terenie z Dyrekcją Parku.

Projekt „Planu Ochrony dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz części obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Łysogóry (Kod Obszaru PLH260002) pokrywającej się z granicami Parku” zakłada:

- 1) Realizowanie rozwoju przestrzennego osadnictwa mającego wpływ na rozwój całego obszaru, w szczególności jego funkcji rolniczej, turystycznej i rekreacyjnej, pod warunkiem zapewnienia zrównoważonej koegzystencji funkcji rolniczej z funkcjami ochronnymi Parku, umożliwiającej z jednej strony eliminowanie kolizji produkcji rolniczej z wymogami ochrony środowiska, z drugiej zaś dostosowanie się tej funkcji do reguł gospodarki rynkowej; pożądane byłoby przy tym zachowanie charakterystycznego układu przestrzennego pól tzw. „mozaiki krajobrazowej”, stanowiącego najatrakcyjniejszy walor lokalnego krajobrazu kulturowego terenów otuliny Parku. Określony w ten sposób rozwój wymaga przyjęcia następujących zasad:
 - a) sukcesywnego wiązania funkcji produkcji rolniczej z obsługą ruchu turystycznego (agroturystyka i gospodarstwa ekologiczne) i rekreacyjnego,
 - b) wielofunkcyjnego zagospodarowania terenów budowlanych, zwłaszcza w aspekcie rozwoju usług nieuciążliwych i związanych z usprawnieniem zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego,
 - c) budowy nowych obiektów lub rozbudowy istniejących prowadzonej przy ich pełnym zharmonizowaniu z otoczeniem (m.in. przy zastosowaniu wystroju zewnętrznego nawiązującego do lokalnych tradycji budowania).
 - d) przestrzegania zakazu lokalizacji uciążliwych dla środowiska obiektów OZE (odnawialnych źródeł energii) i gospodarstw rolnych nastawionych na dużą produkcję hodowlaną.
- 2) Dopuszcza się modernizację dróg o znaczeniu regionalnym tj. drogi nr 752D Górnio – Starachowice, nr 0587T Gózd –Psary – Bodzentyn, nr 0325T Mąchocice Kapitulne – Święta Katarzyna i nr 0326T Bieliny Poduchowne – Napęków, przy założeniu przestrzegania zasady tworzenia bezpiecznych przejść dla zwierząt. Dzięki modernizacji istniejących dróg przebiegających poza granicami Parku, będą mogły one stanowić drogi alternatywne i wyeliminować lub co najmniej ograniczyć ruch tranzytowy (głównie ciężarowy) na drogach przebiegających przez Park i w jego pobliżu.
- 3) Dopuszcza się budowę nowych obiektów mieszkalnych, usługowych i gospodarczych w granicach istniejącego rozwoju osadnictwa, przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z wyznaczenia strefy ekotonowej wzdłuż granic Parku.
- 4) Zakłada się utrzymanie istniejącego układu dróg wojewódzkich i lokalnych (z istniejącymi projektowanymi parkingami) zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz założeniami koncepcyjnymi właściwych zarządców dróg, a także gospodarczych dróg leśnych z możliwością ich rozbudowy w zależności od potrzeb, zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów.
- 5) Zakłada się utrzymanie i rozbudowę istniejącego układu turystycznych szlaków pieszych z przeprowadzeniem ewentualnych lokalnych korekt ich przebiegu, wyznaczeniem ścieżek dydaktycznych oraz zagospodarowaniem głównych punktów widokowych i miejsc odpoczynku. Powyższe elementy należy wykonywać z miejscowych materiałów przy niezbędnym ujednoczeniu form; wprowadzenie nowych form przestrzennych nawiązujących do rozwiązań przyjętych przy budowie bram do Parku i towarzyszących im punktów sprzedaży oraz schronów i wiat turystycznych należy poprzedzić opracowaniem kompleksowej koncepcji architektoniczno-plastycznej.
- 6) Zasadna jest budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej, budowa oczyszczalni ścieków i podczyszczalni wód opadowych oraz sieci gazowej. Inwestycje takie, a w szczególności budowa oczyszczalni ścieków lokalizowane winny być poza strefą ekotonową⁸). Lokalizacja oczyszczalni ścieków musi być poddawana szczegółowej analizie, a ich wykonanie przewidywać rozwiązania

- techniczne eliminujące niebezpieczeństwo zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych (w szczególności wód wpływających na obszar Parku) w przypadku awarii.
- 7) Konieczne jest dążenie do likwidacji niskich źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza dzięki modernizacji i przebudowie istniejących kotłowni, zmianie systemów grzewczych na wykorzystanie gazu ziemnego, oleju opałowego, biooleju lub biomasy oraz energii słonecznej oraz wspieranie wszelkich działań w tym zakresie. Wskazane jest zwiększanie możliwości pozyskiwania energii z OZE i racjonalizacja procesu gospodarki energią w gospodarstwach domowych, rolnictwie, instytucjach i zakładach pracy.
 - 8) Konieczna jest likwidacja dzikich wysypisk śmieci i rekultywacja składowisk wyłączonych z eksploatacji oraz poprawa gospodarki odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi.
 - 9) Konieczne jest wprowadzenie zakazu korzystania ze sprzętu wodnego generującego hałas (skutery wodne, motorówki i inne).
 - 10) Konieczne jest wprowadzenie zakazu uprawiania ekstremalnych sportów motorowych (quady – wszędołazy, off-road przeprawowy, off-road rock crawling, rajdy samochodowe) i ekstremalnych rowerowych (kolarstwo ekstremalne, freeride, downhill) na terenie Parku, obszaru Natura 2000 Łysogóry I otuliny oraz zakaz poruszania się tymi pojazdami z powodu rozjeżdżania gruntu lub innej nawierzchni oraz generowania hałasu. Na terenie Parku dopuszcza się możliwość poruszania się rowerami wzdłuż tras, na których ruch ten został dopuszczony. Na terenie otuliny możliwe jest poruszanie się pozostałych pojazdów mechanicznych, w tym traktorów ze wskazaniem minimalizacji tego ruchu w strefie ekotonowej Parku.
 - 11) Konieczne jest wprowadzenie zakazu budowy siłowni i farm wiatrowych oraz innych budowli wysokościowych, wież widokowych na terenach o wysokich walorach krajobrazowych mogących ograniczyć lub zniekształcić naturalny krajobraz w otoczeniu Parku z wyjątkiem zaplanowanych do realizacji obiektów widokowych na terenie Parku i otuliny.
 - 12) W zakresie realizacji nowych obiektów oraz rozbudowy i modernizacji istniejących na terenie otuliny Parku wskazuje się następujące wymagania architektoniczno-budowlane:
 - a) wkomponowanie zabudowy w istniejące ukształtowanie terenu i istniejące zespoły zieleni;
 - b) utrzymanie gabarytów zabudowy obiektów mieszkalnych i obiektów produkcyjno-usługowych do maksymalnie 2 kondygnacji nadziemnych;
 - c) w przypadkach uzasadnionych względami technologicznymi lub wymogami przepisów szczególnych dotyczących obiektów użyteczności publicznej, zwiększenie gabarytu zabudowy do max. 3 kondygnacji;
 - d) stosowanie wysokości podpiwniczenia budynków do max. 1,0 m p.p.t.;
 - e) stosowanie dachów dwuspadowych lub wielospadowych o symetrycznym kącie nachylenia połaci dachowych 30-50° z możliwością wprowadzenia przyczółków i naczółków;
 - f) przy użytkowym poddaszu oświetlenie jego pomieszczeń lukarnami nie powinno zajmować więcej niż połowy długości połaci dachowej, a zadaszenie nad lukarnami powinno być dwuspadowe;
 - g) stosowanie w budynkach poszerzonych okapów;
 - h) wprowadzenie zakazu realizowania obiektów z dachami płaskimi, pulpitowymi, kopertowymi, uskokowymi i asymetrycznymi; w przypadku realizacji obiektów gospodarczych dopuszcza się zastosowanie dachów pulpitowych (jednospadowych) w przypadkach konieczności usytuowania w granicach działki (gdy nie jest możliwe inne ich usytuowanie);
 - i) stosowanie materiałów pochodzenia rodzimego do prac wykończeniowych budynku (takich jak: kamień na cokoly i fragmenty ścian piwnic, drewno w kolorze naturalnym jako okładziny szczytów, wykończenie okapów, elementy balustrad itp.);
 - j) wprowadzanie przy realizacji obiektów hodowlanych, produkcyjnych i produkcyjno-usługowych pasów zieleni osłonowej z roślinnością zimozieloną, a przy nowych siedliskach zadrzewień przydomowych.

V. Świętokrzyski Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Bodzentyn wyznaczony Uchwałą Nr IV/61/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r. w

sprawie wyznaczenia Świętokrzyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w Gminie Bodzentyn (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 652). Na podstawie niniejszej Uchwały wprowadza się na terenie Obszaru następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy.

- 1) W obszarze tym ustala się następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:
 - a) Zachowanie ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym, w szczególności bagiennych, oczek wodnych i starorzeczy.
 - b) Systematyczną poprawę stanu czystości wód powierzchniowych, poczynając od źródeł, aż do osiągnięcia docelowej klasy czystości, poprzez budowę lokalnych sieci kanalizacyjnych wraz z wysokosprawnymi oczyszczalniami ścieków.
 - c) Zachowanie, w miarę możliwości, różnorodności użytkowania pól mający na celu ochronę walorów krajobrazowych w postaci „szachownicy” pól.

- 2) Na terenie obszaru chronionego krajobrazu zakazuje się:
 - a) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną leśną, rybacką i łowiecką;
 - b) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

VI. Sieradowicki Park Krajobrazowy

Obowiązująca Uchwała Nr XLIX/873/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie utworzenia Sieradowickiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2015 r. poz. 18) ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr XLVIII/675/2018 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 17 września 2018 roku w sprawie zmiany powyższej Uchwały (Dz. Urz. Z 2018 r. poz. 3317) wprowadza dla tego terenu następujące szczególne cele ochrony Parku oraz zakazy:

- 1) Dla Parku ustala się następujące szczególne cele ochrony:
 - a) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory, fauny i grzybów;
 - b) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej;
 - c) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopalin;
 - d) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy);
 - e) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
 - f) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
 - g) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, w tym pozostałości Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a także licznych miejsc pamięci narodowej;
 - h) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
 - i) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
 - j) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
 - k) ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

- 2) Na obszarze Parku zakazuje się:
 - a) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu

informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.);

- b) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- c) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- d) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- e) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych;
- f) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- g) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

3) Powyższe zakazy nie dotyczą:

- a) terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego;
- b) terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego;
- c) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody parku krajobrazowego.

VII. Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu

Dla Obszaru obowiązują działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy ustanowione Uchwałą NR XLIX/881/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopada 2014 roku w sprawie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 3155).

1) Na terenie Obszaru ustala się następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- a) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu;
- b) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk;
- c) zachowanie naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej;
- d) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych;
- e) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

2) Na terenie Obszaru zakazuje się:

- a) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

- b) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- c) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- d) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

3) Powyższe zakazy nie dotyczą:

- a) terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- b) terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- c) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- d) ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

VIII. Rezerwat przyrody „Wykus”

Rozporządzenie Nr 103/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 4 listopada 2005 r. w sprawie rezerwatu przyrody Wykus wraz z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rezerwatu przyrody Wykus (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2890) określają rodzaj jako leśny, typ i podtyp rezerwatu:

- a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Kulturowy (PKu), podtyp – miejsc kultu i pamięci narodowej (kp);
- b) ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Leśny i borowy (EL), podtyp – lasów górskich i podgórskich (lgp).”;

oraz cel ochrony:

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie miejsc pamięci narodowej związanych z powstaniem styczniowym i II wojną światową rozgrywającymi się w lasach suchedniowskich oraz otaczających je wielogatunkowych zbiorowisk leśnych.

W odniesieniu do rezerwatu przyrody „Wykus” ustala się obowiązek respektowania zasad ochrony rezerwatu ustanowionych w planie ochrony rezerwatu na okres 1.01.2009 – 31.12.2028 r ustanowionym zarządzeniem Nr 34/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 12.11.2009 r. (Dz. Urz. z 2009 r. Nr 497, poz. 3658) wraz ze zmianą ustanowioną Zarządzeniem Nr 1/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 20.10.2011 r. (Dz. Urz. z 2011 r. poz. 258).

IX. Rezerwat przyrody „Kamień Michniowski”

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 20. 09. 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Kamień Michniowski (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2880) określa rodzaj

jako leśny, typ i podtyp rezerwatu:

- a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Geologiczny i glebowy (PGg), podtyp – form tektonicznych i erozyjnych (te);
- b) ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Leśny i borowy (EL), podtyp – lasów wyżynnych (lwż);

oraz cel ochrony:

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnych, wielogatunkowych zbiorowisk leśnych oraz wychodni skał piaskowca triasowego z ciekawą roślinnością naskalną.

W odniesieniu do rezerwatu przyrody „Kamień Michniowski” ustala się obowiązek respektowania zasad ochrony rezerwatu ustanowionych w planie ochrony rezerwatu na lata 2002 – 2022 r. Rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18 listopada 2002 r. (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 165, poz. 2058).

X. Rezerwat przyrody „Góra Sieradowska”

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dn. 20. 09. 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Góra Sieradowska (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2879) określa rodzaj jako leśny, typ i podtyp rezerwatu:

- a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – Fitocenotyczny (PFi), podtyp – zbiorowisk leśnych (zl);
- b) ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Leśny i borowy (EL), podtyp – lasów wyżynnych (lwż);

oraz cel ochrony:

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnych wielogatunkowych zbiorowisk leśnych.

W odniesieniu do rezerwatu przyrody „Góra Sieradowska” ustala się obowiązek respektowania zasad ochrony rezerwatu ustanowionych w planie ochrony rezerwatu na lata 2002 – 2022 r. Rozporządzeniem Nr 57/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18 listopada 2002 r. (Dz. Urz. z 2002 r., Nr 165, poz. 2058).

XI. Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Zespołu parkowego drzew składającego się z 38 sztuk drzew ustanowiony Rozporządzeniem Nr 20/99 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 czerwca 1999 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo- krajobrazowy (Dz. Urz. Województwa Świętokrzyskiego Dz. Urz. z 1999 r. Nr 32, poz. 727).

W odniesieniu do tego zespołu przyrodniczo – krajobrazowego ustala się obowiązek respektowania zakazów ustanowionych w Rozporządzeniu Nr 18/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (Dz. Urz. z 2002 r. Nr 23, poz. 290):

W stosunku do zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, o których mowa w § 1 zabrania się:

- a) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- b) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym,
- c) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- d) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości
- e) zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- f) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- g) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- h) budowy budynków, budowli obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

- XII. Użytek ekologiczny** na gruntach wsi Siekierno, w odległości ok. 6 km na północny – zachód od Bodzentyna, którym objęto ochroną kępę drzew i krzewów jako zespołu parkowego ustanowionego mocą Uchwały Rady Gminy w Bodzentynie Nr VI/29/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. z dn. 25.08.1995r. Nr 8, poz. 71).

Ochrona użytku ekologicznego odbywa się na podstawie powołującego ten obiekt aktu prawa miejscowego, tworzono na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

- XIII. Użytek ekologiczny** na gruntach wsi Bodzentyn, którym objęto ochroną śródpolny zbiornik wodny ustanowiony mocą Uchwały Rady Gminy w Bodzentynie Nr II/12/1994 z dn. 08.04.1994r. Ochrona użytku ekologicznego odbywa się na podstawie powołującego ten obiekt aktu prawa miejscowego, tworzono na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

XIV. Pomniki Przyrody

Na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn indywidualną ochroną objęto w formie pomników przyrody ożywionej i nieożywionej tj. 7 pomników przyrody ożywionej oraz 4 pomniki przyrody nieożywionej w postaci głazów, odsłoneń geologicznych i naturalnego źródła.

Ochrona pomników przyrody odbywa się na podstawie powołujących te obiekty aktów prawa miejscowego:

- a) lipa drobnolistna (*Tilia cordata Mill.*) rosnąca w odległości ok. 1,8 m od wschodniego ogrodzenia terenu Kościoła rzymsko-katolickiego pod wezwaniem Św. Ducha w Bodzentynie (parafia Św. Stanisława);
- b) 2 modrzewie europejskie (*Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)*) rosnące w grupie 3 modrzewi wokół krzyża przy drodze na zachodnim końcu wsi Wzdół Rządowy po północnej stronie drogi;
- c) modrzew europejski (*Larix decidua Mill. (syn. Larix europaea DC.)*) rosnące w grupie 3 modrzewi wokół krzyża przy drodze na zachodnim końcu wsi Wzdół Rządowy po północnej stronie drogi;
- d) klon zwyczajny (klon pospolity) (*Acer platanoides L.*) rosnący przy ogrodzeniu posesji prywatnej i ogrodzeniu przy kaplicy w Wilkowie, po wschodniej stronie drogi /ul. Łazy/ ok. 120 m na północ od ul. Łysogórskiej /drogi powiatowej 0314 T łączącej Mąchocice Kapitulne ze Świętą Katarzyną;
- e) buk zwyczajny (*Fagus sylvatica L.*) rosnący w pasie zieleni od strony południowej drogi asfaltowej w miejscowości Śniadka Druga, naprzeciwko zabudowań nr 11;
- f) sosna zwyczajna (sosna pospolita) (*Pinus sylvestris L.*), zlokalizowana na terenie leśnictwa Kleszczyny (obw. Nr 0027 Wzdół Rządowy, dz. nr 904), Nadleśnictwo Suchedniów, na terenie objętym ochroną w postaci parku krajobrazowego (Sieradowicki Park Krajobrazowy) oraz na Obszarze Natura 2000 – obszary siedliskowe (Ostoja Sieradowicka);
- g) sosna zwyczajna (sosna pospolita) (*Pinus sylvestris L.*), zlokalizowana na terenie leśnictwa Kleszczyny (obw. Nr 0027 Wzdół Rządowy, dz. nr 904), Nadleśnictwo Suchedniów, na terenie objętym ochroną w postaci parku krajobrazowego (Sieradowicki Park Krajobrazowy) oraz na Obszarze Natura 2000 – obszary siedliskowe (Ostoja Sieradowicka);
- h) głaz narzutowy posiadający kształt owalny, niezagłębiany w ziemi, zbudowany z szarobeżowego granitu drobnoziarnistego, znajdujący się w miejscowości Siekierno – Podmielowiec w pasie drogowym drogi powiatowej nr 0583T na dz. o nr ewid. 188 przy drodze biegnącej przez wieś;
- i) głaz narzutowy -2 szt. stanowiące fragmenty większego rozbitego głazu, znajdujące się w miejscowości Wilków na gruncie stanowiącym własność osób prywatnych, na łące pomiędzy szosą Ciekoty – Święta Katarzyna drogą w Wilkowie, w zachodniej części wsi;
- j) odsłonecie geologiczne środkowo-dewońskich wapieni - Tworzą one samodzielną fałdowo – blokową strukturę geologiczną o budowie antyklinorialnej (tzw. Antyklinorium świętokrzyskie),

stanowiącą fragment profilu geologicznego Świętomarz - Śniadka. Profil obejmuje cztery formacje skał: wojciechowicką, skalską, świętomarską i śniadkowską (należącą do najmłodszych). Przebiega tu szeroka strefa tektoniczna - odsonięte wapienie są silnie zdeformowane, mają przeciwne kierunki zapadania, a warstwy leżące na wschód od osi strefy tektonicznej mają odwróconą kolejność zalegania – warstwy starsze leżą nad młodszymi. W wapieniach tych występują bogate zespoły faunistyczne złożone głównie z ramienionogów, małży, amonitów. Odsonięcie położone jest w odległości 6 km na północny-wschód od centrum Bodzentyna, w obrębie działki nr 257 będącą własnością prywatną i przy ostatnim przystanku ścieżki dydaktycznej "Radkowice - Śniadka".

- k) źródło szczelinowe „Burzący stok”- Naturalne źródło szczelinowe, w którym woda wypływa pod ciśnieniem z głębokich pokładów piaskowców triasowych, zlokalizowane na gruntach wsi Wzdół Rządowy w obrębie działki oznaczonej w ewidencji gruntów pod nr 735/1.

4.3. Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości.

Działania związane z ochroną zasobów wodnych na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn polegają obecnie na utrzymaniu właściwej jakości wód podziemnych i powierzchniowych.

4.3.1. Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych ustalana poprzez:

- 1) zakaz zabudowy na terenie dolin oraz ograniczanie na obszarach z brakiem izolacji lub słabą izolacją w utworach wodonośnych oraz w miejscach wychodni warstw wodonośnych , celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- 2) ograniczanie wprowadzania nowej zabudowy na terenach o wysokim poziomie wód gruntowych, celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- 3) uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez podłączenie terenów nieskanalizowanych zwartej zabudowy do zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- 4) na obszarach dolin preferowane rolnictwo ekstensywne tzn. z dużym udziałem trwałych użytków zielonych, celem zapewnienia stref buforowych pomiędzy gruntami ornymi a wodami powierzchniowymi w postaci pasa użytków zielonych, co ograniczy spływ z terenów rolnych.

4.3.2. Zasady ochrony wód powierzchniowych:

- 1) ochrona zbiorowisk roślinności wodnej i przywodnej;
- 2) zapewnienie optymalnych warunków zasilania cieków;
- 3) zakaz grodzenia terenów w odległości mniejszej niż 1,5 m od brzegów cieków i zbiorników wodnych;
- 4) działania polegające na utworzeniu wzdłuż większych potoków, strefy biologicznej obudowy, przeciwdziałającej spływowi zanieczyszczeń z pól, regulację potoków należy prowadzić wyłącznie w oparciu o materiały naturalne;
- 5) skoordynowania działań zabezpieczających przed skutkami ewentualnej powodzi na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn i gmin sąsiednich oraz wprowadzenia zakazu zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego; zwolnienie z tego zakazu może nastąpić na mocy decyzji Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- 6) ograniczenie ryzyka powodziowego poprzez poprawienie warunków małej retencji na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn;

4.3.3. Zasady ochrony wód podziemnych.

- 1) określenie w mpzp zasad zagospodarowania, w szczególności znaczny udział powierzchni biologicznie czynnej - zapewniających gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ wód opadowych i roztopowych;
- 2) ochrona i wykorzystanie naturalnych zagłębień terenu, zwłaszcza podmokłych, istniejących stawów oraz budowa sztucznych zbiorników wodnych do retencjonowania wód w tym podczyszczonych wód deszczowych i roztopowych;
- 3) inwestycje w infrastrukturę techniczną: w miarę możliwości likwidacja bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków, rozbudowa systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej, w miarę potrzeby rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz promocja przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rolnych, nie włączonych do systemu kanalizacji.
- 4) ochrona Obszaru Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych tj. LZWP 419 „Bodzentyn” oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych tj. GZWP 415 „Górna Kamienna” i ich stref ochronnych, z uwzględnieniem zatwierdzonego w 2016r. przez Ministra Środowiska dodatek do „Dokumentacji hydrogeologicznej Zbiornika Wód Podziemnych Nr 419 „Bodzentyn” określający warunki hydrogeologiczne zbiornika oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.

4.4 Zasady ochrony powierzchni ziemi.

Grunty rolne stanowiące użytki rolne wysokich klas bonitacyjnych (gleby klas I,II,III) występujące w zwartych kompleksach powinny być użytkowane rolniczo. Gleby zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, są glebami chronionymi. Zmiana przeznaczenia tych gleb wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi stosownie do przepisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochrona zasobów powierzchni ziemi na terenie gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi, realizowana będzie poprzez (poprzez ustalenia wskazane dla terenów funkcjonalnych):

- 1) racjonalne gospodarowanie gruntami i zachowanie wartości przyrodniczych;
- 2) zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania gleb oraz przeciwdziałanie procesom erozji ;
- 3) ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania terenu oraz zmiana użytkowania gruntów ornych na zboczach o dużych spadkach na sady, trwałe użytki zielone i zadrzewienia;
- 4) utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, a w przypadku przekroczenia wymaganych standardów doprowadzenie ich jakości co najmniej do wymaganej;
- 5) minimalizację odpływu ścieków komunalnych do gleb oraz utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych;
- 6) zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury;
- 7) sukcesywne zwiększanie liczby gospodarstw ekologicznych, stosujących metody produkcji przyjazne środowisku;
- 8) zabezpieczenia stacji paliw przed przedostawaniem się do gleb substancji ropopochodnych.

4.5 Zasady ochrony przed hałasem.

Celem ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego należy dążyć do poprawy stanu zgodnie z obowiązującymi standardami i przepisami odrębnymi w tym zakresie.

Działania w tym celu powinny odbywać się na etapie planowania, projektowania i eksploatacji systemu transportowego, poprzez :

- 1) Modernizowanie dróg publicznych;
- 2) Stosowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych jak np. nawierzchnie o niskich emisjach hałasu od kół pojazdu;
- 3) Stosowanie zabezpieczeń akustycznych zabezpieczających tereny podlegające ochronie akustycznej oraz istniejącą zabudowę przy drogach o dużym natężeniu ruchu (szczególnie DW

- 751 i DW 752) oraz terenach wzmożonej aktywności gospodarczej poprzez stosowanie ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zieleni izolacyjnej a w przypadku zakładów produkcyjnych również instalacji i technologii ograniczających hałas produkcyjny;
- 4) Zwiększanie konkurencyjności transportu publicznego w stosunku do samochodu osobowego.

4.6 Zasady ochrony powietrza.

Dla województwa świętokrzyskiego opracowane zostały programy ochrony powietrza (POP), zawierające listy działań i przedsięwzięć naprawczych, których realizacja pozwoli uzyskać wymierne efekty w zakresie poprawy jakości powietrza. Obowiązuje Uchwała Nr XVII/248/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie określenia "Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych" (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2015 r., poz. 3890). Aktualizacja POP przewiduje realizację szeregu działań naprawczych w obszarze planowanie przestrzenne, w tym m.in.: wprowadzenie w dokumentach planistycznych zapisów dotyczących i tak w zakresie:

- 1) ograniczeń w lokalizacji obiektów powodujących wzmożone natężenie ruchu samochodowego – stadium wskazuje niewielkie obszary przeznaczone pod funkcje o wzmożonej działalności gospodarczej (miasto Bodzentyn i sołectwo Wzdół Rządowy) z obsługą komunikacyjną z dróg wojewódzkich; realizacja ustaleń stadium przeniesiona do aktów prawa miejscowego w zakresie przeznaczenia terenu oraz maksymalnej powierzchni zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej, ograniczy niekorzystny aspekt intensyfikacji inwestycji;
- 2) stosowania systemów grzewczych ograniczających negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego - studium preferuje wszystkie alternatywne do tradycyjnych formy ogrzewania budynków, wskazując jednocześnie, że dostępność systemów oze będzie wynikać z preferencji podatkowych i kosztów realizacji tych sposobów ogrzewania;
- 3) rozwoju zieleni i terenów zielonych – w studium dokonano analizy napływu powietrza (wentylacji) miasta Bodzentyn wraz z zabezpieczeniem istniejących i potencjalnych korytarzy przewietrzania zarówno w samym mieście jak i na terenach wiejskich; wyznacza się ponadto skoncentrowane wokół istniejącego zbiornika "Wilków" w Wilkowie jak i w otoczeniu projektowanego zbiornika "Kamieniec" w sołectwach Kamieniec, Psary Podłazy i Leśna Stara Wieś – tereny usług sportu, rekreacji i turystyki o przyjetym wysokim współczynniku powierzchni biologicznie czynnej.

Ponadto strategię działań naprawczych w szerszej perspektywie pod kątem wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego zawiera „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025” przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w dniu 5 lutego 2016r. Zadania wskazane do realizacji w Programie są spójne z inwestycjami wynikającymi z POP.

4.7 Zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe. W zakresie ochrony przed promieniowaniem niejonizującym obowiązują (wynikające z przepisów odrębnych) zasady:

- 1) Ustanowienie lub analiza stref ochronnych dla elektroenergetycznych linii napowietrznych średniego napięcia (15 kV), w granicach których zakazać lokalizowania obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi, na etapie MPZP;
- 2) ustanowienie stref ochronnych dla sieci i urządzeń radiolokacyjnych oraz radionawigacyjnych w granicach których zakazuje się lokalizowania obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi.
- 3) Lokalizacja obiektów i urządzeń fotowoltaicznych w obszarach poza istniejącymi i projektowanymi w studium układami osadnictwa z jednoczesnym uwzględnieniem stref ich oddziaływania na ludzi i zwierzęta oraz zakaz ich lokalizacji na korytarzach ekologicznych.

4.8 Zasady ochrony kopalin.

Na terenie Miasta i Gminy Bodzentyn nie występują udokumentowane złoża kopalin, obiekty ani obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

4.9 Zasady ochrony terenów leśnych, zadrzewień oraz polityka zalesieniowa.

Tereny lasów na obszarze Miasta i Gminy Bodzentyn zajmują 45,3 % jej ogólnej powierzchni i występują w postaci dużych kompleksów. Lasy państwowe tworzą duże zwarte powierzchnie w północnej i południowej części. Lasy prywatne zajmują niewielkie rozproszone powierzchnie w pozostałej części gminy. Lasy w gminie spełniają funkcję ochronną. Znaczna ich część znajduje się pod zarządem Dyrekcji Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Część północna położona w Nadleśnictwie Suchedniów należy do Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Świętokrzyska” utworzonego Zarządzeniem Nr 75 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13.12.2004 r. w sprawie Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Świętokrzyska” (ZO-731-1/39/04) (zmienionego Zarządzeniem nr 43/2007 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 3 sierpnia 2007 r., oraz nr 26/2008 DGLP z dnia 26 marca 2008 r.).

4.8.1. Ochrona zasobów leśnych.

Prowadzona będzie poprzez:

- 1) utrzymania wielofunkcyjności lasów i wzmoczenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko (zwiększenie funkcji glebochronnej, wodochronnej i klimatotwórczej),
- 2) dostosowania lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji społecznych (np. rozwój turystyki),
- 3) poprawy stanu lasów prywatnych,
- 4) powszechna i ciągła ochrona lasów przed wyłączeniem z użytkowania leśnego (zagospodarowanie lasów na cele nie leśne może odbywać się tylko w uzasadnionych przypadkach i w braku innych alternatywnych rozwiązań).

4.8.2. Polityka zalesieniowa.

Odbywać się będzie poprzez:

- 1) prowadzenie zalesień i zwiększanie wskaźnika lesistości w rejonach występowania słabych i bardzo słabych gleb oraz w rejonach dolin rzecznych poza obszarami zagrożenia powodziowego, gdzie uprawa rolnicza jest znacznie utrudniona w celu zabezpieczenia gleb przed erozją wodną i powietrzną;
- 2) zwiększanie arealu gruntów leśnych powinno w szczególności dotyczyć terenów przyległych do istniejących kompleksów leśnych i gruntów Lz, V i VI klas bonitacyjnych oraz gruntów IV klasy bonitacyjnej jeśli areal przeznaczony do zalesienia nie przekracza 10 arów lub jest gruntem zdegradowanym;
- 3) zalesianie gruntów na terenie gminy winno być zgodne z operatem granicy polno-leśnej, w którym należy wskazać miejsca i kolejność zalesień;
- 4) gospodarkę leśną wskazaną w uproszczonych planach urządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasów należących do osób fizycznych oraz planach urządzenia lasów państwowych dla obszaru Miasta i Gminy Bodzentyn;

- 5) grunty klas I-III mogą być zalesiane wyjątkowo w przypadkach bardzo małych, wydłużonych enklaw, położonych w uciążliwej szachownicy z gruntami leśnymi o szerokości do 30 m (2- krotna wysokość drzew) oraz grunty o nachyleniu powyżej 25%.

4.10 Zasady ochrony przed rozwojem erozji i form geodynamicznych

Realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie krajowy program pn. „System Osłony Przeciwosuwiskowej” (SOPO), wskazuje przy wstępnie opracowanych danych, na obszarze gminy tereny o predyspozycjach do powstawania osuwisk występujące na części gminy. Zostały one wskazane na załączniku graficznym. Na części gminy pojawia się zjawisko erozji gruntów.

W celu ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz celem zapewnienia bezpieczeństwa mienia, zdrowia i życia mieszkańców należy przyjąć następujące zasady ochrony:

- 1) tereny zagrożone naturalnymi zagrożeniami geologicznymi bezwzględnie wyłączyć z zainwestowania i zabudowy;
- 2) wykluczyć na tych terenach wylesianie i usuwanie zadrzewień i zakrzaczeń oraz w pierwszej kolejności zalesiać;
- 3) podejmować działania edukacyjne dotyczące właściwego prowadzenia gospodarki rolnej (orka w poprzek stoków, zakładanie sadów i plantacji krzewów owocowych).

4.11 Zasady ochrony krajobrazu kulturowego i ochrony dóbr kultury.

4.10.1. Zasady ogólne ochrony krajobrazu kulturowego – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach.

Cały obszar gminy charakteryzuje się wybitnymi w skali województwa walorami krajobrazowymi, które nie zostały poważnie zmienione i które powinny zostać zachowane a przekształcenia istniejącej zabudowy i wyznaczane nowe tereny inwestycyjne powinny uwzględniać położenie w tak wyjątkowym otoczeniu.

Ochrona krajobrazu kulturowego oraz skuteczne zapobieganie jego przekształceniom powinno być wsparte poniższymi działaniami:

- 1) kontynuowanie kierunku rozwoju osadnictwa historycznego i tworzenia zwartych kompleksów osadniczych w sołectwach niższej rangi;
- 2) tworzenie zasady rekompozycji nowej zabudowy, wprowadzanej na tereny dawnych siedlisk zagrodowych, w celu minimalizacji dysonansu między zabudową współczesną, a tradycyjną zabudową regionu oraz charakterem miejsca;
- 3) na terenach wykazujących tendencję do rozpraszania zabudowy (przysiółki, kolonie) utrzymywać zabudowę;
- 4) wprowadzać zabudowę w układzie liniowym, poprzez uzupełnianie luk budowlanych, lub skupiać zabudowę doprowadzając do powstawania zwartych obszarów zainwestowania;
- 5) ograniczenie zabudowy na terenach o dużych walorach widokowych – wskazanych w stadium;
- 6) dążenie do zachowania charakteru zabudowy zgodnego z typem wsi;
- 7) ochrony cmentarzy na terenie gminy, w tym historycznych cmentarzy w samym Bodzentynie;
- 8) ochronę historycznych układów zabudowy;
- 9) ochrony istniejących terenów leśnych i zieleni śródpolnej, stanowiących o malowniczości krajobrazu, tworzonego przez liczne formy erozyjne w postaci wąwozów i dolinek o stromych zboczach, zakrzewionych i porośniętych lasami;
- 10) ochrona krajobrazu mozaiki świętokrzyskiej, stanowiącego najatrakcyjniejszy walor lokalnego krajobrazu kulturowego terenów otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego;
- 11) realizacja opracowanych i opracowanie planów odnowy poszczególnych miejscowości.

4.10.2. Zasady ogólne ochrony dóbr kultury – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach.

- 1) Dla ochrony wartości wynikających z jednorodnych cech architektonicznych wymagane jest wprowadzenie nakazu budowy obiektów o podobnym charakterze oraz stosowanie wpisanych w krajobraz jednolitych przykryć dachowych.
- 2) W przypadku prowadzenia prac remontowych i adaptacyjnych, na obiektach chronionych prawem na mocy ustawy (wpisanych do rejestru zabytków), wymagane uzyskanie uzgodnienie Świątokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- 3) W przypadku koniecznych wyburzeń obiektów sprzed 1945 r., wskazane jest każdorazowe uzyskanie pozytywnej opinii konserwatorskiej oraz wykonanie dla nich koniecznej dla celów archiwalnych dokumentacji.
- 4) Prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych, winny być poprzedzone archeologicznymi badaniami ratowniczymi.
- 5) Wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny mieć zapewniony nadzór archeologiczny uzgodniony z Świątokrzyskiego Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- 6) Punkty widokowe, wyznaczono w miejscach gdzie szczególny nacisk należy położyć na ochronę zachowanych dotychczas widoków. Wszelka nowo powstająca zabudowa kubaturowa widoczna z tych punktów (także kształtowanie niskiej i wysokiej zieleni) powinna posiadać odpowiednią skalę, estetykę, w tym szczególną dbałość o „piątą elewację” oraz gabaryty wymagane dla zachowania i kształtowania ekspozycji widokowej.

4.10.3. Ogólne kierunki polityki Gminy mające na celu ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych.

Ustala się następujące ogólne kierunki polityki gminy, mające na celu ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych gminy, a także zagwarantowania tożsamości jej sołectwom:

- 1) Inwestycje realizować z uwzględnieniem szczególnego charakteru miasta Bodzentyna, zgodnie z wytycznymi ŚWKZ w Kielcach, szczególnie w wyznaczonych strefach ochrony konserwatorskiej w mieście i strefami ochrony krajobrazowej na przedmieściach miasta.
- 2) otoczyć ochroną historyczny układ dróg i alei, zapewnić właściwą pielęgnację oraz uzupełnienie zadrzewień,
- 3) prowadzić politykę lokalizacyjną podporządkowaną celom ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego,
- 4) zachować obiekty zabytkowe na terenie gminy (wszelkie działania związane z ich rozbudową, przebudową i adaptacją uzgadniać należy z ŚWKZ).

4.12 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej terenów na terenie gminy wynikające z audytu krajobrazowego.

Na terenie województwa świętokrzyskiego nie został opracowany i uchwalony przez Sejmik audyt krajobrazowy, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r. Poz. 774, 1688).

Studium podejmuje próbę ochrony istniejącego krajobrazu a ustalenia studium w części kierunkowej mają za zadanie znalezienie kompromisu pomiędzy wysokimi walorami krajobrazowymi przestrzeni gminy a potrzebą rozwoju ośrodków osadniczych gminy oraz miasta Bodzentyna.

5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

Obowiązującym aktem prawnym w zakresie ochrony zabytków jest ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5.1 Zasady ogólne

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi Wojewódzką Ewidencję Zabytków (WEZ) w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, zaś wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Ochrona dóbr kultury polega między innymi na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją oraz na zapewnieniu im warunków trwałego zachowania.

Gmina Bodzentyn nie posiada na dzień opracowania studium uchwalonego przez radnych dokumentu „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Bodzentyn” (zwanego dalej GPOZ). Jest to dokument o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie w tym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn i opracowuje się go na podstawie art. 87 ust. 1 cyt. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Celem tego GPOZ jest wzmocnienie ochrony i opieki nad zabytkami oraz poprawa ich stanu zachowania poprzez opracowanie systemowych rozwiązań realizowanych przez władze miasta i gminy.

Dodatkowo, opracowuje się go w oparciu o gminną ewidencję zabytków (GEZ), co umożliwia stworzenie całościowej i wieloletniej strategii ochrony zabytków znajdujących się na terenie miasta i gminy Bodzentyn, realizowanej w 4 - letnich cyklach - etapach, środkami optymalnymi, dostępnymi przez gminę, zarówno prawnymi (zapisy dotyczące ochrony zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego), jak też finansowymi (przeznaczenie pewnej części budżetu gminy na ochronę zabytków). GPOZ wskazuje zatem kierunek podejmowanych przez gminę działań, mających na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego.

5.2 Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych.

W odniesieniu do wszystkich obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków (tj. zabytków nieruchomych i stanowisk archeologicznych), zgodnie z art. 36 ust. 1 cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ty- obowiązuje uzyskanie pozwolenia Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i priorytet wymagań konserwatorskich, wynikających z przepisów odrębnych m.in. w zakresie:

- 1) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- 2) wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- 3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- 4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- 5) prowadzenie badań archeologicznych;
- 6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 7) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 8) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- 9) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5.3 Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz znajdujące się w Ewidencji Zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki nieruchome.

Szczegółowe zestawienie obiektów stanowiących zabytki nieruchome, wpisanych do rejestru zabytków oraz znajdujące się w Ewidencji Zabytków ŚWKZ w Kielcach – zostało przedstawione w części A tekstu stadium "Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego" w Dziale 3.

W związku z art. 13 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, obowiązuje każdorazowa weryfikacja obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków podczas prac planistycznych, w tym prac nad sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ewentualne rozbieżności z wykazem zawartym w studium nie wpływają na zachowanie zgodności sporządzanych planów miejscowych ze studium, ani nie dezaktualizują ich ustaleń.

5.4 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome.

Zabytki ruchome na terenie miasta i gminy Bodzentyn to przede wszystkim wyposażenie kościołów i klasztoru Bernardynek w Świętej Katarzynie, które nie zostały zinwentaryzowane w całości.

Ponadto, w samym mieście Bodzentynie znajduje się Zagroda Czernikiewiczów będąca własnością Muzeum Wsi Kieleckiej i działająca jako punkt etnograficzny z historycznym wyposażeniem wnętrza i użytkowych przedmiotów.

W miejscowości Święta Katarzyna znajduje się autoskie Muzeum Skamieniałości będące efektem pasji jego właścicieli, jedno z największych i najpiękniejszych tego typu w Polsce. Znajduje się tutaj ponad 1000 okazów minerałów, kamieni szlachetnych i skamieniałości.

W Orzechówce znajduje się jedyne w Polsce (prywatne) Muzeum Siekier. Zebranych jest w nim ponad 1850 siekier, służących niegdyś do rąbania, łupania, krzesania i ścinania. Najstarsza w kolekcji siekiera pochodzi z około 1720 r.

W Gminie Bodzentyn brak skatalogowanej inwentaryzacji wszystkich kapliczek, rzeźb i figur należących do zabytków ruchomych. Stawiane były zazwyczaj na rogatkach miejscowości, dziś znajdują się na granicach działek w pasie drogowym, w związku z tym ciężko ustalić ich właściciela. Opiekę nad nimi sprawują parafie, wykorzystujące je do obrzędów religijnych. Najważniejsze z nich podano w tekstowej części A opracowania studium punkcie 3.2.5.

5.5 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki archeologiczne.

Na obszarze całej gminy Bodzentyn odnotowano jeden obiekt wpisany do rejestru zabytków Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach stanowiących zabytki archeologiczne, jest nim **stanowisko archeologiczne** wpisane do Rejestru zabytków tj.: **stare miasto, zamek biskupi oraz gotyckie mury miejskie, kościół św. Ducha** (nr w rej. 270, data wpisu: 30.06.1988).

Obiekty zabytkowe ujęte w ewidencji zabytków wymagają ochrony poprzez ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Pod ochroną prawną znajdują się również występujące na terenie miasta i gminy relikty archeologiczne związane z dawnym górnictwem i hutnictwem świętokrzyskim oraz towarzyszące im ślady osadnictwa tekstowej części A opracowania studium punkcie 3.2.7.

W obrębie terenów, na których znajdują się stanowiska archeologiczne nie dopuszcza się żadnych działań inwestycyjnych bez nadzoru archeologicznego i konserwatorskiego.

5.6 Ewidencja Zabytków Miasta i Gminy Bodzentyn (GEZ).

W Gminie Bodzentyn na dzień opracowania studium nie przyjęto uchwałą Rady Miejskiej - Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Bodzentyn.

Uchwalenie GEZ powinno pozostawać w zgodzie z założeniami, zasadami i kierunkami polityki przestrzennej przyjętymi w studium, powinno poszerzać problematykę ochrony zabytków i stanowić instrument realizacyjny tej polityki.

5.7 Gminna Ewidencja Zabytków - stanowiska archeologiczne

W roku 2005 przeprowadzono cząstkowe badania w ramach programu AZP 27, dysponentem tego programu jest Świętokrzyski Konserwator Zabytków w Kielcach. Powierzchniowe badania rozpoznawcze nadal nie objęły całości obszaru Gminy.

W ogólnopolskim podziale AZP gminę Bodzentyn obejmują sektory ponumerowane południkowo od 83 do 85 równoleżnikowo od 65 do 66 (AZP 83- 66, AZP 84-65, AZP 84-66, AZP 85-66).

Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie miasta i gminy Bodzentyn w postaci tabeli przedstawiono w tekstowej części A opracowania studium punkcie 3.2.7. Stanowiska te zostały przedstawione na załącznikach graficznych „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” i „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Zasady ochrony w/w obiektów do uwzględnienia w miejscowych planach:

- 1) obowiązek przeprowadzenia badań archeologicznych przed przeprowadzeniem robót budowlanych jeżeli przeprowadzenie badań jest niezbędne w celu ochrony tych obiektów, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 2) w obrębie terenów, na których znajdują się stanowiska archeologiczne nie dopuszcza się żadnych działań inwestycyjnych bez nadzoru archeologicznego i konserwatorskiego.

Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest zbiorem zamkniętym – możliwe są nowe odkrycia lub weryfikacja obecnej ewidencji stanowisk. Potrzebna jest zatem cykliczna aktualizacja wykazu obiektów. Rozbieżności z wykazem zawartym w studium nie wpływają na zachowanie zgodności sporządzanych planów miejscowych ze studium, ani nie dezaktualizują ich ustaleń.

Wskazuje się zakres ochrony konserwatorskiej dla zabytków ujętych w ewidencji zabytków, jak niżej:

- 1) zachowanie obiektów oraz układu zespołów obiektów;
- 2) zachowanie bryły obiektu i dachu co do kształtu i materiału, podziałów w elewacji, wystroju architektonicznego, stolarki okiennej i drzwiowej co do wielkości, kształtu, wewnętrznych podziałów oraz detalu ozdobnego; dopuszcza się stosowanie nowych technologii wewnątrz obiektu;
- 3) wszelkie działania projektowe, remontowe i inwestycyjne związane z tymi obiektami, wykraczające poza wyżej wymieniony zakres, wymagają uzgodnienia z Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

Zadania, które powinny być uwzględniane przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, wspierające właścicieli lub posiadaczy zabytków, wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, a mianowicie:

- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowania poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- realizacji przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

5.8 Strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej.

Ponad wszelką działalność inwestycyjną obowiązują przepisy odrębne w zakresie ochrony zabytków.

Na terenie gminy do objęcia ochroną konserwatorską proponuje się charakterystyczne elementy zespołów zabudowy dworskiej, przemysłowej i dawnych wsi oraz związane z nimi elementy krajobrazu naturalnego, a w tym:

- zachowane zespoły dworskie, kościelne, folwarczne i osadnictwa wiejskiego;
- krajobraz kulturowy i elementy dopełniające go tj. cmentarze, pomniki, kapliczki, krzyże i figury przydrożne;

— stanowiska archeologiczne.

5.8.1. Strefy ochrony konserwatorskiej.

Wyznacza się w studium strefy ochrony konserwatorskiej:

MIASTO BODZENTYN

1) Strefa ochrony konserwatorskiej „A” (zespół staromiejski).

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmuje obszary szczególnie wartościowe o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej do bezwzględneho zachowania. Założono w niej bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich, opracowanie planu szczegółowego i rewaloryzacji przestrzeni.

Ustala się następujące zasady ochrony:

- › Bezwzględne zachowanie zespołów obiektów historycznych, w tym jego układu;
- › zachowanie wyglądu architektonicznego budynków w zakresie charakterystycznych wysokości, układu kalenicy, geometrii dachu, pokrycia dachu, wystroju i kompozycji elewacji, rozmieszczenia, wielkości, kształtu, proporcji otworów okiennych i drzwiowych;
- › stosowanie materiałów odtwarzających historyczny wygląd;
- › priorytetem są wymagania konserwatorskie oraz rewaloryzacja przestrzeni miejskiej.

Ponadto:

Teren rynku wraz z przyległą zabudową winien być przedmiotem opracowania szczegółowego czego wstępnym etapem powinno być opracowanie miesięcowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta, mającego na celu określenie docelowej formy przestrzenno-estetycznej.

Postuluje się eliminację zieleni publicznej jako formy wynikowej powojennej polityki zazieleniania układów staromiejskich. w obszarze rynków miejskich postulat ten został już zrealizowany.

2) Strefa ochrony konserwatorskiej „B” (przedmieścia XIX i XX wieku).

Strefa B – ochrony konserwatorskiej, obejmuje obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania, istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy.

Ustala się następujące zasady ochrony:

- › zachowanie elementów układu przestrzennego, w tym rozplanowania oraz skala ulic i zabudowy;
- › sytuowanie nowych budynków w historycznych liniach zabudowy, wyznaczonych przez budynki sąsiadujące;
- › zakaz budowy obiektów budowlanych o wysokości powyżej 14,50 m za wyjątkiem budynków kultu religijnego i istniejących obiektów zabytkowych (dominant miasta);
- › zakaz budowy wolno stojących nośników reklamowych;
- › zakaz stosowania w budynkach: elewacji z płyt i paneli z tworzyw sztucznych (z wyjątkiem nawiązujących do materiałów naturalnych), płytek, glazury i terakoty na elewacjach, dachów o nachyleniu poniżej do 30° (24°), materiałów bitumicznych w pokryciu dachu oraz kolorystyki dachu i elewacji obcej obiektom architektury małych miast.

Możliwe będą tu modyfikacje układu funkcjonalno-przestrzennego, przy czym zakres wymagań konserwatorskich i ramy dopuszczalnej integracji współczesnej urbanistyki muszą być określone indywidualnie dla każdego zespołu na etapie MPZP I decyzji administracyjnych w uzgodnieniu z ŚWKZ.

3) Strefa ochrony ekspozycji „E” (ekspozycja sylwety miasta).

Strefa E – ochrony ekspozycji, obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych poprzez wyznaczenie terenów wyłączonych spod zabudowy lub określenia jej nieprzekraczalnych gabarytów celem ochrony zabytku.

Ustala się następujące zasady ochrony:

- › zachowanie powiązań widokowych wzgórza zamkowego wraz z historycznym założeniem parkowym i punktami widokowymi zlokalizowanymi na głównych ciągach komunikacyjnych;
- › aktywność inwestycyjna winna uwzględniać eksponowanie wyżej wymienionych elementów i podkreślać ich współzależność funkcjonalno-przestrzenną;
- › zakaz lokalizacji elementów zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć destrukcyjnie na eksponowanie tej kompozycji urbanistycznej;

Strefa w obszarze wjazdu do miasta Bodzentyna drogą wojewódzką nr 752 na granicy z sołectwem Celiny-Podgórze wymaga weryfikacji na etapie MPZP. Istniejące ukształtowanie terenu nie umożliwia wglądów panoramicznych na zabudowę śródmieścia Bodzentyna, stąd dopuszcza się w obszarze weryfikowanym (od granicy miasta z DW752 do obniżenia terenu i doliny w kierunku rz. Psarki) zabudowę wskazaną w obszarach funkcjonalnych bez konieczności ograniczenia jej gabarytów jeśli zostanie to potwierdzone na etapie sporządzania MPZP.

4) Wyznacza się w studium strefy ochrony konserwatorskiej ekspozycji obiektów zabytkowych:

(dominanty i subdominanty, tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych na wybrane obiekty zabytkowe lub układy zabudowy).

Ekspozycja na teren objęty ochroną konserwatorską, ma za zadanie zapewnić ekspozycję obszarów z określonych kierunków widokowych.

Ogólna polityka przestrzenna w zakresie stref ochrony konserwatorskiej ekspozycji obiektów lub panoram w stosunku do obiektów i obszarów leżących w obrębie stref ochrony ekspozycji obiektów zabytków „EOZ” kształtowana będzie poprzez:

- › wyłączenie spod zabudowy obszaru, zakłócającego ekspozycję zabytku tj. ww. elementów chronionych oraz zgodnie ze wskazaniem dla terenów funkcjonalnych;
- › ograniczenie lokalizacji obiektów kubaturowych i innych urządzeń o wysokości ponad 7,0 m (maksymalnie 9,0 m), które należy poprzedzić wykonaniem studiów panoramicznych, określających szczegółowe warunki zabudowy, do szczegółowego ustalenia w MPZP.
- › realizacja ochrony poprzez ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jej zasad, w szczególności: kompozycji przestrzennej, obszarów z zakazem i dopuszczeniem zabudowy, zasad kształtowania zabudowy, linii zabudowy, w tym uszczegółowienie parametrów budynków i innych obiektów w tym inżynierskich, innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie.

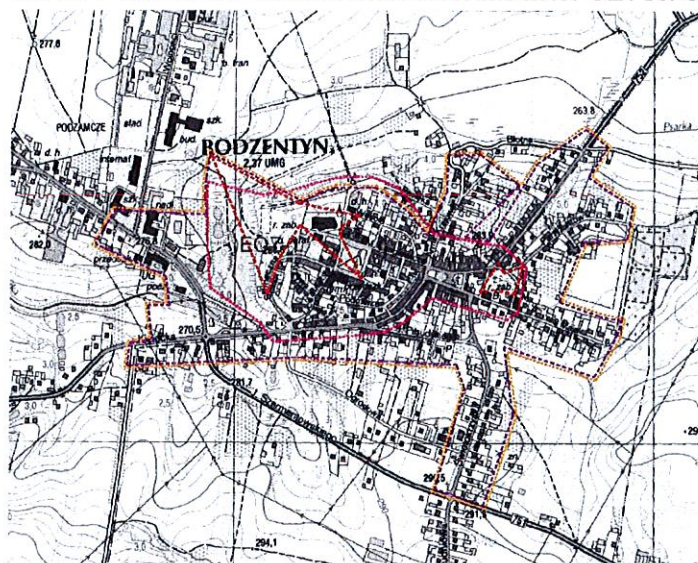
1) **Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła parafialnego p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Bodzentynie oraz ruin zamku w Bodzentynie,**

oznaczona symbolem „EOZ-1”

Ochronie podlegają obszary widoczności na zabytkowy kościół parafialny z dzwonnica w Bodzentynie eksponowany z dróg:

- ul. Pasieka od skrzyżowania ul. Wesołą, jadąc z kierunku północnego (widok w kierunku południowym na kościół i dzwonnica z murami);
- ul. Wesolej jadąc z kierunku wschodniego (widok w kierunku zachodnim na kościół i dzwonnica z murami);
- Rynku Górnego i ulic Wąskiej i Licealnej z kierunku południowego (widok w kierunku północnym i północno-zachodnim na kościół i dzwonnica z murami);
- ul. Krzywej i ul. Słonecznej z kierunku południowego (widok w kierunku północnym i północno-zachodnim na kościół i dzwonnica z murami oraz na ruiny zamku);

STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ EKSPOZYCJI OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH:

Miasto Bodzentyn

LEGENDA:

- Strefa ochrony konserwatorskiej A (zespół śródmiejski)
- Strefa ochrony konserwatorskiej B (przedmieścia XIX i XXw.)
- Układ w granicach dawnych murów obronnych, nr rej.:A.214 z 26.10.1956

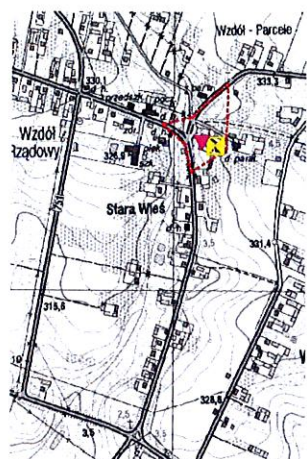
Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- Inne
- Sakralne
- ▼ Dominantna

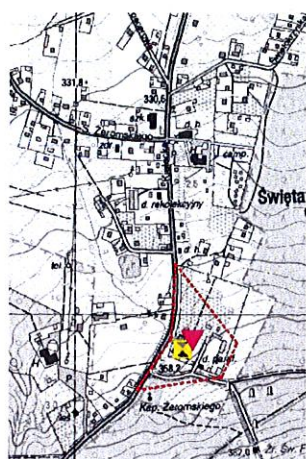
*Miasto Bodzentyn: Kościół Pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika, Ruiny Zamku Wzdół Rządowy: Kościół Pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
Święta Katarzyna: Wieża Domu Zakonnego Sióstr Klauzurowych Bernardynek*

- ▼ Subdominanta

Miasto Bodzentyn: Kościół Pw. Św. Ducha

Wzdół Kolonia

Święta Katarzyna

EOZ-1 Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła parafialnego p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Bodzentynie oraz ruin zamku w Bodzentynie

EOZ-2 Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła p.w. Św. Ducha w Bodzentynie

EOZ-3 Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP we Wzdole

EOZ-4 Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji klasztoru w Świętej Katarzynie

- projektowanej drogi gminnej pomiędzy budynkiem ŚPN i szkołą w kierunku południowo-wschodnim na ruiny zamku i kościół;

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- Zabudowa do dwóch kondygnacji nadziemnych przy założeniu, że ostatnia druga kondygnacja stanowi poddasze użytkowe i do wysokości budynku do 8,0 m;
- Zakaz budowania ogrodzeń pełnych od dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- projekty nowych obiektów kubaturowych winny być sprawdzone pod względem zgodności formy z charakterem analizowanego krajobrazu i cechami regionalnego budownictwa i uzyskać opinię ŚWKZ.
- W pasie widokowym przy projektowanej drodze gminnej pomiędzy budynkiem ŚPN i szkołą w kierunku południowo-wschodnim – całkowity zakaz zabudowy.
- obowiązuje zasada nie zasłaniania obiektu ekspozycyjnego a szczegółowe ustalenia w zakresie gabarytów budynków w tym obszarze powinny zostać zawarte w MPZP.

2) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła p.w. Św. Ducha w Bodzentynie, oznaczona symbolem „EOZ-2”

Ochronie podlega zabytkowy kościół wraz z przyległym terenem eksponowany z dróg:

- ul. Partyzantów jadąc z kierunku północno-wschodniego (widok w kierunku południowo-zachodnim na kościół);
- ul. Opatowska (DW752) z kierunku placu Żwirki (mały rynek) w kierunku północno-wschodnim (widok w kierunku południowym na kościół);

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów związanych z zabytkiem po uzgodnieniach z ŚWKZ;
- zakaz budowania ogrodzeń pełnych od strony dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej i średniej wysokości, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- zakaz wznoszenia obiektów infrastrukturalnych dominujących w krajobrazie przysłaniających zabytek, linie elektroenergetyczne należy prowadzić w ziemi;
- projekty nowych obiektów kubaturowych winny być sprawdzone pod względem zgodności formy z charakterem analizowanego krajobrazu i cechami regionalnego budownictwa i uzyskać opinię ŚWKZ.

3) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła p.w. WMP we Wzdole, oznaczona symbolem „EOZ-3”

Ochronie podlega zabytkowy kościół we Wzdole Kolonia wraz z przyległym terenem wzgórza eksponowane z dróg:

- drogi gminnej nr 011018T jadąc z kierunku południowego i zachodniego (widok w kierunku północno-wschodnim i wschodnim na wzgórze z kościołem);
- drogi powiatowej nr 0584T jadąc z kierunku północnego (widok w kierunku południowo-wschodnim i wschodnim na wzgórze z kościołem);

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów związanych z zabytkiem po uzgodnieniach z ŚWKZ;
- zakaz budowania ogrodzeń pełnych od strony dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- postuluje się dokonanie korekty zieleni istniejącej i ekspozycji z dróg publicznych zabytku;
- zakaz wznoszenia obiektów infrastrukturalnych dominujących w krajobrazie przysłaniających zabytek;
- projekty nowych obiektów kubaturowych winny być sprawdzone pod względem zgodności formy z charakterem analizowanego krajobrazu i cechami regionalnego budownictwa i uzyskać opinię ŚWKZ.
- szczegółowe ustalenia w zakresie linii zabudowy na terenach sąsiadujących wzdłuż dróg publicznych z ekspozycją na zabytek do powinny być ustalone na etapie MPZP.

4) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji klasztoru w Świętej Katarzynie, oznaczona symbolem „EOZ-4”

Ochronie podlega zabtkowe założenie klasztoru Sióstr Klauzurowych Bernardynek eksponowane z drogi wojewódzkiej nr 752, zarówno od strony północnej jak i południowej.

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów związanych z zabytkiem po uzgodnieniach z ŚWKZ;
- zakaz budowania ogrodzeń pełnych od strony dróg publicznych za wyjątkiem zabytkowego muru w granicy zabytkowego terenu klasztoru i ogrodu;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej,
- postuluje się dokonanie korekty zieleni istniejącej i ekspozycji z dróg publicznych zabytku;

- zakaz wznoszenia obiektów infrastrukturalnych dominujących w krajobrazie przysłaniających zabytek;
- projekty nowych obiektów kubaturowych (dopuszczone tylko związane z działalnością klasztoru) winny być sprawdzone pod względem zgodności formy z charakterem analizowanego krajobrazu i cechami regionalnego budownictwa i uzyskać pozytywną opinię ŚWKZ.
- szczegółowe ustalenia w zakresie linii zabudowy na terenach sąsiadujących wzdłuż dróg publicznych z ekspozycją na zabytek do powinny być ustalone na etapie MPZP.

5.9. Strefy ochrony archeologicznej.

Dla stanowisk archeologicznych wpisanych do ewidencji konserwatorskiej strefę ochrony (obserwacji archeologicznej) wyznacza się z zasięgu stanowiska archeologicznego. Wykaz wraz z numeracją stanowisk archeologicznych znajduje się w części tekstowej *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*.

Dla stanowisk archeologicznych obowiązują następujące wymogi konserwatorskie, wskazane w przepisach odrębnych.

Polityka przestrzenna w strefach ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego OW, polegać będzie na:

- wszelka działalność budowlana wymaga zgody właściwego Konserwatora Zabytków;
- prowadzenie wszelkich działań schodzących poniżej poziomu terenu pod nadzorem i za uzgodnieniem z właściwym Konserwatorem Zabytków;
- prace ziemne w obrębie wszystkich stanowisk archeologicznych muszą być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi;
- zakaz zalesień na terenie stanowisk, dopuszcza się ich rolnicze zagospodarowanie;
- przeprowadzenie archeologicznych badań na terenie w granicach strefy, rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

5.9 Punkty i panoramy widokowe.

Na rysunku zmiany studium części Kierunki zagospodarowania przestrzennego, wyznaczono punkty i panoramy widokowe, wydobywające charakter i wartości krajobrazu kulturowego gminy Bodzentyn.

5.10 Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej.

Studium nie wskazuje obiektów i obszarów wskazanych do ochrony jako dobra kultury współczesnej.

W przypadku odkrycia obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej, obowiązuje ochrona poprzez sporządzenie dla obszarów ich występowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których zapisy określą szczegółowo zasady ochrony.

Na terenie miasta i gminy nie są zlokalizowane zabytki uznane za pomniki historii, oraz zabytki stanowiące dobra kultury współczesnej.

Nie wskazuje się również potrzeby uznania obiektu zabytkowego z terenu gminy za pomnik historii.

5.11 Obszary i zasady ochrony parków kulturowych.

Na obszarze gminy nie został utworzony park kulturowy.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJNEGO.

6.1 Cele rozwoju transportu.

Generalnym celem polityki rozwoju transportu (przekształceń przestrzennych) w zakresie układu drogowego, opartego na strategii zrównoważonego rozwoju jest stworzenie dogodnych warunków dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów, z

jednoczesnym ograniczaniem konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym oraz społecznym.

Realizacja celu generalnego, uwarunkowana będzie dążeniem do osiągnięcia celów podstawowych:

- zapewnienie powiązań z ponadlokalnymi systemami transportowymi regionu i dalej kraju;
- tworzenie szybkich i sprawnych powiązań wewnętrznych, uwzględniając potrzeby przewozowe mieszkańców i aktualnych trendów gospodarczych (elastyczność rozwiązań komunikacyjnych),
- poprawa warunków ruchu na najważniejszych ciągach drogowych t.j. na drogach wojewódzkich (z ponadlokalnymi drogami rangi krajowej – poza obszarem gminy) i powiatowych, zapewniających powiązania zewnętrzne, co należy do zadań zarządców dróg oraz samorządów województwa i powiatu;
- realizacja niezbędnych dla prawidłowego rozwoju osadnictwa obwodnic na drogach rangi ponadlokalnej, w tym promowanie obwodnic Bodzentyna i Świętej Katarzyny;
- zwiększanie poziomu bezpieczeństwa ruchu;
- poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz parkowania w przestrzeniach publicznych;
- ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i kulturowe oraz warunki życia mieszkańców przez redukcję oddziaływania hałasu i spalin;
- rozważne decyzje przestrzenne i łagodzenie efektów rozcięcia przestrzeni przez korytarze komunikacyjne.

Powyższe cele są przede wszystkim możliwe do osiągnięcia poprzez modernizację i korekty parametrów układu drogowego, a także poprzez wprowadzanie nowych systemów drogowych i usprawnień poprzez nowe drogi. Działania takie powinny spowodować powstanie sprawnych i wygodnych połączeń pomiędzy poszczególnymi rejonami w gminie oraz utworzenie połączeń tranzytowych, które w znacznym stopniu zmniejsząby uciążliwość związane z ruchem tranzytowym na terenach zamieszkałych. Rozwój systemu transportowego powinien być realizowany przy zapewnieniu drożności korytarzy ekologicznych.

Hierarchiczny układ komunikacyjny na terenie miasta i gminy Bodzentyn tworzą dwie drogi wojewódzkie DW751 i DW752, drogi powiatowe (stosunkowo gęsta sieć) oraz drogi gminne – sukcesywnie modernizowane.

6.2 Nadrzędny układ komunikacyjny.

Zadaniem układu obsługującego będzie zapewnienie bezpośredniego dojazdu i obsługa zagospodarowania, wyprowadzenie ruchu na układ podstawowy oraz zapewnienie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, nie obsługiwanych przez układ podstawowy.

Nadrzędny układ komunikacyjny w gminie tworzą:

- 1) droga wojewódzka nr 751 relacji Suchedniów – Bodzentyn – Nowa Słupia – Ostrowiec Świętokrzyski,
- 2) droga wojewódzka nr 752 relacji Górno – Bodzentyn – Rzepin Pierwszy.

Drogi wojewódzkie nr 751 i 752 stanowią układ drogowy łączący północno-wschodnią część województwa świętokrzyskiego z północną częścią województwa. Droga wojewódzka nr 751 przebiega przez powiaty: skarżyski, kielecki i ostrowiecki i łączy drogę ekspresową S7 Warszawa – Kraków z drogą krajową nr 9 Radom – Rzeszów. Droga wojewódzka nr 752, która przebiega przez dwa powiaty: kielecki i starachowicki, ma swój początek od skrzyżowania z drogą krajową nr 74 w miejscowości Górno, która jest szlakiem drogowym łączącym Sulejów koło Piotrkowa Trybunalskiego i Kielce z Zamościem i przejściem granicznym z Ukrainą w Zosinie. Obie drogi wojewódzkie łączą się ze sobą w miejscowości Bodzentyn oraz łączą się z drogą wojewódzką nr 756 w miejscowości Rzepin-Kolonia i Rzepin Pierwszy i stanowią część tzw. „Małej Pętli Świętokrzyskiej”.

Głównym założeniem zaplanowanych prac jest poprawa dostępności komunikacyjnej i zwiększenie przepustowości układu drogowego na drogach wojewódzkich nr 751 i 752, a tym samym polepszenie

bezpieczeństwa regionalnej sieci drogowej. Realizacja projektu będzie mieć pozytywny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy całego obszaru objętego inwestycją oraz poprawie ulegną warunki środowiskowe. Rozwój układu komunikacyjnego na terenie gminy powinien być realizowany przy zapewnieniu drożności korytarzy ekologicznych.

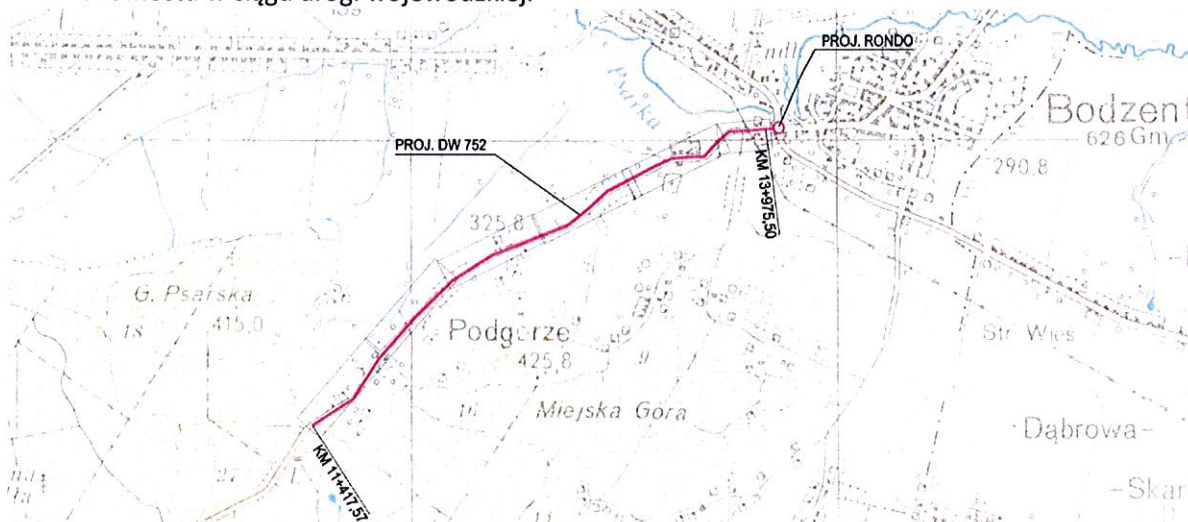
6.2.1. Modernizacja układu komunikacyjnego w ciągu dróg wojewódzkich nr 751 i 752.

Na okres opracowania stadium (rok 2018) trwa modernizacja dwóch odcinków dróg wojewódzkich o numerze 752 - odcinek Podgórze - Bodzentyn nr 752 (ok. 2,5 km) oraz 751 na odcinku Bodzentyn - Dąbrowa Dolna (ok. 4 km). Jest to ostatni etap realizacji Małej Pętli Świętokrzyskiej – ważnej inwestycji wojewódzkiej. Obie drogi zostają doprowadzone do parametrów technicznych drogi klasy głównej (G) wraz z pobocznymi i pasem dla rowerów w wybranych odcinkach.

W ramach inwestycji pn. „DW 752 Podgórze – Bodzentyn, dł. ok. 2,5 km i DW 751 Bodzentyn – Dąbrowa Dolna, dł. 4,0 km” przewidziano budowę małego ronda na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 751 i 752 w miejscowości Bodzentyn wraz z przebudową drogi wojewódzkiej nr 752 na odcinku od km 11+417,57 do małego ronda oraz drogi wojewódzkiej nr 751 na odcinku od małego ronda do km 18+813,31 wchodzących w skład „Małej Pętli Świętokrzyskiej”.

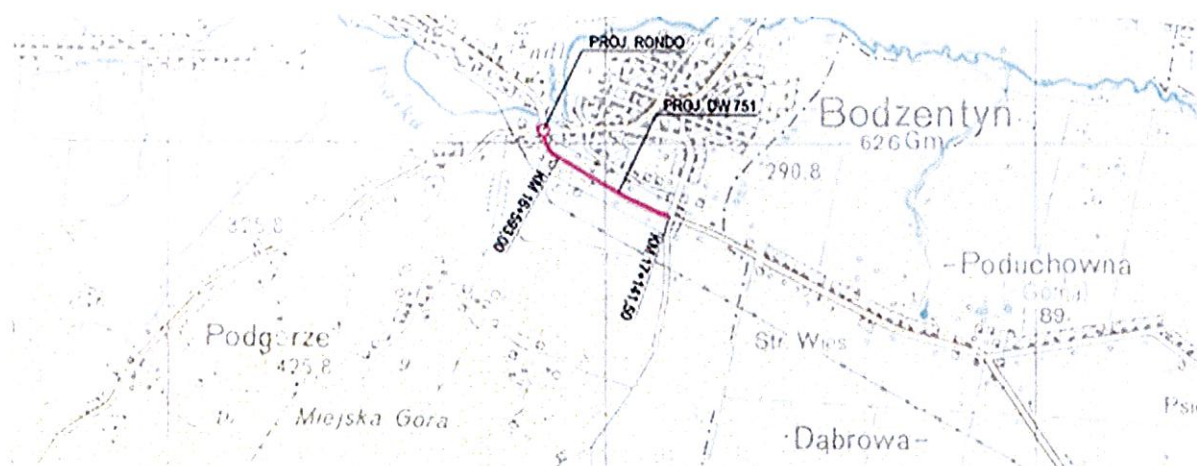
1) Planuje się przebudowę drogi wojewódzkiej nr 751 do parametrów technicznych:

- droga wojewódzka – droga klasy G (główna),
- kategoria obciążenia ruchem KR3,
- prędkość projektowa $V_p = 50$ km/h,
- prędkość miarodajna $V_m = 70$ km/h,
- jezdnia szerokości 6,0 m,
- pasy ruchu dla rowerów szerokości $2 \times 1,5$ m,
- chodnik bezpośrednio przylegający do pasa ruchu dla rowerów szerokości 2,0 m,
- pobocze jednostronne szerokości 1,0 m,
- szerokość pasa drogowego wg stanu istniejącego,
- remont mostu w ciągu drogi wojewódzkiej.

Odcinek drogi DW 751 Celiny Podgórze – Bodzentyn do przebudowy, źródło: ŚZDW w Kielcach oraz <http://droga.almus.nazwa.pl/mapy/>

2) Planuje się przebudowę drogi wojewódzkiej nr 752 do parametrów technicznych: jak dla drogi DW751.

Odcinek drogi DW 752 Bodzentyn – Dąbrowa do przebudowy, źródło: ŚZDW w Kielcach oraz <http://droga.almus.nazwa.pl/mapy/>

3) Parametry techniczne budowanego „małego ronda” w miejscowości Bodzentyn:

- średnica zewnętrzna $D_z = 36,0$ m,
- średnica wyspy środkowej $D = 22,0$ m,
- jezdnia ronda szerokości $5,0$ m,
- pierścień ronda szerokości $2,0$ m,
- cztery wloty szerokości $3,75$ m,
- cztery wyloty szerokości $4,50$ m.

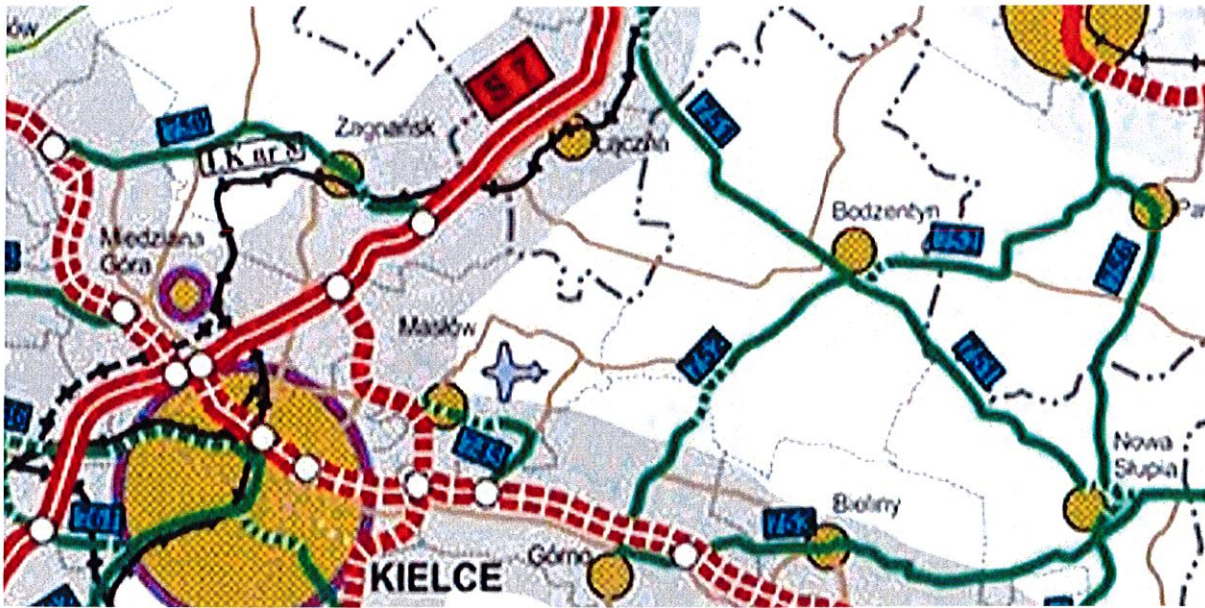
Dostosowanie drogi do parametrów techniczno-użytkowych wymagać będzie:

- ograniczenia dostępności do drogi;
- rozbudowy przekroju poprzecznego;
- wprowadzenia ścieżek ruchu pieszego i rowerowego, tam gdzie zachodzi taka potrzeba.

Obsługa komunikacyjna terenów przylegających do drogi powinna odbywać się poprzez układ dróg niższej kategorii niż G z wyjątkami do ustalenia w MPZP oraz zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie dróg. Parametry pasów dróg w liniach rozgraniczających do ustalenia w miejscowych planach i zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.2.2. Planowane obwodnice Bodzentyna i Świętej Katarzyny układu na drogach wojewódzkich nr 751 i 752.

Wschodnia obwodnica Bodzentyna odciążająca ruch tranzytowy centrum miasta i łącząca drogę DW751 i DW752 oraz obwodnica miejscowości Święta Katarzyna na drodze DW 752 zostały wprowadzone do dokumentów rangi wojewódzkiej tj. znalazły się w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego przyjętym przez sejmik województwa w 2014r.

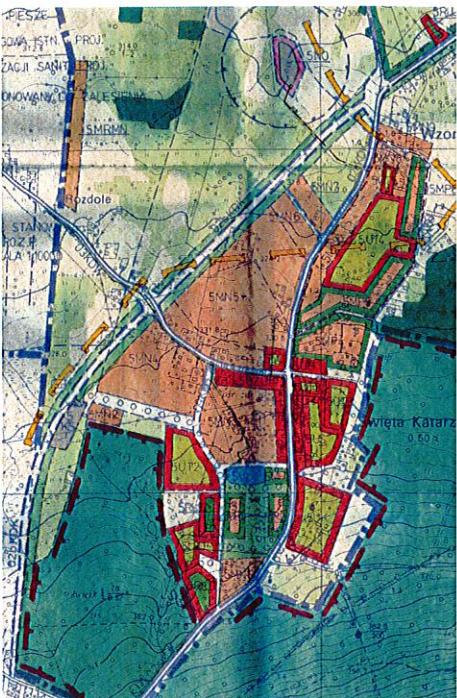
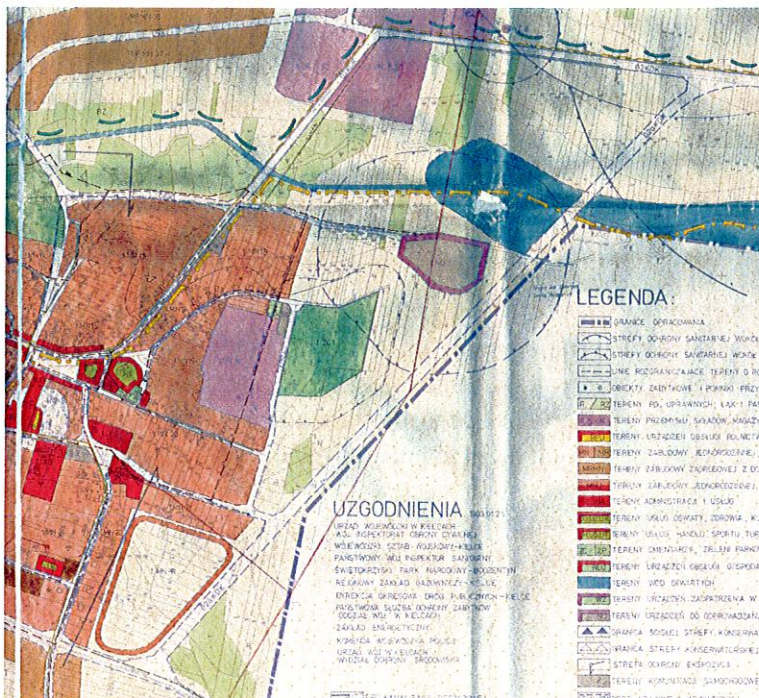

Wyrys z obowiązującego Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego – mapa *Polityka kształtowania głównego układu transportowego*.

Ustalenia w zakresie przełożenia dróg wojewódzkich na obszarze gminy Bodzentyn zawierał również obowiązujący do 31 grudnia 2003r. „Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn” zatwierdzony Uchwałą nr 111/16/93 z dnia 30.VI.1993r. przez Radę Miasta i Gminy w Bodzentynie.

Obwodnica wschodnia Bodzentyna w planie z 1993r.

Obwodnica Świętej Ksiadkaatarzyny w planie

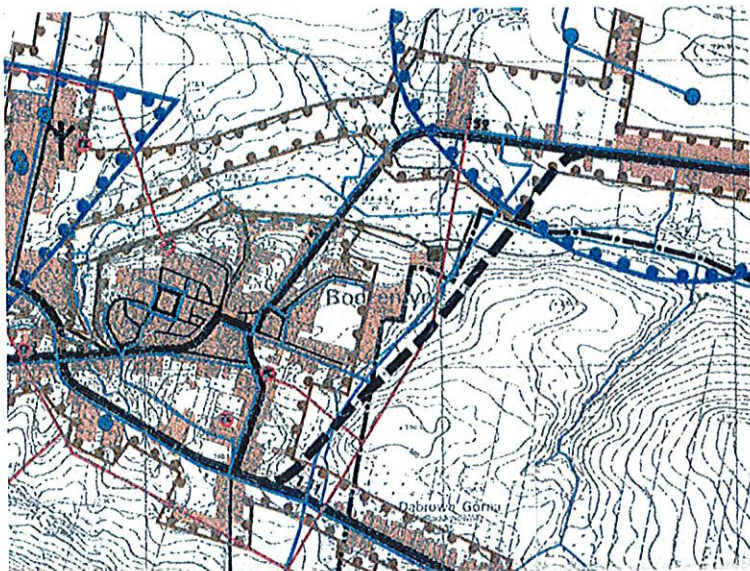

Ponadto, obwodnica wschodnia Bodzentyna znalazła się w obowiązującym Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Opatowska 1” na obszarze miasta Bodzentyn przyjętym Uchwałą Nr 1/9/2003 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 29.01.2003r., (Dz.Urz.Woj.Świętokrz. Nr 36 poz. 448 z dnia 18 marca 2003 r.) oraz w Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części miasta Bodzentyn, obejmującego m. in. Zmianę części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

„Opatowska 1”, na obszarze miasta Bodzentyn przyjęty Uchwałą Nr III/11/2007 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 11.04.2007 r., (Dz.Urz.Woj.Świętokrz. Nr 119 poz. 1760 z dnia 4 lipca 2007 r.).

Przyjęte Uchwałą Nr VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn, również wskazuje podobną politykę w zakresie realizacji obwódnic Bodzentyna i Świętej Katarzyny.

Obwodnica wschodnia Bodzentyna w studium z 2000r.

Obwodnica Świętej Katarzyny w studium z 2000r.

Kierunki działań:

Studium wyznacza proponowany przebieg obwodnic: Bodzentyna i Świętej Katarzyny w oparciu o w/w dokumenty planistyczne w nawiązaniu do obowiązujących dokumentów planistycznych (studium i MPZP soł. Krajno) na terenie gminy Górno w odniesieniu do przebiegu obwodnicy Świętej Katarzyny w obszarze styków przygranicznych.

Przyjmuje się na odcinkach obwodnic Bodzentyna i Świętej Katarzyny klasę dróg główną (G) z planowanymi węzłami:

- 1) Obwodnica wschodnia miasta Bodzentyn: węzeł na drodze DW751 południowe włączenie obwodnicy na drodze wojewódzkiej nr 752 oraz węzeł na drodze DW 752 północne włączenie obwodnicy na drodze wojewódzkiej nr 752.

Tutaj Studium proponuje dwa rozwiązania alternatywne przybiegu obwodnicy miasta Bodzentyna, różniące się jedynie przebiegiem w istniejących korytarzu ekologicznym wynikającym z badań ŚPN i postulatów Planu Ochrony ŚPN (projekt). Wariant 1 (oznaczony W1) jest tożsamy z przebiegiem proponowanym w dokumentach planistycznych gminy, natomiast wariant 2 (oznaczony W2) koryguje trasę obwodnicy uwzględniając ważny korytarz teriologiczny jako wartość nadrzędną, gdzie przebieg obwodnicy został tak wytrasowany aby w jak najmniejszym stopniu ingerować w korytarz ekologiczny.

- 2) Obwodnica Świętej Katarzyny: węzeł „wylotowy” z obszaru ŚPN (północ) oraz węzeł na drodze powiatowej nr 0314T i przebieg w kierunku granicy z gminą Górno (sołectwo Krajno) – włączenie w przebieg wskazany w studium i MPZP wgminy Górno.

Obsługa komunikacyjna terenów przylegających do obwodnic powinna odbywać się poprzez układ dróg niższej kategorii niż G z wyjątkami do ustalenia w MPZP oraz zgodnie z przepisami odrębnymi w

zakresie dróg. Parametry pasów dróg w liniach rozgraniczających do ustalenia w miejscowych planach i zgodnie z przepisami odrębnymi.

Za zgodne ze studium przyjmuje się przyjęcie klas dróg obwodnic obniżonych do klas zbiorczych (Z) jeśli zastane uwarunkowania przestrzenne i społeczne będą tym warunkować powstanie każdej z obwodnic. Realizacja i eksploatacja obwodnic miasta Bodzentyna i Świętej Katarzyny powinny być realizowane przy zapewnieniu drożności korytarzy ekologicznych.

6.3 Podstawowy układ komunikacyjny.

Podstawowy układ komunikacyjny gminy tworzy sieć dróg powiatowych. Są istotną strukturą nie tylko w połączeniach międzygminnych ale i lokalnych. Są ponadto, układem obsługującym obszary zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, szczególnie w terenach poza miastem. Miasto Bodzentyn obsługiwane jest przez układ dróg gminnych a w obszarze miasta znajdują się jedynie trzy drogi powiatowe (nr 0587T – kierunek Psary Stara Wieś, nr 0599T – kierunek Celiny i Wola Szczygiełkowa oraz nr 0611T w kierunku Sieradowic). Na dzień opracowania studium wszystkie drogi utwardzone powiatowe posiadają klasę techniczną drogi – zbiorczą (Z). Są to drogi o przekroju jednoprzestrzennym (1x2).

Polityka przestrzenna w zakresie tych dróg powinna być skierowana na połączenie w drogi danych numerów o jednakowym standardzie technicznym i doprowadzenia oraz poprawę jakości dróg przez budowę dodatkowych chodników oraz wprowadzenie widocześniejszego oznakowania. Ponadto, postuluje się również budowę nowych ścieżek rowerowych w formie samodzielnej ścieżki bądź ciągu pieszo - rowerowego.

Parametry pasów dróg w liniach rozgraniczających do ustalenia w miejscowych planach i zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.4 Uzupełniający układ komunikacyjny.

Dopełnienie układu podstawowego tworzą drogi gminne, które na obszarze miasta i gminy Bodzentyn posiadają klasę dróg lokalnych (L). Są to drogi dla których ustalono numerację.

Samorząd regularnie i sukcesywnie prowadzi wymianę nawierzchni dróg gminnych, co poprawia ich jakość, bezpieczeństwo i dostępność terenów zabudowy oddalonych od podstawowego układu komunikacyjnego. Celowe jest zatem kontynuacja modernizacji gęstej sieci dróg gminnych, „podpięcie” ich do układu komunikacji zbiorowej połączeń lokalnych jak i dostosowanie infrastruktury drogowej do obowiązujących standardów oraz uwzględnienia komunikacji rowerowej.

Ponadto, należy poszerzać drogi stosownie do przyjętych ich klas technicznych (doprowadzenie ich przekroju poprzecznego do wymaganych parametrów, zgodnie z przepisami odrębnymi), zgodnie z przyjętą zasadą, że ich modernizacja będzie docelowo dążyć do klasy wyższej niż obecna lub jej parametry i jakość nawierzchni będą zwiększane w miarę możliwości w zakresie klasy drogi lokalnej.

Uszczegółowienie klas na konkretnych odcinkach odbywać się będzie na etapie miejscowego planu, szczególnie tych nie posiadających numeracji. Za zgodne ze studium przyjmuje się przyjęcie dla dróg publicznych gminnych klas: dojazdowej (D) lub lokalnej (L) w zależności od lokalnych potrzeb i rozwiązań, przyjmując jednak zasadę, że dąży się do uzyskania jak najwyższej możliwej klasy dróg. Parametry pasów dróg w liniach rozgraniczających do ustalenia w miejscowych planach i zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.5 Układ komunikacji kolejowej.

Przebiegająca poza gminą linia nr 25 (normalnotorowa, dwutorowa, zelektryfikowana Łódź – Dęblin) na swoim odcinku Skarżysko Kamienna - Ocice znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych posiadają znaczenie państwowe.

Przywrócenie ruchu osobowego na kolei na większą skalę, szczególnie dotyczy to połączeń dalekobieżnych, modernizację kolei i wykorzystanie jej na potrzeby obsługi, głównie ruchu zewnętrznego, będzie również istotne dla mieszkańców gminy Bodzentyn.

6.6 Polityka rozwoju parkingów.

2.3.6. Główne zasady realizacji polityki parkingowej:

- 1) Realizacja parkingów na terenie własnym inwestycji lub dla funkcji publicznych na terenach sąsiadujących, do których inwestor posiada tytuł prawny;
- 2) Przewidywać miejsca dla postoju rowerów w liczbie nie mniejszej niż 15% wyliczonej liczby miejsc dla samochodów osobowych dla funkcji usługowych, szczególnie na obszarze miasta;
- 3) Na parkingach dla samochodów osobowych, należy uwzględnić oznaczone miejsca parkingowe, z których korzystają osoby niepełnosprawne.
- 4) Parkowanie stałe pojazdów ciężarowych powinno się odbywać na terenach baz transportowych i innych, wyznaczonych do tego celu miejscach. Przeładunek i parkowanie czasowe samochodów ciężarowych powinno odbywać się na nieruchomościach obiektów generujących ruch takich pojazdów.
- 5) Minimalny udział miejsc postojowych przeznaczonych do parkowania pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w ogólnej liczbie miejsc postojowych dla samochodów osobowych, ustalić wg potrzeb w wyodrębnionych terenach na etapie sporządzenia ustaleń miejscowego planu, zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie.

2.3.7. Minimalne wskaźniki dla realizacji miejsc parkingowych.

L.P.	Rodzaj zabudowy	Współczynnik Ilość m.p. /
1	wielorodzinna	1/1 mieszkanie
2	jednorodzinna i letniskowa	1/1 mieszkanie
3	mieszkańcowa - usługowa	1/1 mieszkanie oraz 1/50 m ² na każde rozpoczęte pow. użytkowej usług
4	Usług (administracji, biur, banków, handlu i usług innych)	2,5/100 m ² na każde rozpoczęte pow. użytkowej usług
5	Kościoty	10/100 użytkowników jednocześnie
5	Usług gastronomicznych	20/100 miejsc konsumpcyjnych lub 1 miejsce postojowe na 4 – 10 m ² sali konsumpcyjnej,
6	Usług oświaty	3/10 zatrudnionych
7	Usługi sportu i rekreacji	5 – 20 miejsc postojowych / 100 użytkowników jednocześnie
8	Usługi pensjonatowe lub hotelarskie	1/1 pokój
9	Produkcyjna, magazyny, składy itp.	3 / 10 zatrudnionych lub 8/1000 m ² pow. użytkowej magazynów
10	cmentarze	10 / 1 ha

Powyższa tabela ma charakter ogólny i kierunkowy, dopuszcza się zatem uszczegółowienie na etapie miejscowych planów przyjętych wskaźników, uwzględniając lokalne uwarunkowanie i indywidualne potrzeby danych jednostek przestrzennych. Dopuszcza się, szczególnie dla funkcji drobnych usług i w mieście przyjęcie do funkcji wymaganej minimalnej ilości miejsc parkingowych wskazanych w ogólnodostępnych terenach publicznych lub terenach poza inwestycją ale dla, którego inwestor posiada tytuł prawny.

6.7 Obsługa transportu ładunków.

Transport ładunków odbywać się będzie przy pomocy transportu samochodowego. Na terenach, gdzie planuje się rozwój aktywności gospodarczej, dojazd zapewni sieć istniejących i planowanych dróg z dostępem pośrednim lub bezpośrednim do róg wojewódzkich.

6.8 Obsługa ruchu rowerowego i pieszego.

- 1) Zasady kształtowania sieci dróg rowerowych:
 - zapewnienie powiązań rejonów mieszkalnych z miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami oraz terenami atrakcyjnymi turystycznie i rekreacyjnie oraz siecią ścieżek na obszarach ościennych gmin;
 - wyposażenie dróg układu podstawowego i wybranych układu obsługującego w ścieżki rowerowe lub pieszo- rowerowe, ewentualnie pasy rowerowe;
 - dopuszczenie ruchu rowerowego na jezdniach pozostałych drogach o mniejszym ruchu, na zasadach ogólnych, wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych;
 - w MPZP a także w miarę budowy nowych dróg i modernizacji istniejących dróg, każdorazowo należy analizować możliwość i celowość budowy ścieżek rowerowych.
- 2) Należy uwzględnić potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych, w tym dojeżdżać do przystanków komunikacji zbiorowej i odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych.

6.9 Polityka rozwoju komunikacji.

- 1) Istniejące i planowane nowe przebiegi dróg wojewódzkich (DW751 i DW752) i drogi powiatowe w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, powinny mieć zapewnioną przestrzenną możliwość ich budowy, rozbudowy i przebudowy, zgodnie z wymaganiami, wynikającymi z ich klas i planowanych szerokości jezdni oraz z uwzględnieniem oddziaływania hałasu drogowego i zabezpieczeń akustycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi w tym zakresie.
- 2) Obsługa komunikacyjna terenów położonych przy drogach układu nadrzędnego i podstawowego (klasy zbiorczej i wyższych) musi uwzględniać ograniczenia w lokalizacji zjazdów z jezdni tych dróg, wynikające z przepisów o drogach publicznych.
- 3) Wskazane na załączniku graficznym Studium części *Kierunki zagospodarowania przestrzennego* drogi gminne nie wyczerpują całkowicie możliwości ich rozwoju. W szczególności w sporządzanych planach miejscowych mogą być wyznaczane kolejne drogi gminne oraz uszczegółowiane przebiegi dróg wskazanych w niniejszym Studium.
- 4) Dopuszcza się korekty przebiegu dróg wszystkich kategorii i klas wskazanych na rysunku Studium w zakresie wynikającym z szczegółowych analiz a także przyjętych rozwiązań przestrzennych i technicznych warunków.
- 5) Ponadto, w zakresie drogowego układu obsługującego, wskazane jest wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dróg o przynajmniej minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających zgodnych z obowiązującymi przepisami odrębnymi w tym zakresie.
- 6) Zabudowa przy drogach powinna być lokalizowana w sposób minimalizujący uciążliwości komunikacyjne, zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa ochrony środowiska oraz przepisami szczególnymi dotyczącymi dróg publicznych.
- 7) Nowe obiekty budowlane powinny być sytuowane w odległościach nie mniejszych niż wynika to z zasięgu uciążliwości, w razie potrzeby z zastosowaniem zabezpieczeń przeciwdziałających ponadnormatywnemu hałasowi oraz w odległościach od zewnętrznej krawędzi jezdni, określonych w ustawie o drogach publicznych.
- 8) Prowadzenie infrastruktury technicznej wzdłuż dróg publicznych wymaga uwzględnienia przepisów o drogach publicznych, a w szczególności nie powinna być lokalizowana w pasach drogowych poza terenem zabudowy.

9) W miejscowych planach zagospodarowania uwzględnić należy przepisy zawarte m.in. w Rozporządzeniu MTiGM z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie oraz przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Odległości linii zabudowy od krawędzi drogi muszą spełniać warunki wynikające z ustawy o drogach publicznych, prawa budowlanego oraz przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz innych przepisów odrębnych.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU INFRASTRUKTURY.

7.1 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zakłada się zachowanie istniejącego układu zasilania w energię elektryczną, który tworzony jest przez dobrze ukształtowaną sieć elektroenergetyczną średniego napięcia (linie 15 kV wraz ze stacjami transformatorowymi). Rozbudowa elementów układu elektroenergetycznego powinna następować równocześnie z zagospodarowaniem nowych terenów przeznaczonych do zabudowy. Na terenach, których walory krajobrazowe powinny być chronione Studium rekomenduje wykonanie nowych sieci rozdzielczych w wersji kablowej. Należy także podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającej na celu zaspokojenie potrzeb odbiorców oraz zwiększenie sprawności całego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną ustala się następujące kierunki rozwoju:

- 3) Pokrycie ewentualnego wzrostu zapotrzebowania mocy i energii elektrycznej przez obecnych i przyszłych odbiorców (zauważa się zwiększenie zapotrzebowania na energię elektryczną), w tym zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej będzie wymagało poniższych działań kierunkowych:
 - › poprawa bezpieczeństwa energetycznego poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci dystrybucyjnej w celu zwiększenia niezawodności pracy systemu, zwiększenia możliwości przesyłowych, zapewnienia lepszego rezerwowania sieci oraz zwiększenia pewności zasilania istniejących odbiorców oraz zmniejszenia strat energii w sieci;
 - › w celu zwiększenia pewności zasilania należy brać pod uwagę możliwość wymiany linii napowietrznych nie izolowanych SN i nn na linie kablowe i linie napowietrzne izolowane;
 - › sukcesywna modernizacja, rozbudowa i budowa nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV i sieci nn na terenach zainwestowanych oraz przewidzianych pod intensywniejszy rozwój;
 - › nowe i modernizowane sieci średniego napięcia na terenach zwartego zainwestowania zaleca się realizować jako kablowe (dopuszcza się realizację w wykonaniu napowietrznym), a stacje transformatorowe SN/nN jako stacje wewnątrzowe (dopuszcza się realizację w wykonaniu słupowym);
 - › rozbudowa sieci średnich i niskich napięć oraz budowa nowych stacji transformatorowych prowadzona powinna być sukcesywnie w miarę potrzeb, posiadanych środków inwestycyjnych oraz wydawanych warunków przyłączenia.
- 4) W zakresie lokalizacji obiektów i urządzeń sieci elektroenergetycznej obowiązują przepisy odrębne w tym zakresie. Ponadto, w celu maksymalnej ochrony przed polem elektromagnetycznym ustala się:
 - › wyznaczenie i zachowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów technicznych:
 - dla istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV w których obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu po 7,5 m od osi linii w obie strony z przewodami nieizolowanymi oraz po 5,0 m od osi linii w obie strony z przewodami izolowanymi;
 - dla istniejących i projektowanych linii niskiego napięcia 0,4 kV po 3,0 m w obie strony;

- w obszarze pasów technicznych nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, a także nie należy sadzić roślinności wysokiej, (dopuszcza się w indywidualnych przypadkach odstępstwa od tej zasady, które może udzielić zarządca sieci na określonych przez siebie warunkach);
 - lokalizacja obiektów budowlanych lub zmiana zagospodarowania terenu w pasie technicznym napowietrznych linii elektroenergetycznych 15 kV może nastąpić w uzgodnieniu i na warunkach zarządcy sieci;
 - › przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów,
 - › w przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do owych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci.
- 3) Ilość projektowanych stacji transformatorowych oraz linii średniego i niskiego napięcia będzie wynikać z rzeczywistej intensywności zabudowy na terenach przewidzianych w studium do zainwestowania oraz wysokości zapotrzebowania mocy przez przyszłych odbiorców.
 - 4) Celem wykorzystania potencjału przestrzennego gminy oraz w celu zachowania bezpieczeństwa energetycznego na poziomie lokalnym, postuluje się jako alternatywny dla istniejącej sieci elektroenergetycznej rozwój energetyki odnawialnej, zwłaszcza energii słońca (w tym fotowoltaika).
 - 5) W studium nie wyznacza obszarów pod lokalizację turbin wiatrowych o mocy przekraczającej 50 kW. Lokalizacja turbin wiatrowych dopuszczonych ustaleniami studium (do mocy 50 kW) powinna uwzględniać obowiązujące wytyczne i przepisy prawa. Lokalizacja względem zabudowy i innych obiektów budowlanych, w tym sieci infrastruktury technicznej do uściślenia na etapie miejscowych planów.
 - 6) Lokalizacja we wskazanych w studium obszarach paneli fotowoltaicznych oraz stacji transformatorowych w pobliżu i w miejscach skrzyżowań z liniami elektroenergetycznymi musi spełniać wymagania zawarte w normach PN/E-05100-1 oraz PN-EN-50423 (ze szczególnym uwzględnieniem pracy urządzeń myjących paneli). W obrębie 4,0 m od zewnętrznego obrysu słupa – naziemnych części fundamentów nie należy montować paneli fotowoltaicznych oraz innych urządzeń, ponadto powinien zostać zachowany nieutrudniony dostęp (dojazd) do słupów związany z bieżącą eksploatacją oraz usuwaniem awarii. Dla w/w instalacji i obiektów stosować obowiązujące przepisy odrębne.

7.2 Zaopatrzenie w gaz.

Głównym kierunkiem działań w zakresie gazownictwa jest dopuszczenie budowy gazociągów przesyłowych oraz budowy sieci rozdzielczej wraz z przyłączami, w zależności od zapotrzebowania, możliwości i opłacalności. Wśród trzech używanych powszechnie paliw pierwotnych – węgla, oleju opałowego i gazu ziemnego to właśnie gaz ziemny jest źródłem energii najbardziej przyjaznym dla środowiska. Gazyfikacja gminy jest programowana na bazie stacji redukcyjno – pomiarowej gazu w łącznej. Źródłem zasilania układu rozdzielczego ma być gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Lubienia - Parszów – Kielce. Miejscowości Święta Katarzyna i Wilków mają położenie korzystniejsze do gazyfikacji od strony południowej. Realizacja inwestycji zgodnie z przepisami odrębnymi.

7.3 Zaopatrzenie w wodę.

Obszar miasta i gminy Bodzentyn objęty jest praktycznie w całości siecią wodociągową (procent zwodociągowania wynosi 91,1%), która zasilana jest z 3 ujęć wody tj. Bodzentyn Zachód, Bodzentyn Wschód i Wzdół Rządowy. Za utrzymanie i eksploatację sieci wodociągowej odpowiedzialne jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Bodzentyn Sp. z o.o.

- 1) Planowane do realizacji zadania w ramach systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę:

- a) W ramach projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Bodzentyń”, dofinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 ma być realizowana:
- Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody na ujęciu wody w miejscowości Wzdół Rządowy wraz z podłączeniem rezerwowej studni głębinowej;
 - Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody na ujęciu wody w Bodzentyń ul. Opatowska;
 - Budowa nowych i wymiana istniejących odcinków sieci wodociągowej o łącznej długości 6,05 km, odcinki:
 - ✓ Bodzentyń - ul. Suchedniowska - długości ok. 1,0 km;
 - ✓ ul. Suchedniowska - Leśna o długości ok. 0,85 km;
 - ✓ ul. Żeromskiego o długości ok. 1,0 km; odcinek Wzdół Stara Wieś, Wiącka o długości ok. 0,8 km;
 - ✓ odcinek łączący ujęcia wody Bodzentyń ulica Suchedniowska z ujęciem Bodzentyń ulica Opatowska o długości ok. 1,5 km;
 - ✓ odcinek łączący sieć wodociągową w miejscowości Hucisko z siecią wodociągową w miejscowościach Psary - Podłazy o długości ok. 0,5 km;
 - ✓ odcinek łączący sieć wodociągową w miejscowości Bodzentyń - ulica Wolności z siecią wodociągową w miejscowości Podkonarze o długości ok. 0,4 km;
 - Montaż zaworów redukujących ciśnienie (w studniach betonowych) na istniejącej sieci wodociągowej – 5 szt.;
 - Montaż nowych hydrantów przeciwpożarowych na sieci istniejącej – 886 szt.;
 - Stworzenie komputerowego systemu informacji geodezyjnej służącego do zbierania, przechowywania i przetwarzania danych, które mają odniesienie w przestrzeni (GIS).
- b) Po uzyskaniu finansowania ze środków zewnętrznych:
- Wykonanie wraz z podłączeniem studni głębinowych dla SUW w Bodzentyń ul. Opatowska i ul. Suchedniowska wraz z remontem istniejącej studni na SUW Suchedniowska;
 - „Uzbrojenie” otworu studziennego nr 2 na ujęciu wody „Wzdół Rządowy” wraz z włączeniem do wodociągu.
- 2) Przyjmuje się poniższe ogólne kierunki rozwoju w ramach systemu zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę:
- a) utrzymanie i modernizacja istniejących ujęć wód podziemnych;
 - b) utrzymanie istniejących stref ochrony bezpośredniej ujęć wód (w granicach istniejącego ogrodzenia) zgodnie z obowiązującymi decyzjami Starosty kieleckiego, który udzielił pozwolenia wodno-prawnego z okresem ważności; przewiduje się przedłużanie, ewentualnie uzyskanie nowych pozwoleń zgodnie z potrzebami w gminie; przeprowadzić „analizę ryzyka ewentualnego pogorszenia jakości ujmowanych wód” w zakresie potrzeby ustanowienia stref ochrony pośredniej ujęć wód w celu zapewnienia konieczności ochrony ujmowanej wody;
 - c) dopuszcza się adaptację istniejących ujęć na potrzeby sieci komunalnej i/lub budowę nowych ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania w sytuacji wzrostu zapotrzebowania lub ewentualnej konieczności wyłączenia z eksploatacji jakiegoś z ujęć komunalnych;
 - d) utrzymanie, modernizacja i w miarę potrzeby budowa nowych zbiorników wyrównawczych;
 - e) utrzymanie i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej;
 - f) rozbudowa istniejącego systemu wodociągowego w układzie pierścieniowym - na tereny przeznaczone pod nową zabudowę w układzie grawitacyjno-pompowym (tłocznym) z zastosowaniem sieciowych przepompowni;
 - g) uwzględnianie przy rozbudowie systemu zabezpieczenia dostępu do wody dla celów przeciwpożarowych;

- h) zapewnienie alternatywnego systemu zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych poprzez lokalizację studni awaryjnych lokalizowanych wyłącznie na terenach umożliwiających w razie potrzeby dostęp ogólny.

7.4 Gospodarka ściekowa.

1) Planowane do realizacji zadania w ramach systemu zbiorowego odprowadzania ścieków:

- a) W ramach projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Aglomeracji Bodzentyn”, dofinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 ma być realizowana:

- Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Bodzentyn w miejscowościach: Dąbrowa Górna, Śniadka Pierwsza, Śniadka Druga, Śniadka Trzecia, Sieradowice Pierwsze, Sieradowice Drugie, Leśna – Stara Wieś, Podkonarze, Kamienna Góra, Parcelanci, Wzdół Kolonia, Wiącka, Stara Wieś, Wzdół Rządowy, Hucisko, Psary – Podłazy, o łącznej długości 55,11 km,
- Rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Bodzentynie,
- Stworzenie komputerowego systemu informacji geodezyjnej służącego do zbierania, przechowywania i przetwarzania danych, które mają odniesienie w przestrzeni (GIS).

b) Po uzyskaniu finansowania ze środków zewnętrznych:

- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami dla mieszkańców msc. Grabowa i Wzdół Parcele:
 - ✓ Wybudowanie kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej – 3272,5 mb,
 - ✓ Wybudowanie kanalizacji sanitarnej tłocznej – 1821,9 mb,
 - ✓ Wybudowanie przyłączy dla mieszkańców – 1165 mb,
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami dla mieszkańców msc. Święta Katarzyna, ul. Wzorki:
 - ✓ Wybudowanie kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej – 2100 mb,
 - ✓ Wybudowanie kanalizacji sanitarnej tłocznej – 700 mb,
 - ✓ Wybudowanie przyłączy dla mieszkańców – 680 mb,
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami dla mieszkańców msc. Dąbrowa Dolna (ok. 3 305,00 mb sieci), Sieradowice Parcele (ok. 1 661,00mb sieci),
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami dla mieszkańców msc. Podgórze (ok. 3 438,00 mb sieci), Siekierno – Podmieście (ok. 1 783,00 mb sieci), Siekierno - Stara Wieś (ok. 1 229,00 mb sieci), Siekierno – Smyków (ok. 353 mb sieci), Siekierno – Przedgrab (ok. 3 161,00 mb sieci),
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami dla mieszkańców msc. Wzdół Parcele i Orzechówka (ok. 7 024,50 mb sieci),
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami dla mieszkańców msc. Kamionka (ok. 1 849,00 mb sieci), Podmielowiec (ok. 2 639,00 mb sieci), Podlesie (ok. 2 312,00 mb sieci), Śniadka Parcele (ok. 2 990,00 mb sieci), Nowa Wieś (ok. 744 mb sieci),

c) Przyjmuje się poniższe ogólne kierunki rozwoju w ramach systemu zbiorowego odprowadzania ścieków:

- Utrzymanie istniejącej i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej o miejscowości wyalienowane pod względem gminnego systemu kanalizacji sanitarnej;
- Modernizacja i rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Bodzentynie i Świętej Katarzynie w celu zwiększenia ich przepustowości i do parametrów spełniających najwyższe wymogi ekologiczne;
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej i budowa deszczowej na terenach inwestycyjnych z wysokim poziomem wód gruntowych, ze względu na konieczność ochrony wód powierzchniowych i podziemnych;

- W chwili, gdy ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe na terenach skanalizowanych powinny ulec likwidacji;
- Dla nowych terenów inwestycyjnych (nieskanalizowanych) dopuszcza się oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe, z zastrzeżeniem, że po realizacji sieci kanalizacyjnej zbiorniki bezodpływowe będą likwidowane; w strefie z wysokim poziomem wód gruntowych powyższe odstępstwo należy ograniczyć do minimum;
- Ścieki odzwierżące powinny być gromadzone w szczelnych, zamkniętych zbiornikach i na płytach gnojowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- Docelowo odprowadzanie wód opadowych z terenów utwardzonych dróg publicznych, placów, parkingów wielostanowiskowych i terenów usług i działalności przemysłowej, w tym magazynów, składów - do systemu kanalizacji deszczowej i dalej do naturalnych odbiorników;
- Wody opadowe z pozostałych terenów, mogą być odprowadzane do gruntu w granicach działki budowlanej, na której są lokalizowane pod warunkiem, że ilość wód deszczowych nie przekroczy chłonności gruntu; nadmiar wód deszczowych musi być odprowadzony do sieci kanalizacji deszczowej;
- Zrzuty wód opadowych muszą być podczyszczone do parametrów określonych w przepisach odrębnych;
- Obszary nieobjęte grupowym systemem odbioru ścieków, gdzie zabudowa istniejąca posiada charakter zabudowy rozproszonej lub ze względu na konfigurację terenu i rozdzielność poszczególnych zlewni brak jest tendencji rozwojowych, głównie ze względów ekonomicznych przewiduje się możliwość realizacji indywidualnych systemów gromadzenia ścieków (bezodpływowe zbiorniki na ścieki, szamba ekologiczne) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków;

Dopuszcza się inne rozwiązania alternatywne, które będą wynikiem analiz ekonomiczno – technologicznych i przyjmuje się jako zgodne ze Studium.

7.5 Gospodarka odpadami.

Gospodarkę odpadami na terenie gminy należy prowadzić zgodnie z przepisami o odpadach. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2018 r. poz. 992 ze zm.) zniósła obowiązek tworzenia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami. System gospodarki odpadami należy realizować zgodnie z założeniami zaktualizowanego „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016 – 2022” – uchwała Nr XXV/356/2016 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (WPGO) lokalizuje Gminę Bodzentyn w Regionie nr 4 (region gospodarki odpadami) oraz wskazuje konkretne instalacje związane z przetwarzaniem odpadów w Promniku gmina Strawczyn oraz instalacje zastępcze na wypadek awarii.

Najważniejszym zadaniem gminy w zakresie gospodarki odpadami jest ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko oraz maksymalny wzrost ich gospodarczego wykorzystania.

Istotnym wsparciem gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze Gminy jest i powinno pozostać gospodarcze wykorzystanie odpadów w gospodarstwach domowych oraz rolnych przez kompostowanie frakcji odpadów biodegradowalnych w przydomowych kompostownikach, wykorzystania części odpadów kuchennych oraz zielonych do spasanias zwierząt gospodarskich, wykorzystania części odpadów palnych jako zamienników paliw kopalnych, wykorzystania odpadów budowlanych i poremontowych do celów budowlanych oraz niwelacji i utwardzania terenów budowlanych, wykorzystania sprawnego sprzętu elektrycznego, przyjętego od użytkowników, jako zbędny bądź przestarzały.

W zakresie gospodarki odpadami ustala się następujące kierunki rozwoju:

- budowa instalacji do produkcji paliwa alternatywnego (w ramach RZZO),
- obowiązuje składowanie, zagospodarowanie lub utylizacja odpadów, stosownie do ich charakteru, na stosownym składowisku odpadów na warunkach określonych przez gminę i w przepisach odrębnych; "Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016 – 2022" ustala, że gmina Bodzentyn będzie obsługiwana przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Promnik” spółka z o.o. w Promniku gmina Strawczyn;
- tworzenie Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON);
- zorganizowanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz budowlanych;
- rozbudowa i budowa zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne oraz komunalnych osadów ściekowych;
- zorganizowanie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych od mieszkańców niemających możliwości wykorzystania tych odpadów w przydomowych kompostowniach;
- podjęcie działań w celu likwidacji dzikich wysypisk istniejących na terenie gminy;
- prowadzenie działań na rzecz poprawy świadomości ekologicznej wytwórców odpadów, szczególnie z małych i średnich przedsiębiorstw;
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- budowa instalacji do odzysku odpadów poubojowych, z możliwością odzysku innych odpadów ulegających biodegradacji;
- zapewnienie warunków do zbierania, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt;
- przystosowanie cementowni, elektrociepłowni i ciepłowni do termicznego przekształcania odpadów (paliw alternatywnych).

7.6 Zaopatrzenie w ciepło.

Naturalną kontynuacją działań w tej dziedzinie będzie rozwój systemu ciepłowniczego obszaru w oparciu o systemy wykorzystujące: energię elektryczną, olej niskosiarkowy, ogrzewanie gazowe (zbiorniki na gaz – propan – butan) lub odnawialne źródła energii. Nie przewiduje się budowy zorganizowanych systemów ciepłowniczych z uwagi na charakter i funkcję zabudowy.

Dopuszcza się utrzymanie korzystania z lokalnych kotłowni i indywidualnych mediów grzewczych, z jednoczesnym zaleceniem podłączenia do sieci gazowej po jej ewentualnym wybudowaniu lub innych proekologicznych systemów ogrzewania.

Zaleca się zastępowanie paliw stałych w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych surowcach energetycznych. Postuluje się podjęcie działań w sprawie ewentualnej gazyfikacji gminy i rozwój na jej terenie tej formy ogrzewania. Zaleca się rozwój źródeł ciepła opartych o energię z odnawialnych źródeł energii.

W zakresie zapotrzebowania na ciepło ustala się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej przy niskim zużyciu paliwa oraz niskiej emisji zanieczyszczeń do środowiska;
- Należy ograniczyć rozwój systemu ciepłowniczego opartego o nieekonomiczne węglowe kotły grzewcze poprzez zastosowanie nowoczesnych jednostek spełniających wszystkie uwarunkowania związane z ochroną środowiska.
- W lokalnych kotłowniach (np. obiekty użyteczności publicznej) powinno się instalować urządzenia regulujące ich wydajność, które pozwolą na ograniczenie strat energii i zwiększenie efektywności energetycznej gminy w zaopatrzenie w energię ciepłą.

- Zaleca się rozwój źródeł ciepła opartych o paliwa ze źródeł odnawialnych w postaci m.in. biomasy, energii słonecznej, energii niskiej geotermii (pompy ciepłe).
- Podjęcie działań w sprawie ewentualnej gazyfikacji gminy.

7.7 Telekomunikacja.

Istniejący system telefonii stacjonarnej i telefonii komórkowej zapewnia potrzeby mieszkańców.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie łączności:

- objęcie terenu całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej,
- pełny dostęp do łączności telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych, szerokopasmowego internetu oraz sieci bezprzewodowej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

7.8 System regulacji stosunków wodnych.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie regulacji stosunków wodnych:

- 1) Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej tj. sieci drenarskiej oraz rowów, z obowiązkiem ich przebudowy – w razie wystąpienia kolizji z planowanym zagospodarowaniem – w sposób umożliwiający prawidłowe działanie systemu na terenach sąsiednich.
- 2) Zachowanie pasów ochronnych na obszarach przyległych do cieków wodnych w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pasy ochronne zostały wykluczone spod zabudowy kubaturowej. Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarować poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła) z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych.
- 3) W studium na obszarach dolin rzecznych zezwala się na lokalizowanie stawów rybnych i zbiorników związanych z retencją wodną z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska oraz zgodnie z przepisami odrębnymi.
- 4) Budowa obiektów małej retencji oraz utrzymanie istniejących, w tym zbiorników wodnych tam gdzie będzie to uzasadnione strategicznie i ekonomicznie; obecny stan nie zaspakaja w pełni potrzeb w zakresie małej retencji w gminie.

Planowany zbiornik wodny Bodzentyn – Hucisko o potencjalnej lokalizacji w miejscowości Psary i Bodzentyn na rzece Psarce.

Nieobowiązujący już „Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego” wskazywał potencjalną możliwość lokalizacji zbiornika o powierzchni około 50 ha. Pierwotny projekt Studium przewidywał lokalizację zbiornika „Hucisko-Bodzentyn” w dwóch wariantach (ok. 52 ha i 81 ha) w obszarze sołectw: Kamieniec, Psary Podłazy, Leśna Stara Wieś, Wzdół Kolonia i Psary Stara Wieś.

Jego lokalizacja w studium na etapie analiz studium okazuje się trudna do weryfikacji z uwagi na złożoność problematyki jaka jest wymagana przy takich inwestycjach i potrzebę przeprowadzenia oceny zasadności takiej inwestycji. Szczegółowe analizy, badania czy też koncepcje zbiornika jeszcze nie powstały. W ostatecznym projekcie Studium zbiornik został usunięty w wyniku negatywnych stanowisk RDOŚ i w części stanowiska ŚPN (dot. tylko wariantu większego o pow. 81 ha).

7.9 Energia odnawialna.

Potrzeby energetyczne mieszkańców gminy Bodzentyn zaspokajane są głównie poprzez instalacje bazujące na konwencjonalnych, a tym samym nieodnawialnych nośnikach energii. Wstępne analizy dokonane w oparciu o istniejące warunki klimatyczne, uwarunkowania środowiskowe i zagospodarowanie terenu wskazują, że gmina dysponuje potencjałem umożliwiającym w różnej skali zastosowanie rozwiązań wykorzystujących technologie bazujące na odnawialnych źródłach, w tym głównie na energii słonecznej, energii cieplnej nagromadzonej w środowisku naturalnym (np. ciepło gruntu, wód podziemnych) oraz biomasie.

W zakresie energii odnawialnej ustala się następujące kierunki rozwoju:

- 1) Na obszarze gminy nie przewiduje się lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 100 kW oraz o mocy w przedziale od 50 kW do 100 kW.
- 2) Lokalizacja innych odnawialnych źródeł energii niż elektrownie wiatrowe o mocy pow. 100 kW zostały dopuszczone na terenach wskazanych w rozdziale 3.3 z jednoczesnym uwzględnieniem ich stref ochronnych z ograniczeniem w zabudowie (wskazano na mapie kierunkowej studium).
- 3) Na obszarze gminy dodatkowo oprócz obszarów wskazanych w punkcie 2, dopuszcza się wytwarzanie energii elektrycznej z innych odnawialnych źródeł energii niż elektrownie wiatrowe o mocy do 100 kW, zlokalizowanych w terenach zabudowy mieszkaniowej i usług (komercyjnych i publicznych) z jednoczesnym zachowaniem bezpiecznych odległości od istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej tj. odległości wskazanych w przepisach odrębnych i opracowaniach wynikających z przepisów odrębnych, wykonanych na potrzeby konkretnej inwestycji.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.

Inwestycje celu publicznego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi; natomiast inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym na obszarze gminy obejmują w szczególności:

- 1) budowę i modernizację uzupełniającego układu dróg gminnych publicznych, wraz z infrastrukturą ścieżek rowerowych oraz tereny ogólnodostępnych parkingów;
 - 2) budowę i modernizację systemu infrastruktury technicznej, w tym:
 - ✓ urządzenia obsługi technicznej w zakresie elektroenergetyki (stacje transformatorowe) wraz z siecią elektroenergetyczną SN i NN oraz obszarami niezbędnymi do ich konserwacji i modernizacji,
 - ✓ teren obsługi technicznej w zakresie oczyszczania ścieków (oczyszczalnia ścieków w Bodzentynie i Świętej Katarzynie) wraz z kolektorami zbiorczymi sieci kanalizacyjnej,
 - ✓ tereny obsługi technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę (ujęcia wody, zbiorniki wyrównawcze wody pitnej), wraz z siecią wodociągową;
 - ✓ obszary i obiekty objęte formami ochrony przyrody stanowionymi na poziomie gminy;
- pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców oraz tereny usług publicznych;
- tereny cmentarzy, gminnej zieleni urządzonej, gminnych usług sportu, usług publicznych itp.

Niezbędne do prawidłowego funkcjonowania Miast i Gminy obiekty i urządzenia, a w szczególności: obiekty obsługi technicznej, urządzenia wodne i melioracji, w tym zbiorniki wodne, drogi gminne, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia komunikacji wodnej, zieleni parkową, publiczne usługi sportu, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, ogólnodostępne parkingi (miejsca postojowe dla samochodów oraz garaże), miejsca lokalizacji pojemników do czasowego gromadzenia odpadów stałych, **można realizować na każdym terenie w sposób nie kolidujący z funkcją tych terenów i przepisami odrębnymi.**

Przyjmuje się ponadto, że zakres i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym będą zgodne z określonymi w niniejszym *Studium* kierunkami rozwoju i zostaną uszczegóławiane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM.

9.1 Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych.

Na terenie miasta i gminy nie występują zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych znajdujące się w rejestrze programów rządowych, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Niemniej zadaniami o znaczeniu krajowym wynikających z programów krajowych ujętymi w planie województwa są:

- › Program SOPO — rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1:10000 osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. woj. Świętokrzyskie;
- › Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej.

9.2 Zadania o znaczeniu wojewódzkim stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych.

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim zostały określone w opracowaniach strategicznych i programujących stworzonych dla obszaru województwa świętokrzyskiego. Należą do nich:

- 1) *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* - uchwała Nr XLVII/833/14 Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 31 października 2014 r., poz. 2870);
- 2) *Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020* - uchwała Nr XXIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2013 r., poz. 2914), opracowana w oparciu o nieaktualny obecnie Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego z 2002 roku);
- 3) *Aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”* - uchwała Nr XVII/248/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 listopada 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2015 r., poz. 3890),
- 4) *Programu Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020* – uchwała Nr XXVI/367/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 września 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2016 r., poz. 2910),
- 5) *Program opieki nad zabytkami w województwie świętokrzyskim na lata 2013 – 2016* - uchwała Nr XXIX/524/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 marca 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2013 r., poz. 1691),
- 6) *Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2025* - uchwała Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2016 r., poz. 2914),
- 7) *Zaktualizowany Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016 – 2022* – uchwała Nr XXV/356/2016 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r.
- 8) *Wykonanie Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016-2022* - uchwała nr XXV/357/16 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2016 r., poz. 2411),
- 9) *Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego* - uchwała Nr XLVIII/858/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 października 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2014 r., poz. 2854),
- 10) *Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim 2015-2020*,
- 11) *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020*

- 12) Program Reelektryfikacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013,
- 12) Regionalne Programy Operacyjne Województwa Świętokrzyskiego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego na obszarze miasta i gminy Bodzentyn zostały umieszczone cztery inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym mające swoje umocowanie w zadaniach krajowych i wojewódzkich. Są to:

- 1) Powiększenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego – zadanie pozostałe (projekt Planu Ochrony dla Świętokrzyskiego Parku Narodowego) inwestycja/zadanie o znaczeniu krajowym;
- 2) Rewitalizacja miasta Bodzentyn – przebudowa Rynku Górnego, ul. Słonecznej i Licealnej oraz modernizacja i rozbudowa obiektów - zadanie wynikające z zadań/programów wojewódzkich, inwestycja/zadanie o znaczeniu wojewódzkim;
- 3) Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej (rozwój światłowodowej infrastruktury telekomunikacyjnej obejmującej swym zasięgiem wszystkie miasta i siedziby gmin) - zadanie wynikające z zadań/programów krajowych, inwestycja/zadanie o znaczeniu krajowym;
- 4) Usprawnienie sieci dróg wojewódzkich, w tym likwidacja „wąskich gardeł” w ruchu poprzez budowę, przebudowę, remonty, utrzymanie istniejących dróg i obiektów mostowych obejmujące głównie dostosowanie parametrów technicznych do wymagań ruchu, budowę systemu obwodnic i bezkolizyjnych skrzyżowań, zwiększenia nośności, odnowy nawierzchni, budowy chodników i ścieżek rowerowych, zwłaszcza na terenach zabudowywanych w tym: przebudowa, rozbudowa dróg wojewódzkich nr 751, 752 dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż G wraz z budową obwodnicy Świętej Katarzyny i Bodzentyna w ciągu drogi wojewódzkiej nr 752 - zadanie wynikające z zadań/programów wojewódzkich, inwestycja/zadanie o znaczeniu wojewódzkim.

9.3 Zadania o znaczeniu powiatowym stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych.

Głównym zadaniem o ponadlokalnym charakterze będącym celem publicznym o znaczeniu powiatowym, ujętym w Strategii Rozwoju Powiatu Kieleckiego jest przebudowa i rozbudowa dróg powiatowych dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż Z – realizowane w zależności od potrzeb i możliwości finansowych.

9.4 Zadania o znaczeniu gminnym stanowiące inwestycje lokalnych celów publicznych

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym stanowią zadanie własne miasta i gminy Bodzentyn. Zadania te powinny być określone w wieloletnich programach inwestycyjnych miasta i gminy oraz finansowane całkowicie lub w części ze środków budżetu gminy. Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu lokalnym są ponadto zadania i cele zapisane w strategicznych dokumentach gminy.

Inwestycje/zadania te zostały omówione w rozdziale 8. Realizacja tych inwestycji będzie zgodna z bieżącymi potrzebami i wprowadzana w formie aktualizacji istniejących i formowanych w późniejszym okresie strategicznych dokumentach gminnych tj. Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bodzentyn.

Przyjmuje się, że zakres i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym są zgodne z określonymi w niniejszym Studium kierunkami rozwoju i zostaną uszczegóławiane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.

10.1 Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości.

W Studium nie wyznacza się obszarów dla których należy przeprowadzić scalenie i podział nieruchomości.

Z uwagi na fakt, że w Studium nie określa się szczegółowo wielkości działek, ani linii zabudowy należy uznać, że w ramach terenów przeznaczonych w przyszłych miejscowych planach pod konkretne funkcje może zaistnieć potrzeba realizacji zorganizowanej działalności inwestycyjnej poprzedzona scaleniem i ponowną parcelacją gruntów. Dla takich terenów dopuszcza się w opracowywanych w przyszłości mpzp - wprowadzenie zapisów dotyczących przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Warunkiem takich zapisów jest jednak przeprowadzenie wcześniejszej analizy stwierdzającej, że brak scaleń i podziałów nieruchomości uniemożliwia realizację przyjętych w planach celów (zwłaszcza prawidłowej obsługi poszczególnych działek w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej) lub w ewidentny sposób rodzi konflikty społeczne lub ogranicza interesy stron.

10.2 Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Nie wyznacza się w stadium obszarów pod lokalizacje obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², dla których następowałby obowiązek sporządzenia planów miejscowych. Na obszarze miasta i gminy Bodzentyn, takie obiekty są nieuzasadnione społecznie i niezasadne z uwagi na „niszczenie” lokalnych działalności handlowych, powodując nierówne szanse w pozyskiwaniu klientów. Samo miasto Bodzentyn, z racji swojej małomiasteczkowej skali i turystycznego charakteru, powinno promować drobne działalności gospodarcze, oparte o lokalną inicjatywę.

10.3 Obszary przestrzeni publicznej.

Nie wyznacza się nowych obszarów przestrzeni publicznych, dla których następowałby obowiązek sporządzenia planów. Obszary przestrzeni publicznej zostaną określone i uszczegółowione na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Szczególnie powinno to nastąpić w granicach administracyjnych miasta. Postuluje się aby przestrzenie publiczne mające być w szczególności sposób zagospodarowane zawierały w swoim obszarze wyznaczone w niniejszym studium strefy ekspozycji obiektów zabytkowych (EOZ) opisane w rozdziale 5.

W mieście Bodzentyn funkcjonują obecnie przestrzenie o charakterze publicznym tj. obszar Rynku Górnego i Rynku Dolnego (pełniący głównie funkcje węzła komunikacyjnego). Obie te przestrzenie zostały zrewitalizowane. Obszar Dolego Rynku będzie mógł przejąć funkcję przestrzeni bezpiecznej dla ruchu pieszego i rowerowego dopiero po realizacji wschodniej obwodnicy miasta Bodzentyna i odciążeniu centrum miasta z ruchu tranzytowego.

Wskazaniem dla harmonijnego rozwoju miasta jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w granicach miasta Bodzentyna z uwzględnieniem wszystkich kluczowych uwarunkowań, w tym korelacji wszystkich przestrzeni ogólnodostępnych.

10.4 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

W Studium nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Studium wyznacza zwarte obszary o nierolniczym i nieleśnym kierunku zainwestowania (w części na gruntach klas chronionych I-III oraz gruntach leśnych), zatem uznaje się za wskazane opracowanie miejscowych planów dla tych obszarów (każdego w całości) celem zapewnienia prawidłowego ich kształtowania i rozwoju. Granice przedmiotowych obszarów powinny być każdorazowo zweryfikowane i ustalone w oparciu o przeprowadzone analizy – zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym a kolejność sporządzania tych planów będzie zależała od aktualnych potrzeb ekonomiczno - społecznych. Ponadto, uchwalane miejscowe plany powinny być spójne w ustalonym wieloletnim programem sporządzania miejscowych planów, który zawiera się w opracowaniach w związku z art.32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Ocenach aktualności zmian w zagospodarowaniu przestrzennym).

Wskazuje się za zasadne opracowywanie miejscowych planów w granicach administracyjnych sołectw a w szczególności w pierwszej kolejności miejscowego planu dla miasta Bodzentyna.

12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.

Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Bodzentyn zawierają się w obszarach gleb o bardzo wysokich klasach bonitacyjnych od I do III.

Funkcja podstawowa zatem dla tych terenów to: użytkowanie rolnicze pod uprawy polowe, łąki i pastwiska oraz sady i zieleń.

12.1 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

- 1) Wzmoczona ochrona gruntów ornyczych klas bonitacyjnych I-III i użytków zielonych przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze oraz zapobieganie ich degradacji zarówno w wymogu procesów erozyjnych jak i nieracjonalnego użytkowania.
- 2) Dominujący kierunek zagospodarowania gruntów rolnych klas V-VI, jest rozwój wielofunkcyjny oparty w większości o funkcje rolnicze oraz nie rolnicze na obszarach w pobliżu głównych korytarzy transportowych lub obszarów intensyfikacji działalności gospodarczej oraz turystycznej.
- 3) Dopuszcza się rozwój funkcji nie rolniczych również na gruntach klas chronionych I-III (oraz IV klasy), w sytuacji dobrego skomunikowania terenu i bliskości węzłów komunikacyjnych istniejących i projektowanych (drogi wojewódzkie) oraz jeśli będzie to wynikać z promowanej funkcji turystycznej.
- 4) Zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną w tym na krajobraz rolniczy, szczególnie tzw. „pasiaków świętokrzyskich”.
- 5) Zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w obszarze dolin rzecznych a także pozostałych mniejszych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności na terenach podmokłych; realizacja nowych zbiorników wodnych.
- 6) W zakresie specjalizacji rolnictwa:
 - Utrzymanie głównych kierunków specjalizacji rolnictwa w uprawie towarowej zbóż oraz chowie bydła mlecznego i opasowego – jeśli warunki ekonomiczne i rynek zbytu będzie wykazywał korzystne ku temu tendencje.
 - Kształtowanie zieleń śródpolnej powinno być oparte o gatunki rodzime.
 - Wprowadzanie upraw roślin energetycznych (np. konopie przemysłowe);
 - **Rozwijanie rolnictwa opartego o różnorodność biologiczną, uprawy posiadające naturalne siedliska, oparte o proces ewolucji w przyrodzie – uprawy ekologiczne.**
- 7) Wyłączyć należy z zabudowy i ograniczyć meliorowanie obszarów podmokłych (bezdopływowych) położonych poza dolinami rzecznyymi: tereny te położone wśród otwartych

przeźreni gruntów ornych stanowią element bioróżnorodności (powinny zostać zakrzewione i dawać schronienie zwierzyńie i ptactwu) utrzymując lokalne ekosystemy.

- 8) Całkowity zakaz wprowadzenie rolnictwa na bazie ziaren modyfikowanych genetycznie.
- 9) Postuluje się wprowadzenie zakazu azotanów wysokotoksycznych oraz nawozów powodujących skażenie wód i żywności oraz zakaz wprowadzenia wszelkich działań doprowadzających do skażenia gleby, sąsiadujących upraw (nie tylko w kontekście ochrony terenów rolnych ale również ochrony zdrowia mieszkańców oraz poprawy stanu gospodarki wodno- ściekowej gminy).
- 10) Wspieranie rozwoju różnych form działalności na wsiach nastawionych na zaopatrzenie i sprzedaż towarów i usług poprzez efektywne gospodarowanie środkami produkcji, produktami rolnymi i zasobami pieniężnymi.
- 11) Wspieranie rozwoju agroturystyki oraz agroturystyki z elementami edukacji na temat zdrowego żywienia, trybu życia i wzrostu świadomości ekologicznej na całym obszarze gminy, w szczególności na terenach wsi predysponowanych do takiego rodzaju usług uzupełniających działalność rolniczą.

12.2 Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej.

12.2.1. Podstawowymi dokumentami określającymi kierunki rozwoju leśnictwa oraz zasady gospodarowania zasobami lasów są:

- ✓ W lasach państwowych – Plan Urządzenia Lasów Nadleśnictwa właściwego nadleśnictwa;
- ✓ Na obszarze Świętokrzyskiego Parku Narodowego – oprócz powyższego dokumenty realizacyjne politykę działalności na obszarze m.in. plan ochrony ŚPN.
- ✓ W lasach prywatnych – Plan Urządzenia Gospodarstwa Leśnego.

W przypadku braków takich planów gospodarkę lasów określa Starosta powiatu kieleckiego.

12.2.2. Ponadto, kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej będzie się realizować poprzez:

- 1) Powszechna i ciągła ochrona obszarów lasów oraz ich powiększanie ich powierzchni na obszarach wskazanych i dopuszczonych zapisami niniejszego Studium, w tym na gruntach zagrożonych erozją, pełniących jednocześnie funkcje wodochronną przed spływem do rzek zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego oraz jak w zapisach w Dziale 4 Studium.
- 2) Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne może następować jedynie w uzasadnionych przypadkach i po spełnieniu wymogów określonych przepisami odrębnymi.
- 3) Tworzenie warunków przestrzennych do zachowania właściwej ochrony ppoż dla terenów lasów.
- 4) Udostępnienie dla celów turystyki lokalnej kompleksu lasów państwowych z lokalizacją parkingów przyleśnych i wytyczeniem szlaków turystyki pieszej i rowerowej..
- 5) Dopuszcza się na terenie lasów w obszarze gminy rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych a w obszarze ŚPN zgodnie z wytycznymi zarządu parku.

13. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

13.1 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego, które byłyby wyznaczone na podstawie sporządzonego opracowania przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (obecnie Państwowego Gospodarstwa Wodnego "Wody Polskie").

Lokalne podtopienia mogą pojawiać się na obszarach spływu wód powierzchniowych i roztopowych, w dolinach cieków i w lokalnych mokradłach o wysokim poziomie wód gruntowych.

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie

natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Na obszarach przyległych do cieków należy zachować pasy ochronne w celu dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód oraz umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia konserwacji w korytach cieków jak również w celu ochrony otuliny biologicznej cieku. Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych należy zagospodarować poprzez porost łąkowy, łąki lub pastwiska (bez stałego pobytu bydła) z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych. Pas ochronny powinien zostać wykluczony spod zabudowy kubaturowej a szczegółowe obszary znajdujące się na granicy wyznaczonej w stadium zabudowy i dolin powinny zostać wyznaczone na etapie MPZP..

Kierunki rozwoju będą realizowane poprzez:

- 1) nakaz zapewnienia dostępu swobodnego do wód rzeki Psarki i pozostałych mniejszych rzek oraz wszystkich cieków w ramach powszechnego korzystania z wód w obszarze w nawiązaniu do przepisów odrębnych;
- 2) zakaz grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu;
- 3) nakaz umożliwienia przez właściciela nieruchomości dostępu do wody na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymywaniem wód;
- 4) w celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się (konserwacja rowów i wykaszanie);
- 5) zakaz zabudowy (mieszkaniowej i przemysłowej) na terenach dolin z uwagi na ochronę życia ludzi i ich mienia przed skutkami powodzi oraz środowiska naturalnego przed dewastacją.

13.2 Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn nie występują udokumentowane obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

W ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) prowadzony jest stały monitoring osuwisk, który nie posiada w swoich bazach udokumentowanych obszarów osuwiskowych na terenie gminy. Jednakże wskazano orientacyjnie w skali całego województwa świętokrzyskiego obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk na terenie gminy zlokalizowane głównie w południowej jej części, które stanowią potencjalne zagrożenie i będą badane w kolejnych etapach dokumentowania tych morfodynamicznych terenów. Obszary predysponowane do występowania osuwisk – należy traktować je orientacyjnie.

Potencjalne zagrożenie występuje na zboczach wąwozów i skarp, zwłaszcza przy dużym uwilgotnieniu gruntu - obszary potencjalnie zagrożone osuwaniem (nieudokumentowane) oznaczono na załączniku graficznym niniejszego Studium w części Uwarunkowań (...) oraz Kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarach potencjalnie zagrożonych osuwaniem obowiązuje zakaz lokalizowania nowych budynków i budowli oraz obowiązuje przeznaczenie zgodne ze wskazanym dla tych obszarów na załączniku graficznym części Kierunki (...) oraz Kierunkami zagospodarowania przestrzennego, określonymi w rozdziałach niniejszego tekstu Studium. W zagospodarowaniu terenu należy wprowadzić zadrzewienia lub zalesienia stabilizujące grunty narażone na procesy osuwiskowe. Ostateczne decyzje w zakresie zakazu czy ograniczeń w zabudowie dla w/w terenów należy podjąć na etapie sporządzenia miejscowego planu oraz po przebadaniu aktualnych na dzień sporządzenia mpzp dokumentów geologicznych w tym zakresie, wyników ich badań lub innych materiałów mogących potwierdzić lub zaprzeczyć występowaniu terenów narażonych na osuwanie się mas ziemnych lub zweryfikować ich zasięg.

Ponadto potencjalne zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy występuje na obszarach o spadkach powyżej 10°. Duże wysokości względne i nachylenia zboczy dolin stwarzają zagrożenie morfodynamiczne. Potencjalne zagrożenie potęgować mogą niewłaściwe lokalizacje obiektów, brak roślinności na stokach i występowanie sztucznych podcięć zboczy (skarp).

Projekt SOPO jest nieustannie na etapie dopracowywania i docelowo będzie zawierać informacje o rozpoznanych i udokumentowanych osuwiskach a także terenach potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi. Dokumentacja systemu SOPO dla gminy Bodzentyn będzie dostępna dopiero po 2023 roku.

Uwarunkowania powyższe, jako istotne bariery, należy bezwzględnie brać pod uwagę przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z jednoczesnym odpowiednim uszczegółowieniem występowania terenów narażonych na osuwanie się mas ziemnych.

14. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

W obszarze gminy nie jest prowadzona eksploatacja kopalni wynikająca z przyznaných koncesji w terenach górniczych, tym samym problematyka ustanowionych filarów ochronnych – nie występuje.

15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz.U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.

Na terenie miasta i gminy Bodzentyn nie występują tereny zamknięte w tym strefy ochronne od terenów zamkniętych, dla których nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz które byłyby ujawnione w Decyzji Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych.

17. BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI.

Bezpieczeństwo ludności, w dużej mierze uzależnione jest od sprawnego reagowania na zagrożenia i szybkiego informowania o tych zagrożeniach lokalną ludność. Mając na uwadze powyższe należy docelowo zapewnić taką ilość syren alarmowych by pokryć ich zasięgiem słyszalności wszystkie jednostki osadnicze gminy oraz miasto. Lokalizację nowych syren należy planować w ramach realizacji zadań w zakresie wykrywania zagrożeń oraz ostrzegania i alarmowania.

Do czasu pełnej realizacji systemu dopuszcza się możliwość alarmowania mieszkańców poprzez istniejące syreny oraz pojazdy samochodowe Ochotniczej Straży Pożarnej lub inne wyposażone w system nagłaśniający.

18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI.

Dokonując analizy definicji pojęć rehabilitacji i rekultywacji jako zespołu działań mających na celu przywrócenie utraconych wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym i zdewastowanym przez działalność człowieka, należy wskazać, że z pojęciami tymi bezpośrednio wiążą się pojęcia: rewaloryzacja i rewitalizacja. Rewaloryzacja to przywrócenie rzeczywistej wartości zniszczonym obiektom, czyli remont lub modernizacja obiektów o szczególnej wartości zabytkowej. Natomiast rewitalizacja to działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów lub zespołów

obiektów, którego celem jest znalezienie dla nich nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obszary lub obiekty zmieniają swoją funkcję.

Dokonując zatem analizy stanu istniejącego, jakości przestrzeni i zabudowy wyodrębniono obszary wymagające działań ochronnych i porządkowych w zakresie jakości zabudowy i zagospodarowania terenu.

W zakresie rekultywacji są to wszystkie obszary obecnego i byłego wydobycia kopalin, gdzie kierunki rekultywacji zostały określone w nadanych koncesjach na wydobycie. Takie tereny jednak na obszarze gminy nie występują.

Wskazuje się obszary, jakie powinny zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi w pierwszej kolejności, i są to:

- 1) Miasto Bodzentyn a szczególnie centrum miasta i jego zabytkowa tkanka.
- 2) Sołectwa, które posiadają wyjątkowy w skali gminy i regionu potencjał kulturowo – przyrodniczy, są ogarnięte problemami restrukturyzacji czy też występują tam najbardziej widoczne zjawiska kryzysowe.
- 3) Sołectwa o dużym potencjale turystycznym – Święta Katarzyna.

Na powyżej wskazanych terenach zaleca się rewitalizację założeń, m.in. poprzez opracowanie właściwych programów rewaloryzacji a w szczególności działań rewitalizacyjnych, które określa ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Wskazane jest zatem, kształtowanie ładu przestrzennego poprzez opracowanie miejscowych planów lub innych dokumentów kształtujących prawo miejscowe w gminie (np. gminne programy rewitalizacji).

Gmina podjęła już pierwsze kroki mające na celu rozpoczęcie sukcesywnych przekształceń. Narzędziem, które posłużyło do poprawy sytuacji w gminie, stał się Program Rewitalizacji Gminy Bodzentyn na lata 2016 - 2023, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Bodzentynie, opracowany na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015).

Dokument wyznacza dwa obszary rewitalizacji, są to obszary zamykające się w granicach miasta Bodzentyn i drugi w granicach administracyjnych sołectwa Psary Stara Wieś.

Planowanym efektem działań rewitalizacyjnych i tym samym generalnym celem rewitalizacji będzie stanie się miasta Bodzentyn i sołectwa Psary Stara Wieś (obok miejscowości Święta Katarzyna) wizytówką gminy i tym samym regionu Gór Świętokrzyskich.

Wyznaczono ponadto cele szczegółowe mające przybliżyć osiągnięcie celu generalnego i są to:

- 1) Rozwój turystyki, zagospodarowanie terenów pod rekreację, sport i wypoczynek.
- 2) Rozwój edukacji na obszarach zdegradowanych.
- 3) Rozwój przedsiębiorczości.
- 4) Rozwój usług społeczno-zdrowotnych.
- 5) Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa.
- 6) Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego obszarów rewitalizacji.
- 7) Zwiększenie wykorzystania efektywnej i zielonej energii.

Realizacja celów szczegółowych odbywać się będzie poprzez projekty i przedsięwzięcia inwestycyjne, których szczegółowa lista, delegacja kompetencji oraz sposób finansowania zawarte zostały w przedmiotowym opracowaniu Programu Rewitalizacji Gminy Bodzentyn na lata 2016 – 2023.

Kierunki rewitalizacji zawarte w w/w dokumencie pozostają w zgodzie z przyjętymi kierunkami polityki przestrzennej zawartej w niniejszym studium.

Szczegółowe zasady działań rewitalizacyjnych wprowadza ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777), w oparciu o którą należy realizować zadania rewitalizacyjne, z uwzględnieniem jednocześnie odrębnych przepisów i wytycznych (również ministerstw) w tym zakresie.

19. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM.

(w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie)

Obszarem funkcjonalnym jest obszar szczególnego zjawiska z zakresu polityki i gospodarki przestrzennej lub obszar występowania w pewien sposób zdefiniowanych i przeanalizowanych konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny, składający się z powiązanych funkcjonalnie terenów charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju.

Obszary funkcjonalne mają stanowić kolejną instytucję, która ułatwia i rozszerza perspektywę związaną z planowaniem przestrzennym – zwłaszcza w skali regionalnej i ponadregionalnej.

Ustawodawca różnicuje typy obszarów funkcjonalnych, wymieniając w tym kontekście cztery z nich:

- Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego
- wiejski obszar funkcjonalny
- przygraniczny obszar funkcjonalny
- obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, w tym obszar górski i Żuławy.

Jeśli chodzi o obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, czyli obszary, które można by wyodrębnić na poziomie jednostek samorządu, takich jak małe miasta i gminy - są one określane przez samorząd gminny. Ustawodawca nie doprecyzowuje jednak, w oparciu, o jakie szczegółowe kryteria należy to robić. Tym samym, pozostają tutaj jedynie powołane powyżej, ogólne regulacje i domniemane intencje.

Gmina Bodzentyn w przedmiotowym Studium została podzielona na pięć generalnych stref funkcjonalnych i zaliczają się do nich:

- 1) Strefa rozwoju ośrodka miejskiego Bodzentyna.
- 2) Strefa rozwoju wielofunkcyjnego.
- 3) Strefa wzmoczonej aktywności turystyczno – osadniczej.
- 4) Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej, osadnictwa wiejskiego i turystyki.
- 5) Strefa wysokiej aktywności przyrodniczej.

Podział ten wynika jednak nie z rozpoznanych obszarów problemowych ale ze zdecydowanie odmiennych struktur przestrzennych, oraz predyspozycji przestrzennych, wynikających głównie z potencjałów i ograniczeń, m.in. ochrony gleb wysokich bonitacji, znacznych kompleksów leśnych na północy, układu komunikacji ponadlokalnej, układu osadniczego i istniejących już struktur funkcjonalnych.

W skali lokalnej jednostki administracyjnej, wyznaczenie obszarów funkcjonalnych, w myśl art. 49e ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie jest zasadne, ponieważ charakter przestrzenny Gminy nie jest jednolity. Szczegółowy opis i charakterystykę tych obszarów zawarto w Dziale 2.

Zważając na powyższe na terenie Gminy Bodzentyn, Rada Miejska w Bodzentynie nie wyznacza obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym, o których mowa w art. 49 a-f, ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

20. OBSZARY ZDEGRADOWANE.

Na obszarze gminy Bodzentyn nie wyznacza się obszarów zdegradowanych, w rozumieniu ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777), które wykraczałyby poza granice terenów wskazanych jako predysponowane do działań rewitalizacyjnych tj. założeń jak wskazano w punkcie 18.

Gmina opracowała a Rada Miejska przyjęła Program rewitalizacji Gminy Bodzentyn na lata 2016-2013, który na podstawie przeprowadzonych prac analitycznych, związanych z diagnozą i konsultacjami społecznymi, rozpozna występujące na terenie gminy różnorodne negatywne zjawiska z obszarów

społecznego, gospodarczego, funkcjonalno-przestrzennego, technicznego, a także środowiskowego. Wynikiem tych analiz będzie między innymi wyznaczenie obszaru zdegradowanego i w konsekwencji obszaru rewitalizacji. Znajdujące się w obszarze zdegradowanym tereny wykazujące zjawiska kryzysowe ale i też mające potencjał aby przeprowadzić zmianom rewitalizacyjnych. Zdelimitowane obszary i przypisane im działania rewitalizacyjne, będą głównym kręgosłupem przekształceń rewitalizacyjnych.

21. UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY BODZENTYN.

- 1) „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyń” opracowano:
 - a) zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj.Dz.U.2018.1945) oraz z aktualnie obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz decyzjami administracyjnymi;
 - b) zgodnie z Uchwałą Nr XVI/114/2017 Rady Miejskiej w Bodzentyń z dnia 20 grudnia 2017r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyń”.

- 2) Zmiana Studium została dokonana w celu uzyskania zgodności z obowiązującymi przepisami w zakresie treści i zakresu:
 - a) Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233);
 - b) Ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj.Dz.U.2018.1945) - w szczególności w odniesieniu do przepisów art. 10 ust. 2 w/w ustawy;
 - c) przepisami odrębnymi.

- 3) Zakres „Studium” obejmuje:
 - a) w aspekcie obszarowym – całą gminę KBodzentyń w granicach administracyjnych wraz z miastem Bodzentyń;
 - b) w aspekcie merytorycznym – istotne dla funkcjonowania obszaru miasta i gminy zagadnienia, począwszy od demografii, poprzez informacje na temat rozwoju różnorodnych funkcji na obszarze gminy i odpowiadającym im formom użytkowania terenów, strukturę własności terenów, problemy związane ze stanem środowiska naturalnego i kulturowego oraz inne obszary problemowe; uwzględniono zakres najbardziej znaczących elementów powiązań obszaru z terenami otaczającymi – zarówno w aspekcie jednostek geograficznych, jak i elementów zainwestowania: powiązania komunikacyjne, ciągi infrastruktury technicznej, obszary i zespoły osadnicze oraz strefy ograniczeń i ochrony na obszarach o jednorodnych warunkach wspólnej polityki przestrzennej w celu ochrony istniejących zasobów środowiska oraz stworzenia warunków rozwoju nowych elementów zagospodarowania, w tym wyznaczenia terenów pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Dokonano podsumowania w postaci diagnozy stanu istniejącego oraz sformułowano zasady i określono kierunki rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy. „Studium” jest opracowaniem wyczerpującym całością zagadnień związanych z planowaniem przestrzennym i ochroną środowiska omawianego obszaru - jest niezbędnym dokumentem przy podejmowaniu decyzji przez Samorząd Miasta i Gminy w zakresie realizacji celów publicznych, przy ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowania na terenach nieobjętych planami miejscowymi, a także dokumentem, na podstawie którego

następować będzie koordynacja zagospodarowania przestrzennego gminy. Polityka przestrzenna w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, winna być zgodna z polityką przestrzenną określoną w niniejszym „Studium”.

4) W „Studium” dokonano aktualizacji w zakresie:

a) uwarunkowań rozwoju gminy i czynników mogących naruszyć zasadę zrównoważonego rozwoju przedmiotowego obszaru;

b) kierunków rozwoju gminy określonych w dotychczasowych decyzjach planistycznych, wynikających:

- › Ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn” przyjęte Uchwałą Nr VIII/31/2000 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 27.10.2000r.;
- › Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Opatowska 1” na obszarze miasta Bodzentyn przyjęty Uchwałą Nr I/9/2003 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 29.01.2003r., (Dz.Urz.Woj.Świętokrz. Nr 36 poz. 448 z dnia 18 marca 2003 r.);
- › Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Bodzentyn, obejmującego m. in. Zmianę części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Opatowska 1”, na obszarze miasta Bodzentyn przyjęty Uchwałą Nr III/11/2007 Rady Miejskiej w Bodzentynie z dnia 11.04.2007 r., (Dz.Urz.Woj.Świętokrz. Nr 119 poz. 1760 z dnia 4 lipca 2007 r.);
- › strategii, programów, studiów, planów krajowych, regionalnych i lokalnych, ponadlokalnych oraz lokalnych celów publicznych, w tym:

- rozwój osadnictwa w obrębie terenów dotychczas użytkowanych rolniczo oraz wskazanie ograniczeń związanych z występowaniem dużych obszarów gleb prawnie chronionych klas, z uwzględnieniem wyników bilansu terenów;
- rozwój układu komunikacyjnego - projektowane obwodnice Bodzentyna i Świętej Katarzyny w ciągu dróg wojewódzkich;
- przekształcenia zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej;
- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej i komunikacji oraz uporządkowanie gospodarki odpadami;
- kontynuacja i wprowadzenie aktualnych zapisów dotyczących form ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego; priorytetem ochrony środowiskowej były obszary graniczące z Świętokrzyskim Parkiem Narodowym i silna presja budowlana na strefy ekotonowe (z zakazem zabudowy) jakie pojawiała się od wielu lat szczególnie w miejscowościach Bodzentyn, Święta Katarzyna, Wola Szczygiełkowa i Celiny. Studium skrupulatnie analizuje w oparciu o dostępne materiały RDOŚ i ŚPN istniejące korytarze ekologiczne, mające kluczową wagę dla zachowania prawidłowo funkcjonującego systemu ekologicznego w gminie – znacznie wykraczającego jednak poza jej granice. Wyznaczone zatem tereny inwestycyjne stanowią daleko idący kompromis pomiędzy wolą mieszkańców, przedsiębiorców, potrzebą rozwoju szerokopojętej infrastruktury technicznej i drogowej oraz bezdyskusyjną potrzebą ochrony ekosystemu obszaru o wybitnych walorach przyrodniczo – krajobrazowych województwa. Projekt studium w pierwotnej formie wstępnie konsultowanej z mieszkańcami i przekazanej do uzgodnień zawierał projektowany zalew „Bodzentyn-Hucisko” na terenie sołectw Kamieniec, Psary Podłazy, Leśna Stara Wieś, Wzdół Kolonia i Psary Stara Wieś wraz z terenami rozwoju usług turystyki i rekreacji, mających być realizowanymi w oparciu o ten zbiornik. Pierwsza wersja zbiornika mniejsza (około 52 ha) była kontynuacją wyznaczonego zbiornika w uchylonym przez sejmik (nieobowiązującym od 2018r.) „Programie małej retencji województwa świętokrzyskiego”. Wersja większa (około 81 ha) miała stanowić maksymalny wariant wynikający z naturalnego ukształtowania terenu, który został wyznaczony w nieobowiązującym „Miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bodzentyn”

zatwierdzonego Uchwałą nr 111/16/93 z dnia 30.VI.1993r. przez Radę Miasta i Gminy w Bodzentynie.

Oba warianty na etapie opiniowania i uzgodnień z organami RDOŚ nie zostały zaakceptowane. Warunkiem wprowadzenia do Studium zbiornika stał się wymóg przeprowadzenia specjalistycznych analiz i ekspertyz z zakresu hydrologii, geologii i badań środowiskowych z uwagi na znajdujące się tam formy ochrony. Zakres badań wykraczał całkowicie poza problematykę Studium i prognozy oddziaływania na środowisko projektu Studium, dlatego też usunięto projektowany zbiornik z projektu Studium. Ma on szansę realizacji po przeprowadzeniu szczegółowych ekspertyz i po ich pozytywnych dla inwestycji wynikach można rozważyć jego realizację. Będzie to jednak wymagało kolejnych zmian dokumentów planistycznych w gminie, w tym Studium.

- zdefiniowania stref polityki przestrzennej na terenach wiejskich i miasta Bodzentyn, ze szczególnym uwzględnieniem zabytkowego charakteru starego miasta.

- 5) Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w „Studium” uwzględniono uwarunkowania i kierunki wynikające z art. 10 ust.1 i 2 ustawy oraz w związku z wejściem w życie 18 listopada 2015 r. ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, zmieniającej w części zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium uwzględniono zapisy wskazane w art. 9 i art. 10 tej ustawy po zmianach (bilanse terenów).

6) „Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn” złożone jest z części tekstowej i graficznej, na które składają się:

ZAŁĄCZNIK Nr 1: Część tekstowa - stanowi niniejszy tekst zatytułowany: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn” składający się z:

Część A: „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”,

Część B: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

ZAŁĄCZNIK Nr 2: rysunek w skali 1:10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn” *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.*

ZAŁĄCZNIK Nr 3: rysunek w skali 1:10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Bodzentyn” *Kierunki zagospodarowania przestrzennego.*

PRZEWODNICZĄCA RADY
Bz
Teresa Bzymek